

วิธีปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์
เรื่อง
วิธีปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

.....คุณชนา สวัสดิ์.....

นางสาวคุณชนา สวัสดิ์

ผู้วิจัย

....

อาจารย์เชษฐ รัชดาพรณาริกุล,

ศษ.ด.(ประชากรศึกษา)

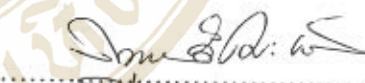
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

....

รองศาสตราจารย์สุรชาติ ณ หนองคาย,

Psy.D.(Management)

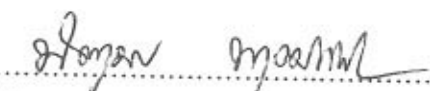
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

....

ศาสตราจารย์เกียรติคุณวิฑูรย์ อึ้งประพันธ์,

Dr.Med.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถักรสุมน พงศ์ดิณญ์,

ปช.ด.(ประชากรศาสตร์)

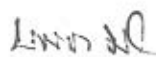
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และ

สาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

....

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

วิธีปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2552

ณ พัทธนา สวัสดิ์

นางสาวณัชชา สวัสดิ์

ผู้วิจัย

26/๗/๕๒

พันตำรวจโทพงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬห์,

ปร.ด.(ประชากรศึกษา)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เชษฐ รัชดาพรณานิกุล,

ศษ.ด.(ประชากรศึกษา)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เกียรติคุณวิฑูรย์ อึ้งประพันธ์,

Dr.Med.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล,

พ.บ., อ.ว.(ระบาดวิทยา)

คณบดี

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์สุรชาติ ณ หนองคาย,

Psy.D.(Management)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาอย่างดีจากอาจารย์เชษฐ รัชดาพรณานิกุล ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุรชาติ ณ หนองคาย ศาสตราจารย์เกียรติคุณวิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พันตำรวจโทพงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬห์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรสุมน พงศ์ภิณูโย ประธาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ที่ได้ให้แนวคิด คำแนะนำ รวมทั้งข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อ การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และขอบคุณเพื่อนๆ ในกลุ่มงาน ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ที่ให้ความสะดวกในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขา บริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข รหัส 48 ทุกคน ที่ให้ทั้งกำลังใจและความช่วยเหลือตลอด การศึกษา ณ มหาวิทยาลัย ขอให้มิตรภาพนี้คงอยู่ตลอดไป ขอขอบคุณ คุณชัยชาญ ชัยรังสินันท์ ที่ชี้แนะ แนวทางในการศึกษาตั้งแต่วันแรกจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้น ขอขอบคุณ Mr.Mervyn Asher สำหรับ ข้อมูลจากประเทศสิงคโปร์และกำลังใจจากต่างแดน ขอขอบคุณญาติๆ ทุกคนที่ห่วงใยและเป็นกำลังใจ มาโดยตลอด และขอขอบคุณ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ สำนักงาน นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ และแพทย์นิติเวช ทั้งที่ยังอยู่และล่วงลับไปแล้ว ที่ได้ให้ความร่วมมือในการ ให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี และเอื้อเฟื้อข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างสำคัญยิ่งต่อผู้วิจัย ตลอดระยะเวลา ในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้เป็นที่รักยิ่งของลูกสาวคนนี้ ที่ มอบให้ทั้งความรัก ความห่วงใย กำลังใจที่ดีเสมอมา และความกรุณาชี้แนะอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยรัก ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับตนเอง จนกลายเป็นพลังสำคัญที่ทำให้ ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา และกลับไปปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการที่ดี สมดังที่ท่านหวังและตั้งใจไว้ทุก ประการ คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่บุพการีและคณาจารย์ทุกท่าน

ณัชชา สวัสดิ์

วิธีปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

PRESERVATION PERFORMANCE ON CRIME SCENE IN MURDER CASES

ณัชชา สวัสดิ์ 4836551 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: เชษฐ รัชดาพรณาริกุล, ศษ.ด. (ประชากรศึกษา), สุรชาติ ฅ นองคาย, Psy.D. (Management), วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, Dr.med.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 26 ราย ประกอบด้วยพนักงานสอบสวน 15 ราย เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ 5 ราย และแพทย์นิติเวช 6 ราย ในเรื่องหน้าที่การปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ การเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุที่พบ การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันสถานที่เกิดเหตุ วิธีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ผลการวิจัยพบว่า สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่ได้รับการกั้นสถานที่เกิดเหตุก่อนที่เจ้าหน้าที่จะไปถึงสถานที่เกิดเหตุ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุสามารถปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจทุกข้อแต่การปฏิบัติยังไม่สมบูรณ์ ปัญหาที่เป็นสาเหตุสำคัญให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลายได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ไทยมุง สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่สืบสวน และเจ้าหน้าที่มูลนิธิ อุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล ที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ปัญหากฎหมายและอำนาจบังคับใช้ที่ยังไม่มีกำหนดออกมาอย่างชัดเจน จากการเปรียบเทียบประมวลระเบียบการตำรวจและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุพบว่าส่วนใหญ่แตกต่างจากหลักสากลที่บันทึกใน Encyclopedia of forensic science สรุปเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติมว่า ประเทศไทยยังไม่มีการทำงานบันทึกเข้า-ออกของบุคคลในสถานที่เกิดเหตุ การตั้งจุดบัญชาการสถานที่เกิดเหตุ และการกำหนดกฎหมายในการควบคุมสถานที่เกิดเหตุ และบทลงโทษผู้ที่เข้าสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาต

จากผลการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายว่าควรมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุและมีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ผลักดันให้มีกฎหมายการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในประเทศไทยและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรจัดงบประมาณให้กับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุให้เกิดความสมดุล และในเชิงปฏิบัติการควรนำหลักการในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุจากหลักสากลมาประยุกต์เป็นแนวปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ และจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุ และประชาชนด้วย

คำสำคัญ: การรักษาสถานที่เกิดเหตุ / สถานที่เกิดเหตุ / คดีฆาตกรรม

186 หน้า

PRESERVATION PERFORMANCE ON CRIME SCENE IN MURDER CASES

NUTCHANA SAWASDEE 4836551 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN MEDICAL AND PUBLIC HEALTH LAW
ADMINISTRATIONTHESIS ADVISORY COMMITTEE: CHET RATCHADAPANNATHIKUL, Ed.D.
(POPULATION EDUCATION), SURACHAT NA NONGKHAI, Psy.D.
(MANAGEMENT), VITON EUNGPRABHANTH, Dr. MED.

ABSTRACT

The objective of this research is to study officers' practices in crime scene preservation in murderous cases. The study was conducted by interviewing 26 officers working at the crime scenes in Bangkok, comprising 15 interrogation officers, 5 crime scene inspection officers, and 6 forensic doctors about their duties and operation, changes at the crime scene they encountered, their crime scene prevention practices, crime scene preservation methods, problems, obstacles and suggestions to preserve the conditions of crime scenes.

The results of this research showed that most crime locations are blocked before officers arrive. The officers follow all requirements stipulated in the Procedure Code and the Police Regulations on Cases but with incomplete practices. Important reasons that damage the crime scenes are commanders, onlookers, the press, interrogation officers, assistance foundation officers, insufficient budget, inadequate equipment and workforce for operation. There is still no law and regulation to clearly enforce crime scene preservation. From the comparison between the regulations in the Procedure Code and the Police Regulations on Cases and the interviews on officers working at the crime scenes, the findings show that most crime scene operations are different from the standard stipulated in the Encyclopedia of Forensic Science. It is also found that in Thailand, people entering and exiting the crime scenes are not recorded. There is neither the establishment of command post nor the enactment of laws about crime scene control and the penalty on those who violate the crime scene without permission.

The results suggest the following policy changes : management structure of related agencies should be re-arranged for more clear operation and coordination at the crime scenes. The enactment of laws concerning crime scene preservation should be pushed in Thailand and the existing concerned laws should be reviewed. The crime scene operation agencies must be provided with sufficient budget. Practically, international standards for crime scene preservation should be applied as the guidelines for Thai officers working at crime scenes. Training should be arranged to provide knowledge to operation officers and general people.

KEY WORDS: CRIME SCENE PRESERVATION / CRIME SCENE / MURDEROUS
CASES

186 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
ขอบเขตในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
ส่วนที่ 1 กฎหมายเกี่ยวกับการฆาตกรรม.....	7
ส่วนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน.....	18
ส่วนที่ 3 แนวคิดและกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน.....	21
ส่วนที่ 4 แนวคิดและกฎหมายเกี่ยวกับเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ.....	29
ส่วนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ.....	40
ส่วนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
รูปแบบการวิจัย.....	60
การเลือกกรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
ประเด็นที่ต้องการศึกษา.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป.....	63
ส่วนที่ 2 การปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม	65
ส่วนที่ 3 ผลสรุปการปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ของเจ้าหน้าที่ที่มีปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม.....	73
บทที่ 5 การอภิปรายผล	78
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	99
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย.....	104
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ.....	116
บรรณานุกรม.....	129
ภาคผนวก	132
ประวัติผู้วิจัย.....	186

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ..... 81
2	เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ กับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม..... 93

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างทางสังคมไปจากเดิม อันเนื่องมาจากการพัฒนาของสังคมที่เน้นในด้านวัตถุ หากแต่การพัฒนาจิตไม่ทันการพัฒนาวัตถุ ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในภาพรวม จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในรูปแบบต่างๆ ช่วยให้การประกอบอาชญากรรมทวีความรุนแรงและเพิ่มความสลับซับซ้อนมากขึ้น จนยากที่จะหาประจักษ์พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์มาเป็นหลักฐาน ในการหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี นอกจากนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมยังเป็นปัจจัยสำคัญ ในการทำให้ผู้กระทำความผิดที่อยู่ในฐานะได้เปรียบทางสังคมอาศัยช่องว่างในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาบิดเบือนข้อเท็จจริง จนเป็นเหตุให้รอดพ้นจากการดำเนินคดี เนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่แน่นอน หรือพยานหลักฐานอ่อน และอาจทำให้ผู้บริสุทธิ์อาจต้องมาเป็นผู้รับผิดชอบผู้กระทำความผิดได้ (สมาน ศิริเจริญสุข, 2541: 2)

อาชญากรรมที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งจะมีลักษณะและวิธีการที่แตกต่างกันออกไป มีความสลับซับซ้อน โดยเฉพาะในคดีฆาตกรรมที่นับวันจะยิ่งพัฒนารูปแบบของการฆาตกรรมมากขึ้น มีการปกปิดซ่อนเร้นมากขึ้น วิธีการแนบเนียนยิ่งขึ้น เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นคดีที่อุกฉกรรจ์ กระทั่งกระทบกระเทือนต่อชีวิตร่างกายของประชาชน ทั้งที่เกิดขึ้นในที่สาธารณะ มีประชาชนเห็นเหตุการณ์ และที่มีการปกปิดซ่อนเร้น อำพราง ไม่มีพยานรู้เห็น (ชนพร วุฒิกกรวิภาค, 2545: 1) จึงเป็นการยากที่จะหาประจักษ์พยานมายืนยันการกระทำคือการฆาตกรรมได้

จากสถิติการเปรียบเทียบสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม ทั่วประเทศ ปี 2547 – 2549 ในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ (กลุ่ม 1) พบว่าประเภทคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาหรือการฆาตกรรมนั้น มีจำนวนการเกิดคดีสูงที่สุดเมื่อเทียบกับประเภทคดีอื่นๆ ในกลุ่มคดีเดียวกัน ได้แก่ คดีปล้นทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีลักพาเรียกค่าไถ่ และคดีวางเพลิง โดยในปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนคดี 4,333 ราย จากคดีรวมทั้งหมด 9,093 ราย คิดเป็นร้อยละ 48 ของการเกิดคดีในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญในรอบปี

ปี พ.ศ. 2548 มีจำนวนคดี 4,758 ราย จากคดีรวมทั้งหมด 9,572 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 ของเกิดคดีในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะท้อนขวัญในรอบปี ปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนคดี 4,624 ราย จากคดีรวมทั้งหมด 8,844 ราย คิดเป็นร้อยละ 52 ของเกิดคดีในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะท้อนขวัญในรอบปี จากข้อมูลดังกล่าวจึงพบว่ามีแนวโน้มที่คดีมาผู้อื่นโดยเจตนาจะเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปีด้วย (กองพัฒนาป้องกันและควบคุมอาชญากรรม (กพป), 2550)

การที่ในคดีฆาตกรรมคนร้ายมักทิ้งร่องรอยหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุจึงนับได้ว่าเป็นจุดสำคัญยิ่งต่อการแสวงหาวัตถุพยานและร่องรอยหลักฐานในการเกิดคดี ดังที่มีผู้กล่าวว่าสถานที่เกิดเหตุเสมือนหนึ่งเป็น “คลังสมบัติแห่งหลักฐาน” แม้ว่าจะเป็นอาชญากรรมที่มีการวางแผนอย่างรอบคอบเพียงใด ก็จะต้องมีข้อมูลทั้งที่มีรูปร่างลักษณะและไม่มีรูปร่างลักษณะซึ่งสามารถสืบหาเบาะแสของคนร้ายหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชญากรรมนั้นได้ (อรรถพล เข้มสุวรรณวงศ์ และคณะ, 2546: 38)

การดำเนินการสืบสวนสอบสวนในปัจจุบัน นอกจากจะใช้วิธีการโดยการคัดเลือกตัวบุคคลผู้จะทำการสืบสวนหรือหาพยานหลักฐาน โดยบุคคลดังกล่าวแล้ว มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาวิธีการและประสิทธิภาพในการค้นหาความจริง โดยการนำวิทยาการตำรวจ (Utilization of scientific evidence) อันได้แก่ การอาศัยพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์และความรู้ทางนิติเวชศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการวินิจฉัยร่องรอยของคดีที่เกิดขึ้น (รุ่งระวี โสขมา, 2540: 13) พยานหลักฐานที่มักพบในสถานที่เกิดเหตุกรณีฆาตกรรม ได้แก่ ศพซึ่งในบางกรณีอาจไม่พบในสถานที่เกิดเหตุก็ได้หากคนร้ายได้มีการอำพรางคดี ร่องรอยการต่อสู้ ร่องรอยรูปแบบการกระเซ็นของโลหิต ร่องรอยรูปแบบของอาวุธ ร่องรอยของคนร้าย เป็นต้น

แต่หลักฐานที่หลงเหลืออยู่ ณ สถานที่เกิดเหตุไม่เพียงแต่จะสูญหายหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเวลาผ่านไปเท่านั้น แต่อาจจะถูกเหยียบย่ำ หรือทำให้เกิดการแปรเปลี่ยนจากการขาดความระมัดระวังของผู้เสียหายเองหรือบุคคลที่สามซึ่งเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุด้วยความอยากรู้อยากเห็นหรืออยากช่วยเหลือก็ตาม (สฤษฎ์ สืบพงษ์ศิริ, 2546: 3) จึงทำให้พยานหลักฐานซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินคดีบิดเบือนหรือเสียหายจนไม่สามารถแสดงข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง การรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุจึงมีความสำคัญยิ่งในการคุ้มครองพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุไม่ให้ถูกทำลายหรือทำให้เกิดความเสียหาย

ตามประมวลระเบียบการตำรวจ ภาค 1 ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 2 บทที่ 2 ได้กำหนดหน้าที่ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาเขต โดยพนักงานสอบสวนจะมีหน้าที่ปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ เพื่อไม่ให้บุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยเด็ดขาด

หากบุคคลอื่นใดมีความจำเป็นต้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาเขตก่อน การรักษาสถานที่เกิดเหตุจะเริ่มตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่ชุดแรกได้มาถึง และสิ้นสุดเมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นและออกจากสถานที่เกิดเหตุ (สฤษฎ์ สืบพงษ์ศิริ, 2549)

ปัญหาในการรักษาสภาพและการรวบรวมพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ นั้น ส่วนใหญ่มาจากความไม่รู้หรือความไม่เข้าใจเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ พยานหลักฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานทางวิทยาศาสตร์ในสถานที่เกิดเหตุถูกทำลาย หรือได้รับความเสียหายก่อนเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสอบสวนและเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญจะไปถึง หรือสถานที่เกิดเหตุถูกเพิ่มร่องรอยพยานหลักฐานหลังคดีอาญาเกิดขึ้น จนทำให้เกิดความสับสนแก่การทำงานด้านสืบสวน สาเหตุสำคัญอาจเกิดจากการกระทำโดยชาวบ้านที่พบเหตุคนแรกหรือชาวบ้านใกล้เคียงกับสถานที่เกิดเหตุ อันอาจเกิดขึ้นเพราะขาดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยชาวบ้านที่เข้าไปดูเหตุการณ์ในบริเวณที่เกิดเหตุ มีลักษณะ “ไทยมุง” ย่อมจะทำให้ร่องรอยหลักฐานเสียหาย นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจเองหากไม่ใช้ความระมัดระวังให้มากเป็นพิเศษ ก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อพยานหลักฐานเป็นเหตุให้การพิสูจน์หลักฐานยากขึ้น (สมาน ศิริเจริญสุข, 2541: 8) นอกจากนี้ยังเกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติได้แก่สภาพภูมิประเทศ ดิน ฟ้า อากาศ เช่นฝนตก หรือความร้อนจากแสงแดด ทำให้พยานหลักฐานบางอย่างสูญหายไป หรือเสียหายไป (กฤษฎา ธิบรวมทรัพย์, ม.ป.ท.: 4) ซึ่งส่งผลต่อการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการดำเนินการหาตัวผู้กระทำผิดโดยเฉพาะในคดีฆาตกรรมที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์มาลงโทษตามกฎหมาย จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุจึงต้องได้รับความคุ้มครอง มิให้ถูกทำลายหรือทำให้เสียหาย

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 5 เหตุรำคาญ มาตรา 25 จะเห็นว่าการที่มีการฆาตกรรม มีศพ และคราบเลือดบริเวณที่พักอาศัยหรือที่พักสาธารณะ หากเก็บไว้ก็จะก่อให้เกิดเหตุรำคาญแก่ผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง อันเนื่องมาจากกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคอันเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และในสิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพของประชาชน ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 หมวด 1 มาตรา 5 “บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ...” ดังนั้นเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและชันสูตรพลิกศพจึงมีหน้าที่อันสำคัญอย่างยิ่ง ในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อให้สถานที่เกิดเหตุได้รับการจัดการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและสามารถทำจัดเก็บความสะอาดอย่างรวดเร็ว เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ที่ผ่านไปมา และอยู่อาศัยใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดเหตุ

รูธ โรเมอร์ (Ruth Roemer) ได้ให้ความหมายของกฎหมายสาธารณสุขไว้ว่า เป็นมุมมองของกฎหมายต่อการบริการป้องกันโรค บำบัดโรค การฟื้นฟูสภาพแก่ประชาชน และกฎหมายสาธารณสุขยังมีบทบาทสำคัญต่อการคุ้มครองสุขภาพ และบริการการแพทย์และสาธารณสุขสำหรับปัจเจกบุคคลด้วยนั้น โดยกฎหมายการแพทย์และสาธาณสุขนั้นมีเป้าหมายร่วมกันคือ สุขภาพที่ดีของปัจเจกบุคคลและชุมชน และสุขภาพตามความหมายขององค์การอนามัยโลก หมายถึงสุขภาวะโดยสมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต และทางสังคม รวมทั้งทางปัญญาด้วย ส่วนนิติเวชศาสตร์ก็มีผู้นิยามความหมายไว้ว่า เป็นการนำความรู้ทางวิชาแพทย์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมและรวมถึงความรับผิดชอบทางกฎหมาย และหน้าที่ทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขด้วย ซึ่งในต่างประเทศก็ไม่สามารถแยกวิชากฎหมายการแพทย์และกฎหมายสาธารณสุขออกจากวิชานิติเวชศาสตร์ได้ กล่าวคือกฎหมายสาธารณสุขย่อมครอบคลุมกฎหมายการแพทย์และนิติเวชศาสตร์ก็ครอบคลุมบางส่วนของกฎหมายไว้ด้วย (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2546: 10 – 15)

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกระบวนการปฏิบัติที่เกี่ยวเนื่องกับการพิสูจน์ต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาเกิดความยุติธรรม ให้เป็นไปตามเป้าหมายสำคัญของระบบงานนิติเวชที่ต้องการดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และให้ประชาชนได้รับความยุติธรรม เพราะงานนิติเวชและการพิสูจน์หลักฐานเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคดีโดยตรง ซึ่งเป็นคำตอบสำคัญสำหรับการดำเนินคดีอาญาลงโทษผู้กระทำผิด เพื่อให้การดำเนินการด้านนิติวิทยาศาสตร์ก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน (แสวง บุญเฉลิมวิภาส และอนงค์ ขมจินดา, 2546: 227) คดีฆาตกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานด้านนิติเวชและการพิสูจน์หลักฐาน เพราะแพทย์มีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพในสถานที่เกิดเหตุ และการตรวจสถานที่เกิดเหตุก็เป็นวิชาแขนงหนึ่งของการพิสูจน์หลักฐานด้วย

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะศึกษาถึงการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ซึ่งเป็นคดีที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและจิตใจของประชาชนในสังคม โดยจะศึกษาถึงการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในสถานที่เกิดเหตุ และเป็นการแสวงหาแนวทางในการกำหนดวิธีปฏิบัติที่ทำให้การรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก ความคุ้มครองป้องกันปัญหาอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้น หรือลดจำนวนลง และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

คำถามการวิจัย

1. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในเขตกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับแนวทางในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและหลักสากลหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร กับแนวทางในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหลักสากล

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในประชากร 3 กลุ่มซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ พนักงานสอบสวนจากสถานีตำรวจในเขตนครบาล 5 แห่ง เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ จากสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และแพทย์นิติเวชจากโรงพยาบาลที่เป็นโรงเรียนแพทย์ 3 แห่ง

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สถานที่เกิดเหตุ หมายถึง สถานที่ที่มีการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม และอาจสามารถพบวัตถุพยานและศพได้ในสถานที่นั้น ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การชันสูตรพลิกศพของแพทย์นิติเวช และแปลผลสภาพที่เกิดเหตุของผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุ

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง การเข้าไปในสถานที่ก่ออาชญากรรม เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่เป็นพยานหลักฐาน ด้วยวิธีการแสวงหา เก็บรวบรวมและรักษาข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการสืบสวนสอบสวนในคดีอาญา เพื่อให้ทราบรายละเอียดแห่งการกระทำความผิด

การรักษาสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง การป้องกันให้สภาพที่เกิดเหตุไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่พบครั้งแรกไว้ระยะหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการป้องกันเอกสารหรือหลักฐานไม่ให้เพิ่มขึ้นหรือสูญหายไป

คดีฆาตกรรม หมายถึง กรณีความผิดที่เกิดจากการทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 และ 289

พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ และปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง นักวิทยาศาสตร์ที่ออกไปทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมโดยใช้ความรู้และอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ตามคำร้องขอของพนักงานสอบสวน

แพทย์นิติเวช หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรมทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปดหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ร่วมกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยในเรื่องแนวคิดในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีความผิดต่อชีวิต ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นการศึกษาไว้ 6 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 กฎหมายเกี่ยวกับการฆาตกรรม
- ส่วนที่ 2 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน
- ส่วนที่ 3 แนวความคิดและกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน
- ส่วนที่ 4 แนวความคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
- ส่วนที่ 5 แนวความคิดเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
- ส่วนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 กฎหมายเกี่ยวกับการฆาตกรรม

1.1 ชนิดของการฆาตกรรม

Jesse (1973: อ้างใน อัมณพ ชูบำรุง, 2532: 91) ได้จำแนกฆาตกรรมโดยอาศัยเหตุจูงใจให้กระทำความผิดเป็นหลักไว้ 6 ประเภท ดังนี้

1. ฆาตกรรมเพื่อหาประโยชน์ (Murder for Gain)
2. ฆาตกรรมเพื่อแก้แค้น (Murder for Revenge)
3. ฆาตกรรมเพื่อกำจัด (Murder for Elimination)
4. ฆาตกรรมเพราะความกระหาย (Murder for Lust of Killing)
5. ฆาตกรรมเพราะริษยา (Murder for Jealousy)
6. ฆาตกรรมจากความเชื่อ (Murder from Conviction)

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมในประเทศไทย

ในประเทศไทยไม่ได้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการฆาตกรรมไว้โดยตรง แต่ได้บัญญัติเป็นกรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 และ 289 ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบของแต่ละมาตราดังนี้ (สุวัฒน์ ศรีพงษ์สุวรรณ, 2544: 389 – 392)

มาตรา 288 “ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี”

องค์ประกอบภายนอก

1. ฆ่า ในมาตรานี้ไม่ได้ระบุว่ากระทำด้วยวิธีใด ดังนั้นการกระทำที่เป็น การฆ่าคือการกระทำด้วยประการใดๆ ให้คนตาย ไม่จำกัดรูปแบบการกระทำ ไม่จำกัดวิธีการกระทำ สุดแต่จะให้เกิดผลสำเร็จคือความตายนั่นเอง (หยุด แสงอุทัย, 2523: 295)

2. ผู้อื่น หมายถึง เป็นผู้อื่นที่นอกเหนือจากตัวของผู้กระทำเอง ผู้อื่นในที่นี้จะต้องมีสภาพเป็นบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 ว่าด้วยสภาพบุคคลจะ เริ่มขึ้นเมื่อคลอดออกจากครรภ์มารดาแล้วจรดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย คือทารกที่อยู่ในครรภ์มารดา ยังมิได้เกิดรอดอยู่แม้จะมีสิทธิต่างๆ ได้ แต่ไม่เป็นบุคคลที่ถูกฆ่าได้ และบุคคลที่ตายไปแล้วก็ไม่ถือว่า มีสภาพที่จะถูกฆ่าได้เช่นกัน

องค์ประกอบภายใน โดยเจตนา

ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาในการฆ่าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 ซึ่งเจตนาถือเป็นสาระสำคัญที่ต้องมีอยู่ในความผิดอาญาทั่วไป โดยจะแยกการกระทำโดยเจตนาเป็น 2 ชนิด คือ

1. กระทำเจตนาโดยประสงค์ต่อผล มีองค์ประกอบคือ ผู้กระทำได้กระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำ และผู้กระทำจะต้องประสงค์ต่อผลอีกด้วย
2. กระทำเจตนาโดยยอมนั่งเห็นผล มีองค์ประกอบคือ ผู้กระทำได้กระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำ และขณะเดียวกันผู้กระทำยอมนั่งเห็นผลของการกระทำนั้นด้วย เรียกอีกอย่างว่าเจตนาโดยปริยาย

มาตรา 289 “ผู้ใด

- (1) ฆ่าบุพการี
- (2) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุ ที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่
- (3) ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำ ตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยหรือได้ช่วยเจ้าพนักงาน ดังกล่าวแล้ว
- (4) ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน
- (5) ฆ่าผู้อื่นโดยทรนินหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

(6) นำผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการ ที่จะกระทำ ความผิดอย่างอื่น หรือ

(7) นำผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ ตนได้ กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตนหรือเพื่อ หลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดที่ตนได้ กระทำไว้ต้องระวางโทษ ประหารชีวิต”

คำอธิบายของมาตรา 289ว่าเป็นโทษที่หนักขึ้นจากความผิดตามมาตรา 288 นั้น คือการกระทำจะต้องเข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 288 ก่อน แล้วจึงจะเข้าเหตุการณ์ตามที่ บัญญัติไว้ในมาตรา 289 นี้ โดยได้บัญญัติไว้ 7 อนุมาตรา แยกอธิบายได้ดังนี้

1. นำบุพการี หมายถึง บุพการีที่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย

2. นำเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้ กระทำตามหน้าที่ แยกองค์ประกอบได้เป็น

2.1 เจ้าพนักงาน หมายถึง ข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายโดย ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดินประเภทเงินเดือน หรือบุคคลที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ ให้มีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน

2.2 ซึ่งกระทำตามหน้าที่ คือขณะปฏิบัติการตามหน้าที่

2.3 เพราะเหตุที่เจ้าพนักงานนั้นจะกระทำการตามหน้าที่ ซึ่งเป็นมูลเหตุ ชักจูงใจให้ทำ เช่น กรณีตำรวจจะเข้าจับกุมสามี ภรรยาจึงฆ่าตำรวจตาย

2.4 เพราะเหตุได้กระทำตามหน้าที่ เป็นเหตุชักจูงใจให้ฆ่าเช่นเดียวกัน คือแม้ในขณะที่ฆ่าเจ้าพนักงานนั้น เจ้าพนักงานจะไม่ได้กระทำการตามหน้าที่ แต่ได้ฆ่าโดยมีเหตุชัก จูงใจเนื่องจากเจ้าพนักงานได้กระทำการตามหน้าที่ ก็จัดเป็นความผิดตามอนุมาตรา (2) นี้ด้วย

3. นำผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานกระทำตามหน้าที่ หรือ เพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วย หรือ ได้ช่วยเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว จากอนุมาตรานี้แยกเป็น 2 กรณี คือ

3.1 เป็นการนำผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำ การตามหน้าที่ คือปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่ว่าการช่วยเหลือเจ้าพนักงานนั้นผู้ถูกฆ่าได้กระทำไปเพราะ มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องช่วยเจ้าพนักงาน หรือได้อาสาช่วยเหลือตามหน้าที่ของพลเมืองดี ผู้กระทำจะมีความผิดตามอนุมาตรานี้เมื่อ ผู้กระทำรู้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานซึ่ง กระทำตามหน้าที่ คือรู้ว่าเขาได้ช่วยเหลือและได้รับความช่วยเหลือก็เป็นเจ้าพนักงานที่กระทำการ ตามหน้าที่

3.2 เป็นการฆ่าบุคคลผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน เพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยเหลือเจ้าพนักงานซึ่งกระทำความผิดที่ หรือได้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานซึ่งกระทำความผิดที่มาแล้ว

4. ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน เป็นการฆ่าหลักที่ผู้กระทำได้ชั่งน้ำหนักในการที่จะฆ่าบุคคลอื่นแล้ว แล้วได้ตัดสินใจไปในทางฆ่า และได้ฆ่าตามที่ตนได้ตัดสินใจนั้น

5. ฆ่าผู้อื่นโดยทรมานหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

5.1 ทรมาน หมายถึง ทำให้ผู้ถูกฆ่าได้รับทุกข์ทรมานจนถึงแก่ความตายด้วยความยากลำบาก แม้จะเป็นการกระทำเพียงครั้งเดียวก็ตาม เป็นการดูจากความรู้สึกของผู้ถูกระทำ

5.2 การกระทำทารุณโหดร้าย หมายถึง วิธีการฆ่าซึ่งเป็นการทารุณ เช่น การกระทำซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง โดยแสดงความทารุณจนผู้ถูกทำร้ายตาย เป็นการดูจากกิริยาของผู้กระทำ

6. ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น หมายถึง การฆ่าที่จำเป็นต้องกระทำโดยมีมูลเหตุชกใจที่จะได้รับประโยชน์จากการเตรียม หรือที่จะให้เป็นความสะดวกในการที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น นอกจากความผิดฐานนั้นเอง

7. ฆ่าผู้อื่นเพื่อเอา หรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้ ความผิดตามอนุมาตรานี้จะต้องประกอบด้วยมูลเหตุชกใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

7.1 เพื่อเอาผลประโยชน์อันเกิดจากการที่ตนได้กระทำความผิดนั้นๆ แยกองค์ประกอบเป็น

7.1.1 เพื่อเอาผลประโยชน์ หมายถึง เพื่อจะได้มาซึ่งผลประโยชน์

7.1.2 ตนได้กระทำความผิด หมายถึง ผู้กระทำเองหรือตัวการที่ร่วมกระทำความผิดด้วยกันได้กระทำความผิดนั้นมาแล้ว

7.1.3 กระทำความผิดอย่างอื่น หมายถึง การกระทำความผิดอย่างอื่นนอกจากการฆ่าคนตาย ไม่ว่าจะกระทำความผิดสำเร็จ หรือที่เข้าขั้นพยายามกระทำความผิดนั้น

7.2 เพื่อเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดนั้น หมายถึง กรณีที่ผู้กระทำได้ผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่นมาแล้ว แต่ได้กระทำการฆ่าเพื่อรักษาผลประโยชน์ให้คงอยู่กับตนต่อไป

7.3 เพื่อปกปิดความผิดของตน หมายถึง เพื่อปกปิดความผิดอื่นนอกจากความผิดฐานฆ่าคนตายซึ่งกำลังจะได้กระทำให้ไป ฉะนั้นการฆ่าคนตายเพื่อปกปิดความผิดฐานฆ่าคนตายซึ่งได้กระทำให้ไปแล้วเป็นความผิดตามอนุมาตรา (7)

7.4 เพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญา หมายถึง เพื่อให้พ้นจากการจับกุม

1.3 หลักว่าด้วยความรับผิดทางอาญา

การฆาตกรรมเป็นความผิดต่อชีวิตและร่างกายซึ่งถือเป็นอาญาแผ่นดิน กฎหมายไม่เปิดโอกาสให้คู่กรณีขอมความกันได้ เพราะเป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม และต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงามของประชาชนด้วย การฆาตกรรมมีองค์ประกอบความผิดดังนี้ (สมพร พรหมพิตร และศรีนิดา พรหมพิตร, 2543 : 7 - 21)

1.3.1 องค์ประกอบฝ่ายผู้กระทำ ได้แก่ การกระทำกับเจตนาของผู้กระทำ หรือจะแยกว่าเป็นองค์ประกอบภายในกับภายนอกก็ได้ ซึ่งองค์ประกอบภายนอกคือการขับเคลื่อนทางกายภาพ และองค์ประกอบภายในคือแรงขับเคลื่อนทางจิตใจ ได้แก่เจตนาประกอบกับเหตุจูงใจ โดยเหตุจูงใจเป็นจุดผลักดันให้เกิดเจตนากระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 บุคคลจะรับผิดชอบอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา ได้แก่การกระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกันนั้น ผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ถ้าผู้กระทำผิดมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้ โดยการกระทำหรือการขับเคลื่อนทางร่างกายกับเจตนาจะต้องดำเนินคู่กันไป หากขาดอย่างใดอย่างหนึ่งถือว่าขาดองค์ประกอบความรับผิดทางอาญา

1.3.2 องค์ประกอบฝ่ายผู้ถูกระทำเป็นองค์ประกอบที่ผู้กระทำนั้นเป็นผู้ที่ตนตั้งใจกระทำต่อ เพราะเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรค 3 ว่า “ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริง อันเป็นองค์ประกอบของความผิดจะ ถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำ นั้นมิได้” โดยผู้ถูกระทำจะต้องเป็นคน และต้องยังมีชีวิตอยู่ การมีชีวิตอยู่จะถือตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 15 ที่ว่าสภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และคนในที่นี่ต้องไม่หมายรวมถึงผู้กระทำเอง เพราะกฎหมายอาญาเอาผิดฐานฆ่าหรือทำร้ายผู้อื่น การฆ่าหรือทำร้ายตัวเองไม่จัดว่าเป็นความผิดในกฎหมายอาญาของไทย

1.3.3 ผลของการกระทำ เป็นองค์ประกอบสุดท้ายของการกระทำความผิด ถ้าผลไม่เกิดหรือไม่เกิดผลสมเจตนาที่อาจเป็นความผิดฐานพยายาม ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 “ผู้ใดกระทำความผิดแต่กระทำให้ไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้น

ไม่บรรลุลผลผู้ที่พยายามกระทำความผิด” ตามหลักมีทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล แยกออกเป็นสองทฤษฎีคือ ทฤษฎีผลกรรมดา กับทฤษฎีเงื่อนไข โดยทฤษฎีนี้มีประโยชน์ในการวินิจฉัยความผิดฐานทำให้คนตายโดยไม่เจตนา ทำให้คนตายโดยประมาท ซึ่งเกิดผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ผลโดยตรง คือนอกจากได้ผลที่เกิดขึ้นตามเจตนาของผู้กระทำแล้วยังมีผลที่เกิดนอกเหนือเจตนาด้วย ส่วนผลโดยอ้อมต่างกับผลโดยตรงที่กฎหมายบังคับให้ผู้กระทำต้องยอมรับผิด ทั้งๆ ที่ผลนั้นผู้กระทำมิได้ประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นเลย

1.3.4 สถานที่ที่เกิดการกระทำนั้น เป็นเงื่อนไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจรัฐในการดำเนินคดีความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ซึ่งหากเกิดในราชอาณาจักรไทย ก็เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยเขตอำนาจสอบสวนและพนักงานสอบสวน รวมทั้งเขตอำนาจศาล แต่ถ้าการกระทำผิดนั้นเกิดในต่างประเทศหรือคาบเกี่ยวกับต่างประเทศก็ต้องพิจารณาตามกฎหมายอื่นต่อไป เกี่ยวกับสถานที่นี้ ตามประมวลกฎหมายอาญาได้ยึดหลักอยู่ 3 ประการ คือ

1.3.5 หลักดินแดน หมายถึงการกระทำนั้นเกิดขึ้นในหรือนอกราชอาณาจักรไทย โดยคำว่าราชอาณาจักรไทยนั้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 4 ให้ความหมายว่า หมายถึงแผ่นดินของไทย รวมถึงใต้ผืนดินไทย บนน่านฟ้าเหนือแผ่นดินไทย และน่านน้ำไทย นอกจากนี้หากการกระทำความผิดเกิดขึ้นในเรือไทยหรืออากาศยานไทยไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ก็ถือเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรไทยด้วย

หลักบุคคล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 6 หากเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรไทยแล้ว ไม่เลือกว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าว และใช้กับความผิดอาญาทุกประเภท โดยถือเป็นความผิดเกี่ยวพันระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดเกิดนอกราชอาณาจักรล้วนๆ ก็อาจต้องรับโทษในประเทศไทยตามเงื่อนไขของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 8 และ 9 ด้วย โดยตามมาตรา 8 นั้นจะต้องมีการร้องขอให้ลงโทษตามกฎหมายไทย ในขณะที่ตามมาตรา 9 นี้ดำเนินคดีตามกฎหมายไทยได้เลย

หลักสากล เป็นทางปฏิบัติทั่วโลก ตามมาตรา 7 ผู้ใดกระทำความผิดดังระบุไว้ต่อไปนี้ นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร คือ

- ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 107 ถึงมาตรา 129
- ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 240 ถึงมาตรา 249 มาตรา 254 , 256 , 257 และ 266 (3), (4)
- ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 339 และความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 340 ที่กระทำในทะเลหลวง

1.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมในต่างประเทศ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมในต่างประเทศนั้นมีการกำหนดไว้ โดยการฆาตกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 และมาตรา 289 ที่ว่าด้วยการฆ่าผู้อื่นโดยมีเจตนาเป็นองค์ประกอบ คือความผิดฐาน murder ซึ่งเป็นความผิดในการฆ่าผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัสเป็นเหตุไปสู่ความตาย หรือทำให้บาดเจ็บสาหัสเท่านั้น โดยความผิด murder นี้มีองค์ประกอบภายในคือ malice aforethought ซึ่งมีความหมายเป็นนัยหมายถึงเจตนาในการกระทำผิดนั้นเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษารายละเอียดเน้นข้อมูลไปที่ความผิด murder เพียงอย่างเดียว ใน 2 ประเทศได้แก่ ใน ประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนี้

1.4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมในประเทศอังกฤษ

ในกรณีความผิด murder หรือความผิดในการฆาตกรรมนั้น แต่เดิมรัฐสภาอังกฤษไม่ได้ให้นิยามคำว่า “Murder” ไว้อย่างชัดเจน ต่อมาในช่วงก่อนศตวรรษที่ 17 ผู้พิพากษา Coke ได้ให้คำนิยามของ “Murder” ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ไว้ดังนี้ “Murder คือ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีความรู้สำนึกและมีอายุที่เพียงพอในการพิจารณาตัดสินใจด้วยดุลยพินิจ แล้วได้ฆ่าผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมายภายในราชอาณาจักร โดยมีองค์ประกอบภายในคือ malice aforethought ซึ่งไม่ว่าจะเป็นคู่กรณีกันโดยชัดแจ้ง หรือเป็นโดยปริยายโดยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ หรือได้รับอันตราย หรือตายจากบาดแผลหรืออันตรายนั้น ภายในระยะเวลาหนึ่ง (a year and a day) นับจากที่ถูกกระทำ” (Smith & Hogen, 1983: 273)

จากนิยามข้างต้นจึงแยกองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

1. องค์ประกอบภายนอก (actus res) ของความผิด murder คือ “ผู้ใดฆ่าผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมายภายในราชอาณาจักร และความตายนั้นเกิดขึ้นในระยะเวลาหนึ่งนับจากการกระทำสุดท้ายของจำเลยต่อผู้ตาย” จำแนกได้เป็น

1.1 ผู้กระทำความผิด

มีความหมายว่าบุคคลผู้ซึ่งมีความรู้สำนึกรับผิดชอบตามหลักการโดยทั่วไป โดยบุคคลนั้นจะต้องไม่เป็นผู้วิกลจริตตามกฎหมาย M' Naghten Rules โดยบุคคลนั้นจะต้องมีอายุเกิน 10 ปีขึ้นไป และตั้งแต่ปี ค.ศ. 1957 ได้กำหนดว่าหากบุคคลนั้นมีอายุต่ำกว่า 14 ปี ประกอบกับการไต่ตรองอันมุ่งประสงคร้าย จะไม่ได้รับการลดหย่อนโทษ (Smith & Hogen, 1983: 273)

1.2 การฆ่าผู้อื่น (Killing of a human being) ปัญหาอาจเกิดขึ้นว่าการกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือไม่ ในทางกฎหมายจะมีปัญหาเกิดขึ้นเมื่อ

ช่วงระหว่างเวลาของการเริ่มต้นของชีวิตคือการเกิด และการสิ้นสุดของชีวิตคือการตาย โดยปกติหมายความว่าถึงเมื่อทารกคลอดพ้นจากครรภ์มารดาตลอดทั้งตัวและสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยอิสระแยกต่างหากจากมารดา โดยพิจารณาจากการหายใจเป็นหลัก สำหรับการทำให้ร้ายตัวอ่อนที่อยู่ในครรภ์มารดา ที่ภายหลังสามารถเกิดมามีชีวิตอยู่รอดได้ แต่ต้องมาตายจากการถูกทำร้ายนั้นอาจถือเป็นความผิด murder (Smith & Hogen, 1992 อ้างในปัญจมา นรตฤกษา, 2537: 16) ในอนาคตการตายที่อาจเป็นที่ยอมรับของศาลจะพิจารณาจากการตายของสมอง (brain death) มากกว่าการหยุดเต้นของหัวใจ (Peter Seago, 1989 อ้างในปัญจมา นรตฤกษา, 2537: 16) กรณีของแฝดตัวติดกันหรือแฝดสยามก็จัดว่ามีสภาพเป็นบุคคล แม้ว่าพวกเขาจะต้องมีการใช้สมองร่วมกัน ใช้หัวใจร่วมกัน และใช้ปอดร่วมกันก็ตาม มนุษย์ที่เกิดจากการโคลนนิ่ง (cloning) ก็มีแนวโน้มที่จะพิจารณาสภาพความเป็นมนุษย์ในอนาคตด้วย (Michael Jefferson, 2006: 411)

1.3 โดยมีชอบด้วยกฎหมาย (unlawful) การฆ่าตามนิยามของ Coke นั้นจะต้องเป็นการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

1.4 ภายในราชอาณาจักรขณะไม่มีสงคราม (under the King's peace) ในกรณีที่ได้รับการยกเว้น ไม่ถือเป็นความผิดฐานฆ่าคนตายตามที่กฎหมายระบุคือการฆ่าเข้าศึกในช่วงระหว่างเกิดสงคราม แต่หากเป็นการฆ่านักโทษที่ถูกจับจากสงครามถือเป็นการทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นกรณีการฆ่ากบฏที่ต่อต้านราชบัลลังก์การฆ่าก็ไม่จัดว่ามีชอบด้วยกฎหมาย ปัจจุบันใช้คำว่า under the Queen's peace (Michael Jefferson, 2006: 411)

1.5 ผู้ที่ถูกฆ่าจะต้องตายภายในระยะเวลาหนึ่ง (death within a year and a day) การที่ผู้ถูกฆ่านั้นต้องตายภายในระยะเวลาหนึ่งนั้นเป็นคำนิยามที่เก่าแก่ตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ (common law) ของความผิดฐาน murder ที่กล่าวหาผู้กระทำความผิดจะต้องพิสูจน์ว่า จำเลยได้ทำร้ายผู้อื่นจนตายภายในช่วงเวลาหนึ่งนับจากการถูกทำร้ายนั้น และถ้ามีการทำร้ายหลายครั้ง ความตายนั้นจะต้องเกิดขึ้นภายในระยะเวลาหนึ่งนับจากการทำร้ายครั้งสุดท้าย และหลักการนี้ยังคงใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน (ปัญจมา นรตฤกษา, 2537: 17)

2. องค์ประกอบภายใน (mens rea) ของความผิด murder คือ เจตนา (Malice Aforethought) ประกอบด้วยความตั้งใจเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณา คำว่า Malice Aforethought เป็นศัพท์เฉพาะ ซึ่งคำนี้มีความสำคัญมากที่สุด เพราะการมีอยู่ของ Malice Aforethought นี้ถือเป็นตัวกำหนดว่าการฆ่าผู้อื่นโดยมิชอบนั้นเป็นความผิด murder หรือไม่ เจตนาฆ่า (intention to kill) ถือเป็น malice โดยชัดแจ้ง (express malice) และเจตนาทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสเป็น malice โดยปริยาย (implied malice) ส่วน malice อีกชนิดคือ constructive malice หมายความว่าเจตนาในการกระทำหรือ

เพื่อกระทำต่อไปซึ่งความผิดอาญาอย่างอื่น และเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ซึ่ง malice กรณีหลังนี้ได้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติ the Homicide Act 1957 ที่ออกมาแก้ไขกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) การกระทำจะไม่จัดอยู่ในความผิด murder เลยหากยืนยันได้ว่ากระทำไปโดยประมาท จะต้องเป็นการฆ่าที่เกิดจากความตั้งใจเท่านั้น (Card, Richard, 1988: 230)

1.4.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในหลายมลรัฐของสหรัฐอเมริกาได้มีการตราพระราชบัญญัติเพื่อลงโทษการกระทำผิด murder แต่ไม่ได้นิยามความหมายของคำว่า murder ไว้ และนำคำนิยามตามกฎหมาย common law มาใช้ โดยพระราชบัญญัติประเภทนี้จะแบ่งความผิด murder ออกเป็น 2 ระดับ คือ first degree murder และ second degree murder และมีการนิยามคำว่า “murder” ในถ้อยคำของคำว่า “การฆ่า” (killing) หรือ “เหตุแห่งความตาย” (causing death) โดยนิยามคำว่า murder โดยใช้เรื่องขององค์ประกอบภายในคือ “malice aforethought, express or implied” คือเจตนาโดยชัดแจ้งและเจตนาโดยปริยาย ซึ่งมีความหมายเหมือนกันกับความผิด murder ที่ผู้พิพากษา Coke ของอังกฤษได้นิยามไว้ โดยจำแนกองค์ประกอบของความผิด murder ได้ดังนี้ (ปัญจมา นรตฤธิ์, 2537: 41 - 44 , 50 - 51)

1. องค์ประกอบภายนอก (actus reus) ประกอบด้วย

1.1 จำเลยจะต้องทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายด้วยกระทำหรืองดเว้นการกระทำตามที่

1.2 การกระทำของจำเลยจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกระทำและผลตามกฎหมายที่ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

1.3 ในศาลของบางมลรัฐได้บัญญัติไว้ว่า ความตายนั้นจะต้องเกิดขึ้นภายในหนึ่งปีและหนึ่งวันหลังจากการกระทำของจำเลยที่เป็นเหตุให้ผู้อื่นตายได้รับบาดเจ็บ

2. องค์ประกอบภายใน (mens rea) ผู้กระทำความผิดจะกระทำโดยมีองค์ประกอบภายในของจิตใจในความผิด murder คือ malice aforethought ซึ่งมีความหมายถึงชนิดต่างๆ ของความผิด murder ซึ่งแบ่งตามองค์ประกอบภายในจิตใจ (mental element) ตามที่กฎหมายคอมมอนลอว์บัญญัติ และมีอยู่ในศาลต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา ดังนี้

2.1 เจตนาฆ่า (intent – to – kill murder) การกระทำที่ผู้กระทำได้กระทำโดยมีเจตนาฆ่าผู้อื่นและเป็นเหตุตามกฎหมายที่ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายจัดเป็นความผิด murder เจตนาทำให้ตายนี้อาจแสดงออกโดยชัดแจ้งคือการกระทำโดยการใช้อาวุธ หรือโดยปราศจากอาวุธ ใช้เพียงแต่คำพูดก็ตาม หรืออาจเกิดจากการงดเว้นการกระทำที่เป็นหน้าที่

2.2 เจตนาทำร้ายร่างกายสาหัส (intent – to – do – serious – bodily – injury murder) ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้ผู้มีเจตนาทำร้ายร่างกายสาหัสเป็นความผิด murder แม้ว่าผู้กระทำจะไม่ได้มีเจตนาฆ่า เพราะการกระทำเช่นนี้ก็เป็นกระทำที่มีลักษณะเป็นอันตรายต่อชีวิต

2.3 depraved – heart murder หมายถึง การกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรงที่วิญญูชนทั่วไปย่อมรู้ว่านอกจากไม่มีข้อแก้ตัวได้แล้ว ยังมีระดับความเสี่ยงถึงชีวิตหรืออันตรายสาหัสต่อผู้อื่น และจากการกระทำนั้นทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย แม้ผู้กระทำจะไม่มีเจตนาฆ่าหรือเจตนาทำร้ายร่างกายสาหัส และก่อให้เกิดผลคือความตาย

2.4 เจตนาทำความผิดอุกฉกรรจ์ (felony murder) ตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (common law) นั้นผู้ใดกระทำหรือพยายามทำความผิด felony เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องรับผิดฐาน murder โดยในแต่ละมลรัฐจะให้เนื้อหาใจความของการทำความผิด felony murder ต่างกันไป

ระดับของความผิด murder (degree of murder) การแบ่งระดับความผิด murder นั้นเริ่มจากการตราพระราชบัญญัติในอังกฤษและบางมลรัฐในสหรัฐอเมริกา เพื่อวัตถุประสงค์ในการจำกัดการลงโทษที่รุนแรงมากได้แก่การประหารชีวิตไว้ใน first degree murder และโทษที่รุนแรงน้อยกว่าการประหารชีวิตไว้ใน second degree murder (Eric Hickey, 2003: 239 – 241)

1. ความผิด first degree murder

คดีฆาตกรรมที่มีความรุนแรงมากจัดอยู่ในความผิด first degree murder ซึ่งจะได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงที่สุดและการประหารชีวิตในบางมลรัฐ แม้ในแต่ละมลรัฐในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายแตกต่างกัน แต่การแบ่งระดับความผิด first degree murder จะต้องประกอบไปด้วยการไตร่ตรอง (premeditated) และความจงใจ (deliberate) ในการฆ่าผู้อื่น ความทารุณโหดร้าย และการฆาตกรรมอย่างโหดเหี้ยมและอุกฉกรรจ์

2. ความผิด second degree murder

คือการฆ่าผู้อื่นโดยไม่มีเจตนาไตร่ตรองไว้ก่อนเป็น second degree murder ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดไว้ (Unpremeditated Intentional Murder, second degree murder by Default) ถ้าการฆ่าโดยเจตนาแต่ไม่มีการไตร่ตรองไว้ก่อน ความจงใจ หรือการกระทำอย่างทารุณและไม่เกิดขึ้นระหว่างความผิดอุกฉกรรจ์ นอกจากนี้การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาทำร้ายร่างกายสาหัส (Killings While Intending to Inflict Serious Bodily Harm) การฆ่าในระหว่างขัดขวางการจับกุมของเจ้าหน้าที่ (Killings While Resisting Arrest) จัดเป็นความผิด second degree murder ด้วยเช่นกัน

1.4.3 เปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมในประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา

จากที่กล่าวมาแล้วว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมในประเทศไทยนั้นยังไม่มี การบัญญัติให้ชัดเจน แต่ได้บัญญัติเป็นกฎหมายในการฆ่าผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 และ 289 ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่ง มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม (murder) ไว้ แต่เมื่อนำมาพิจารณาโดยแยกออกเป็น องค์ประกอบของกฎหมายก็พบว่า องค์ประกอบภายในของกฎหมายการฆ่าผู้อื่นตามมาตรา 288 และ 289 นั้นคือเจตนา โดยจะเน้นไปที่เจตนาในการฆ่าผู้อื่นเท่านั้น เช่นเดียวกับกฎหมายในความผิด murder ของประเทศอังกฤษที่มีองค์ประกอบภายในคือ Malice Aforethought ซึ่งก็หมายถึงเจตนา เช่นกัน แต่เจตนาของกฎหมายในประเทศอังกฤษนี้จะรวมไปถึงเจตนาทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายโดย สิ้นด้วย ส่วนกฎหมายในความผิด murder ของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ก็มีองค์ประกอบภายใน คือ Malice Aforethought เช่นเดียวกับกฎหมายอังกฤษ เพราะมีรากฐานนิยามของ murder มาจาก ประเทศอังกฤษเช่นกัน โดยยังกำหนดความหมายของ Malice Aforethought ว่าหมายถึงเจตนา (intent) คือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดประสงค์ที่จะทำให้เกิดผลเสียหาย และความรู้ (knowledge) คือ รวมถึงผู้กระทำความผิดประสงค์ที่จะทำให้ผู้อื่นเสียหายถึงแก่ความตาย

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมทั้งของไทย ในประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น มีองค์ประกอบภายในร่วมกันคือ เจตนา ซึ่งเป็นตัว บังชี้ถึงการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม โดยหากขาดเจตนาในการกระทำความผิดที่ทำให้ผู้อื่น ถึงแก่ความตายแล้ว ความผิดนั้นก็ไม่จัดเป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่น โดยเจตนาตามมาตรา 288 และ 289 ของประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย และก็ทำให้ความผิดนั้นไม่เป็นความผิดฐานฆาตกรรม (murder) ตามความผิดของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาด้วย

ส่วนที่ 2 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน

2.1 ประวัติการพิสูจน์หลักฐาน

กำเนิดของการพิสูจน์หลักฐาน เริ่มมีมาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 18 โดยการริเริ่มของ บุคคลหลายท่านด้วยกัน โดยมี Alphonse Bertillon เป็นผู้วางรากฐานของ Identification โดยใช้หลักการ ชีวบุคคลที่เรียกว่า Anthropometry มีหลักว่า “บุคคลสองคนไม่มีโอกาสที่จะมีขนาดร่างกายตรงกัน ได้ทุกประการ” เขาจึงได้จัดระบบการวัดขนาดของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายไว้เพื่อเป็น

หลักฐานในการชี้ตัวบุคคลจนเป็นที่ยอมรับขององค์กรตำรวจโดยทั่วไป โดยยังมีการใช้ภาพแสดงลักษณะบุคคล (Portrait Parle) อยู่จนถึงปัจจุบัน (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ, 2546: 22)

ใน ค.ศ. 1822 – 1909 ได้มีชาวอังกฤษชื่อ Francis Galton ได้ริเริ่มค้นคว้าเรื่องลายนิ้วมือ และพบว่าลายนิ้วมือของบุคคลจะไม่เหมือนกัน ไม่สืบทอดถึงลูกหลาน เป็นความเด่นชัดทางมานุษยวิทยา และสามารถนำลายนิ้วมือมาเปรียบเทียบชี้ยืนยันตัวบุคคล โดยได้เขียนหนังสือชื่อ Fingerprint กล่าวถึงวิธีพิสูจน์หลักฐานบุคคล ระบบพิสูจน์ลายนิ้วมือยังคงใช้กันอยู่ในปัจจุบัน และมีการพัฒนาการเก็บไว้ในเครื่องตรวจลายนิ้วมืออัตโนมัติ (AFIS)

นอกจากนี้ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ยังมี Edmond Locard ชาวฝรั่งเศส ได้ทำการศึกษาบุกเบิกด้านวิทยาศาสตร์กับอาชญาวิทยา โดยมีความเชื่อว่าทุกวิธีการในวิชาที่เกี่ยวกับธรรมชาติโดยตรงสามารถดัดแปลงมาใช้ทางด้านเปรียบเทียบชี้ยืนยันตัวบุคคลเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน โดยการเก็บจากที่เกิดเหตุ หรือจากการตรวจศพ ซึ่งเป็นที่มาของทฤษฎีการแลกเปลี่ยนสิ่งของระหว่างสองสิ่งที่มาสัมผัสกัน หรือเรียกว่า Exchange Locard Principle Theory

ใน ค.ศ. 1847 - 1915 Hans Gross นักกฎหมายชาวออสเตรียเป็นผู้ที่นำเอาหลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้สืบสวนอาชญากรรม โดยเริ่มจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุอาชญากรรมเป็นหลัก จึงนับว่าเป็นการบุกเบิกวิชาการสืบสวนสมัยใหม่ ซึ่งวงการสืบสวนในปัจจุบันให้การยกย่องเป็นอย่างมาก

ใน ค.ศ. 1877-1947 Sir Bernard John Spilsbury ชาวอังกฤษมีแนวความคิดในการนำวิทยาศาสตร์การแพทย์มารวมกับวิชาการทางกฎหมาย ทำให้ต่อมาเกิดการยอมรับในวงการสืบสวนวงการแพทย์ด้านกฎหมาย (Medicolegal) และในนิติเวชศาสตร์

ใน ค.ศ. 1891-1955 Calvin Goddard เป็นผู้นำเทคนิคด้านวิทยาศาสตร์มาใช้โดยค้นพบลักษณะที่แตกต่างไม่เหมือนกันบนลูกกระสุนปืน หรือบนปลอกกระสุนปืนที่ยิงออกไป โดยการตรวจเปรียบเทียบสิ่งที่พบในสถานที่เกิดเหตุและปืนที่นำมาตรวจ ซึ่งการพิสูจน์เปรียบเทียบบนลูกกระสุนปืนนี้ยังคงมีใช้มาจนปัจจุบัน และมีการพัฒนาเก็บไว้ในเครื่องตรวจลูกและปลอกกระสุนปืนอัตโนมัติ (IBIS) ที่มีประสิทธิภาพสูง

ใน ค.ศ. 1900 Karl Landsteiner พบว่าวิธีการถ่ายเลือดเพื่อช่วยชีวิตและแบ่งเลือดเป็นกลุ่มทำแยกแยะบุคคลได้ ทำให้มีการพัฒนาใช้เลือดเป็นหลักฐานชี้ตัวผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกับการใช้ลายนิ้วมือ เป็นการใช้ประโยชน์จากความเด่นชัดทางมานุษยวิทยา เป็นแนวทางการพัฒนานิติเวชศาสตร์ (พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์, 2537 อ้างในสฤณี สืบพงษ์ศิริ, 2546: 11 – 13)

ในปัจจุบันได้มีการพัฒนา ปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ในการสืบสวนและพิสูจน์ความผิดให้ก้าวหน้าและทันสมัยยิ่งขึ้น ทางด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานก็มีการศึกษาค้นคว้า

เทคนิคทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ ตลอดจนเครื่องมือตรวจวิเคราะห์ต่างๆ มาใช้ประโยชน์ในการตรวจพิสูจน์อย่างมากมาย เช่นการใช้รังสีต่างๆ การใช้เทคนิคทางนิวเคลียร์ฟิสิกส์ในการตรวจวิเคราะห์ธาตุ การใช้เลเซอร์ เครื่องตรวจกระสุนปืนอัตโนมัติ เป็นต้น

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน

การพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistics) ที่จริงแล้วเป็นคำที่มีการใช้ครั้งแรกในตำรา An Introduction to Criminalistics ซึ่งเขียนโดย Charles E. O' Hara กับ Osterberg เมื่อปี ค.ศ. 1952 (สมประสงค์ ปรารณาคี, 2517: 21) โดยสมาคมนักพิสูจน์หลักฐานแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย (California Association of Criminalists) ได้ให้ความหมายของการพิสูจน์หลักฐานไว้ว่า “Criminalistics is that profession and scientific discipline to the recognition, identification and evaluation of physical evidence by application of the natural sciences to law-science matter” ซึ่งตีความหมายได้ว่าเป็นกฎเกณฑ์ทั้งทางวิชาชีพและทางวิทยาศาสตร์ ที่มุ่งในการให้การรับรองการชี้เฉพาะ การจำแนก และการตีความหมายของพยานวัตถุ โดยนำวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ในกรณีที่เกี่ยวข้องระหว่างกฎหมายกับวิทยาศาสตร์ อาจขยายให้ชัดเจนขึ้นได้ว่า เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งอาศัยกฎเกณฑ์ต่างๆ ของวิทยาศาสตร์หลายสาขา ได้แก่ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา นำมารวมกันภายใต้กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก คือการพิสูจน์การกระทำผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา (อรรถพล เข้มสุวรรณวงศ์ และคณะ, 2546: 5) ในประเทศสหรัฐอเมริกาเรียกการพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistics) ว่า Police Science (วิทยาการตำรวจ) และต่อมาก็มีผู้นำคำว่า Forensic Science มาใช้แทน Police Science เพราะคำว่า Forensic มีความหมายว่าเกี่ยวกับศาลหรือกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำเดิม คำว่านิติวิทยาศาสตร์จึงเป็นที่นิยมใช้ในเวลาต่อมา และแพร่หลายเมื่อ 60-70 ปีที่ผ่านมาเอง (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2548: 9) การพิสูจน์หลักฐานจึงจัดได้ว่าเป็นนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) แขนงหนึ่ง หมายถึงวิทยาศาสตร์ประยุกต์อย่างหนึ่งที่นำเอาที่เป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มาทำให้เกิดประโยชน์แก่รรถคดี (พงศกรณ์ ชูเวช, 2531: 1)

จากการที่ได้ให้ความหมายของนิติวิทยาศาสตร์ ว่าเป็นการนำเอาวิทยาศาสตร์ทุกสาขา มาประยุกต์กับกฎหมายเพื่อจะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนตามกฎหมายได้ (ประชุม สถาปิตานนท์ (2520: 1) โดยให้เกิดประโยชน์แห่งกฎหมายทั้งในเรื่องการออกกฎหมาย และประโยชน์ในการคลี่คลายปัญหาและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความเพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ ซึ่งสามารถจำแนกได้กว้างๆ ออกเป็น 2 ประเภท คือ (อรรถพล เข้มสุวรรณวงศ์ และคณะ, 2546: 2-4)

1. นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Sciences) ได้แก่ วิชา ฟิสิกส์พื้นฐาน รวมถึงการตรวจสอบที่เกิดเหตุและเก็บรวบรวมวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ
2. นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Apply Sciences) เป็นการนำ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วยหลายสาขาคู่กัน ดังเช่น นิติเวชศาสตร์ (Legal Medicine หรือ Forensic Medicine) นิติวิศวกรรมศาสตร์ (Forensic Engineering) นิติทันตวิทยา (Forensic Odontology) เป็นต้น

2.3 ทฤษฎีการพิสูจน์หลักฐาน

ดังความหมายในข้างต้นการพิสูจน์หลักฐานจึงจัดว่าเป็นวิชาการสาขาหนึ่งของนิติ วิทยาศาสตร์ ที่มีการเชื่อมโยงเอาหลักเกณฑ์ทฤษฎีต่างๆ มารวมเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดเป็นหลัก ทฤษฎีที่มีหลักการสำคัญอยู่ที่ (สฤณี สืบพงษ์ศิริ 2546: 11)

1. การจำแนก (Individualization) ซึ่งเป็นการจัดประเภท การแสดงให้เห็นความ แตกต่าง ซึ่งเป็นการจำแนกก่อนที่จะมาถึงขั้นของการชี้เฉพาะ
2. การชี้เฉพาะ (Identification) ซึ่งเป็นกรรมวิธีที่จะจัดให้สิ่งของที่มีตัวตนสิ่ง หนึ่ง ให้ไปรวมอยู่ในประเภทหรือจำพวกที่ได้กำหนดขอบเขตหรือคุณลักษณะตายตัวเอาไว้แล้ว โดยคุณลักษณะมี 2 ประเภท ได้แก่ คุณลักษณะโดยทั่วไป (Class Characteristics) และคุณลักษณะ เฉพาะ (Individual Characteristics) ตัวอย่างเช่น รอยรองเท้า นั้นลักษณะของพื้นรองเท้าตลอดจน รูนหรือแบบของบริษัที่ผู้ผลิตจัดว่าเป็นคุณลักษณะโดยทั่วไป ซึ่งเป็นรากฐานของการชี้เฉพาะ ส่วน ลักษณะของการสึกหรอหรือร่องรอยความเสียหายจากการใส่ใช้งานนั้นจัดเป็นคุณลักษณะเฉพาะซึ่ง เป็นสิ่งที่ใช้บอก Identity เป็นต้น

การพิสูจน์หลักฐานมีจุดมุ่งหมายในการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งที่เป็น วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ร่วมกับความชำนาญการของบุคคลเพื่อ ประโยชน์ในการแสวงหาความยุติธรรม โดยขอบเขตการพิสูจน์หลักฐานมีดังนี้ (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2548: 13)

1. การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือและฝ่าเท้า รวมทั้งระบบตรวจพิมพ์นิ้วมือ อัตโนมัต (AFIS)
2. การตรวจเอกสาร ได้แก่ การตรวจหมึกพิมพ์ ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน ตรวจอายุเอกสาร เป็นต้น
3. การตรวจอาวุธปืน และกระสุนปืน (Forensic Ballistics)
4. การตรวจสอบที่เกิดเหตุและการถ่ายรูป (Crime Scene Investigation)

5. การตรวจทางเคมี (Forensic Chemistry)
6. การตรวจทางฟิสิกส์ (Forensic Physics)
7. การตรวจพยานวัตถุทางชีววิทยา (Biological Trace Evidence)

ปัจจุบันการพิสูจน์หลักฐานนี้เป็นสาขาหนึ่งของวิทยาการตำรวจ (Police Science) ซึ่งเป็นวิชาที่ศึกษาให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยจากหลักฐาน วัตถุพยานต่างๆ ที่ตรวจพยานที่เกิดเหตุ และทำการพิสูจน์หลักฐานวัตถุดังกล่าว เพื่อนำไปประมวลลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าคนร้ายจะอย่างไร มีวิธีการอย่างไร พยานหลักฐานทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ในการอ้างอิงต่อศาลเพื่อยืนยันตัวผู้กระทำความผิด ดังนั้นงานพิสูจน์หลักฐานในปัจจุบันนี้เมื่อมีคดีเกิดขึ้นพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการโดยมีกองพิสูจน์หลักฐานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นหลักในเรื่องนี้ (ชนพร วุฒิกวิภาค, 2545: 44)

ส่วนที่ 3 แนวความคิดและกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน

3.1 ความหมายของคำว่าพยานหลักฐาน

พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งใดๆ ที่แสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏแก่ศาลได้ ซึ่งบางที่เรียกสั้นๆ ว่า “พยาน” พยานหลักฐานอาจแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ตามรูปลักษณะหรือตามเนื้อหาสาระก็ได้ การแบ่งพยานหลักฐานเป็น 3 ประเภทคือ พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ ดูเหมือนจะเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (โสภณ รัตนกร, 2547: 19) จากการที่นักวิทยาการสืบสวนสอบสวนได้ให้ความเห็นว่าพยานหลักฐานสำคัญ ที่มักจะพบในสถานที่เกิดเหตุ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสืบสวนอาชญากรรมเป็น 7 ประเภทด้วยกันคือ (ประเสริฐ เมฆมณี, 2523 อ้างใน สมาน ศิริเจริญสุข, 2541: 22)

1. อาวุธ
2. คราบโลหิต
3. อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิด
4. ร่องรอยทางเข้าออกของคนร้าย หรือยานพาหนะ
5. ฝุ่น และรอยเปื้อนต่างๆ
6. เอกสารเกี่ยวเนื่องอันควรสงสัย
7. ลักษณะของการกลบร่องรอย หรือการเคลื่อนย้ายพยานหลักฐานอื่นๆ

จะเห็นได้ว่าพยานหลักฐานดังกล่าวเป็นพยานวัตถุทั้งสิ้น แม้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 สามารถแบ่งพยานหลักฐานออกเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งนำ จะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นและให้สืบตามบท บัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการ สืบพยาน

กองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ ได้ให้ความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุว่าอยู่ที่วัตถุพยานที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ นั้น อีกทั้งทางกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ซึ่งก็ได้อธิบายขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุไว้ว่าขึ้นอยู่กับวัตถุพยานเป็นสำคัญเช่นกัน เหตุผลอย่างหนึ่งคือในส่วนของพยานเอกสาร โดยปกติแล้ว สามารถค้นหาได้จากที่ทำการหรือที่อยู่ของบุคคลผู้กระทำผิด หรือผู้ต้องสงสัยเกี่ยวข้องกับคดี และสำหรับพยานบุคคลนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจไปถึงสถานที่เกิดเหตุ ดังนั้นหากกล่าวถึงพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ โดยปกติจะหมายถึงพยานวัตถุนั่นเอง (สมาน ศิริเจริญสุข, 2541: 22 - 23)

พยานหลักฐานสมัยใหม่ต้องพิสูจน์ได้แน่นอนทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สังคม อันเป็นตรรกวิทยาเกี่ยวกับพยานอันว่าด้วยเหตุผลที่สัมพันธ์สอดคล้องกัน ส่วนพยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ทางวัตถุ เป็นพยานหลักฐานที่วิเคราะห์เชิงวิทยาศาสตร์โดยแท้ เช่น การตรวจพยานวัตถุทางชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ พยานเหล่านี้หากเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาด้วยกรรมวิธีที่ถูกต้องและตรวจเก็บโดยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญย่อมเป็นพยานหลักฐานที่พิสูจน์ได้และน่าเชื่อถือ ซึ่งจะเป็นพยานที่นับวันจะมีคุณค่าและทวีความสำคัญยิ่งขึ้น

3.2 ประเภทของพยานหลักฐาน

จากที่ได้ให้ความหมายของพยานหลักฐานว่า เป็นสิ่งใดที่สามารถจับต้องได้ตามกฎหมาย และเป็นสิ่งที่สามารถนำเสนอในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงในคดีได้ เกี่ยวกับพยานหลักฐานแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (Ogle, Robert R. JR., 2004: 1 – 2)

1. พยานหลักฐานโดยตรง (Direct Evidence) เป็นวัตถุพยานที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้นอกเหนือจากข้อสรุปหรือข้อสันนิษฐานที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การหาความจริง ตัวอย่างเช่น พยานบุคคล หรือประจักษ์พยาน ซึ่งได้สัมผัสกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง จึงให้ข้อมูลความจริงในการวินิจฉัยคดีได้

2. พยานแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence) เป็นพยานหลักฐานที่ให้ข้อเท็จจริงโดยการที่เป็นลำดับหรือเชื่อมโยงเหตุการณ์ ไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่ต้องการทราบในคดีโดยตรงได้ แต่หากปะติดปะต่อเหตุการณ์แล้วจะสามารถคลี่คลายปัญหาในทางคดี หรือตอบคำถามบางประการได้

3. พยานหลักฐานที่ได้รับการรับรอง (Testimonial Evidence) คือพยานวัตถุที่ได้จากบุคคลทั่วไปหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ เป็นวัตถุพยานที่ได้รับการทดสอบและได้รับความน่าเชื่อถือมาก ซึ่งสามารถพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงของคดีในศาลได้ มีความชัดเจนในตัวเอง โดยไม่ต้องการคำอธิบายใดๆ เพียงแต่รู้ว่าเป็นอะไรเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว

4. วัตถุพยานทางกายภาพ (Physical Evidence) วัตถุพยานประเภทนี้เป็นวัตถุทางกายภาพที่เชื่อมโยงกับการกระทำความผิด วัตถุทางกายภาพนี้สามารถเชื่อมโยงไปสู่วัตถุพยานทางกายภาพโดยการสืบสวนทางอาญา แต่วัตถุพยานประเภทนี้มักพบในการสืบสวนแต่ยังไม่พบอ้างอิงในตำรา แต่เป็นพยานวัตถุที่มีค่ามากในการสืบสวน

3.3 แหล่งที่จะพบวัตถุพยาน

การที่จะได้มาซึ่งวัตถุพยานนั้น โดยทั่วไปแล้วมักคิดว่าจะต้องพบแต่ในสถานที่เกิดเหตุเท่านั้น แท้ที่จริงแล้วพยานวัตถุมีได้มีอยู่แต่ในสถานที่เกิดเหตุ แต่ยังมีแหล่งอื่นๆ ที่จะพบวัตถุพยานได้อีกด้วย เพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว จะต้องตรวจวัตถุพยานจากแหล่งต่างๆ ดังนี้ (อรรถพล เข้มสุวรรณวงศ์ และคณะ, 2546: 34 – 35)

1. สถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นสถานที่ที่เหตุเกิดขึ้น และเป็นแหล่งรวมของบรรดาพยานวัตถุส่วนใหญ่ สถานที่เกิดเหตุนี้ นับเป็นหัวใจสำคัญของการสืบสวนสอบสวน ซึ่งคนร้ายมักจะทิ้งร่องรอยของการกระทำความผิดเอาไว้ไม่มากนักน้อย ขึ้นอยู่กับความสามารถของพนักงานสืบสวนสอบสวนในการค้นหาและจัดเก็บวัตถุพยานว่ามากน้อยเพียงใด

2. ที่ตัวของผู้เสียหาย เป็นอีกแหล่งหนึ่งซึ่งมีพยานวัตถุปรากฏอยู่ได้เช่นเดียวกัน เช่น ในคดีข่มขืนกระทำชำเรา วัตถุพยานสำคัญที่จะพิสูจน์การกระทำว่าเกิดขึ้นจริงหรือไม่ นั้นจะอยู่กับตัวผู้เสียหาย การที่เจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้เสียหายไปให้แพทย์ตรวจสอบหาร่องรอยการข่มขืนได้แก่ กราบอสุจิ เส้นขน ร่องรอยบาดแผล ก่อนจะสรุปได้ว่าเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ล้วนแสดงให้เห็นความสำคัญของพยานวัตถุแหล่งนี้ได้เป็นอย่างดี

3. ที่ตัวคนร้าย ที่ตัวของคนร้ายก็มีวัตถุพยานที่สำคัญเช่นเดียวกับที่ตัวของผู้เสียหาย โดยหากคนร้ายได้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุแล้ว ก็น่าจะต้องนำสิ่งของบางอย่างติดตัวออกไปจากสถานที่เกิดเหตุด้วย โดยสิ่งของนั้นอาจมีขนาดใหญ่ เช่น ทรัพย์สินจากการโจรกรรม

หรือมีขนาดเล็กมากๆ ก็ได้ เช่น เศษดิน หิน ทราบ เศษแก้ว ที่ติดไปกับรองเท้า หรือโลหิตที่กระเด็นไปติดตัวคนร้ายโดยไม่รู้ตัว เป็นต้น

4. ที่อื่นๆ หมายถึงสถานที่ที่นอกเหนือจากสถานที่เกิดเหตุ แต่เป็นสถานที่ที่พบวัตถุพยานที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี เช่นกรณีคนร้ายยิงคนตายในสถานที่เกิดเหตุแล้วนำอาวุธนั้นติดตัวไปด้วย ระหว่างการหลบหนีก็เอาปืนโยนทิ้งแม่น้ำไป สถานที่พบปืนซึ่งเป็นวัตถุพยานในคดีคือแม่น้ำ ทั้งที่แม่น้ำมิได้เป็นสถานที่เกิดเหตุ

3.4 ชนิดของพยานวัตถุในสถานที่เกิดเหตุ

พยานวัตถุที่พบในสถานที่เกิดเหตุสามารถให้คำจำกัดความที่เหมาะสมและครอบคลุมในทุกกรณีได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (สันติ สุขวัจน์ ม.ป.ป.: 1 - 6)

1. พยานวัตถุไม่ถาวร (Transient Evidence) เป็นพยานวัตถุที่มีลักษณะไม่คงทนคงอยู่ได้ชั่วคราว ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงหรือสูญหาย ตัวอย่างของพยานวัตถุประเภทนี้ได้แก่ กลิ่น อุณหภูมิ รอยพิมพ์และรอยประทับ โดยปกติแล้วผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบพยานวัตถุประเภทนี้มักจะเป็น เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดแรกที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุ หรือพยานคนแรกที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะต้องรีบบันทึกสภาพของพยานวัตถุที่พบโดยเร็วที่สุด การบันทึกอาจกระทำโดยวิธีจดบันทึกแล้วให้เจ้าหน้าที่คนอื่นที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุช่วยรับรอง หรือใช้วิธีการถ่ายภาพหรือบันทึกด้วยกล้องวิดีโอ หรือวิธีอื่นๆ ที่สามารถเก็บรักษาพยานวัตถุประเภทนี้ก่อนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายไป

2. พยานวัตถุที่เป็นรูปแบบ (Pattern Evidence) พยานวัตถุที่เป็นรูปแบบมักเกิดขึ้นจากการสัมผัสกันโดยตรงระหว่างคนกับวัตถุ หรือวัตถุกับวัตถุ พยานวัตถุประเภทนี้พบได้แก่ รอยพิมพ์ , รอยประทับ , รอยตำหนิ , รอยแตก พยานวัตถุที่เป็นรูปแบบมักจะไม่ค่อยได้รับความสนใจและไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพของพยานวัตถุนั้นเนื่องจากมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ ดังนั้นจึงเกรงว่า จะไม่ได้รับความเชื่อถือในชั้นศาล ความจริงแล้วพยานวัตถุที่เป็นรูปแบบซึ่งพบในสถานที่เกิดเหตุเป็นสิ่งที่ มีประโยชน์อย่างยิ่งในการปะติดปะต่อเรื่องราวเหตุการณ์ในคดี บ่อยครั้งที่นำมาใช้ในการยืนยันหรือหักล้าง คำให้การของผู้ต้องสงสัยหรือพยานใช้พิสูจน์ความเกี่ยวข้องของบุคคลหรือวัตถุกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือแม้กระทั่งช่วยในการเปิดประเด็นการสอบสวนใหม่ การนำสิ่งเหล่านี้มาใช้เพื่อวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ จะต้องกระทำอย่างมีระบบและจำเป็นต้องใช้การสังเกตอย่างถี่ถ้วนด้วย

3. วัตถุพยานตามสภาพ (Conditional Evidence) พยานวัตถุประเภทที่สามซึ่งพบได้ทั่วไปในสถานที่เกิดเหตุ เรียกว่าพยานวัตถุตามสภาพ พยานวัตถุประเภทนี้เกิดขึ้นจากเหตุการณ์หรือการกระทำซึ่งถ้าหากไม่มีการบันทึกอย่างรอบคอบ อาจเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายได้ พยานวัตถุตามสภาพนี้

มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการลำดับสร้างย้อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงบ่งบอกถึงสภาพการณ์ของที่เกิดเหตุ ตัวอย่างพยานหลักฐานประเภทนี้ได้แก่ แสงไฟ ค้อน ไฟ ตำแหน่ง ยานพาหนะ ศพ

4. พยานวัตถุที่สามารถถ่ายทอดหรือโยกย้าย (Transfer Evidence) เป็นพยานวัตถุที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับวัตถุ หรือวัตถุกับวัตถุ พยานวัตถุประเภทนี้มีวิธีจำแนกที่แตกต่างกันได้หลายวิธี

3.5 กฎแห่งพยานหลักฐาน (Law of evidence)

กฎแห่งพยานหลักฐานมีหัวใจสำคัญอยู่ 2 ประเด็นคือ ความเป็นสาระสำคัญ (materiality) และการยอมรับฟังได้ (admissibility) (สันติ สุขวัจน์, ม.ป.ป.: 16) การที่พยานหลักฐานหรือพยานวัตถุใช้เป็นหลักฐานในศาลจะเป็นที่ยอมรับได้นั้น จะต้องปฏิบัติตามกฎพื้นฐานแห่งพยานหลักฐาน 4 ประการ หากมีการเบี่ยงเบนประเด็นไปจากกฎพื้นฐานทั้ง 4 ประการแล้ว จะเป็นจุดอ่อนให้ทนายสามารถโต้แย้งในชั้นศาล ทำให้พยานหลักฐานนั้นเสียคุณค่าในตัวไป (Hobson, 1992 : 206 – 207)

กฎข้อที่ 1 การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่คนแรกไปถึงสถานที่เกิดเหตุ จนกระทั่งผู้ชำนาญทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น

กฎข้อที่ 2 เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย หมายถึงการที่บุคคลที่มีหน้าที่เก็บพยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้าและเก็บวัตถุพยานต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุ เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือเจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจ เป็นต้น

กฎข้อที่ 3 กระทำการค้นหาและเก็บพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะต้องไม่มองข้ามหรือละเลยวัตถุพยานเลยซักชิ้น ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็นวัตถุพยานหรือไม่ ก็ให้ทำการเก็บไว้ก่อนพร้อมทั้งระบุรายละเอียดของวัตถุพยานนั้น ตำแหน่งที่พบ และการบรรจุหีบห่อรักษาไว้อย่างเหมาะสม

กฎข้อที่ 4 มีลูกโซ่การครอบครองพยานหลักฐานโดยตลอด หมายถึงพยานหลักฐานนั้นจะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองของบุคคลหรือหน่วยงาน ตั้งแต่เริ่มเก็บจนกระทั่งแสดงในชั้นศาลโดยไม่มีการขาดช่วงในการครอบครองเลย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงช่วงการครอบครองจะต้องมีหลักฐานแสดงการรับส่งของกลางนั้นโดยตลอด ในกรณีที่มีการช่วงการครอบครองหลักฐานนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป ศาลจะต้องขอหลักฐานในการระบุลูกโซ่การรับส่งของกลางเพื่อเป็นการตรวจสอบ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. การจัดการ (Taking) กระทำโดยบุคคลผู้เก็บวัตถุพยาน เพื่อจำแนกวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุโดยการทำคำหับ ระบุวันเดือนปี และเวลาที่เก็บ พร้อมทั้งรายละเอียดต่างๆของพยานวัตถุพยานนั้นจากสถานที่เกิดเหตุ

2. การเก็บ (Keeping) พิสูจน์ให้เห็นว่าการเก็บและครอบครองวัตถุพยานได้กระทำอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการปนเปื้อนและข้อผิดพลาดได้ วิธีการที่ดีที่สุดคือแสดงให้เห็นว่าวัตถุพยานนั้นได้เก็บอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการแยกเก็บและจำกัดให้เกี่ยวข้องได้เฉพาะผู้ที่จำเป็นเท่านั้น

3. การขนส่ง (Transporting) การขนส่งพยานวัตถุพยานทุกครั้งจะต้องมีความรัดกุม และแสดงได้ว่าจะไม่มีการปะปนกับของกลางหรือวัตถุพยานอื่นได้ รวมทั้งแสดงถึงการบรรจุวัตถุพยานในหีบห่อ ปิดผนึก และติดฉลากได้อย่างเหมาะสม

4. การส่งมอบ (Delivering) เป็นการพิสูจน์ว่าของกลางได้ส่งมอบให้แก่ผู้รับได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการในห้องปฏิบัติการ แพทย์ หรือหน่วยงานอื่นๆอย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว โดยมีหลักฐานแสดงวันเดือนปี และเวลาที่รับของกลาง รายละเอียดของของกลาง และให้ผู้รับวัตถุพยานลงลายมือชื่อ และวันเวลาไว้ในสำเนาหนังสือนำส่งด้วย

3.6 กฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานไว้ โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ชนิดและประเภทของพยานหลักฐาน ตลอดจนกระบวนการนำพยานหลักฐานมาใช้อ้างเป็นพยานในชั้นศาล ซึ่งสรุปส่วนสำคัญได้ดังนี้ (นคร พจนวรวงษ์ และพลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา, 2529 อ้างใน สฤษฎ์ สืบพงษ์ศิริ, 2546: 24- 25. และปริญญา จิตรกรนทีกิจ, 2549: 202 - 205, 165 - 168, 187 - 188)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 2 สอบสวน ลักษณะ 2 หมวด

ที่ 1 การสอบสวนสามัญ

มาตรา 131 ได้บัญญัติว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวม หลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถ จะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่าอาหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด”

จากมาตรานี้เป็นวิธีการสอบสวนของพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนได้ทั้งที่รู้ตัวผู้กระทำผิดแล้ว หรือยังไม่รู้ตัวผู้กระทำผิด และหลักฐานที่รวบรวมไม่จำกัดว่าจะเป็นสิ่งใด รวมทั้งพยานหลักฐานที่ผู้ต้องหาเสนอเพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำของผู้ต้องหา

มาตรา 132 ได้บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลองหรือพิมพ์ลาย นิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้ากับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่า จะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

(2) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการ กระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิดหรือซึ่งอาจ ใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ...”

การกำหนดอำนาจการสอบสวนให้กับพนักงานสอบสวนนั้นเพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน โดยใน (1) หมายถึง การตรวจร่างกายผู้เสียหายจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายก่อน โดยผู้ต้องหาไม่มีสิทธิไม่ยินยอมให้ทำการตรวจก็ได้ แต่ผู้ต้องหาอาจมีความผิดได้ หากขัดคำสั่งพนักงานในการรวบรวมหลักฐาน จาก (2) พนักงานสอบสวนมีสิทธิในการค้นวัตถุพยานที่เกิดจากการกระทำความผิด หรือสงสัยว่าจะเป็นวัตถุพยานที่กระทำความผิดได้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 5 พยานหลักฐาน หมวดที่ 1 - 5

มาตรา 226 ได้บัญญัติว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่า จะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้ถือเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น...”

พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือไม่นั้นมีหลักพิจารณา คือ ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น ดังนั้นหากพยานหลักฐานเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดแล้ว พยานหลักฐานนั้นรับฟังไม่ได้

มาตรา 227 ได้บัญญัติว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน ทั้งปวงอย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น”

มาตรานี้เป็นการชี้แจงน้ำหนักพยาน การวินิจฉัยในการชี้แจงน้ำหนักพยานนั้น ในคดีอาญาภาระหน้าที่นำสืบตกแก่โจทก์เป็นฝ่ายนำสืบให้ศาลเห็นว่าการกระทำความผิดจริง โดยจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น หากพยานหลักฐานมีน้ำหนักไม่เพียงพอ ศาลก็สามารถยกฟ้องโจทก์ได้

มาตรา 241 ได้บัญญัติว่า “สิ่งใดใช้เป็นพยานวัตถุต้องนำมาศาล ในกรณีที่นำมาไม่ได้ ให้ศาลไปตรวจจดยางานยังที่ที่พยาน วัตถุนั้นอยู่ตามเวลาและวิธีซึ่งศาลเห็นสมควรตามลักษณะแห่งพยานวัตถุ”

มาตรา 242 ได้บัญญัติว่า “ในระหว่างสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาสิ่งของซึ่งเป็นพยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือพยานตรวจดู

ถ้ามีการแก้หรือทำลายตรา การห่อหรือติดตราใหม่ให้ทำต่อ หน้าคู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้องนั้น”

ในมาตรา 241 และ 242 นั้นเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ของวัตถุพยาน โดยตามมาตรา 241 นั้น สถานที่เกิดเหตุก็จัดเป็นวัตถุพยานด้วย โดยในชั้นสอบสวนได้มูลฟ้องหรือพิจารณานั้น พยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้องตรวจดูก่อน โดยจะต้องแก้หรือห่อต่อหน้าคู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่จำเป็นต้องกระทำต่อหน้าจำเลย ตามมาตรา 242

จากแนวคิดเกี่ยวกับพยานหลักฐานและกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน พบว่าพยานหลักฐานเป็นเรื่องของวิธีการค้นหาความจริง ตามกฎหมายที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ควบคุม โดยนำวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์พยานหลักฐานเหล่านั้น เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีความน่าเชื่อถือ จากการนำเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่มายืนยันถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น จากบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน พบว่ากฎหมายได้บัญญัติให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงาน ได้แก่พนักงานสอบสวนและศาล ที่จะต้องพิสูจน์ค้นหาความจริงจากพยานหลักฐาน รวมทั้งการแสวงหารวบรวมพยานหลักฐาน และนำสืบพยานโดยชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนที่ 4 แนวความคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเป็นการตรวจหาร่องรอยหลักฐานจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เพื่อให้เกิดความกระจ่างในทางคดีที่ดำเนินการสืบสวนอยู่ เช่นในสถานที่เกิดเหตุลักทรัพย์ สถานที่พบศพ หรือสถานที่น่าสงสัยว่าได้มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น การปฏิบัติในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ นั้นถือว่ามีค่าสำคัญมากโดยเฉพาะที่ไม่มีประจักษ์พยานหรือหาพยานบุคคลไม่ได้ หรือคดีฆาตกรรมที่มีการเคลื่อนย้ายหลักฐานและพยายามบิดเบือนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน (พงพัฒน์ ฉายาพันธุ์, 2537 อ้างใน สฤษดิ์ สืบพงษ์ศิริ, 2546: 26)

4.1 ความหมายของสถานที่เกิดเหตุ

กองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ (2515:15,17 อ้างในสมาน ศิริเจริญสุข, 254: 15) ได้อธิบายความหมายของสถานที่เกิดเหตุไว้ 2 ประการ คือ

1. สถานที่เกิดเหตุ หมายถึง สถานที่ที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น และอาจจะหาวัตถุพยานได้ด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้ไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถอ่านสภาพที่เกิดเหตุออกมาได้ว่าใครควรจะเป็นผู้กระทำผิด ทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด เมื่อเวลาอะไร และประสงค์ต่ออะไร

2. สถานที่เกิดเหตุ หมายถึง สถานที่ที่มีเหตุการณ์ไม่ปกติเกี่ยวข้องกับทางคดีเกิดขึ้น

ประชุม สถาปิตานนท์ (2520 :11) และอรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ (2546: 38) ให้ความหมายสถานที่เกิดเหตุว่าหมายถึงสถานที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และสามารถหาวัตถุพยานได้ด้วย ซึ่งทำให้ผู้ไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถอ่านสภาพที่เกิดเหตุออกมาได้ว่าใครควรจะเป็นผู้กระทำผิด ทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด เมื่อเวลาอะไร และประสงค์ต่ออะไร

สรุปได้ว่าสถานที่เกิดเหตุ เป็นสถานที่ที่มีการกระทำผิดซึ่งเป็นเหตุการณ์ไม่ปกติที่เกี่ยวข้องกับทางคดี และอาจจะสามารถหาวัตถุพยานได้ในสถานที่นั้น ที่ช่วยเชื่อมโยงให้ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถอ่านสภาพที่เกิดเหตุออกมาได้

4.2 ความหมายของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

พงศกรณ์ ชูเวช (2531: 24) ได้ให้ความหมายการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุว่า เป็นการตรวจสอบสถานที่ซึ่งเกิดเหตุการณ์ทางคดีอาญาขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วก็หมายถึงสถานที่ซึ่งมีเหตุการณ์ประกอบอาชญากรรมเกิดขึ้น เช่น การประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกาย การโจรกรรม ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น

กัมพล อรุณพลอด (2535: 51) ให้ความหมายการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุว่า หมายความว่า การที่พนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการสืบสวนหรือสอบสวนในคดีอาญา เดินทางไปยังสถานที่เกิดการกระทำผิดอาญาหรือเกิดมีคดีอาญาเกิดขึ้น เพื่อตรวจสอบสืบทราบ

อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์และคณะ (2546: 46) ให้ความหมายของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุว่า การตรวจบริเวณที่เกิดเหตุหมายถึง การค้นหา เก็บรวบรวม และรักษาข้อมูล ทั้งที่มีรูปร่างลักษณะ และไม่มีรูปร่างลักษณะซึ่งเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับอาชญากรรม เพื่อให้รูปร่างหน้าตาของคนร้าย วิธีก่ออาชญากรรม และรายละเอียดของอาชญากรรมมีความชัดเจนขึ้น

สฤยดี สืบพงษ์ศิริ (2546: 26) ได้ให้ความหมายของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุว่า เป็นการค้นหาด้วยวิธีการแสวงหา เก็บรวบรวมและรักษาข้อมูล อันเป็นข้อเท็จจริง ซึ่งหมายถึง

พยานหลักฐานนั่นเอง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน เพื่อให้ทราบรายละเอียดแห่งการกระทำความผิด

สรุปได้ว่าการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหมายถึง การเข้าไปในสถานที่ก่ออาชญากรรม เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่เป็นพยานหลักฐาน ด้วยวิธีการแสวงหา เก็บรวบรวมและรักษาข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการสืบสวนสอบสวนในคดีอาญา เพื่อให้ทราบรายละเอียดแห่งการกระทำความผิด

4.3 การแบ่งประเภทของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

สถานที่เกิดเหตุสามารถแบ่งออกโดยใช้เกณฑ์ได้หลายอย่าง หนึ่งในนั้นที่นับเป็นพื้นฐานในการแบ่งประเภทของสถานที่เกิดเหตุคือการใช้สถานที่เดิมที่เกิดเหตุเป็นเกณฑ์ นอกจากนั้นยังมีเกณฑ์อื่นๆ ที่ใช้ในการแบ่งประเภทของสถานที่เกิดเหตุอีกดังนี้ (Lee, Henry C.; Palmbanh, Timothy M. and Miller, Marilyn T., 2003: 4 และ Horswell, John, 2004:3)

การแบ่งสถานที่เกิดเหตุตามลำดับที่เกิดเหตุ

ได้แก่ สถานที่เกิดเหตุจริงและสถานที่เกิดเหตุแวดล้อม (Primary and Secondary Crime Scene)

1. สถานที่เกิดเหตุจริง (Primary Crime Scene)

สถานที่เกิดเหตุจริงหมายถึง พื้นที่หรือสถานที่เกิดการกระทำความผิด สามารถหาวัตถุพยานได้จากสถานที่นี้ ตัวอย่างเช่น สถานที่ที่เกิดคดีฆาตกรรม

2. สถานที่เกิดเหตุแวดล้อม (Secondary Crime Scene)

สถานที่เกิดเหตุแวดล้อมเป็นบริเวณที่อยู่ใกล้สถานที่เกิดเหตุหรือบริเวณที่อาจพบวัตถุพยานที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดการกระทำความผิดได้ โดยวัตถุพยานถูกเคลื่อนย้ายมาจากสถานที่เกิดเหตุจริง

การแบ่งสถานที่เกิดเหตุตามขนาด

ได้แก่ สถานที่เกิดเหตุทั้งหมดและสถานที่เกิดเหตุเฉพาะบริเวณ (Macroscopic and Microscopic Crime Scene)

1. สถานที่เกิดเหตุทั้งหมด (Macroscopic Crime Scene)

การจัดสถานที่เกิดเหตุตามขนาดโดยการตรวจสอบสถานที่ทั้งหมด จะไม่ดูที่เพียงสถานที่เกิดเหตุอย่างเดียว แต่จะตรวจหาร่องรอยจากร่างกายของผู้เคราะห์ร้าย ร่างกายของผู้ต้องสงสัย ที่พักอาศัย และรวมไปถึงพาหนะด้วย การให้คำจำกัดความเช่นนี้จะดูที่ความหลากหลายของขนาดของสถานที่ที่อยู่ภายในที่เกิดเหตุ

2. สถานที่เกิดเหตุเฉพาะบริเวณ (Microscopic Crime Scene)

การนิยามสถานที่เกิดเหตุเฉพาะบริเวณเป็นการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานเฉพาะของเจ้าหน้าที่ ตัวอย่างเช่น รอยก้นที่พบบนร่าง เส้นใยหรือเส้นผม รอยลายพิมพ์นิ้วมือ ก้นบุหรี่ และรอยประทับต่างๆ เป็นตัวแบ่งประเภทขนาดของสถานที่เกิดเหตุขนาดเล็ก และชี้เฉพาะในการตรวจวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุด้วย

การแบ่งสถานที่เกิดเหตุโดยวิธีการอื่นๆ

1. การแบ่งโดยประเภทของคดี เช่นคดีอาชญากรรม คดีความผิดทางเพศ คดีลักขโมย เป็นต้น
2. การแบ่งตามลักษณะสถานที่ เป็นภายในและภายนอกเคหสถาน
3. การแบ่งประเภทตามสภาวะ
4. การแบ่งตามลักษณะของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

4.4 หลักการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

จากการที่สถานที่เกิดเหตุหมายถึงสถานที่ที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น และอาจหาพยานวัตถุได้ด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ สามารถอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิด ทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด เมื่อเวลาอะไร และประสงค์ต่ออะไร ดังนั้นผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุต้องมีความเชื่อมั่นว่าสถานที่เกิดเหตุเป็นกุญแจสำคัญ อันจะนำไปสู่การคลี่คลายคดี ต้องมีสมาธิในการตรวจสอบไม่ให้เกิดความหวนไหว ตลอดจนมีความใจเย็น กระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังอย่างมีขั้นตอน ตามหลักวิชาการ ก็จะทำให้สามารถใช้ประโยชน์จากพยานวัตถุต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงตัวผู้เสียหายและผู้ต้องสงสัยได้เต็มที่ ซึ่งเกี่ยวกับหลักการตรวจสถานที่เกิดเหตุ นั้น สันติ สุขวจน์ (ม.ป.ป., อ้างในสฤษฎ์ สืบพงษ์ศิริ, 2546: 27 – 28) ได้กำหนดสิ่งที่เจ้าหน้าที่ควรยึดปฏิบัติในการตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อให้ได้ผลดีที่สุด สรุปได้ดังนี้

1 เมื่อได้รับแจ้งเหตุ ต้องรีบไปสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เพราะการไปสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการดังต่อไปนี้

1.1 อาจสามารถระงับเหตุได้ทันเวลาที่ และช่วยเหลือผู้บาดเจ็บได้ก่อนที่เหตุการณ์จะลุกลามทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรง เช่น การไประงับเหตุทะเลาะวิวาทกันก่อนที่จะเกิดการทำร้ายร่างกายจนถึงขั้นเสียชีวิตขึ้น เป็นต้น

1.2 คนร้ายอาจยังอยู่ในสถานที่เกิดเหตุและสามารถจับกุมตัวได้

1.3 สามารถป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาพเดิมได้มากที่สุด ซึ่งถือเป็นหัวใจของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เพื่อนำไปสู่การคลี่คลายคดีโดยใช้พยานหลักฐานเป็น

สำคัญ ยิ่งไปถึงสถานที่เกิดเหตุได้เร็วเท่าไร ก็ยิ่งเป็นการป้องกันการเสียหายของพยานหลักฐานได้มากเท่านั้น

2 พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างในสถานที่เกิดเหตุว่าเป็นพยานวัตถุ เพราะจะทำให้เจ้าหน้าที่เพิ่มความระมัดระวัง และให้ความสำคัญในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุมากขึ้น แต่ในบางกรณีเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุก่อนที่ผู้ชำนาญจะมาถึง ก็ควรยึดหลักปฏิบัติกล่าวคือไม่เพิ่มพยานวัตถุและไม่ทำลายพยานวัตถุ โดยผู้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุจะต้องไม่แตะต้องเคลื่อนย้ายสิ่งใดในสถานที่เกิดเหตุ เช่น การล้างมือในห้องน้ำ การทดลองป็นหน้าต่างจำลองแบบการเข้า – ออกของคนร้าย เป็นต้น เพราะจะเป็นการเพิ่มรอยลายนิ้วมือของตัวเองและทำลายรอยลายนิ้วมือของคนร้ายด้วย

3 รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เช่น ผู้ชำนาญจากกองพิสูจน์หลักฐาน แพทย์นิติเวช เป็นต้น โดยสิ่งที่เจ้าหน้าที่ชุดแรกควรปฏิบัติขณะรอผู้ชำนาญมาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่

3.1 บันทึกชื่อของพยานและบุคคลอื่นๆ ที่เข้า – ออกสถานที่เกิดเหตุ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการแยกรอยลายนิ้วมือแฝง และพยานวัตถุอื่นของผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องในคดีออก

3.2 บันทึกข้อมูลของบุคคลที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ เมื่อเจ้าหน้าที่ไปถึงกรณีนี้จะมีประโยชน์มากเมื่อเหตุเพิ่งเกิด เพราะบุคคลที่อยู่ในขณะนั้นน่าจะเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3.3 หาข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่เกิดขึ้น ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ชำนาญวางแผนการปฏิบัติงานในขั้นต่อไปได้

3.4 แยกตัวผู้ต้องสงสัยออกจากพยาน เพื่อมิให้เกิดการพูดคุยชักจูงกันระหว่างผู้ต้องสงสัยกับพยาน ซึ่งอาจทำให้รูปคดีเปลี่ยนแปลงไปในภายหลัง

3.5 แนะนำพยานไม่ให้ถกเถียงพูดคุยถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ป้องกันการเบี่ยงเบนรูปคดี ถ้าเป็นไปได้ควรแยกพยานออกจากกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประจักษ์พยาน

3.6 เจ้าหน้าที่เองก็ไม่ควรพูดคุยหรือถกเถียงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับพยาน

3.7 เจ้าหน้าที่ควรฟังคำบอกเล่าของพยานอย่างตั้งใจ โดยไม่แทรกแซงความคิดเห็นใดๆ เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลจากพยานแต่ละคนให้ได้มากที่สุด และได้รวดเร็วที่สุด

3.8 ป้องกันพยานวัตถุต่างๆ จากการถูกทำลาย เช่น จากดินฟ้าอากาศ และจากฝูงชนที่มามุงดูเหตุการณ์ เป็นต้น

4.5 ขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจำเป็นต้องกระทำเป็นลำดับขั้น เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้อย่างเต็มที่ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอย่างไม่มีระบบจะทำให้พยานหลักฐานต่างๆ เสียหาย และกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จในการคลี่คลายคดีเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุนี้ สันติ สุขวัจน์ (ม.ป.ป., อ้างในสฤษฎี สืบพงษ์ศิริ, 2546: 28 – 33) ได้นำเสนอดังต่อไปนี้

1. การวางแผนปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ

ก่อนจะเข้าทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานโดยหาข้อมูลจากพยานผู้เห็นเหตุการณ์ ผู้เสียหาย และเจ้าหน้าที่ชุดแรกที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุ เช่น การวางแผนเพื่อกำหนดเส้นทางการเข้าสถานที่เกิดเหตุไม่ให้ทับรอยเส้นทางคนร้าย ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้พยานหลักฐานที่สำคัญของคนร้ายเสียไป

2. การบันทึกสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

การบันทึกสภาพของสถานที่เกิดเหตุ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสภาพสถานที่เกิดเหตุนั้นถือว่าเป็นพยานวัตถุชนิดหนึ่ง สามารถใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางคดีได้ แต่เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุมีโอกาสจะถูกเปลี่ยนแปลงสภาพได้ตลอดเวลา ฉะนั้นจึงต้องมีความจำเป็นต้องการทำการบันทึกไว้ให้ละเอียดสมบูรณ์ครบถ้วนทุกประการ ถึงแม้ว่าคดีนั้นจะยังจับตัวคนร้ายไม่ได้ แต่รายละเอียดของคดีจะยังคงต้องบันทึกอยู่ตลอด สามารถนำมาใช้ได้จนสิ้นอายุความ การบันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุปกติ ทำได้ 3 วิธี คือ

2.1 วิธีการจดบันทึก สิ่งที่เหมาะสมควรจดบันทึกได้แก่ สภาพที่ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสัมผัสได้โดยประสาททั้ง 5 ของตัวเอง เช่น ได้เห็นอะไรบ้างในสถานที่เกิดเหตุต้องจดไว้ให้ละเอียดตั้งแต่ก้าวแรกที่เข้าสู่สถานที่เกิดเหตุ หรือได้ยินเสียงใดๆ ก็ควรจดบันทึกไว้เป็นต้น

2.2 การถ่ายภาพ การถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุที่มีวัตถุประสงค์หลักคือช่วยเพิ่มรายละเอียดของการบันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุอีกชั้นหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพราะการถ่ายภาพสามารถบันทึกสิ่งที่พบเห็นในครั้งแรกได้อย่างเที่ยงตรง ก่อนที่สถานที่เกิดเหตุจะมีการเปลี่ยนแปลง ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ประโยชน์ในการดำเนินการเป็นการเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล

2.3 การทำแผนที่และแผนผัง การทำแผนที่และแผนผังเข้ามาสนับสนุนการจดบันทึกและการถ่ายภาพ เพราะแผนที่และแผนผังจะช่วยลดปัญหาเรื่องความละเอียดของภาพถ่ายลงได้ ด้วยการนำเอาเฉพาะสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมาบรรจุลงในแผนที่ และสามารถทำแผนที่และแผนผังในลักษณะ 3 มิติ ได้ด้วย แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การทำแผนที่และแผนผังคร่าวๆ

(Rough Sketch) และการทำแผนที่สำหรับแสดงในชั้นศาล หรือแผนที่แบบละเอียด (Finished Drawing)

3. การค้นหาพยานวัตถุ

ขั้นตอนในการค้นหาพยานวัตถุเพื่อเก็บรวบรวมมาดำเนินการตรวจพิสูจน์ หรือใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคำเ็นคดีต่อไป สิ่งแรกที่ต้องกระทำคือ การกำหนดขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุก่อนว่าจะให้ครอบคลุมไปถึงไหน ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสภาพของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ หลังจากนั้นก็พิจารณาเลือกใช้วิธีการค้นหาพยานวัตถุ

4. การตรวจสถานที่เกิดเหตุอย่างปลอดภัย

การระมัดระวังและการป้องกันตนเองของเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปภายในสถานที่เกิดเหตุ นั้น จะต้องทำอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากในสถานที่เกิดเหตุโดยเฉพาะในคดีฆาตกรรม อาจมีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่างๆ ได้ เช่น เชื้อวัณโรค เชื้อเอดส์ เป็นต้น

ตามกฎหมายนั้นก็ได้กำหนดขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุตามประมวลระเบียบการตำรวจ ภาค 1 ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 2 การสืบสวนสอบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.2 ความว่า

10.2.2 ขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

(1) เจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการเขตหรือวิทยาการจังหวัดคนแรกที่เข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุต้องพิจารณาสถานที่เกิดเหตุว่ามีเหตุเกิดขึ้นอย่างไรและมีร่องรอยวัตถุพยานอะไรบ้าง วางแผนการปฏิบัติงานเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุและกำหนดทางเดินของเจ้าหน้าที่ชุดต่างๆ โดยขอทราบข้อมูลเบื้องต้นจากพนักงานสอบสวน

(2) บันทึกสถานที่เกิดเหตุ ทำแผนที่ และถ่ายภาพ โดยใช้กล้องถ่ายรูป และ/หรือวิดีโอ ทำการเก็บภาพเหตุการณ์ ลักษณะสถานที่ บริเวณโดยรอบและสิ่งต่างๆ รวมทั้งภาพผู้เสียชีวิตในมุมต่างๆ และภาพร่างกายส่วนต่างๆ ที่สำคัญ

(3) ค้นหาและตรวจเก็บร่องรอยวัตถุพยานต่างๆ ตามหลักวิชาการ เช่น เก็บลายนิ้วมือแฝงตามวัตถุต่างๆ เช่น มิด ปิ่น ไขควง ค้อน หรืออุปกรณ์ที่อาจใช้ในการฆาตกรรม รวมทั้งตรวจเก็บวัตถุพยานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในคดี เช่น คราบโลหิต เส้นผม เส้นขน เส้นใย หัวกระสุน และปลอกกระสุน เป็นต้น โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสภาพศพ จัดเก็บหลักฐานใส่ถุงพร้อมระบุรายละเอียดและหมายเลข โดยทำบันทึกรับ-ส่ง มอบพนักงานสอบสวนไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและส่งกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาการเขตหรือวิทยาการจังหวัดแล้วแต่กรณีตรวจพิสูจน์ต่อไป

(4) เมื่อขึ้นตอนตามข้อ 10.2.2 (1) – 10.2.2 (3) เสร็จสิ้นแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นใดจึงสามารถเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้

4.6 บทบาทของพนักงานสอบสวนในสถานที่เกิดเหตุ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17 กำหนดไว้ว่า “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้” และมาตรา 18 “ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้” วรรค 3 “ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 ความผิดอาญาได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจพนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาที่มีอยู่หรือถูกจับ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวน” และในวรรคสุดท้ายของมาตรา 18 ระบุไว้ว่า “ในเขตท้องที่ใดมีพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้น หรือผู้รักษาราชการแทน” จากที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า โดยหลักทั่วไป ทั้งพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจมีอำนาจทั้งในการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาได้

พนักงานสอบสวนยังมีหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายหลักๆ อีกหลายข้อที่โยงไปเกี่ยวพันกับนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ เป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด (ป.วิ. อาญา ม. 131) ซึ่งในการรวบรวมหลักฐาน พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการตรวจผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้เกิดแจ่มกระจ่างขึ้น (ป.วิ. อาญา ม. 132(1)) และยังมีอำนาจในการค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ (ป.วิ. อาญา ม. 132(2)) นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังอาจส่งประเด็นไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ถาม (ป.วิ. อาญา ม. 138) และในกรณีที่ให้เจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้สอบสวนคดีเดียวกันนั้น จะต้องนำบันทึกและเอกสารที่ได้มารวมเข้าสำนวนไว้ (ป.วิ. อาญา ม. 139)

ว.1) และเอกสารที่ยื่นเป็นพยานให้รวมเข้าสำนวน ถ้าเป็นสิ่งของอย่างอื่นให้ทำบัญชีรายละเอียดรวมเข้าสำนวนไว้ (ป.วิ. อาญา ม. 139 ว.2)

นอกจากอำนาจการสอบสวนสามัญดังกล่าวแล้ว กฎหมายยังกำหนดให้มีการชันสูตรพลิกศพด้วย เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติหรือตายระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย (ป.วิ. อาญา ม. 148) ทั้งนี้กฎหมายระบุให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพนั้นอยู่กับอนามัยจังหวัด แพทย์ประจำสถานีอนามัย หรือแพทย์ประจำโรงพยาบาล เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว และให้ทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรนั้นไว้... (ป.วิ. อาญา ม. 150 ว.1) (ไทพีศรีนิวัติ ภักดีกุล, 2541: 23 - 24) และจากประมวลระเบียบการตำรวจ ภาค 1 ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี บทที่ 2 การสืบสวน และตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.1 เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นจำเป็นต้องทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุเอง เว้นไว้แต่คดีสำคัญซึ่งพนักงานสอบสวนเห็นว่า มีร่องรอยหรือหลักฐานซึ่งต้องใช้เครื่องมือทางวิชาการ และจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ กองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิชาการเขตหรือวิทยาการจังหวัด ก็ให้พนักงานสอบสวน แจ้งกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิชาการเขต หรือวิทยาการจังหวัดในพื้นที่แล้วแต่กรณี เพื่อจัดเจ้าหน้าที่ไปทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุและถ่ายรูปร่วมกับพนักงานสอบสวนในคดีต่างได้แก่ คดีความผิดต่อชีวิต...

จากกฎหมายและระเบียบด้านบนจะเห็นว่าพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุและชันสูตรพลิกศพในสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมพยานหลักฐานที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุ จากพยานบุคคล และจากการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจมาสรุปเป็นสำนวนในการส่งฟ้องต่อพนักงานอัยการต่อไป

4.7 บทบาทของแพทย์ในสถานที่เกิดเหตุ

นอกเหนือจากการตรวจรักษาผู้ป่วยโดยทั่วไปแล้ว อีกบทบาทหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของแพทย์เวชปฏิบัติก็คือ การร่วมตรวจชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวน และเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 ซึ่งระบุไว้ว่า เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้มีการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย การตายโดยผิดธรรมชาตินั้นตามกฎหมายไทยมี

1. ฆ่าตัวตาย
2. ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
3. ถูกสัตว์ทำร้ายตาย
4. ตายโดยอุบัติเหตุ
5. ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

โดยพนักงานสอบสวนจะโทรศัพท์แจ้งเหตุมาที่โรงพยาบาลให้ทางโรงพยาบาลแจ้งแพทย์เวรผู้มีหน้าที่ในการตรวจชันสูตรพลิกศพเพื่อดำเนินการต่อไปสำหรับแพทย์ เมื่อได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลให้ไปออกตรวจชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดอันดับแรก คือ การประเมินเรื่องความปลอดภัย การออกตรวจสถานที่เกิดเหตุจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ควรจะต้องมีเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลติดตามไปเป็นผู้ช่วยด้วยซึ่งอาจเป็นพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่เวรที่เคยผ่านการอบรมหรือมีความสามารถในการช่วยเหลือได้ และหากเป็นไปได้การออกตรวจสถานที่เกิดเหตุควรใช้รถโดยสารของโรงพยาบาลและพนักงานขับรถของโรงพยาบาลออกไปจะเป็นการปลอดภัยที่สุด และเมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุแล้วก็ควรต้องระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุซึ่งบางแห่งมีความไม่ปลอดภัยสูง โดยในการออกตรวจสถานที่เกิดเหตุควรให้พนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่มูลนิธิ ฯ เป็นผู้นำทางไป หากเป็นสถานที่มีความเสี่ยงมากก็ไม่ควรเสี่ยงเข้า ในกรณีลักษณะนี้อาจปรึกษาพนักงานสอบสวนให้ประสานเจ้าหน้าที่มูลนิธิ ฯ ให้ทำการคุ้มศพออกมตรวจชันสูตรในสถานที่ที่ปลอดภัยจะเป็นการเหมาะสมมากกว่าสำหรับอุปกรณ์ในการออกตรวจสถานที่เกิดเหตุ นั้น ควรจัดให้พร้อมและมีความเหมาะสมในการตรวจเหตุแต่ละกรณี เมื่อเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุแล้วสิ่งแรกที่ควรกระทำคือพบพนักงานสอบสวน เจ้าของคดีเพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นและข้อมูลที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับคดีต่าง ๆ รวมถึงประเด็นที่น่าสงสัยก่อนที่จะดำเนินการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข้อมูลอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องทราบคือ ควรสอบถามว่าสามารถระบุตัวผู้ตาย (Identification) ได้หรือไม่ว่าผู้ตายคือใคร ชื่อ-นามสกุล อะไร หากเป็นศพนิรนามต้องทำการตรวจเพื่อพิสูจน์บุคคล (Identification) อย่างละเอียดด้วย นอกจากนี้ควรสอบถามพนักงานสอบสวน เจ้าของคดีว่าผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการชันสูตรมาครบแล้วหรือไม่ ต้องรอใครบ้างและสามารถเริ่มดำเนินการชันสูตรพลิกศพได้เลยหรือไม่ เพราะในบางครั้งอาจต้องรอผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ด้วย เช่นกรณีการตายที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานจะต้องรอพนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองด้วยให้ครบ 4 ฝ่ายจึงจะเริ่มชันสูตรได้ หรือในบางกรณีจะต้องรอเจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานในการร่วมชันสูตรด้วยก่อนทำการชันสูตรพลิกศพควรทำการตรวจดูสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene) รอบๆ ก่อน เพราะในบางครั้งอาจพบวัตถุพยานที่สำคัญซึ่งจะต้องแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบเพื่อเก็บ

หลักฐานหรือแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานให้มาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุด้วย และในบางครั้งการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene) อย่างละเอียดถี่ถ้วนอาจทำให้พบวัตถุพยานที่สำคัญต่อการคลี่คลายคดี เช่น หยดคราบเลือดเล็ก ๆ คราบอสุจิ เส้นผม เส้นขน เศษเนื้อเยื่อ เศษขูดแก้ว ชองยา หรือเม็ดยา ในการตรวจชันสูตรบางกรณีอาจมีสถานที่เกิดเหตุที่ต้องตรวจมากกว่าหนึ่งแห่ง (Primary Crime Scene และ Secondary Crime Scene) เช่น ศพที่ตกจากที่สูง ควรทำการตรวจดูห้อง หรือสถานที่ที่ด้านบนที่ผู้ตายตกลงมาด้วย ศพที่ลอยน้ำมาจากที่อื่น หรือศพที่ถูกเคลื่อนย้ายศพมา หลังจากมีการฆาตกรรมเกิดขึ้นหลังจากตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงเริ่มทำการชันสูตรพลิกศพ

ทั้งนี้ในการชันสูตรพลิกศพไม่ถือว่าเป็นการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหรือขั้นตอนในการตรวจศพนั้น ควรทำการถ่ายภาพบันทึกรายละเอียดไว้ทุกขั้นตอนด้วย เพื่อเป็นหลักฐานและป้องกันการลืม (สามารถ Recall ได้) ในภายหลัง และควรตรวจดูเสื้อผ้าที่สวมใส่ด้วยว่ามีร่องรอยหรือความผิดปกติหรือไม่ เช่น มีรูกระสุนปืนหรือมีเข็มมาคุดบนเสื้อผ้า ซึ่งอาจจะทำให้สามารถบอกได้ถึงระยะของการยิง หรือร่องรอยของยางล้อรถยนต์บนเสื้อผ้าทำให้เจ้าพนักงานสามารถสืบหาถึงรถที่ชนหรือทับผู้ตายได้ เป็นต้น ร่องรอยของเสื้อผ้าดังกล่าวเมื่อตรวจแล้วก็ควรจะถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐานก่อนที่จะมอบให้กับเจ้าพนักงานสอบสวน (ธีรารัง จิรจิรายเวช และเจตน์ ตาลทิพย์, 2548 : 1 – 4)

การชันสูตรพลิกศพของแพทย์ในสถานที่เกิดเหตุ นั้น เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีผู้มีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพได้แก่ แพทย์ทางนิติเวช แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐ แพทย์ประจำสาธารณสุข หรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ให้แพทย์ในลำดับแรกเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ ถ้าไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้แพทย์ลำดับรองปฏิบัติหน้าที่แทน และพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ รวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งดำรงตำแหน่งระดับปลัดอำเภอแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ และพนักงานอัยการแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่

นอกจากนี้กฎหมายยังมีบทลงโทษแก่ผู้ที่เข้าไปเปลี่ยนแปลงสภาพศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพก่อนการชันสูตรพลิกศพจะเสร็จสิ้น ตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ทวิ โดยจะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากกระทำโดยความตั้งใจเพื่อเป็นการอำพรางคดีจะเพิ่มโทษเป็นสองเท่าและประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 199 ว่าหากผู้ใดลอบฝัง ซ่อนเร้น ย้ายหรือ

ทำลายศพหรือส่วนของศพเพื่อปิดบังการเกิด การตายหรือเหตุแห่งการตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับด้วย

4.8 หน้าที่ได้รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

1. การติดต่อประสานงานอย่างสม่ำเสมอกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในคดี
 2. พัฒนาความรู้เกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ และผลการตรวจพิสูจน์อย่างต่อเนื่อง
 3. เป็นจุดศูนย์กลางในการจัดเก็บและตรวจพิสูจน์วัตถุพยาน ทั้งนี้หัวหน้าทีมอาจแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งขึ้นมาทำหน้าที่แทนได้
 4. การบันทึกการประชุม และข้อตกลงต่างๆ ที่ได้กระทำลงไปในระบบควบคุมข้อมูล
 5. แจ้งผลการตรวจพิสูจน์ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในคดีรับทราบ
- สำหรับคดีที่มีความซับซ้อน ควรมีการแจ้งเจ้าของคดี หากมีการใช้แผนการสำรอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อวัตถุพยานโดยตรง คือมีการสูญหาย หรือวัตถุพยานถูกทำลาย ในคดีสำคัญ ควรมีการประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในคดี เพื่อแจ้งผลการดำเนินการ ดังนี้
1. ชนิดและลักษณะของวัตถุพยาน และความสำคัญของวัตถุพยานชิ้นนั้นที่มีต่อรูปคดี
 2. กรอบระยะเวลาในการจัดการคดี
 3. วิธีการตรวจพิสูจน์ที่เหมาะสมในการนำมาใช้ หรือทางเลือกต่างๆ ในการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานแต่ละชิ้น

ส่วนที่ 5 แนวความคิดเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

5.1 ความหมายของคำว่าการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

การรักษาสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง การรักษาให้สภาพที่เกิดเหตุอยู่ในสภาพเดียวกับที่พบครั้งแรกไว้ระยะหนึ่ง ในขณะเดียวกันก็ป้องกันไม่ให้เอกสารหรือหลักฐานสูญหาย (สฤษดิ์ สืบพงษ์ศิริ, 2546: 33)

การรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมเป็นจุดประสงค์หลักของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานหรือ

เจ้าหน้าที่วิทยาการ แพทย์ เป็นต้น จะต้องระลึกเสมอว่าการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุให้คงเดิม จะมีผลต่อการคลี่คลายคดี

5.2 ปัจจัยที่มีผลทำให้สถานที่เกิดเหตุเสียหาย

วัตถุพยานจะพบได้ในสถานที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยหากไม่พบวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ นั้น จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าไม่เคยมีวัตถุพยานอยู่ในสถานที่นั้นมาก่อน ซึ่งการไม่พบวัตถุพยานนั้น อาจเกิดจากความผิดพลาดในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุได้ จากการค้นหาวัตถุพยานอย่างไม่ระมัดระวัง ขาดความสามารถในการปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์มีจำกัด ขาดความรู้ในการสืบสวนสอบสวน ขาดเทคนิคในการปฏิบัติ หรือเกิดจากความไม่รู้ของเจ้าหน้าที่เอง (Dienstein, William, 1956: 19) นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมากมายที่ส่งผลต่อการทำให้สถานที่เกิดเหตุเสียหาย ทั้งเกิดจากมนุษย์ สัตว์ สิ่งแวดล้อม ทั้งด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม สามารถสรุปเป็นปัจจัยได้ดังนี้ (สฤณี สืบพงษ์ศิริ, 2546: 34 – 35)

1. ประชาชนที่มางู หรือที่เรียกว่าไทยมูง
2. ผู้มาเฝ้าสถานที่เกิดเหตุมาถึงช้าเกินไป
3. มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุด้วยความตั้งใจของคนร้าย
4. มีการเปลี่ยนแปลงรูปคดีด้วยเหตุผลของคนบางคน ทำให้การมองสถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงไปด้วย บางคนฆ่าตัวตาย แต่ทำให้รูปคดีเปลี่ยนแปลงไปเหมือนถูกฆาตกรรม เพื่อหวังเงินประกันจากบริษัทประกันที่ทำไว้ให้กับครอบครัวของตน
5. สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เช่น ฝนตก แดดจัด สิ่งเหล่านี้มีผลอย่างยิ่งต่อพยานหลักฐาน อาจทำให้พยานหลักฐานสูญหายไปหรือเสียหายไปได้
6. เจ้าหน้าที่ตำรวจทำเองโดยความประมาทเลินเล่อ ไม่เจตนา ซึ่งเป็นปัจจัยที่พบบ่อยมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับจะต้องมองเห็นความสำคัญของวัตถุพยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ และทราบถึงวิธีปฏิบัติตนเมื่อต้องเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุ

5.3 วิธีการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ

ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุในทางทฤษฎีจะต้องเป็นไปตามขั้นตอน แต่ในการปฏิบัติจริงมักจะมีการข้ามขั้นตอน หรือปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ ควบคู่กันไป ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุจะต้องปฏิบัติไปพร้อมเมื่อเจ้าหน้าที่ชุดแรกไปถึง ส่วนการปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ นั้นก็ต้องสอดคล้องกับขนาดพื้นที่และขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นบริเวณสถานที่เกิดเหตุด้วย โดย

หลักการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุนี้มีดังนี้ (สันติ สุขวจน์, อ้างในสฤณี สืบพงษ์ศิริ, 2546: 35 - 36)

1. กรณีสถานที่เกิดเหตุอยู่ในตัวอาคาร

ให้กั้นพื้นที่สถานที่เกิดเหตุ โดยการปิดล็อกประตูทางเข้าทุกบาน หรืออาจใช้เชือก เฟอร์นิเจอร์เป็นตัวกั้นพื้นที่ตรงบริเวณที่เกิดเหตุในบ้าน แต่อย่างไรก็ตามการกั้นพื้นที่นี้จะต้องรวมถึงบริเวณทางเข้าออก บริเวณต่างๆ ที่คนร้ายผ่าน และทุกๆ จุดที่คนร้ายเข้าไปประกอบกิจ เช่น รื่นคันทรัพย์สิน เปิดตู้เย็นดื่มน้ำ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้ครอบคลุมบริเวณพื้นที่ดังกล่าวทั้งหมดจึงควรใช้วิธีปิดล็อกประตูเข้าออก และมีเจ้าหน้าที่เฝ้าอยู่ด้วย

2. กรณีสถานที่เกิดเหตุอยู่นอกอาคาร

ให้กั้นพื้นที่สถานที่เกิดเหตุ เช่น บนทางเท้า บนถนน บนสนามหญ้า โดยใช้เชือกหรือแผงเหล็กจากรั้วล้อมรอบบริเวณที่เกิดเหตุไว้ ควรกั้นพื้นที่ให้มีขนาดกว้างกว่าบริเวณที่เกิดเหตุจริง เพราะพยานวัตถุอาจตกอยู่ห่างจากจุดเกิดเหตุมาก เช่น ลูกกระสุนปืน เศษชิ้นส่วนระเบิด หรือเศษชิ้นส่วนรถยนต์ที่ชนกัน เป็นต้น หลังจากใช้เชือกกั้นแล้ว ควรมีเจ้าหน้าที่รักษาการหรือเดินตรวจตราไปมารอบนอกพื้นที่เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นเข้าไป

3. การห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีหน้าที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ

การอนุญาตให้เข้าสถานที่เกิดเหตุได้นั้น ควรจำกัดเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยตรงเท่านั้น และควรให้มีจำนวนให้น้อยที่สุด ก่อนการเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุผู้ตรวจจะมีวิธีการป้องกันการทำลายร่องรอยหลักฐานไว้ล่วงหน้า เช่น การสวมถุงมือหรือถอดรองเท้าออก สวมถุงพลาสติกแทน เป็นต้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่รักษาสถานที่เกิดเหตุจึงควรตระหนักไว้เสมอว่าบุคคลที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุสามารถเพิ่มหรือทำลายพยานวัตถุในสถานที่เกิดเหตุทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ และในบางครั้งพยานวัตถุที่ถูกทำลายนั้น อาจเป็นพยานหลักฐานหนึ่งเดียวที่จะนำไปสู่การคลี่คลายคดี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้มงวดเป็นพิเศษ

4. กรณีพบผู้บาดเจ็บในสถานที่เกิดเหตุ

ถ้าผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสให้รีบเคลื่อนย้ายนำส่งโรงพยาบาลเป็นลำดับแรก แต่ถ้าบาดเจ็บเล็กน้อย ให้บันทึกตำแหน่งของผู้ได้รับบาดเจ็บไว้ก่อน แล้วจึงนำส่งโรงพยาบาลภายหลัง โดยเมื่อรถพยาบาลมาถึงเป็นหน้าที่เจ้าหน้าที่จะต้องให้คำแนะนำถึงวิธีและเส้นทางในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ เพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายวัตถุพยานให้ได้มากที่สุด และขณะเดียวกันนั้นจะต้องบันทึกสิ่งที่เป็นที่เจ้าหน้าที่พยาบาลต้องเคลื่อนย้ายจับต้อง และบันทึกการเคลื่อนที่ของเจ้าหน้าที่พยาบาลในสถานที่เกิดเหตุด้วย

อนึ่งในการนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลนั้น ควรมีเจ้าหน้าที่ตำรวจไปด้วยทุกครั้ง เพราะระหว่างเดินทางคนเจ็บอาจให้การที่เป็นประโยชน์ในการสอบสวนออกมา จะได้จับบันทึกไว้ นอกจากนี้ก็เพื่อตรวจหาพยานวัตถุในตัวผู้บาดเจ็บ และเพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่พยาบาล เพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายพยานวัตถุจากร่างกายและเสื้อผ้าของผู้บาดเจ็บ

5. กรณีพบศพในสถานที่เกิดเหตุ

ให้รักษาสภาพเดิมของศพห้ามเคลื่อนย้าย หรือเปลี่ยนแปลงสภาพศพโดยเด็ดขาดจนกว่าจะได้มีการตรวจสอบสภาพศพโดยละเอียดจากผู้ชำนาญ ยกเว้นบางกรณีที่มีความจำเป็นที่ต้องเคลื่อนย้ายศพ ให้มีการบันทึกรายละเอียดของลักษณะที่เกิดเหตุ และตำแหน่งของศพอย่างละเอียดซึ่งรวมถึงสภาพของเสื้อผ้า การแต่งกายด้วย แล้วสเก็ตภาพแสดงตำแหน่งและสภาพของศพลงในแผนที่ ถ้าเป็นไปได้ให้ทำการถ่ายภาพในทุกแง่มุมของศพ และก่อนเคลื่อนย้ายศพให้ใช้ชอล์ควาดที่พื้น แสดงตำแหน่งและลักษณะท่าทางตามสภาพศพ

6. กรณีพบอาวุธอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ

ไม่ควรจับต้องเคลื่อนย้ายจากตำแหน่งเดิมจนกว่าจะได้มีการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้ชำนาญ แต่กรณีพิจารณาแล้วเห็นว่าวัตถุพยานอาจสูญหายหรือเสียหายถ้าทิ้งไว้จำเป็นต้องเคลื่อนย้าย กรณีเช่นนี้ให้ทำการบันทึกสภาพและตำแหน่งของพยานวัตถุดังกล่าวพร้อมทั้งสเก็ตภาพแสดงตำแหน่งในแผนที่ให้เรียบร้อย ถ้าเป็นไปได้ให้ทำการถ่ายภาพทุกแง่มุมของตำแหน่งที่พบพยานวัตถุและก่อนเคลื่อนย้ายให้ใช้ชอล์ควาดแสดงตำแหน่งและลักษณะการวางของพยานวัตถุนั้นๆ

5.4 ข้อควรระวังในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิม

1. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและสื่อมวลชนเข้าใจความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุ (ไม่ต้องบอกรายละเอียดวิธีการเก็บวัตถุพยาน) ให้ช่วยกันรักษาสถานที่เกิดเหตุและห้ามเข้าสถานที่เกิดเหตุโดยเด็ดขาด ควรจะมีกฎหมายห้ามเข้าสถานที่เกิดเหตุเหมือนต่างประเทศ

2. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจคนแรกไม่ว่าจะมีหน้าที่อะไร ที่ประสบเหตุให้เป็นผู้เริ่มต้นรักษาสถานที่เกิดเหตุ (โดยต้องฝึกอบรมแนะนำวิธีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ)

3. กำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือนายตำรวจระดับใดให้ชัดเจนเป็นหัวหน้าควบคุมสั่งการที่จะกำหนดให้ผู้ใดเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้บ้าง ในประเทศญี่ปุ่นจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสถานที่เกิดเหตุและเก็บหลักฐานเป็นชุดแรก เมื่อเก็บหลักฐานเสร็จจึงจะอนุญาตให้ชุดสืบสวน ชุดสอบสวน และผู้บังคับบัญชาเข้าไปได้

4. รีบแก้ไขบรรเทาเหตุภัยก่อน เช่นในกรณีมีผู้บาดเจ็บจะต้องทำการปฐมพยาบาลและนำส่งโรงพยาบาล แต่ต้องพยายามหลีกเลี่ยงการทำลายร่องรอยวัตถุพยานที่มีอยู่เดิม และไม่สร้างร่องรอยพยานหลักฐานใหม่ลงในแผ่นรอยมือ รอยเท้า เส้นผมที่วางหล่น เป็นต้น และก่อนการขนย้ายต้องทำให้สภาพเหตุการณ์ชัดเจนที่สุด โดยการถ่ายรูปไว้ ใช้เชือกวางรอบ บันทึกลง และสอบถามจากผู้ที่อยู่ในสถานที่นั้น การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บให้ระวังอันตรายตัวเองด้วย เช่นการติดเชือก

5. เจ้าหน้าที่รักษาสถานที่เกิดเหตุต้องบันทึกเวลาที่ถึงสถานที่เกิดเหตุ และเวลาที่เริ่มการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิม

6. กำหนดขอบเขตของการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิม
ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งเกี่ยวกับคนร้ายนั้น ไม่เฉพาะเพียงจุดเกิดเหตุเท่านั้นยังอาจจะพบได้มาจากสถานที่ซึ่งห่างจากจุดเกิดเหตุไกลพอสมควร

ในการกำหนดขอบเขตการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมนั้นต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆเหล่านี้ด้วย

- สภาพภูมิศาสตร์ของสถานที่เกิดเหตุ ปริมาณการจราจร
- ชนิดของอาชญากรรม และลักษณะของสถานที่เกิดเหตุ
- ช่องทางที่คนร้ายบุกรุกหรือหลบหนี
- สถานที่ซึ่งคนร้ายรอเวลาก่อนดำเนินการ

7. ติดป้ายเขตหวงห้าม การกำหนดขอบเขตในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมนั้นให้ใช้ “เชือกสำหรับกั้นสถานที่เกิดเหตุ” หรือ “ป้ายเขตหวงห้าม” เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นได้ทันทีว่าเป็นเขตหวงห้าม จะเข้าไปโดยพลการไม่ได้

หากมีผู้ใดพยายามจะเข้าไปในบริเวณนั้นควรห้ามไว้ หรือหากมีผู้ใดอยู่ในบริเวณนั้น ก็ให้เชิญเขาออกไปโดยเร็ว และหากจะให้คนในครอบครัวและบุคคลภายนอกเข้าไปในบริเวณที่เกิดเหตุจะต้องพยายามจำกัดให้น้อยที่สุด

8. การสอบสวนผู้ที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ และผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์

สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในบริเวณใกล้ๆ ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ หรือผู้ที่มักจะเข้าออกบริเวณสถานที่เกิดเหตุนั้นให้สอบถามที่อยู่ของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือหากจำเป็นให้สอบถามสภาพการณ์ในขณะนั้น สำหรับผู้ที่เข้าออกบริเวณสถานที่เกิดเหตุเป็นประจำให้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งที่ผู้นั้นสัมผัส เวลา สถานที่ และเหตุผลในการเข้า – ออกทำอะไร

9. การรับช่วงการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิม

เมื่อจะทำการพลัดผู้ดูแลรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมนั้นให้ยื่นเตือนสิ่งที่ได้เห็นได้ยิน และขอควรระวังไม่ให้เกิดช่องว่างในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิม

10. การรายงานและการรักษาความลับ

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนนั้น เมื่อผู้บังคับบัญชาถึงสถานที่เกิดเหตุ ให้รับรายงานความเป็นจริงต่างๆ อันได้แก่ สภาพเมื่อมาถึงสถานที่เกิดเหตุ มาตรการในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิม

5.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

กฎหมายที่ระบุถึงการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญาของประเทศไทยนั้นยังไม่มีออกมาชัดเจน มีเพียงระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ มีใจความสำคัญดังนี้

1. ให้หัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบรักษาสถานที่เกิดเหตุ และปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุโดยใช้สายแถบกันสถานที่เกิดเหตุหรืออุปกรณ์อื่นใดกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้อย่าให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยเด็ดขาด เพราะนอกจากจะเป็นการทำลายหลักฐานทางคดีแล้วยังเป็นการเพิ่มเติมร่องรอยที่มิได้เกิดจากการกระทำผิดด้วย

2. เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาการวิทยาเขตหรือวิทยาการจังหวัด ได้รับแจ้งเหตุให้เดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว พร้อมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวนและกำหนดกั้นสถานที่เกิดเหตุตามความจำเป็นที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงสภาพพื้นที่ ประเภทคดี ระยะเวลา และเหตุอื่นใดตามความเหมาะสม โดยใช้สายแถบกันสถานที่เกิดเหตุหรืออุปกรณ์อื่นใดกั้นสถานที่เกิดเหตุดังกล่าว

3. ในระหว่างที่ทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันมิให้ร่องรอยพยานหลักฐานถูกทำลาย บุคคลอื่นใดที่มีความจำเป็นจะเข้าไปบริเวณสถานที่ปิดกั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาการเขตหรือวิทยาการจังหวัดแล้วแต่กรณีก่อน

4. เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องที่จะเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุต้องมีอุปกรณ์ป้องกัน และระมัดระวังมิให้ร่องรอยพยานหลักฐานถูกทำลาย หรือทำให้เสื่อมค่าหรือไปเพิ่มร่องรอยขึ้น ควรใส่ถุงคลุมเท้าหรืออุปกรณ์อื่นๆ ตามความจำเป็นแห่งคดี

5. ในคดีที่ไม่สามารถตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้เสร็จภายในวันเดียว หรือมีเหตุผลความจำเป็นต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุประสานกับสถานีตำรวจท้องที่เพื่อเฝ้าดูแลโดยปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้จนกว่าจะหมดความจำเป็น หรือเสร็จสิ้นการตรวจสอบที่ดังกล่าว

5.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุในต่างประเทศ

การรักษาสถานที่เกิดเหตุที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อคดี ในบางประเทศมีการออกเป็นกฎหมายเพื่อการคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุ พบว่ามีระเบียบปฏิบัติเพื่อกันวงล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุของประเทศสิงคโปร์ นอกจากนี้สมาน ศิริเจริญ (2541) ได้ทำการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นและประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในงานด้านการพิสูจน์หลักฐาน สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

5.6.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุในประเทศสิงคโปร์

จากระเบียบปฏิบัติของตำรวจสายตรวจจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติของสิงคโปร์ ได้ให้ความหมาย วัตถุประสงค์ และสถานการณ์ที่กำหนดให้มีการกันวงล้อมของตำรวจดังนี้

การกันวงล้อมหมายถึง เส้นแบ่งเขตของบริเวณที่มีการเฝ้ายาม (ด้วยสิ่งของหรือคน) ที่มีการปิดล้อมหรือคุ้มครองพื้นที่ที่เป็นที่สาธารณะทั่วไปและต้องไม่อนุญาตให้ผ่านไปได้

การกันวงล้อมของตำรวจนั้นมีความสำคัญในประเภทของเหตุการณ์และกรณีต่างๆกันไป การสร้างการกันวงล้อมที่มีประสิทธิภาพนั้นจะช่วยให้การดำเนินงานของทั้งตำรวจและเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ การจัดการในเหตุการณ์นั้นเป็นขั้นตอนช่วยเหลือที่มีความสำคัญให้ไม่เป็นการขัดขวางการปฏิบัติงาน หรือไม่ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า และวัตถุประสงค์สำคัญในสถานที่เกิดเหตุยังได้รับการปกป้องด้วย การกันวงล้อมนั้นจะทำให้ตำรวจได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ทั้งหลายที่ต้องการ

วัตถุประสงค์ในการกันวงล้อมของตำรวจมีดังนี้

1. เพื่อป้องกันบุคคลและยานพาหนะที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในพื้นที่ที่กันวงล้อมไว้
2. เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานของตำรวจและเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ
3. เพื่อปกป้องวัตถุพยานในเหตุการณ์หรือสถานที่เกิดเหตุเพื่อการสืบสวนสอบสวนหาวัตถุประสงค์

4. เพื่อความแน่ใจถึงความปลอดภัยของผู้คนที่มาขึ้นดู

5. เพื่อป้องกันการปล้นในขณะเหตุจลาจลหรือการกระทำอาชญากรรมอื่นใดในสถานที่เกิดเหตุ

สถานการณ์ที่กำหนดให้มีการกั้นวงล้อมตามระเบียบปฏิบัติของตำรวจในประเทศสิงคโปร์นั้นต้องเป็น สถานการณ์ใดๆ ที่ใช้ต้องการการช่วยเหลือ การอพยพ หรือเพื่อการทำงานสืบสวนสอบสวน หรือการดำเนินการที่ได้เตรียมการไว้แล้วซึ่งได้รับอนุญาตให้มีการกั้นวงล้อมรอบพื้นที่ที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น ตัวอย่างของสถานการณ์ที่เหมาะสมมีดังนี้

1. คดีอาชญากรรม ได้แก่ การฆาตกรรมหรือมีคนตาย การระเบิด การใช้ปืนปล้น การทำลายทรัพย์สินอย่างไร้เหตุผลหรือคดีก่อวินาศกรรม

2. เหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ อาการทรุดตัว เครื่องบินตก เรือล่ม อุบัติเหตุจากรถไฟฟ้าบนสถานี MRT อุบัติเหตุจราจรที่สำคัญ อุบัติเหตุเกี่ยวกับวัตถุอันตราย คดีไฟไหม้ที่สำคัญ

3. การดำเนินการที่ได้เตรียมการไว้แล้ว ได้แก่ ขบวนพาเหรดวันชาติ ขบวนแห่งาน Chingay การทำลายสิ่งปลูกสร้าง

การดำเนินคดีกรณีบุกรุกวงล้อมที่กั้นไว้ในสถานการณ์ต่างๆ นั้นการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์บุกรุกวงล้อมที่กั้นไว้จะต้องทำเป็นขั้นตอน การจับกุมผู้ลี้ภัยจะเฉพาะในศาลชั้นสุดท้ายและต้องทำอย่างไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ ผู้ลี้ภัยทั้งหมดทั้งหลายจะถูกตักเตือนอย่างเงียบๆ เป็นกรณีแรกแล้วคุมตัวออกจากบริเวณนั้น ต้องระมัดระวังเมื่อต้องจัดการกับสื่อมวลชน บุคคลที่เอาใจใส่ความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน และประชาชนทั่วไป ตำรวจจะต้องกระทำการอย่างเหมาะสมในการให้รายละเอียดและเกิดการเปลี่ยนตำแหน่งที่มุ่งดูอย่างเหมาะสม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสิงคโปร์ได้ให้อำนาจบังคับใช้ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปิดกั้นวงล้อมคือ

“เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายที่จำเป็นบังคับโดยไม่ถึงแก่ชีวิต ได้แก่ อำนาจตามกฎหมายที่ไม่เป็นสาเหตุให้บุคคลอื่นใดเสียชีวิตได้ ผลจากการจับกุม การยุติการทำความผิดโดยสงบก่อให้เกิดการจับกุม หรือการรักษาวงล้อมที่กั้นไว้เพื่อป้องกันวัตถุพยาน”

“บุคคลที่กีดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามหน้าที่ เมื่อบุคคลใช้กำลังกีดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่นอำนาจการตรวจยึด การค้นหา หรือการกั้นวงล้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมบุคคลนั้นภายใต้อำนาจ และสามารถใช้อำนาจ

ตามกฎหมายที่จำเป็นได้ ดังนั้นจึงมอบอำนาจให้ตำรวจในการดำเนินตามอำนาจที่เป็นที่ต้องการในการค้นหาขั้นต้นเพื่อการดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย”

ในกรณีของสถานที่เกิดเหตุนี้กฎหมายของประเทศสิงคโปร์ยังได้ให้อำนาจตำรวจในการปกป้องวัตถุพยาน และมีบทลงโทษ ดังนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจัดตำแหน่งในการกั้นวงล้อมและเครื่องกีดขวางในหรือตลอดแนวถนนสาธารณะหรือสถานที่สาธารณะอื่นใดเพื่อเป็นการปกป้องวัตถุพยาน ป้องกันสถานที่เกิดเหตุ และปกป้องกฎหมายและระเบียบ

เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจัดตำแหน่งในการกั้นวงล้อมและเครื่องกีดขวางเพื่อปกป้องสถานที่เกิดเหตุที่กระทำความผิดซึ่งยึดไว้ได้ ไม่ว่าจะในสถานที่ส่วนตัวหรือสาธารณะที่เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการสืบสวนสอบสวนที่จำเป็นในการวินิจฉัยการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้อำนาจที่สำคัญในการบังคับใช้การกั้นวงล้อม

การล่วงละเมิดกฎหมายภายใต้มาตรา 441 ของประมวลกฎหมายอาญา หมวด 224

“441. บุคคลใดที่อยู่ในหรือเข้ามาเหนือกรรมสิทธิ์ในการครอบครองของผู้ใดในความมุ่งหมายที่จะกระทำความผิด หรือข่มขู่ คุกคาม หรือก่อความรำคาญให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดที่มีกรรมสิทธิ์ครอบครอง หรือมีกรรมสิทธิ์ในหรือเหนืออย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยคงอยู่ไม่ชอบด้วยกฎหมายกับความมุ่งหมายของกฎหมายโดยเหตุในการข่มขู่ คุกคาม หรือก่อความรำคาญแก่บุคคลอื่นอย่างมาก หรือกับความมุ่งหมายของกฎหมายในการกระทำความผิด เรียกได้ว่าเป็นการกระทำความผิด “ล่วงละเมิดกฎหมาย”

บทลงโทษสำหรับการล่วงละเมิดกฎหมายภายใต้มาตรา 447 ของประมวลกฎหมายอาญา หมวด 224

“447. ผู้ใดทำการล่วงละเมิดกฎหมายจะได้รับโทษจำคุกตามกำหนดเวลาถึง 3 เดือน หรือปรับเป็นจำนวนเงินถึง 1,500 เหรียญ หรือทั้งจำทั้งปรับ

หรือ

มาตรา 6 (7) ของการกระทำความผิดต่างๆ (พระราชบัญญัติความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความเดือดร้อนรำคาญ)

(การประชุมคัดสรร) ข้อบังคับ 2006

ผู้ใดที่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรตามข้อบังคับของการประชุมคัดสรร หรือผู้จัดตั้งการประชุมคัดสรร บุคคลซึ่งไม่มีข้ออ้างหรือข้อแก้ตัวอันควรในการแทรกแซงหรือเคลื่อนย้ายสายกันหรือเครื่องกีดขวางอื่นใดที่ใช้ในการล้อมกันไว้ตามประกาศ (2) พื้นที่นั้นหรืออยู่รอบๆ การจัดตั้งที่ประชุมคัดสรร จะมีความผิดจากการกระทำละเมิดและต้องรับผิดชอบในการ

พิพาทกลางโทษปรับไม่เกินกว่า 2,000 เหรียญ หรือจำคุกตามกำหนดเวลาไม่เกินกว่า 1 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากประเด็นกลายเป็นการต้องใช้กำลังของตำรวจเพื่อสลายการเข้าไปในวงล้อม จะส่งผลต่อการจับกุมภายใต้มาตรา 20 ของกฎหมายการกระทำความผิดต่างๆ (พระราชบัญญัติความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความเค็ดรื้อนรำคาญ) หมวด 184

การก่อจลาจล ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือการทำพฤติกรรมหยาบคาย หรือส่งผลโดยตรงใกล้เคียงกับตำแหน่งที่แน่นอน

“20. บุคคลใดผู้ซึ่งพบมีความผิดในการการก่อจลาจล ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือการทำพฤติกรรมหยาบคายในถนนสาธารณะ หรือในสถานที่สาธารณะ หรือในสถานบันเทิงหรือที่พักสาธารณะ หรือใกล้เคียงส่งผลโดยตรงใกล้เคียงกับ หรือในศาลใดๆ หน่วยงานสาธารณะของรัฐ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จะมีความผิดในการล่วงละเมิดและจะต้องรับผิดในการพิพาทกลางโทษปรับไม่เกิน 1,000 เหรียญ หรือจำคุกตามกำหนดเวลาไม่เกิน 1 เดือน และในกรณีที่เกิดขึ้นครั้งที่ 2 หรือได้พิจารณาอีกในภายหลังจะถูกปรับไม่เกิน 2,000 เหรียญ หรือจำคุกตามเวลาที่กำหนดไม่เกิน 6 เดือน”

5.6.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุในประเทศญี่ปุ่น

จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่น ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานไว้ทั้งในการสั่งห้ามเข้าและออก ตามมาตรา 112 ดังนี้

“ในระหว่างการปฏิบัติตามหมายยึดหรือหมายค้น ผู้ใดก็ตามอาจถูกห้ามเข้าหรือออกจากสถานที่นั้นได้ เว้นแต่ไม่ได้รับอนุญาต

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งห้ามตามวรรคก่อนอาจถูกจับไปปล่อยไปหรือจัดให้อยู่ภายใต้การดูแล จนกระทั่งเสร็จการปฏิบัติหน้าที่”

การห้ามเข้าสถานที่เกิดเหตุถือเป็นหลักการสำคัญในการในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ที่เป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่โดยตรง ในการสั่งห้ามบุคคลใดๆ เข้าไปในหรือออกมาจากสถานที่เกิดเหตุ ทั้งสามารถมาประยุกต์ใช้กับกฎหมายมาตราอื่นได้ในกรณีการเข้าตรวจของค้นของพนักงานอัยการ เลขาธิการสำนักงานอัยการ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการยึด ค้น หรือตรวจภายใต้หมายศาล ตามมาตรา 218 ด้วย

นอกจากนี้คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยสาธารณะแห่งชาติได้วางระเบียบเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้โดยเฉพาะ ในข้อ 87 และ 88 และข้อปลีกย่อย ได้ดังนี้

ข้อ 87 (อาณาเขตของที่เกิดเหตุที่ต้องรักษาไว้)

“เจ้าหน้าที่ต้องกำหนดอาณาเขตของสถานที่เกิดเหตุไว้อย่างกว้างๆ ไม่ใช่กำหนดเฉพาะจุดเกิดเหตุเท่านั้น เพื่อใช้ในการค้นหาข้อมูล”

ข้อ 88 (การจัดการเพื่อรักษาสถานที่เกิดเหตุ)

“เมื่อเจ้าหน้าที่กำหนดอาณาเขตที่ต้องรักษาไว้แล้ว ต้องจัดการบ่งชี้โดยทันทีเพื่อไม่ให้มีผู้บุกรุกเข้าไปตามอำเภอใจ ในกรณีนี้หากมีผู้อยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุหรือบริเวณใกล้เคียงต้องแสดงชื่อและที่อยู่ของบุคคลนั้นเอาไว้อย่างชัดเจน ส่วนข้อมูลที่ค้นพบในสถานที่เกิดเหตุจะต้องรักษาให้คงสภาพอยู่เช่นเดิมด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้พ้นจากสิ่งซึ่งจะนำมาทำให้คุณสมบัติเปลี่ยนแปลง รูปลักษณะเปลี่ยนไปหรือไม่ก็ถูกทำลายอย่างเช่น แสงหรือน้ำฝน”

ข้อย่อย (การกำหนดผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลสถานที่เกิดเหตุ)

“ถ้าเป็นคดีสำคัญซึ่งคาดหมายได้ว่า จะต้องมีการสืบสวนอย่างเป็นพิเศษ ให้หัวหน้าแต่งตั้งผู้ที่จะเข้ามาดูแลสถานที่เกิดเหตุอื่นๆ อย่างเป็นเรื่องเป็นราวโดยทันที”

นอกจากนี้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 189 ก็ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องยึดถือตามระเบียบของคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยสาธารณะ ดังนี้

“เจ้าหน้าที่ตำรวจจะสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด และพยานหลักฐาน เมื่อเห็นว่ามีกระทำความผิด”

การบังคับใช้กฎหมายของญี่ปุ่นนั้น มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ จะเริ่มเข้าไปบังคับใช้แก่บุคคลทั่วไปภายหลังที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการบ่งชี้บริเวณสถานที่เกิดเหตุไว้แล้ว โดยใช้ Police line หรือเทปกันสถานที่เกิดเหตุ โดยประชาชนทั่วไปจะทราบและไม่เข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุนั้นหากไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนในเรื่องอำนาจการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามกฎหมายนั้นอาศัยบทบัญญัติจาก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 189 เท่านั้น อันเป็นการบัญญัติกว้างๆ ส่วนมาตรา 112 นั้นไม่สามารถนำมาบังคับใช้กับการรักษาสถานที่เกิดเหตุได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง เนื่องจากมีข้อจำกัดบางประการในการบังคับใช้

ถึงแม้ว่าประเทศญี่ปุ่นจะมีกฎหมายการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ Police Duties Execution Law (1948) ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการที่จะเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยสาธารณะ และป้องกันอาชญากรรม โดยไม่ได้บัญญัติวิธีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพียงแต่บัญญัติถึงวิธีการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจอพยพคนออกมาจากสถานที่เกิดเหตุเท่านั้น

5.6.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุในประเทศสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การรักษาสถานที่เกิดเหตุ นั้นเป็นเรื่องการสืบสวนเบื้องต้น (Primary Investigation) อันประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 4 ประการ คือการรักษาสถานที่เกิดเหตุ การยอมรับพยาน การรวบรวมพยาน การตรวจสอบและประเมิน ค่าพยาน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมลรัฐในสหรัฐอเมริกานั้น ไม่ได้บัญญัติให้ เจ้าหน้าที่สืบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย บัญญัติไว้ในมาตรา 14734 เพียงว่า ผู้สืบสวนมีอำนาจในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยเท่านั้น อีกทั้งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งมลรัฐ นิวเจอร์ซีย์ มาตราที่ 2.10 บัญญัติว่า

“แม้ว่าจะขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไป กฎหมายพิเศษ หรือ กฎหมายท้องถิ่นก็ตาม บุคคลต่อไปนี้เท่านั้น ที่จะเป็นผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจของเมือง หรือหมู่บ้าน โดยมีข้อแม้ว่าการ แต่งตั้งไม่ขัดต่อกฎหมายของท้องถิ่น
2. เจ้าหน้าที่สืบสวน”

แม้ในหลายมลรัฐจะไม่พบว่าได้วางระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษา สถานที่เกิดเหตุไว้ แต่วิทยการด้านการรักษาสถานที่เกิดเหตุของสหรัฐอเมริกา ถือได้ว่ามีความก้าวหน้าและเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดในโลก คือเมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นและเป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ สืบสวนต้องไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำการปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุเสมอ โดยใช้ Police line ปิดล้อมสถานที่เกิดเหตุเสมอ จนยอมรับได้ว่าเป็นระเบียบแบบแผนที่ยึดถือปฏิบัติ จนเป็นจารีตประเพณี ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จะทราบว่าเป็นเขตพื้นที่หวงห้าม หากมีผู้ใดเข้าไป เจ้าหน้าที่ตำรวจจะนำตัวไปสอบสวนแทบทุกครั้งในฐานะต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในการ กระทำความผิด

ปัจจุบันการปิดล้อมสถานที่เกิดเหตุไม่เพียงแต่เป็นการป้องกันและรักษาวัตถุ พยานเท่านั้น หากแต่ยังเกี่ยวข้องกับน้ำหนักการรับฟังพยานหลักฐานด้วย คือเมื่อมีการนำวัตถุพยาน จากสถานที่เกิดเหตุเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ทนายความฝ่ายจำเลยมักจะถามเจ้าหน้าที่ตำรวจเสมอ ว่า ได้ทำการปิดล้อมสถานที่เกิดเหตุหรือไม่ อันเนื่องมาจากอาจมีผู้เข้าไปเพิ่มหลักฐานในสถานที่ เกิดเหตุเพื่อเบี่ยงเบนคดีได้

5.7 Encyclopedia of forensic science (Jay A. Siegel, ed, 2000 : 140 – 143)

Encyclopedia of forensic science ให้ข้อมูลของการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ในส่วนของ Crime Scene Investigation and Examination ซึ่งเป็นหลักสากลในการปฏิบัติเพื่อรักษาสถานที่เกิดเหตุในทุกกรณี ได้แก่ คดีฆาตกรรม คดีลักทรัพย์ คดีไฟไหม้ เป็นต้น ไว้ดังนี้

การรักษาสถานที่เกิดเหตุสามารถสรุปถึงขอบเขตของการบังคับใช้ทางกฎหมายได้เป็น 2 พื้นที่คือ การป้องกันสถานที่เกิดเหตุและการป้องกันรักษาวัตถุพยาน ข้อสรุปข้อแรกของการป้องกันรักษาทั้งสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานที่นำไปสู่การตั้งขอบเขตหรือคัดออกในส่วนที่มีการปนเปื้อนหรือถูกทำลาย ในระหว่างการรักษาสถานที่เกิดเหตุนั้นต้องดำเนินการอย่างเหมาะสมและมีการจดบันทึกด้วย การคุ้มครองและปกป้องสถานที่เกิดเหตุนั้นนำไปสู่การจำลองสภาพสถานที่เกิดเหตุให้ถูกต้องและมีผลต่อความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา

ลำดับเวลาการก่ออาชญากรรม

การก่ออาชญากรรมจะกระทำเป็นลำดับเวลาเสมอ ก่อนเกิดอาชญากรรมมักเกิดสิ่งต่างๆ มากมายขึ้น หากสถานที่เกิดเหตุเป็นที่ส่วนบุคคล เช่น ที่อยู่อาศัย การกระทำจะเกิดกับผู้ที่อยู่อาศัย แต่หากสถานที่เกิดเหตุเป็นที่สาธารณะ เช่น โรงเรียน บริษัท หรือเส้นทางสัญจรทั่วไป เป็นพื้นที่ที่มีความสามารถและมักจะมีความถี่กับคนจำนวนมาก ลำดับเวลาจะมีความต่อเนื่องกับการก่ออาชญากรรมจริง การกระทำของผู้ต้องสงสัยจะผันแปรขึ้นกับพยานหรือผู้ถูกทำร้ายในขณะนั้นไม่ว่าจะเป็นสถานที่ส่วนบุคคล สถานที่สาธารณะ หรือประเภทของการกระทำ ความผิด สถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานจะมีความผันแปรได้ การก่ออาชญากรรมจะสมบูรณ์ได้เมื่อผู้ต้องสงสัยหลบหนีไป มีการจัดแต่งให้มีการทำลายและปนเปื้อนในสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยาน ขณะผู้ต้องสงสัยหลบหนีไปแล้ววัตถุพยานตกลงจากการกระทำอย่างตั้งใจหรือไม่ตั้งใจจะทำให้เกิดสถานที่เกิดเหตุลำดับที่สองนอกเหนือจากสถานที่เกิดเหตุจริง

การวางแผนการจะเกิดการผันแปรเวลาระหว่างที่ผู้ต้องสงสัยหลบหนีจนถึงเวลาที่เจ้าหน้าที่รับผิดชอบคนแรกมาถึง ในคดีลักทรัพย์สถานที่เกิดเหตุที่ไม่พบข้อสังเกตเมื่อเวลาผ่านไปแล้วหลายชั่วโมงหรือหลายวัน ต้องมีการขยายระยะเวลาการวางแผนเพื่อวางแผนหาแนวทางให้ได้วัตถุพยานที่มีคุณภาพและคุณค่ามากที่สุด ถ้าสถานที่เกิดเหตุเป็นสนามบินวัตถุพยานมักถูกทำลายจากคนที่มีความมากมายได้

เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานที่เกิดเหตุคนแรก

สถานที่เกิดเหตุจะได้รับการควบคุมเมื่อเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกมาถึง เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกจะเป็นคนรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยขนาดและธรรมชาติของสถานที่เกิดเหตุจะเป็นตัวกำหนดความยากง่ายของหน้าที่ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ถ้า

สถานที่เกิดเหตุเป็นการปล้นบ้านพัก เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานโดยง่ายโดยจะมีการกำหนดพื้นที่ที่เกิดเหตุในการรักษา อย่างไรก็ตามผู้อยู่อาศัยต้องทราบด้วยว่ามีสิ่งใดที่สูญหายบ้าง และต้องไม่แตะต้องสิ่งของทั้งหมดก่อนที่เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกมาถึง หรือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ได้ทราบหากเครื่องประดับที่สำคัญสูญหาย ส่วนใหญ่แต่ละคดีสถานที่เกิดเหตุมักจะมีการปนเปื้อนหรืออย่างน้อยที่สุดคือวัตถุพยานสูญหายไปบางส่วน ในสถานที่เกิดเหตุที่เป็นสนามบินการป้องกันสถานที่เกิดเหตุจึงเป็นไปได้ยากและต้องมีการขยายขนาดพื้นที่และจำนวนคนที่มีอยู่ด้วย

เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลและต้องปฏิบัติหน้าที่ให้สมบูรณ์เมื่อมาถึงสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบหลักฐานที่แสดงถึงผู้ต้องสงสัย ตรวจสอบสภาพอาคารหรือพื้นที่บริเวณนำไปสู่การวิเคราะห์เบื้องต้นของสถานที่ที่อันตราย รวมถึงการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับผู้เสียหายที่บาดเจ็บ สรรวจวัตถุพยานที่เกี่ยวข้อง ป้องกันทางเข้าและทางออกของบริเวณที่เกิดเหตุและจุดที่พบวัตถุพยานที่ไม่ถาวร โดยระหว่างที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนั้นต้องระวังไม่ให้เกิดการปนเปื้อนหรือทำให้วัตถุพยานที่เกี่ยวข้องสูญหาย

ขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุ

สิ่งที่ต้องทำเพิ่มเติมเมื่อเจ้าหน้าที่มาถึงต้องมีการตรวจทานการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ วิเคราะห์เบื้องต้นถึงสภาพของสถานที่เกิดเหตุในขณะนั้น สถานที่เกิดเหตุทุกที่จะมีการแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สถานที่เกิดเหตุลำดับแรกเป็นพื้นที่ที่เกิดเหตุ และสถานที่เกิดเหตุลำดับรองคือบริเวณที่เป็นเส้นทางผู้ต้องสงสัยหลบหนีหรือบริเวณที่ไม่ใช่พื้นที่ที่เกิดเหตุ โดยพื้นที่เกิดเหตุจะต้องมีการใช้เทปกั้นสถานที่เกิดเหตุ

ขนาดของพื้นที่สถานที่เกิดเหตุที่กั้นด้านนอกจะกำหนดตามจำนวนของเจ้าหน้าที่ที่รักษาสถานที่เกิดเหตุ และขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานที่เกิดเหตุด้วย

สถานที่เกิดเหตุต้องมีการป้องกันโดยการกำหนดบทลงโทษบุคคลที่ฝ่าฝืน ต้องมีการกำหนดขอบเขตสถานที่เกิดเหตุด้วยวงล้อมที่กั้นไว้ พื้นที่ด้านในกั้นด้วยเทปที่เขียนว่า “biohazardous” ส่วนพื้นที่ด้านนอกใช้เทปที่เขียนว่า “crime scene – keep out” การป้องกันสถานที่เกิดเหตุนี้สามารถให้เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุได้แต่ต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่เบื้องต้นเพื่อการควบคุม

การบันทึกสถานที่เกิดเหตุ

การบันทึกบุคคลเข้าออกสถานที่เกิดเหตุเป็นสิ่งต้องกระทำทุกครั้ง อย่างน้อยที่สุดต้องบันทึกว่าผู้ใดเข้ามายังสถานที่เกิดเหตุและเมื่อไหร่ โดยข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวตัดสินมาตรฐานที่กำหนดเพื่อเปรียบเทียบกับวัตถุพยานที่เกี่ยวข้องที่พบในสถานที่เกิดเหตุ เบื้องต้นจะมีแพทย์เข้ามาปฐมพยาบาลผู้เสียหายในสถานที่เกิดเหตุและเคลื่อนย้ายไปยังสถานพยาบาล การย้าย

รอยเลือดของบุคคลในสถานที่เกิดเหตุจึงเกิดขึ้นได้และต้องพิจารณาว่ารอยเท้าใดเป็นของผู้ต้องหา การบันทึกสถานที่เกิดเหตุต้องประกอบด้วยบุคคลทั้งหมดในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นการตัดบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดออก วัตถุพยานที่สำคัญได้แก่รอยลายพิมพ์ต่างๆ วัตถุพยานทางชีวภาพ วัตถุที่ทำให้เกิดร่องรอย และเส้นผม วัตถุพยานที่ใช้ประโยชน์ได้ และจำนวนคนที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุที่เข้าไปในพื้นที่ของสถานที่เกิดเหตุที่ได้รับการรักษา นั้นส่วนมากการปฏิบัติงานจะขึ้นกับนักนิติวิทยาศาสตร์ และความล่าช้าส่งผลกระทบต่อวัตถุพยานจากการสืบสวนสอบสวนด้วย

โดยการบันทึกข้อมูลต้องประกอบด้วยข้อมูลของผู้เสียหาย พยาน เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบคนแรก แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ดับเพลิง เจ้าหน้าที่สายสืบ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ผู้บัญชาการ แพทย์นิติเวช และผู้ที่ได้รับอำนาจทางกฎหมาย โดยบันทึกข้อมูลนี้จะต้องบันทึกทั้งการเข้า – ออกสถานที่เกิดเหตุ ต้องระบุชื่อและหน่วยงาน เหตุที่เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ เวลาเข้าและระยะเวลาที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ โดยเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุแต่ละขั้นตอนนั้นจะต้องระบุในข้อมูลในบันทึกการเข้าสถานที่เกิดเหตุด้วย

จุดบัญชาการควบคุมสถานที่เกิดเหตุ

จุดบัญชาการควบคุมสถานที่เกิดเหตุโดยปกติจะอยู่ในพื้นที่ขนาดใหญ่หรือพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตามจุดบัญชาการควบคุมสถานที่เกิดเหตุควรมีในทุกสถานที่เกิดเหตุ จุดบัญชาการนี้จะเป็นที่รวบรวมข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุ เป็นจุดที่ใช้วางแผนงานและออกแบบการปฏิบัติงานสำหรับสถานที่เกิดเหตุ ในสถานที่เกิดเหตุขนาดเล็กอาจใช้โต๊ะรับประทานอาหาร ถ้าในสถานที่เกิดเหตุขนาดใหญ่อาจใช้เป็นรถตรวจสถานที่เกิดเหตุเคลื่อนที่ที่ออกแบบให้มีระบบการติดต่อสื่อสารทั้งโทรศัพท์ แฟกซ์ หรือวิดีโอกับกองบัญชาการหรือสำนักข่าว ในพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่มากๆ จะใช้จุดบัญชาการนอกวงล้อมชั้นนอกสุดของสถานที่เกิดเหตุ

การควบคุมกลุ่มคน

การควบคุมกลุ่มคนในสถานที่เกิดเหตุปกติจะทำได้ดีโดยใช้อุปกรณ์กั้นสถานที่เกิดเหตุ โดยอุปกรณ์นี้ใช้กันเพื่อจำกัดบุคคลเป็นการจำกัดการเข้าสถานที่เกิดเหตุด้วย หากกรณีที่ไม่สามารถควบคุมกลุ่มคนต้องมีการให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมในการกำหนดการควบคุมการใช้สิทธิ์เข้าไปในบริเวณสถานที่เกิดเหตุ วัตถุพยานอาจถูกทำลายหากไม่สามารถควบคุมกลุ่มคนได้

กฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อการควบคุม

การรักษาสถานที่เกิดเหตุจากสาธารณชนควรมีการใช้กฎหมายเพื่อบังคับใช้แก่บุคคลหรือการปฏิบัติอื่นๆ ในสถานที่เกิดเหตุหรือไม่ การใช้เทปกั้นสถานที่เกิดเหตุมีประสิทธิภาพ แต่บางครั้งอาจไม่สามารถกั้นเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าสถานที่เกิดเหตุได้ การเขียนนโยบายออกมาเพื่อให้

เกิดประโยชน์ในการบังคับใช้ให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นระเบียบการพิจารณาเบื้องต้นในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ต้องมีความเข้าใจการป้องกันการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของทางรัฐในการใช้เทปกั้นสถานที่เกิดเหตุของตำรวจ (police line) ในสถานที่เกิดเหตุ โดยนโยบายนี้จะต้องกำหนดผู้ที่ได้รับหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุและอธิบายหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุด้วย

สถานที่เกิดเหตุกลางแจ้ง (Outdoor Scenes)

สถานที่เกิดเหตุที่อยู่กลางแจ้งมักจะควบคุมได้ยาก การพยายามที่จะกำหนดขอบเขตและป้องกันจากผู้ที่ยากรู้อยากเห็นและสื่อมวลชนถือเป็นปัญหามาก ทั้งจากการมองดู การถ่ายภาพ และการถ่ายทำโดยสื่อมวลชนที่นำมาออกอากาศสดทางโทรทัศน์ การใช้กฎหมายมาบังคับใช้ในสถานที่เกิดเหตุที่ไม่ต้องการให้เห็นวัตถุพยานเป็นข้อมูลสาธารณะ เมื่อไม่กี่ปีมานี้มีการป้องกันเพื่อความเป็นส่วนตัวด้วยการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุไม่ให้มีการแอบมองดู เพื่อผลประโยชน์ของผู้เสียหายและครอบครัว การรักษาความเป็นส่วนตัวอย่างสมบูรณ์ของสถานที่เกิดเหตุและความเรียบร้อยของผู้เสียหาย

การสรุปสถานที่เกิดเหตุ

ขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุที่กำหนดขึ้นสามารถใช้เพื่อการรักษาและป้องกันกระบวนการและการเก็บวัตถุพยานได้ การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุนี้มีความหลากหลายในแต่ละสถานที่ และควรมีการบัญญัติเป็นกฎหมายเพื่อใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอย่างรวดเร็วที่สุด สถานที่เกิดเหตุต้องการการปกป้องไม่ใช่เพียงจากบุคคลภายนอกต้องรวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย สถานที่เกิดเหตุส่วนมากต้องการเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกที่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ป้องกันสถานที่เกิดเหตุในการรักษาสถานที่เกิดเหตุชั่วคราว โดยใช้เทปกั้นสถานที่เกิดเหตุเพื่อวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น เจ้าหน้าที่และบุคคลอื่นๆ ผู้มีหน้าที่ต้องสามารถมองเห็นเทปกั้นนั้นและต้องเข้าสถานที่เกิดเหตุอย่างมีความสอดคล้องกัน การปฏิบัติการเล็กๆ นี้นี้มีประโยชน์อย่างมากต่อสถานที่เกิดเหตุทุกประเภท หากสถานที่เกิดเหตุได้รับการป้องกันอย่างรวดเร็วก็เป็นไปได้มากที่การคลี่คลายคดีจะสามารถคล่องตัวโดยง่าย

การป้องกันรักษาวัตถุพยาน

ประเภทของวัตถุพยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุนั้นสามารถบอกถึงปัญหาของคดีได้ ถ้าวัตถุพยานชนิดที่ไม่ถาวร เช่น รอยประทับร่องเท้าบนหิมะ กราบเลือดบนยางมะตอยในวันที่อากาศร้อน เป็นต้น เหล่านี้ต้องเป็นหน้าที่แรกของเจ้าหน้าที่ในการจัดการปัญหา การป้องกันวัตถุพยานประเภทนี้จะต้องทำให้สมบูรณ์เป็นครั้งแรกในสถานที่เกิดเหตุทันทีที่จัดบันทึกในพื้นที่ทั่วไป ทั้งสองตัวอย่างต้องมีการป้องกันจนกระทั่งถึงการดำเนินการโดยการหาวัดขนาดและวัตถุพยานนั้นเพื่อป้องกันการปนเปื้อนหรือถูกทำลาย

การดำเนินการกับวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุต้องการใช้กระบวนการที่ลดการเสียหาย วัตถุพยานทั้งหมดต้องได้รับการตรวจสอบด้วยตาเปล่าเป็นครั้งแรก แล้วมีการตรวจสอบเบื้องต้นด้วย forensic light source และวิธีการต่างๆ ที่ไม่เป็นการทำลายวัตถุพยาน แต่ละขั้นตอนต้องเป็นไปด้วยความระมัดระวัง ในวิธีการปฏิบัติการสืบสวนต้องไม่เป็นการลดคุณค่าของวัตถุพยาน

วัตถุพยานทั้งหมดจะต้องมีการบันทึกและดำเนินการขบวนการให้เสร็จสิ้นในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการหีบห่อด้วย หีบห่อที่บรรจุวัตถุพยานต้องเป็นสิ่งป้องกันที่จำเป็น ถ้าวัตถุพยานเป็นประเภทผิวเรียบ เช่น แก้วน้ำ ต้องมีการบรรจุในถุงกระดาษเพื่อให้มีช่องทางเข้าออกของอากาศและไม่ทำให้เกิดเชื้อรา การหีบห่อนี้จะต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงลายนิ้วมือแฝงด้วย เช่น หากถุงกระดาษมีขนาดใหญ่มากก็จะไปอยู่กับแก้วน้ำ ทำให้ลายนิ้วมือแฝงหลุดหายไป ดังนั้นหีบห่อที่บรรจุจึงมีความสำคัญมากต่อวัตถุพยาน

สิ่งที่สำคัญอีกอย่างในการป้องกันรักษาวัตถุพยานคือการปิดผนึกถุงหรือภาชนะบรรจุ ในการนำวัตถุพยานไปใช้ในศาลนั้นจะต้องมีการผนึกและทำเครื่องหมายด้วย จะต้องมีการปิดผนึกก่อนที่จะนำออกมาจากสถานที่เกิดเหตุ การปิดผนึกต้องทำด้วยเทปกาวยาวที่เห็นได้เด่นชัด ต้องมีการทำเครื่องหมายของผู้เก็บและขีดคาดบนเทปนี้ด้วย ปัจจุบันมีการพัฒนาให้เทปมีพื้นที่ในการให้ผู้เก็บใช้นิ้วโป้งมือขวาพิมพ์ลงไป การผนึกและการทำเครื่องหมายนี้เพื่อความแน่ใจว่าวัตถุพยานนี้ได้รับการปกป้องและลดความยุ่งยากจากบุคคลอื่น

การป้องกันวัตถุพยานนี้ไม่สิ้นสุดเพียงที่การบรรจุหีบห่อ เพราะวัตถุพยานนี้ยังต้องการเคลื่อนย้ายและเก็บในอุณหภูมิที่เหมาะสม วัตถุพยานที่ได้จากพาหนะที่มีความร้อนเป็นเวลานานก็ส่งผลต่อการวิเคราะห์ได้ อุณหภูมิที่มีความร้อนหรือเย็นจัดเกินไปจะส่งผลกระทบต่อวัตถุพยานได้

เทคนิคในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุต้องใช้เกณฑ์ในทุกๆ ขบวนการในสถานที่เกิดเหตุและการเก็บวัตถุพยาน การป้องกันการสูญหายและการถูกทำลายของวัตถุพยานนั้น สถานที่เกิดเหตุต้องได้รับการรักษาอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และต้องมีการใช้อุปกรณ์กันสถานที่เกิดเหตุด้วย วัตถุพยานโดยปกติจะมีความบอบบางและต้องการการเอาใจใส่ในการเคลื่อนย้าย คุณค่าในการสืบสวนของวัตถุพยานจะได้รับการชดเชยจากสถานที่เกิดเหตุมากที่สุด

สรุปการรักษาสถานที่เกิดเหตุจาก Encyclopedia of forensic science

1. เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกจะเป็นผู้รักษาสถานที่เกิดเหตุ กำหนดพื้นที่ของสถานที่เกิดเหตุ ป้องกันทางเข้าและทางออกของสถานที่เกิดเหตุ และมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นทั้งหมด

2. ต้องมีการกั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเทปกันเป็น 2 ชั้น ชั้นนอกใช้เทปที่เขียนว่า “crime scene – keep out” ชั้นในใช้เทปที่เขียนว่า “biohazardous” และต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่ควบคุม
3. ต้องมีการบันทึกบุคคลที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุ ข้อมูลต้องประกอบด้วย ข้อมูลของผู้เสียหาย พยาน เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบคนแรก แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ดับเพลิง เจ้าหน้าที่สายสืบ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ผู้บัญชาการ แพทย์นิติเวช และผู้ที่ได้รับอำนาจทางกฎหมาย โดยบันทึกข้อมูลนี้จะต้องบันทึกทั้งการเข้า – ออกสถานที่เกิดเหตุ ต้องระบุชื่อและหน่วยงาน เหตุที่เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ เวลาเข้าและระยะเวลาที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ โดยเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุแต่ละขั้นตอนด้วย
4. ตั้งจุดบัญชาการสถานที่เกิดเหตุ (command post) เพื่อเป็นจุดรวบรวมข้อมูล ติดต่อสื่อสารกับกองบัญชาการ และให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน
5. ควบคุมกลุ่มคนโดยใช้อุปกรณ์กั้นสถานที่เกิดเหตุ และกำหนดสิทธิในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ
6. มีกฎหมายเพื่อบังคับใช้ควบคุมกลุ่มคน ให้เจ้าหน้าที่เพื่อเป็นระเบียบพิจารณาในการเข้าสถานที่เกิดเหตุและอธิบายหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ
7. ในสถานที่เกิดเหตุภายนอกต้องออกกฎหมายบังคับห้ามการมองดู หรือการบันทึกข้อมูลของประชาชนทั่วไปและสื่อมวลชน
8. การรักษาสถานที่เกิดเหตุที่สำคัญคือการรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ต้องมีการตรวจสอบเบื้องต้น การเลือกใช้หีบห่อ การบรรจุหีบห่อ การผนึกหีบห่อ การทำเครื่องหมาย และการขนย้ายหีบห่อ

ส่วนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุ

สมาน ศิริเจริญสุข (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา (Crime Scene Protection) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ มาตรการทางกฎหมาย และสภาพบังคับทางอาญาในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายรวมทั้งระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุของประเทศไทยเปรียบเทียบกับในต่างประเทศ โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาและ

ประเทศญี่ปุ่น พบว่าบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาของไทย ในมาตรา 368 และมาตรา 138 สามารถนำมาใช้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อนำมาปรับปรุงระเบียบปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้เป็นคำสั่งที่ชัดเจนต่อไป

สฤณี สืบพงษ์ศิริ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ (Knowledge and Opinions of Poh Tek Tung Foundation 's Rescue Unit about Protecting and Preserving Physical Evidence at Crime Scenes) เพื่อประเมินความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ที่มีต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ โดยการเก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์เจาะลึกจากเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง พบว่าสถานภาพสมรรถของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่แตกต่างกันมีผลต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุที่แตกต่างกัน การที่เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมาก มีการเข้าร่วมอบรมประชุมสัมมนาความรู้เกี่ยวกับงานด้านบรรเทาสาธารณภัยและกู้ภัย และมีการเข้าร่วมอบรมประชุมสัมมนาความรู้เกี่ยวกับงานด้านนิติเวช หรือด้านการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ จะมีความคิดเห็นต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุมากกว่าเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อย และไม่ได้รับการเข้าร่วมอบรมประชุมสัมมนาดังกล่าว และความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก

ศุภชัย ไตรสมบุญ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ โดยทำการศึกษาหลักการและขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่ถูกต้องเพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากพยานวัตถุต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงจากตัวผู้เสียหายและคนร้ายอย่างเต็มที่ จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ ของกองกำกับการ 1 กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานวิทยาการตำรวจจากผลการศึกษาสรุปได้ว่า การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุต้องอาศัยหลักการและขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่ถูกต้อง ชัดเจน มีการปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานว่า ขาดแคลนบุคลากรผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ การขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ด้านการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ขาดการฝึกอบรมความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ

การขาดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสถานที่เกิดเหตุ และนำมาสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุได้

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

รุ่งระวี โสขุม (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำลายพิมพ์ดีเอ็นเอมาใช้เป็นพยานในคดีอาญา จากการที่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่มีเพิ่มขึ้น การพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ ก็เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน โดยอาศัยหลักการตรวจสอบความแตกต่างของรหัสพันธุกรรมในแต่ละบุคคล และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการพิสูจน์บุคคล ได้แก่ การพิสูจน์บุตร การพิสูจน์ความเกี่ยวพันระหว่างบุคคล และอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความถูกต้องแม่นยำจนถึงขนาดเกือบ 100% การพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ จึงจัดเป็นวิธีพิสูจน์บุคคลที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดในปัจจุบัน และเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญในชั้นการสอบสวนและในชั้นการพิจารณาคดี ผู้ทำการศึกษาได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบในการนำลายพิมพ์ดีเอ็นเอมาใช้เป็นพยานในคดีอาญาของในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่ารัฐมีความจำเป็นจะต้องมีการออกกฎหมาย หรือแก้ไขกฎหมายให้สามารถแสวงหาพยานหลักฐานที่เป็นส่วนร่างกายของผู้ต้องหา และควรมีมาตรฐานอันเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณารับฟัง และชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อรองรับความเจริญทางเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะการพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ เพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ และเป็นการให้ความเป็นธรรมที่แท้จริงแก่คู่ความทั้งสองฝ่าย

ชนพร วุฒิกวิภาค (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องพยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ผู้วิจัยได้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าในการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ที่สามารถนำมาใช้ในการพิสูจน์ความจริงในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น อันเป็นความผิดอาญาร้ายแรง และมักมีการปกปิด ซ่อนเร้น อำพราง ขากแก่การพิสูจน์ข้อสงสัย ซึ่งการพิสูจน์ความผิดโดยประจักษ์พยานนั้นมีโอกาสบิดเบือนได้สูงมาก ซึ่งต่างจากพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องดังกล่าว ทั้งยังสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดได้อย่างถูกต้องชัดเจน แต่การพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ก็เป็นเรื่องละเอียดอ่อนยากแก่การเข้าใจของบุคคลทั่วไป ดังนั้นการที่จะนำพยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์มาใช้ในการตรวจพิสูจน์ความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ จะต้องมีการกำหนดมาตรการและมาตรฐานในการจัดเก็บ การตรวจพิสูจน์ และการรายงานผลให้มีความรัดกุม ถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งผู้วิจัยยังได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงประมวลวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนนี้เกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานในชั้น

สอบสวนให้ชัดเจน ทุกกระบวนการตรวจสอบได้ และมีหน่วยงานกลางในการกำหนดมาตรฐาน การตรวจพิสูจน์ให้ได้มาตรฐานสากลด้วย เพื่อเป็นการใช้พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ได้โดย ปราศจากข้อสงสัย

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยได้จัดแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Dept Interview) กับพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวชที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ โดยกลุ่มประชากรทั้งหมดปฏิบัติหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร และส่วนที่สองเป็นการศึกษาข้อมูลแบบทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดรูปแบบการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้เหมาะสมและชัดเจนกับลักษณะของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

การเลือกกรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การศึกษานี้ดำเนินการในกลุ่มประชากร 3 กลุ่มที่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. พนักงานสอบสวนสังกัดสถานีตำรวจนครบาล ซึ่งผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling Method) โดยพิจารณาจากสถิติการเกิดคดีอาญา 5 กลุ่มของกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่แบ่งออกเป็นกองบังคับการสถานีตำรวจจำนวน 9 กองบังคับการ แบ่งย่อยเป็น 86 สถานี สุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ศึกษาจำนวน 5 สถานี ที่เกิดคดีการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างพนักงานสอบสวนสังกัดสถานีตำรวจนครบาลสถานีละ 3 คน รวมเป็นจำนวน 15 คน ดังนี้

- 1.1 สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรี
- 1.2 สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย
- 1.3 สถานีตำรวจนครบาลประเวศ
- 1.4 สถานีตำรวจนครบาลบางนา
- 1.5 สถานีตำรวจนครบาลราชบุรีบูรณะ

2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Method) โดยเลือกนักวิทยาศาสตร์สังกัดกลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ และผ่านการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 5 คน

3. แพทย์เฉพาะทางสาขานิติเวชศาสตร์ ผู้วิจัยก็ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Method) โดยเลือกจากแพทย์เฉพาะทางสาขานิติเวชศาสตร์ที่ได้รับอนุมัติบัตรผู้เชี่ยวชาญสาขานิติเวชศาสตร์ ปฏิบัติงานชั้นสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุสังกัดหน่วยงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวนแต่ละ 2 คน รวมเป็นจำนวน 6 คน ดังนี้

3.1 กลุ่มงานนิติพยาธิ สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3.2 ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

3.3 หน่วยนิติเวช ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยได้จัดแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) กับพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์เฉพาะทางสาขานิติเวชศาสตร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ และศึกษาข้อมูลแบบทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดรูปแบบการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้เหมาะสมและชัดเจนกับลักษณะของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่เป็นคำถาม ใช้สำหรับเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) โดยมีการแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับพนักงานสอบสวน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด มีข้อคำถามรวม 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด มีข้อคำถามรวม 6 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด มีข้อคำถามรวม 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด มีข้อคำถามรวม 6 ข้อ

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับแพทย์เฉพาะทางสาขานิติเวชศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด มีข้อคำถามรวม 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด มีข้อคำถามรวม 5 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยวิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบ ตอบด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่ค้นคว้าเพิ่มเติมจากในประเทศและต่างประเทศ มาทบทวนเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อหัวข้อวิจัย แล้วจึงนำมาสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา
2. ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interviews) เพื่อสอบถามและเก็บข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย
3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมต่อไป

ประเด็นที่ต้องการศึกษา

ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสภาพของสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ทำให้เกิดผลกระทบทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ และศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรมกับแนวทางที่มีในประเทศไทยและต่างประเทศ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการสัมภาษณ์ในกลุ่มประชากร 3 กลุ่มที่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช จำนวนทั้งสิ้น 26 ราย สามารถนำผลการศึกษามาสรุปและนำเสนอตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ส่วนที่ 3 ผลสรุปการปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ของเจ้าหน้าที่ที่มีปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งหมด 26 ราย แบ่งเป็น 3 กลุ่มประชากร คือ พนักงานสอบสวน จำนวน 15 ราย เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจำนวน 5 ราย และแพทย์นิติเวชจำนวน 6 ราย มีข้อมูลคุณลักษณะประชากรทั่วไปดังนี้

พนักงานสอบสวน

ตำแหน่ง

รองผู้กำกับการ	1	ราย
พนักงานสอบสวน (สบ.3)	8	ราย
พนักงานสอบสวน (สบ.2)	5	ราย
พนักงานสอบสวน (สบ.1)	1	ราย

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี 1 สาขา	8	ราย
ปริญญาตรีมากกว่า 1 สาขา	4	ราย
ปริญญาโท	3	ราย

ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

1 – 10 ปี	8	ราย
11 – 20 ปี	6	ราย
20 – 30 ปี	1	ราย

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ตำแหน่ง

นักวิทยาศาสตร์ (สบ. 4)	1	ราย
นักวิทยาศาสตร์ (สบ. 3)	3	ราย
นักวิทยาศาสตร์ (สบ. 2)	1	ราย

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี	5	ราย
-----------	---	-----

ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

11 – 20 ปี	2	ราย
20 – 30 ปี	3	ราย

แพทย์นิติเวช

ตำแหน่ง

หัวหน้าหน่วยชันสูตรพลิกศพ ภาควิชาพยาธิวิทยา	1	ราย
นายแพทย์ (สบ.2)	2	ราย
แพทย์นิติเวช	3	ราย

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี และอนุมัติบัตรนิติเวชวิทยา	4	ราย
ปริญญาตรี อนุมัติบัตรนิติเวชวิทยาและวุฒิบัตรพยาธิวิทยาภายในภาค	1	ราย
ปริญญาเอก และอนุมัติบัตรนิติเวชวิทยา	1	ราย

ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

1 – 10 ปี	4	ราย
20 – 30 ปี	2	ราย

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

พนักงานสอบสวน

1. หน้าที่ปฏิบัติในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม

1. หลังจากพนักงานสอบสวนรับแจ้งเหตุฆาตกรรมจะรีบแจ้งให้ตำรวจสายตรวจในพื้นที่เดินทางไปรักษาสถานที่เกิดเหตุก่อน โดยใช้ police line เชือกฟาง หรืออุปกรณ์อื่นๆ กันสถานที่เกิดเหตุ ในกรณีที่พื้นที่กว้างอาจให้ตำรวจเป็นผู้กันสถานที่เกิดเหตุเอง แล้วแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช จากนั้นพนักงานสอบสวนจะเตรียมอุปกรณ์ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป ไฟฉาย เทปกันสถานที่เกิดเหตุ สมุดจดรายละเอียด กล้องถ่ายรูป ดลับเมตรวัดระยะ ยานพาหนะพร้อมพลขับ

2. พนักงานสอบสวนจะเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว เมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุพนักงานสอบสวนจะยังไม่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุจะรอเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมๆ กัน โดยพนักงานสอบสวนจะตรวจรอบๆ บริเวณที่เกิดเหตุและถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุในมุมกว้าง

3. พนักงานสอบสวนจะให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุก่อน โดยมีพนักงานสอบสวนเป็นผู้อำนวยความสะดวก จากนั้นพนักงานสอบสวนจะเข้าตรวจชั้นสูตรพลิกศพพร้อมแพทย์นิติเวชเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย พนักงานสอบสวนจะมีหน้าที่ในการจดบันทึกรายละเอียดสถานที่เกิดเหตุ ร่างแผนที่ บันทึกตำแหน่งและสภาพศพ

4. จากนั้นพนักงานสอบสวนจะเข้าร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุพร้อมกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอีกครั้ง แล้วทำการลงบัญชีวัตถุพยานที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเก็บและมอบให้กับพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจะนำวัตถุพยานไปส่งตรวจตามห้องปฏิบัติการตามชนิดของวัตถุพยาน ส่วนศพจะให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิส่งไปผ่าชันสูตรพลิกศพอย่างละเอียดอีก

5. หากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุยังไม่เสร็จในครั้งเดียวพนักงานสอบสวนก็จะออกคำสั่งให้มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้เพื่อให้มีการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุซ้ำอีกครั้ง

6. หลังจากกลับจากสถานที่เกิดเหตุพนักงานสอบสวนจะต้องลงบันทึกประจำวัน รวบรวมข้อมูลผลการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ผลการชันสูตรศพจากแพทย์นิติเวช เพื่อนำมาประกอบสำนวนที่ประกอบด้วยรายงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแผนที่สถานที่เกิดเหตุ จัดทำคำร้องทุกข์ตามระเบียบ แล้วนำสำนวนที่สรุปส่งให้พนักงานอัยการพิจารณา มีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

2. การเปลี่ยนแปลงที่พนักงานสอบสวนพบเมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุ

1. พบการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุของบุคคลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องอาจเกิดจากเจตนาและไม่เจตนา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ญาติ ประชาชน สื่อมวลชน ผู้บังคับบัญชา

2. ระยะเวลาการเกิดเหตุที่นาน สภาพสิ่งแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ หรือสัตว์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง

3. พนักงานสอบสวนจำนวน 4 ราย ไม่สังเกตพบการเปลี่ยนแปลงในสถานที่เกิดเหตุ และมีพนักงานสอบสวนจำนวน 2 ราย แจ้งว่ามีการรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ดีแล้วจึงไม่พบการเปลี่ยนแปลงในสถานที่เกิดเหตุ

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. มีการใส่อุปกรณ์ในการป้องกันได้แก่ ถุงมือและถุงครอบเท้า แต่มีที่ปฏิบัติเป็นประจำเพียง 2 ราย มีการใส่ถุงมือเพียงอย่างเดียว 5 ราย ในทางปฏิบัติไม่มีการใส่ถุงมือ 6 ราย เนื่องจากไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการเก็บวัตถุพยานหรือพลิกศพเอง หรือพนักงานสอบสวนไม่มีอุปกรณ์ใช้อยู่แล้ว นอกจากนี้จะมีการใส่ถุงมือเมื่อมีความจำเป็น

2. ไปสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด โดยจะต้องรอเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อลดการเข้าไปเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุก่อน

3. ปฏิบัติตามหลักวิชาการทางนิติวิทยาศาสตร์และหลักการสอบสวน ได้แก่ การเดินเข้าไปสถานที่เกิดเหตุให้เป็นระบบ และปฏิบัติตนตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ในสถานที่เกิดเหตุ

4. บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

1. พนักงานสอบสวนออกคำสั่งให้ตำรวจสายตรวจไปรักษาสถานที่เกิดเหตุก่อนโดยการกั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเชือกกั้นที่มีลักษณะเฉพาะ (police line) หรือวัสดุอุปกรณ์ใดๆ หรือตัวตำรวจสายตรวจเองเพื่อเป็นการกำหนดพื้นที่สถานที่เกิดเหตุ และห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในบริเวณที่กั้นไว้

2. รอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุและแพทย์นิติเวชมาถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนแล้วพนักงานสอบสวนจึงจะเข้าสถานที่เกิดเหตุเพื่อลดการเปลี่ยนแปลงในสถานที่เกิดเหตุ โดยพนักงานสอบสวนจะรออนุรักษ์ บริเวณที่เกิดเหตุ

3. หากการตรวจสถานที่เกิดเหตุไม่เสร็จสิ้นในวันเดียวพนักงานสอบสวนก็จะมีการสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการรักษาสถานที่เกิดเหตุเอาไว้ก่อน

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. ขาดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ในการป้องกัน ได้แก่ ถุงมือและถุงครอบเท้า
2. มีบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา สื่อมวลชน ญาติ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ตำรวจที่ไม่มีหน้าที่ ประชาชน
3. พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจในการสั่งให้ผู้ใดมีสิทธิในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ หรือมีการสั่งแล้วแต่ไม่มีการปฏิบัติตามอันเนื่องจากยังไม่มีความหมายที่ให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการรักษาสถานที่เกิดเหตุโดยตรง
4. มีกฎหมายแล้วแต่สภาพบังคับใช้กฎหมายยังไม่เด็ดขาด
5. ขาดกำลังพลในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยเฉพาะหากมีการเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้ตรวจซ้ำอีกครั้ง
6. แพทย์นิติเวชและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้บางครั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดีพอ
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุขาดความรู้ในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นการรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ดีพอ
8. การเข้าไปช่วยชีวิตในกรณียังไม่แน่ใจว่าผู้บาดเจ็บเสียชีวิตหรือยังก็เป็นการทำลายสถานที่เกิดเหตุ

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. ควรมีผู้รับผิดชอบและดำเนินการอย่างชัดเจนในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
2. ควรมีการทำบัญชีผู้เข้าสถานที่เกิดเหตุไว้
3. ควรปฏิบัติตนตามลำดับขั้นตอนและมีการสวมอุปกรณ์ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ
4. ให้ความรู้แก่ตำรวจสายตรวจ ตำรวจ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ และประชาชนในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
5. ควรมีอุปกรณ์และให้งบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ
6. ออกกฎหมายลงโทษในกรณีที่บุคคลเข้าสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานสอบสวน ให้มีสภาพบังคับที่มีความรุนแรงมากกว่าในปัจจุบัน
7. เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้มีการประจำการในหน่วยงานที่ย่อยลงมาในแต่ละกองบังคับการ

8. พนักงานสอบสวนไม่ควรร้องเข้าสถานที่เกิดเหตุแต่ให้มีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างเดียว

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

1. หน้าที่ปฏิบัติในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม

1. หลังจากศูนย์รับแจ้งเรื่องได้รับแจ้งเหตุคดีฆาตกรรมจากพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ ยานพาหนะ และคน คือ ร้อยเวร พลขับ และช่างภาพ แล้วรีบเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็วไว
2. เมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุจะสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจากพนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้อง ตรวจสอบขนาดการกั้นสถานที่เกิดเหตุหากไม่เพียงพอที่จะแจ้งพนักงานสอบสวนแล้วขยายวงกั้นสถานที่เกิดเหตุออกไป
3. เข้าสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น โดยการเข้าสถานที่เกิดเหตุจะต้องควบคุมเส้นทางเข้าออกสถานที่เกิดเหตุ
4. เริ่มการปฏิบัติงานโดยแบ่งหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ในการถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ การเก็บวัตถุพยาน การจดรายละเอียดในสถานที่เกิดเหตุ และการร่างแผนที่ในสถานที่เกิดเหตุ และในขณะที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุก็ต้องมีการประมวลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (reconstruction) เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมวัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุ ก่อนออกจากสถานที่เกิดเหตุจะทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุซ้ำเพื่อหาวัตถุพยานให้ครบถ้วน
5. นำวัตถุพยานที่เก็บได้มาหีบห่อ และทำบันทึกวัตถุพยานเพื่อให้เกิดห่วงโซ่ของการครอบครองวัตถุพยานนั้น แล้วส่งมอบวัตถุพยานให้กับพนักงานสอบสวนในที่เกิดเหตุ ยกเว้นรอยลายนิ้วมือที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะเก็บไปเอง
6. ในกรณีคดีฆาตกรรมมีความซับซ้อน ต้องการผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุร่วม หรือต้องใช้อุปกรณ์พิเศษในการตรวจ ก็จะแจ้งให้พนักงานสอบสวนเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้เพื่อทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุซ้ำในครั้งต่อไป
7. หลังจากกลับจากสถานที่เกิดเหตุแล้วก็จะลงบันทึกประจำวัน ทำรายงานการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเป็นรูปเล่มให้กับพนักงานสอบสวนไปประกอบสำนวนคดี

2. การเปลี่ยนแปลงที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุพบเมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุ

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่กล่าวว่า ปัจจุบันสถานที่เกิดเหตุได้รับการดูแลอย่างดีขึ้นเนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย พนักงานสอบสวน ตำรวจสายตรวจ สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่มูลนิธิ มีความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุมากขึ้น แต่ก็บ่อยครั้งที่ไปถึงแล้ว

พบญาติ ประชาชนหรือที่เรียกว่าไทยมุง สื่อมวลชน ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่มูลนิธิ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีหน้าที่สืบหาข้อเท็จจริงเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอยู่ก่อนแล้ว วัตถุพยานจึงมีการถูกเหยียบย่ำทำลาย หรือจากสภาพอากาศก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุด้วย

3. การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. ไปยังสถานที่เกิดเหตุด้วยความรวดเร็วเพื่อตัดปัญหาไม่ให้ผู้ใดเข้าไปทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

2. การเข้าสถานที่เกิดเหตุและจับต้องวัตถุพยานอย่างมีระบบ และหลีกเลี่ยงไม่เดินไปในเส้นทางที่คาดว่าคนร้ายจะเดินเพื่อไม่เป็นการเหยียบย่ำวัตถุพยานหรือร่องรอยของคนร้าย

3. มีการสวมอุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่ ถุงครอบเท้า ถุงมือ ผ้าปิดปาก หมวกคลุมผม เสื้อแขนยาว โดยสวมใส่ตามดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

4. บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

1. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถพิจารณาขอบเขตหรือแบ่งขอบเขตในการกั้นสถานที่เกิดเหตุให้เหมาะสมกับสถานที่เกิดเหตุมากขึ้น

2. กรณีมีผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถแจ้งให้ออกไปจากสถานที่เกิดเหตุได้

3. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่ให้ความรู้แก่พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคคลทั่วไปในการรักษาสถานที่เกิดเหตุผ่านสื่อ

4. หากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุยังไม่เสร็จสิ้นในการตรวจในครั้งแรก เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่แจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. สภาพแวดล้อม

2. บุคคลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ประชาชน สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่หาข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน ญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิต ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานเป็นอย่างมาก

3. จำนวนบุคลากรของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีไม่เพียงพอ และพื้นที่ความรับผิดชอบนั้นมีบริเวณกว้างเกินไป

4. ในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับแพทย์ในสถานที่เกิดเหตุ บางครั้งที่แพทย์ไปถึงก่อนจะทำการชันสูตรพลิกศพเลยโดยไม่รอเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าตรวจก่อน หรือในการช่วยชีวิตผู้บาดเจ็บเบื้องต้นในสถานที่เกิดเหตุก็เป็นการทำลายสถานที่เกิดเหตุด้วย

5. ไม่มีกฎหมายในการรับรองและให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้มีอำนาจในสถานที่เกิดเหตุโดยตรง และไม่มีกฎหมายในการห้ามหรือบดทลงโทษผู้ที่เข้าไปขัดขวางในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุก่อน แต่มี 1 ท่านบอกว่ากฎหมายที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการชันสูตรศพก็มีบดทลงโทษให้กับผู้ที่ทำการเคลื่อนย้ายศพ ซึ่งก็เพียงพออยู่แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ไม่เข้มงวดให้มีการปฏิบัติตาม

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุทุกคนควรได้รับการอบรมให้ความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
2. ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำคัญของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
3. ควรจัดแบ่งให้มีส่วน information center ให้ข้อมูลกับสื่อมวลชน
4. สร้างเครือข่ายกำลังพลให้เพียงพอ โดยมีนโยบายเพิ่มปริมาณนักวิทยาศาสตร์เพื่อเข้ามาทำงานให้เพิ่มขึ้นอยู่ในทุกสถานีตำรวจ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเก็บหลักฐานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นผลมากขึ้น
5. วางกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีอำนาจหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน และกำหนดบทลงโทษของผู้เข้าไปขัดขวางการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หรือเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาต

แพทย์นิติเวช

1. หน้าที่ปฏิบัติในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม

1. หลังจากได้รับแจ้งเหตุคดีฆาตกรรมจากพนักงานสอบสวนแล้วแพทย์จะรีบเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว
2. เมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุแพทย์จะสอบถามรายละเอียดคดีจากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี โดยแพทย์จะปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในมาตราที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ

3. แพทย์จะขอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุก่อน แล้วจึงเข้าไปชันสูตรพลิกศพในสถานที่เกิดเหตุพร้อมกับพนักงานสอบสวน โดยแพทย์จะเริ่มจากการถ่ายภาพของสถานที่เกิดเหตุ บริเวณรอบๆ สถานที่เกิดเหตุ และที่ศพ จากนั้นจึงทำการชันสูตรพลิกศพตามขั้นตอนต่างๆ มีการดูรายละเอียดภายนอก เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และการเปลี่ยนแปลงหลังตาย แล้วเขียนบรรยายรายละเอียดลักษณะต่างๆ ของศพที่พบในสถานที่เกิดเหตุ

4. หากพบวัตถุพยานที่บริเวณตัวศพแพทย์จะเป็นผู้เก็บวัตถุพยานเหล่านั้นส่งมอบให้กับพนักงานสอบสวน แล้วทำรายงานการชันสูตรพลิกศพในสถานที่เกิดเหตุมอบให้กับพนักงานสอบสวนในสถานที่เกิดเหตุ

5. ในคดีฆาตกรรมเป็นคดีเกี่ยวกับชีวิตจะต้องนำศพส่งมาผ่ายังสถานพยาบาลในพื้นที่เพื่อตรวจอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง แล้วแพทย์จะออกรายงานการชันสูตรศพส่งไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อรวบรวมในสำนวนต่อไป

2. การเปลี่ยนแปลงที่แพทย์นิติเวชพบเมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อแพทย์ไปถึงสถานที่เกิดเหตุจะพบมีการกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้แต่บางครั้งก็ไม่พบการกั้นสถานที่เกิดเหตุ มักพบบุคคลต่างๆ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ตำรวจสายสืบ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ สื่อมวลชน ประชาชน เข้าไปอยู่ในสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นการเหยียบย่ำทำลายวัตถุพยาน โดยเฉพาะคราบโลหิตให้เสียหาย

3. การอบรมหรือคู่มือในการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

แพทย์ทุกท่านแสดงความคิดเห็นว่าแพทย์ยังไม่มีคู่มือในการปฏิบัติตนนี้ แต่ก็จะได้รับความรู้จากการศึกษาในหลักสูตรชั้นหลังปริญญา มีการอบรมและการประชุมกลุ่มย่อยเป็นระยะ และแพทย์หนึ่งคนนั้นได้เขียนบทความในวารสารการแพทย์เพื่อเป็นการบอกถึงวิธีการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุให้กับนักศึกษาแพทย์ได้ศึกษาด้วย

4. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. บุคคลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายสืบที่เข้ามาหาหลักฐาน ตำรวจที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ สื่อมวลชนเข้าไปบันทึกภาพและหาข้อมูล ไทยมุง

2. ไม่มีการกั้นสถานที่เกิดเหตุหรือการกั้นสถานที่เกิดเหตุมีบริเวณไม่เพียงพอ

3. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไปถึงสถานที่เกิดเหตุช้าทำให้พยานหลักฐานเสื่อมสภาพ

4. ศักยภาพในเชิงเครื่องมือ งบประมาณ กำลังพลไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

5. แพทย์ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุไม่ปฏิบัติตามหลักสากล

6. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพได้รับการแก้ไขโดยผู้รู้ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้บุกรุกสถานที่เกิดเหตุไม่เข้มงวดเพียงพอ

5. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. การรักษาสถานที่เกิดเหตุควรเป็นไปด้วยความเข้มงวดไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ มีการห้ามและมีขอบเขตล้อมสถานที่เกิดเหตุที่ชัดเจน

2. ควรให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุก่อนแพทย์ และพนักงานสอบสวน

3. ให้อำนาจแพทย์ในการสอบสวนเหมือนต่างประเทศที่เรียกว่าระบบ medical examination

4. ควรเพิ่มกำลังในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ การกั้นสถานที่เกิดเหตุควรแบ่งอาณาเขตเป็น 2 หรือ 3 ระดับ

5. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไปถึงคนแรกควรถ่ายรูปบันทึกภาพสถานที่เกิดเหตุไว้

6. กำหนดหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิมีหน้าที่ตามกฎหมาย หรืออบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่มูลนิธิในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ

7. มีการประชาสัมพันธ์ถึงกฎหมายที่มีอยู่หรือออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

8. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ หรือกฎหมายกระบวนการพิจารณาความอาญาควรมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยผู้รู้

ส่วนที่ 3 ผลสรุปการปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมของเจ้าหน้าที่ที่มีปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม

ขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม ได้ดังนี้

1. หลังจากพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุฆาตกรรม พนักงานสอบสวนจะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่สายตรวจให้กันสถานที่เกิดเหตุไว้ แล้วเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คือ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง จากนั้นเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายจะรีบเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด

2. เมื่อพนักงานสอบสวนมาถึงสถานที่เกิดเหตุจะยังไม่เข้าสถานที่เกิดเหตุทันที จะถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุโดยรอบ รวบรวมสถานที่เกิดเหตุ และบันทึกรายละเอียดสถานที่เกิดเหตุ แล้วขอให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาถึงก่อน จึงจะเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมกัน

3. เมื่อมาครบทุกฝ่ายแล้วเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะตรวจขนาดสถานที่เกิดเหตุ แล้วทำการแก้ไขการกั้นพื้นที่สถานที่เกิดเหตุตามความเหมาะสม เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุพร้อมกับพนักงานสอบสวนก่อน โดยถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมสถานที่เกิดเหตุ บันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุ และเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ แล้วจึงให้แพทย์เข้าไปชันสูตรพลิกศพ

4. เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุอีกครั้ง หากการตรวจสถานที่เกิดเหตุยังไม่แล้วเสร็จ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถแจ้งให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน แล้วจึงมาตรวจใหม่ในวันหลัง หากกระบวนการตรวจสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นแล้วเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะส่งคืนสถานที่เกิดเหตุแก่พนักงานสอบสวน

5. หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการในสถานที่เกิดเหตุ แพทย์จะทำการชันสูตรศพ แล้วทำรายงานการชันสูตรส่งพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุส่งมอบวัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุแก่พนักงานสอบสวน แล้วพนักงานสอบสวนจะส่งต่อไปยังห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะรวบรวมผลการตรวจพิสูจน์ แล้วทำเป็นรายงานตรวจสถานที่เกิดเหตุส่งพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี แล้วพนักงานสอบสวนจะรวบรวมรายงานจากแพทย์และเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมาประกอบสำนวนส่งฟ้องศาลต่อไป

การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุที่พบเมื่อเจ้าหน้าที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ พบการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. พบบุคคลทั้งที่มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้ว ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน ญาติ

ประชาชน สื่อมวลชน เข้าไปเหยียบย่ำสถานที่เกิดเหตุ ทำให้วัตถุพยานที่ง่ายต่อการสูญสลายถูกทำลาย

2. สถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงโดยสภาพสิ่งแวดล้อม สัตว์ และระยะเวลาก่อนที่จะได้มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

3. บางครั้งสถานที่เกิดเหตุแทบจะ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากได้รับการกั้นสถานที่เกิดเหตุเป็นอย่างดี

การปฏิบัติตนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งมีหน้าที่ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติในเรื่องการรักษาสถานที่เกิดเหตุ มีการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

พนักงานสอบสวน

1. การใช้อุปกรณ์ป้องกัน มีการใส่อุปกรณ์ในการป้องกัน ได้แก่ ถุงมือและถุงครอบเท้า

ที่ใช้อุปกรณ์ป้องกันเป็นประจำ	2	ราย
มีการใส่ถุงมือเพียงอย่างเดียว	5	ราย
ในทางปฏิบัติไม่มีการใส่อุปกรณ์ป้องกัน	6	ราย

พนักงานสอบสวนไม่สวมอุปกรณ์ป้องกันเนื่องจากไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการเก็บวัตถุพยานหรือพลิกศพเอง หรือพนักงานสอบสวนไม่มีอุปกรณ์ใช้อยู่แล้ว นอกจากนี้จะมีการใส่ถุงมือเมื่อมีความจำเป็น

2. การเดินทางไปสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนทุกคนรีบไปสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เมื่อไปถึงจะรอเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อลดการเข้าไปเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุก่อน

3. การปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนทุกคนปฏิบัติตามหลักวิชาการทางนิติวิทยาศาสตร์และหลักการสอบสวน ได้แก่การเดินเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุให้เป็นระบบ และปฏิบัติตนตามแต่ละสถานการณ์ในสถานที่เกิดเหตุ

เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ

1. การใช้อุปกรณ์ป้องกัน มีการสวมอุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่ ถุงครอบเท้าถุงมือผ้าปิดปาก หมวกคลุมผม เสื้อแขนยาว โดยสวมใส่ตามดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ

2. การเดินทางไปสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุไปยังสถานที่เกิดเหตุด้วยความรวดเร็วเพื่อตัดปัญหาไม่ให้ผู้ใดเข้าไปทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

3. การปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุ การเข้าสถานที่เกิดเหตุและจับต้องวัตถุพยานอย่างมีระบบ และหลีกเลี่ยงไม่เดินไปในเส้นทางที่คาดว่าคนร้ายจะเดินเพื่อไม่เป็นการเหยียบย่ำวัตถุพยานหรือร่องรอยของคนร้าย

ในกรณีของแพทย์จะไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุโดยตรง แต่แพทย์ได้รับการศึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้วจากในห้องเรียน ทั้งในระดับปริญญาตรีและหลังปริญญา บางหน่วยงานก็มีการจัดการประชุมย่อยเสมอ ส่วนคู่มือการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุแพทย์ทุกคนกล่าวว่ายังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำ มีบางหน่วยงานที่มีแนวโน้มจะจัดทำ

บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

พนักงานสอบสวน

1. พนักงานสอบสวนออกคำสั่งให้ตำรวจสายตรวจไปรักษาสถานที่เกิดเหตุก่อนโดยการกั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเชือกกันที่มีลักษณะเฉพาะ (police line) หรือวัสดุอุปกรณ์ใดๆ หรือตัวตำรวจสายตรวจเองเพื่อเป็นการกำหนดพื้นที่สถานที่เกิดเหตุ และห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในบริเวณที่กั้นไว้
2. รอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุและแพทย์นิติเวชมาถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนแล้วพนักงานสอบสวนจึงจะเข้าสถานที่เกิดเหตุเพื่อลดการเปลี่ยนแปลงในสถานที่เกิดเหตุ โดยพนักงานสอบสวนจะรออยู่รอบๆ บริเวณที่เกิดเหตุ
3. หากการตรวจสถานที่เกิดเหตุไม่เสร็จสิ้นในวันเดียวพนักงานสอบสวนก็จะมีการสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการรักษาสถานที่เกิดเหตุเอาไว้ก่อน

เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ

1. เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถพิจารณาขอบเขตหรือแบ่งขอบเขตในการกั้นสถานที่เกิดเหตุให้เหมาะสมกับสถานที่เกิดเหตุมากขึ้น
2. กรณีมีผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถแจ้งให้ออกไปจากสถานที่เกิดเหตุได้
3. เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่ให้ความรู้แก่พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคคลทั่วไปในการรักษาสถานที่เกิดเหตุผ่านสื่อ
4. หากการตรวจสถานที่เกิดเหตุยังไม่เสร็จสิ้นในการตรวจในครั้งแรก เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่แจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน

ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ พบปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. **งบประมาณ** เจ้าหน้าที่โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน ขาดแคลนงบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ และป้องกันตนเองจากการทำลายและ ปนเปื้อนของวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

2. **บุคลากร** จำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอต่อคดีที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในคดีฆาตกรรมต้องใช้เวลาในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ทำให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ สถานที่เกิดเหตุไม่เพียงพอ หากเกิดคดีซ้อนกันอาจทำให้เกิดการล่าช้า สถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยาน อาจถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปได้

3. **อุปกรณ์และเครื่องมือ** อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันสถานที่เกิด เหตุ ได้แก่ ถุงมือ ถุงครอบเท้า ผ้าปิดปาก หรืออุปกรณ์อื่นๆ ไม่เพียงพอในบางหน่วยงาน ทำให้ บางครั้งเจ้าหน้าที่จึงไม่สวมใส่อุปกรณ์ดังกล่าวเข้าสู่สถานที่เกิดเหตุ

4. **บุคคล** ถือเป็นปัญหาสำคัญในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เพราะบางครั้งบุคคล ที่เข้าไปนั้นเป็นผู้บังคับบัญชา รวมทั้งสื่อมวลชนที่เข้าไปหาข้อมูล ญาติของผู้เสียชีวิต ประชาชนที่ เข้ามามุงดู หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่ในการหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิด เข้ามา ในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่มีการระวัง ทำให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลายเสียหาย

5. **อำนาจสั่งการและกฎหมายบังคับใช้** ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายลงโทษ ผู้กระทำความผิดในกรณีล่วงละเมิดสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่จึงไม่มีอำนาจเต็มที่ในการห้ามไม่ให้ผู้ ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ

6. **ขาดความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ** ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ บางคนและประชาชนโดยทั่วไป ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของวัตถุพยานและการรักษา สถานที่เกิดเหตุ

7. **สภาพแวดล้อม** เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ แต่แก้ไขได้โดยเจ้าหน้าที่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องรีบเข้าไปรักษาสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุได้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็น การรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. ควรมีผู้รับผิดชอบและดำเนินการในสถานที่เกิดเหตุ ในการรักษาสถานที่เกิด เหตุและทำบัญชีเข้าออกสถานที่เกิดเหตุไว้

2. ปฏิบัติตามขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ตั้งแต่การเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและพนักงานสอบสวนเข้าสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นแล้วจึงให้แพทย์เข้าทำการชันสูตรพลิกศพ แล้วให้มีการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอีกครั้งจนกว่าจะเสร็จเรียบร้อย หากยังไม่เรียบร้อยก็ต้องมีการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้

3. ควรมีอุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณที่เพียงพอ

4. ให้ความรู้แก่ผู้ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุและประชาชนทั่วไปถึงความสำคัญของวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ

5. จัดหน่วยให้ข้อมูลกลางแก่สื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่ที่ต้องการทราบรายละเอียดของสถานที่เกิดเหตุ

6. ออกกฎหมายบังคับใช้ในการฝ่าฝืนสถานที่เกิดเหตุ และให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุให้สั่งการแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนได้

7. เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้ประจำการในหน่วยย่อยของกองบังคับการตำรวจ

บทที่ 5

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม โดยทำการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช จำนวนทั้งสิ้น 26 ราย การศึกษาแบ่งเป็น 3 ชุดการสัมภาษณ์ จากข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์จึงแบ่งการอภิปรายเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรกเป็นคุณลักษณะประชากรทั่วไป ในกลุ่มของพนักงานสอบสวนจำนวน 15 ราย มีตำแหน่งตั้งแต่ พนักงานสอบสวน (สบ. 1) จนถึงรองผู้กำกับการ มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ส่วนมากจะจบรัฐศาสตรบัณฑิตและนิติศาสตรบัณฑิต และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรมเฉลี่ย 10 ปี กลุ่มของเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจำนวน 5 ราย มีตำแหน่งตั้งแต่ นักวิทยาศาสตร์ (สบ. 2) ถึง นักวิทยาศาสตร์ (สบ.4) ทุกรายจบปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรมเฉลี่ย 20 ปี และกลุ่มสุดท้ายเป็นแพทย์นิติเวช จำนวน 6 ราย เป็นนิติเวชแพทย์ทุกราย แต่มีตำแหน่งทางวิชาการและตามสถานที่ปฏิบัติงานต่างๆ กันไป โดยทุกรายมีความรู้ขั้นต่ำที่ปริญญาตรีจนถึงสูงสุดที่ปริญญาเอก โดยทุกรายได้รับอนุมัติบัตรนิติเวชวิทยา (อว.) และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรมเฉลี่ย 12 ปี จากคุณลักษณะทั่วไปของประชากรผู้วิจัยพบว่ามีเหมาะสมในการสัมภาษณ์เพื่อนำมาศึกษา

จากการศึกษาในการสัมภาษณ์ในประเด็นวิธีปฏิบัติในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม นำมาอภิปรายได้ดังนี้

สภาพการเปลี่ยนแปลงที่พบเมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุที่ทั้งพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช พบเมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุ คือ มักพบบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปเหยียบย่ำอยู่ในสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้ว เป็นการทำลายพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ บุคคลที่กล่าวถึงได้แก่ ผู้บังคับบัญชาที่เข้าไปเพื่อสำรวจสถานที่เกิดเหตุโดยมักจะมีผู้ช่วยตามเข้าไปด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจสายสืบที่เข้าไปหาข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุ

และเจ้าหน้าที่ตำรวจอื่นที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนที่จะเข้าไปอยู่ในสถานที่เกิดเหตุแล้ว เจ้าหน้าที่มูลนิธิที่มักจะมาถึงก่อนพนักงานสอบสวนเสมอเข้ามาเพื่อช่วยชีวิตเบื้องต้นรวมถึงการช่วยเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุด้วย ญาติผู้เสียชีวิตที่มักจะเข้าไปดูที่ตัวผู้เสียชีวิตและมักไปเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงหลักฐานโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ สื่อมวลชนที่มามีหาข้อมูลเพื่อไปนำเสนอ และประชาชนทั้งที่เป็นผู้ประสบเหตุคนแรกและผู้ที่ต้องการดูสภาพสถานที่เกิดเหตุหรือที่เรียกว่า “ไทยมุง”

นอกจากนี้ในกรณีที่เกิดเหตุมีมาก่อนจะมีผู้มาประสบเหตุเป็นเวลานาน สภาพสิ่งแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ หรือการมีสัตว์เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพสถานที่เกิดเหตุทั้งสภาพศพและพยานหลักฐาน

จากสาเหตุข้างต้นยังพบว่าพนักงานสอบสวนจำนวน 2 คน กล่าวว่าไม่สังเกตพบการเปลี่ยนแปลงใดในสถานที่เกิดเหตุ และพนักงานสอบสวนจำนวน 2 คน กล่าวว่าเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึงสถานที่เกิดเหตุ มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ดีแล้วจึงไม่พบการเปลี่ยนแปลงในสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากการที่พนักงานสอบสวนไม่ได้สังเกตสถานที่เกิดเหตุหรือพนักงานสอบสวนอาจจะไม่ทราบถึงสภาพของสถานที่เกิดเหตุเดิมว่าสิ่งที่พบมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง อาจเพราะองค์ความรู้ภูมิหลังของพนักงานสอบสวน ได้แก่

1. ประสบการณ์ของพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
2. ความรู้ในการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ
3. จากภาระงานของพนักงานสอบสวนที่มีอยู่มากทั้งหน้าที่ในสถานีดำรวจ หรือการเกิดเหตุที่ต้องมีการออกสถานที่เกิดเหตุซ้อนกัน ในเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานที่เกิดเหตุการณที่มีการตรวจสถานที่เกิดเหตุซ้อนในเวลาเดียวกัน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุล่าช้า กระทบต่อการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีถัดไปด้วย

การปฏิบัติตนในการป้องกันรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. ไปถึงสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด โดยพนักงานสอบสวนจะเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ
2. ใช้อุปกรณ์ป้องกันในสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ถุงมือ ถุงครอบเท้า หน้ากากปิดปาก หรืออุปกรณ์ใดๆ ที่จะเป็นการป้องกันการทำลายวัตถุพยาน
3. ปฏิบัติตนตามหลักวิชาการการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ ตั้งแต่เจ้าหน้าที่คนแรกมาถึงแล้วกั้นสถานที่เกิดเหตุ จนถึงเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุส่งมอบสถานที่เกิดเหตุแก่พนักงานสอบสวน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุพบว่า การปฏิบัติตนในการป้องกันสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมของทั้งพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีการปฏิบัติตนที่เหมือนกัน ต่างกันก็อยู่ในเรื่องการใช้อุปกรณ์ ป้องกัน โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะปฏิบัติตนในการสวมอุปกรณ์ป้องกันอย่างสม่ำเสมอ ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ แต่พนักงานสอบสวนไม่มีการปฏิบัติในการสวม อุปกรณ์ป้องกันอย่างสม่ำเสมอเนื่องจากปัจจัยต่างๆ ทั้งการขาดแคลนอุปกรณ์ ความคิดที่ว่าพนักงาน สอบสวนไม่ได้เป็นผู้เก็บวัตถุพยาน ซึ่งจัดกับประมวลระเบียบการตำรวจ ระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดี ที่ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุต้องสวมอุปกรณ์ป้องกัน

ในกรณีของบทบาทหน้าที่ของแพทย์ในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ แพทย์ ไม่ได้มีหน้าที่ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุโดยตรง แพทย์มีหน้าที่ในการประสานงานในสถานที่เกิด เหตุ ในคดีฆาตกรรมแพทย์มีหน้าที่ชั้นสูงตรึงศพในสถานที่เกิดเหตุ ในเรื่องการป้องกันสถานที่ เกิดเหตุ นั้น เนื่องจากแพทย์ได้รับการศึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาสภาพ ของสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้วจากในห้องเรียน ทั้งในระดับปริญญาตรีและหลังปริญญา บางหน่วยงาน ก็มีการจัดการประชุมย่อยเสมอ ส่วนคู่มือการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาสภาพของ สถานที่เกิดเหตุแพทย์ทุกรายกล่าวว่ายังไม่มีหน่วยงานใดที่จัดทำ มีบางหน่วยงานที่มีแนวโน้มจะ จัดทำ

ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุสามารถสรุป ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมได้ดังนี้

1. บุคคล พบว่าเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุ มากที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่มแสดงความคิดเห็นว่า บุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้สถานที่เกิดเหตุมีการเปลี่ยนแปลงทั้งเกิดจากความตั้งใจและไม่ ตั้งใจของบุคคลนั้น นำมาอธิบายเป็นข้อๆ ได้ ดังนี้

1. ในการที่บุคคลเหล่านั้นเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาต จากผู้มีอำนาจในการรักษาสถานที่เกิดเหตุก่อน และบุคคลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุ มากที่สุดคือ ผู้บังคับบัญชาที่มาถึงสถานที่เกิดเหตุแล้วมักจะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุก่อนที่จะ เข้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุซึ่งมีหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคนแรกตามระเบียบ ตำรวจเกี่ยวกับคดี บทที่ 2 ข้อ 10.2.2 ขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ จะมาถึง และพนักงาน

สอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเองก็ไม่สามารถที่จะเชิญผู้บังคับบัญชาออกจากสถานที่เกิดเหตุได้ และผู้บังคับบัญชามักจะมีผู้ติดตามมาด้วยเสมอ

2. ประชาชนที่เข้ามาดูสถานที่เกิดเหตุหรือที่เรียกว่า ไทยมุง มักจะเป็นกลุ่มคนกลุ่มแรกที่เข้ามาถึงสถานที่เกิดเหตุและจะอยู่ในบริเวณรอบๆ สถานที่เกิดเหตุจนเจ้าหน้าที่เสร็จสิ้นการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ

3. เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนที่เข้ามาหาข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุ โดยมักเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุก่อนผู้อื่นและเดินเสาะหาพยานหลักฐานที่จะเป็นประโยชน์ในการสืบสวน ตำรวจนายอื่นๆ ทั้งที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุและไม่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ

4. สื่อมวลชนที่เข้ามาหาข้อมูลไปประกอบรายงานข่าว โดยไม่สนใจว่าสถานที่เกิดเหตุจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ในกรณีของผู้สื่อข่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์บางรายยังกล่าวว่าการที่ผู้สื่อข่าวนำข้อมูลและภาพไปนำเสนอนั้นก็ทั้งผลดีและผลเสียต่อรูปคดีด้วย

5. เจ้าหน้าที่มูลนิธิบางคนที่เข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุก่อนทั้งเพื่อการช่วยชีวิตเบื้องต้นหรือเข้าไปดูสถานที่เกิดเหตุโดยขาดความระมัดระวังในการเข้าสถานที่เกิดเหตุและญาติของผู้เสียชีวิตที่มักจะเข้าไปดูที่ตัวศพ

2. อุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล ปัจจัยในข้อนี้นำมาแยกวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. อุปกรณ์เครื่องมือ ความไม่พอเพียงของทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ป้องกันและปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ การไม่เห็นความสำคัญของการสวมใส่อุปกรณ์เครื่องมือในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

2. งบประมาณ เพื่อการจัดซื้อและบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

3. ทรัพยากรบุคคล ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ตามกฎหมายได้แก่ พนักงานสอบสวนเหตุ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช

ปัจจัยทั้ง 3 ส่วนนี้มีความเกี่ยวข้องกันตามความหมายของการบริหารในการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร (administrative resource) เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (process of administration) เช่น POSDCoRB Model ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2514: 13-14) ปัจจัยทั้งสามมีความสัมพันธ์กัน ต้องมีการพัฒนาไปพร้อมกันเพื่อประสิทธิภาพขององค์กร

3. กฎหมายและอำนาจบังคับใช้ มีผู้ให้สัมภาษณ์บางรายให้ความเห็นว่ายังไม่มีกฎหมายในการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุได้แก่พนักงาน

สอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และกฎหมายที่เป็นบทลงโทษกับผู้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีผู้ให้สัมภาษณ์บางรายที่แสดงความเห็นว่ามีความหมายหรือกฎระเบียบที่ออกมาให้อำนาจในการรักษาสถานที่เกิดเหตุและลงโทษผู้ที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาตแล้ว ได้แก่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมวด 2 การชั้นสูตรพลิกศพ มาตรา 150 ทวิ ว่าด้วยการที่บุคคลใดเข้าไปทำให้สภาพศพหรือสภาพแวดล้อม ในบริเวณที่พบศพก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้นเกิดการเปลี่ยนแปลงจะได้รับโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเหล่านั้นขาดอำนาจในการบังคับใช้กับบุคคลบางกลุ่ม คือผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้ประชาชนยังไม่มีความเกรงกลัวเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ในบทลงโทษดังกล่าว

4. ความรู้และความเข้าใจของเจ้าหน้าที่และประชาชน เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุทั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจ แพทย์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ขาดความรู้หรือละเลยความสำคัญของวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ หรือไม่ปฏิบัติตามลำดับของการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุที่กำหนดและที่เป็นไปตามหลักสากล รวมถึงประชาชนที่ขาดความรู้และความเข้าใจในความสำคัญของวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุด้วย ส่งผลให้วัตถุพยานและสภาพของสถานที่เกิดเหตุเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

5. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพอากาศ สายฝน กระแสลม เป็นต้น ปัจจัยจากสัตว์ที่เข้ามากัดแทะศพและวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ปัจจัยที่เกิดจากเหตุมาตกรรมที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานานแต่ไม่มีผู้มาพบ ทำให้เกิดปัญหาทั้งจากสภาพแวดล้อมและสัตว์กัดแทะมาทำลายสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ ปัญหานี้เป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องตามหลักวิชาการก็อาจลดปัญหาสภาพแวดล้อมลงได้

ข้อเสนอแนะในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุพบว่า ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ทั้งพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวชมีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ซึ่งเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุด้วย สามารถแบ่งเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. **บุคคล** ควรมีแนวปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ กำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ ทั้งบุคคลที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในสถานที่เกิดเหตุ และบุคคลผู้เกี่ยวข้อง

2. อุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล ควรมีการสนับสนุนเพื่อให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ

3. กฎหมายและอำนาจบังคับใช้ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในการห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ และยังไม่มีความหมายที่นำมาลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุจึงควรจัดกฎหมายเพื่อเป็นระเบียบปฏิบัติดังที่กล่าว

4. ความรู้และการรับรู้ของเจ้าหน้าที่และประชาชน ควรให้ความรู้และกระตุ้นเตือนให้ตระหนักถึงความสำคัญของวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

จากการค้นคว้าเอกสารวิทยุภูมิ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบกับระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ และการเปรียบเทียบระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ กับ Encyclopedia of forensic science Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และกฎหมายจากต่างประเทศ ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการรักษาสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarić May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

Encyclopedia of forensic science	กฎหมายต่างประเทศ	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อเปรียบเทียบ
1.เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกจะเป็นผู้รักษาสถานที่เกิดเหตุ กำหนดพื้นที่ป้องกันทางออกของสถานที่เกิดเหตุ และมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นทั้งหมด	ถึงคโปร์ -เจ้าหน้าที่สามารถจัดตำแหน่งในการกั้นวงล้อมเพื่อปกป้องวัตถุพยาน สถานที่เกิดเหตุ และปกป้องกฎหมายและระเบียบ	ญี่ปุ่น -เจ้าหน้าที่ต้องกำหนดอาณาเขตของสถานที่เกิดเหตุไว้อย่างกว้างๆ ไม่ใช้กำหนดเฉพาะจุดเกิดเหตุเท่านั้น เพื่อใช้ในการค้นหาข้อมูล	อเมริกา -เจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำ-ให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานที่เกิดเหตุตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าสถานีตำรวจ ปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ -ระเบียบการตำรวจเหมือน Encyclopedia of forensic science และกฎหมายต่างประเทศ แต่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับหน้าที่กันสถานที่เกิดเหตุไม่ได้มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของสถานที่เกิดเหตุ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการรักษาสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarih May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	กฎหมายต่างประเทศ		ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อเปรียบเทียบ
	อังกฤษ	ญี่ปุ่น		
2.ต้องมีการกันสถานที่เกิดเหตุด้วยเทปกันเป็น 2 ชั้น ซ้อนนอกใช้เทปที่เขียนว่า “crime scene-keep out” ขึ้นในใช้เทปที่เขียนว่า “biohazardous” และต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่ควบคุม	-ใช้เครื่องกีดขวางเพื่อปกป้องสถานที่เกิดเหตุ	-ใช้เทปกันสถานที่เกิดเหตุเป็น การ บัง ซึ่ กระทำโดยใช้ police line ปิดล้อมสถานที่เกิดเหตุเสมอ จนเป็นระเบียบแบบแผนที่ยึดถือปฏิบัติ	-การกันสถานที่เกิดเหตุใช้แถบกันหรือวัสดุอื่นใด	-ระเบียบการตำรวจฯเหมือน Encyclopedia of forensic science และกฎหมายต่างประเทศ
3.ต้องมีการบันทึกบุคคลที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุ ชื่อ นาม ต้อง	-	-ในกรณีที่มีผู้อยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุหรือใกล้เคียงต้องมีการ	-	-ระเบียบการตำรวจฯต่างจาก Encyclopedia of forensic science และ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการรักษาสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	กฎหมายต่างประเทศ	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อเปรียบเทียบ
ประกอบด้วย ข้อมูลของผู้เสียหาย พยาน เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ คนแรก แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ดับเพลิง เจ้าหน้าที่สายสืบ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ ผู้บัญชาการแพทย์นิติเวช และผู้ที่ได้รับอำนาจทางกฎหมาย โดยบันทึกข้อมูลนี้จะต้องบันทึก	ญี่ปุ่น แสดงชื่อและที่อยู่ของบุคคลนั้นให้ชัดเจน	อเมริกา	กฎหมายของญี่ปุ่น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	กฎหมายต่างประเทศ	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อเปรียบเทียบ
ทั้งการเข้า – ออก สถานที่เกิดเหตุ ต้องระบุชื่อและหน่วยงานเหตุที่เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ เวลาเข้าและระยะเวลาที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ โดยเวลาที่ปฏิบัติงานนั้นสถานที่เกิดเหตุแต่ละชั้นตอนด้วย	ญี่ปุ่น	อเมริกา	-
4. ตั้งจุดบัญชาการสถานที่เกิดเหตุ	-	-	- ระเบียบการตำรวจต่างจาก Encyclopedia of

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการรักษาสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	กฎหมายต่างประเทศ	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อเปรียบเทียบ
(command post) เพื่อเป็นจุดรวบรวมข้อมูลติดต่อสื่อสารกับกองบัญชาการ และให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน	ญี่ปุ่น	อเมริกา	forensic science
5.ควบคุมกลุ่มคนโดยใช้อุปกรณ์กันสถานที่เกิดเหตุ และกำหนดสิทธิ์ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ	- ใช้ police line หรือเทปกันสถานที่เกิดเหตุเป็นอุปกรณ์บังคับสถานที่เกิดเหตุ และผู้ที่เกี่ยวข้องสิทธิในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ	- บุคคลอื่นใดที่มีความจำเป็นที่จะเข้าสถานที่เกิดเหตุต้องได้รับการอนุญาตจากพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุก่อน และใช้แถบกัน	- เปรียบเทียบการตำรวจเหมือน Encyclopedia of forensic science และ กฎหมายต่างประเทศ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการรักษาสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	กฎหมายต่างประเทศ	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อเปรียบเทียบ
7.ในสถานที่เกิดเหตุ ภายนอกต้องออก กฎหมายบังคับห้าม การมองดู หรือการ บันทึกข้อมูลของ ประชาชนทั่วไปและ สื่อมวลชน	อังกฤษ - ญี่ปุ่น - อเมริกา -	- -	-ระเบียบการตำรวจต่าง จาก Encyclopedia of forensic science -กฎหมายของทั้ง 4 ประเทศไม่ได้รับไว้
8.การรักษาสถานที่เกิด เหตุที่สำคัญคือการ รักษาวัตถุพยานใน สถานที่เกิดเหตุ ต้อง มีการตรวจสอบ	-	-	-ระเบียบการตำรวจต่าง จาก Encyclopedia of forensic science -กฎหมายของทั้ง 4 ประเทศไม่ได้รับไว้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่ที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	กฎหมายต่างประเทศ	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อเปรียบเทียบ
เบื้องต้น การเลือกใช้หีบห่อ การบรรจุหีบห่อ การผนึกหีบห่อ การทำเครื่องหมาย และการขนย้ายหีบห่อ	ญี่ปุ่น	อเมริกา	- ในประเทศไทย กล่าวถึงการใช้อุปกรณ์ป้องกันเพื่อไม่ให้พยานหลักฐานถูกทำลาย

ข้อค้นพบเพิ่มเติมที่ได้จากผลการเปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และกฎหมายต่างประเทศ กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวนบทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

จากผลสรุปการเปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science และกฎหมายต่างประเทศ พบว่าสอดคล้องกับระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติในบางข้อ บางข้อทั้งประเทศไทย ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอเมริกา ก็ไม่ได้มีการกำหนดการปฏิบัติตามหลักสากลไว้ในหลักกฎหมายของแต่ละประเทศ หรือบางข้อมีบางประเทศที่มีกำหนดไว้ สามารถนำข้อแตกต่างสรุปเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติม ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ที่เข้าสถานที่เกิดเหตุคนแรกมีหน้าที่ในการกั้นสถานที่เกิดเหตุ แต่ไม่มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของสถานที่เกิดเหตุ
2. ในระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีการบันทึกรายละเอียดข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งบุคคลที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุ ระยะเวลาเข้า-ออก และข้อมูลต่างๆ ตามระเบียบสากล ซึ่งประเทศสิงคโปร์และอเมริกาก็ไม่ได้กำหนดไว้เป็นกฎหมาย
3. ไม่มีกฎหมายของประเทศใดที่ระบุการตั้งจุดบัญชาการในสถานที่เกิดเหตุไว้เพื่อการกระจายข้อมูลและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานต้นสังกัด
4. ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายลงโทษผู้ล่วงละเมิดสถานที่เกิดเหตุ แต่มีบทลงโทษในกรณีที่เข้าไปทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากล ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่ที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ กับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

Encyclopedia of forensic science	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อมูลการสัมภาษณ์	ข้อเปรียบเทียบ
1.เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกจะเป็นผู้รักษาสถานที่เกิดเหตุ กำหนดพื้นที่ของสถานที่เกิดเหตุ ป้องกันทางเข้าและทางออกของสถานที่เกิดเหตุ และมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นทั้งหมด	-ให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานที่เกิดเหตุตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าสถานีตำรวจปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ	-พนักงานสอบสวนมอบหมายให้ตำรวจสายตรวจรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ เพราะเป็นเจ้าหน้าที่คนแรกที่เขาไปถึงสถานที่เกิดเหตุ	-ข้อมูลการสัมภาษณ์เหมือนระเบียบการตำรวจและ Encyclopedia of forensic science
2.ต้องมีการกันสถานที่เกิดเหตุด้วยเทปกันเป็น 2 ชั้น ชั้นนอกใช้เทปที่เขียนว่า “crime scene – keep out” ชั้นในใช้เทปที่เขียนว่า “biohazardous” และต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่ควบคุม	-การกันสถานที่เกิดเหตุใช้แถบกันหรือวัสดุอื่นใดหรือวัสดุอื่นใด	-การกันสถานที่เกิดเหตุใช้แถบกันหรือวัสดุอื่นใดก็ได้ หรือบางครั้งใช้ตัวตำรวจเองเป็นสิ่งกั้นสถานที่เกิดเหตุ	-ข้อมูลการสัมภาษณ์เหมือนระเบียบการตำรวจและ Encyclopedia of forensic science
		-ไม่ได้อำหนดจำนวนชั้นในการกันสถานที่เกิดเหตุไว้	

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่ที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ กับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อมูลการสัมภาษณ์	ข้อเปรียบเทียบ
3.ต้องมีการบันทึกบุคคลที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุ ข้อมูลต้องประกอบด้วย ข้อมูลของผู้เสียหาย พยาน เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบคนแรก แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ดับเพลิง เจ้าหน้าที่สายสืบ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ ผู้บัญชาการ แพทย์นิติเวช และผู้ที่ได้รับอำนาจทางกฎหมาย โดยบันทึกข้อมูลนั้นจะต้องบันทึกทั้งการเข้า – ออกสถานที่เกิดเหตุ ต้องระบุชื่อและหน่วยงาน เหตุที่เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ เวลาเข้า และระยะเวลาที่อยู่ในสถานที่เกิด	-	-	-ข้อมูลการสัมภาษณ์เหมือนระเบียบการตำรวจแตกต่างจาก Encyclopedia of forensic science -ไม่ได้มีการบันทึกบุคคลที่เข้า-ออกสถานที่เกิดเหตุและรายละเอียดไว้ -มีพนักงานสอบสวน 1 รายให้ความเห็นว่ามีการจดบันทึกข้อมูลของบุคคลที่เข้า-ออกสถานที่เกิดเหตุไว้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ กับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีอาชญากรรม (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อมูลการสัมภาษณ์	ข้อเปรียบเทียบ
เหตุ โดยเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุแต่ละขั้นตอนด้วย			
4.ตั้งจุดบัญชาการสถานที่เกิดเหตุ (command post) เพื่อเป็นจุดรวบรวมข้อมูลติดต่อสื่อสารกับกองบัญชาการ และให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน	-บุคคลอื่นใดที่มีความจำเป็นที่จะเข้าสถานที่เกิดเหตุต้องได้รับการอนุญาตจากพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุก่อน และใช้แถบกันหรืออุปกรณ์อื่นๆ กันสถานที่เกิดเหตุไว้	- มีการใช้อุปกรณ์กันสถานที่เกิดเหตุ และกำหนดวิธีในการเข้าสถานที่เกิดเหตุไว้ แต่จากการสัมภาษณ์พบปัญหาว่าไม่มีการเชอ์ฟง หรือไม่สามารถห้ามได้	-ข้อมูลการสัมภาษณ์เหมือนระเบียบการตำรวจฯ แต่ต่างจาก Encyclopedia of forensic science
5.ควบคุมกลุ่มคน โดยใช้อุปกรณ์กันสถานที่เกิดเหตุ และกำหนดวิธีในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ			-มีเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ 1 รายกล่าวถึงการตั้ง information center
			-ข้อมูลการสัมภาษณ์เหมือนระเบียบการตำรวจฯ และ Encyclopedia of forensic science

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่ที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ กับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อมูลการสัมภาษณ์	ข้อเปรียบเทียบ
6.มีกฎหมายเพื่อบังคับใช้ควบคุมกลุ่มคน ให้เจ้าหน้าที่เพื่อเป็นระเบียบพิจารณาในการเข้าสถานที่เกิดเหตุและอธิบายหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ	-	-	-ข้อมูลการสัมภาษณ์เหมือนระเบียบการตำรวจแตกต่างจาก Encyclopedia of forensic science -มีเจ้าหน้าที่ 8 รายจาก 26 รายกล่าวในข้อเสนอแนะให้มีการออกกฎหมายควบคุมสถานที่เกิดเหตุ
7.ในสถานที่เกิดเหตุภายนอกต้องออกกฎหมายบังคับห้ามการมองดูหรือการบันทึกข้อมูลของประชาชนทั่วไปและสื่อมวลชน	-	-	-ข้อมูลการสัมภาษณ์เหมือนระเบียบการตำรวจแตกต่างจาก Encyclopedia of forensic science -จากการสัมภาษณ์ ไม่มีเจ้าหน้าที่คนใดกล่าวถึงการห้ามมองดูสถานที่เกิดเหตุ แต่มี 1 รายที่ระบุว่ามีการบันทึกบุคคลเข้า-ออกไว้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่ที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ กับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม (ต่อ)

Encyclopedia of forensic science	ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี	ข้อมูลการสัมภาษณ์	ข้อเปรียบเทียบ
8.การรักษาสถานที่เกิดเหตุที่สำคัญ คือการรักษาวัดดูพยานในสถานที่เกิดเหตุ ต้องมีการตรวจสอบเบื้องต้น การเลือกใช้หีบห่อ การบรรจุหีบห่อ การผนึกหีบห่อ การทำเครื่องหมาย และการขนย้ายหีบห่อ	-	-	-ข้อมูลการสัมภาษณ์เหมือนระเบียบการตำรวจแตกต่างจาก Encyclopedia of forensic science -เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่ในการหีบห่อวัตถุพยาน มี 1 รายการว่าต้องมีการหีบห่อที่เหมาะสมอีก 4 รายการได้ระบุเรื่องวัตถุพยานอย่างละเอียด

ข้อค้นพบเพิ่มเติมที่ได้จากผลการเปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุ กับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากผลสรุปการเปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุ กับข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม พบว่าข้อมูลการสัมภาษณ์สอดคล้องกับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีทุกข้อ แต่ในรายละเอียดการปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุยังพบปัญหาที่เกิดจากปัจจัยต่างๆ จึงเกิดข้อบกพร่องบางประการ และข้อมูลการสัมภาษณ์การปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี บางข้อก็ไม่ได้มีการกำหนดการปฏิบัติตามหลักสากลตาม Encyclopedia of forensic science สามารถนำข้อแตกต่างสรุปเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติม ดังนี้

1. ในคดีฆาตกรรมการกั้นสถานที่เกิดเหตุเป็นหน้าที่ของตำรวจสายตรวจที่ได้รับมอบหมายจากพนักงานสอบสวนด้วยอุปกรณ์กั้นสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากเป็นคนแรกที่เข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุ โดยใช้ police line หรืออุปกรณ์อื่นกั้น โดยไม่ระบุจำนวนชั้นในการกั้นสถานที่เกิดเหตุ แต่ยังไม่สามารถห้ามบุคคลผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ เพราะมักพบบุคคลทั้งที่มีหน้าที่และไม่มีหน้าที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเสมอ
2. ในทางปฏิบัติผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการบันทึกเข้า-ออกสถานที่เกิดเหตุ และตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีก็ไม่ได้มีการระบุในเรื่องการบันทึกข้อมูลสถานที่เกิดเหตุไว้
3. การตั้งกองบัญชาการในสถานที่เกิดเหตุ (command post) ไม่ได้มีระบุในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี และจากการสัมภาษณ์มีเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเพียง 1 รายที่กล่าวถึงการตั้ง information center ที่มีความคล้ายคลึงกับการตั้งกองบัญชาการในสถานที่เกิดเหตุ (command post)
4. ประเทศไทยไม่มีการกำหนดกฎหมายในการควบคุมสถานที่เกิดเหตุ และบทลงโทษผู้ที่เข้าสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาต จากการสัมภาษณ์มีเจ้าหน้าที่ 8 รายจากเจ้าหน้าที่ที่สัมภาษณ์ทั้งหมดกล่าวในข้อเสนอแนะให้มีการออกกฎหมายควบคุมสถานที่เกิดเหตุ
5. ในการหีบห่อวัตถุพยานนั้นไม่ได้มีการระบุในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี แต่ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ 5 ราย พบว่ามี 1 รายกล่าวถึงการหีบห่อวัตถุพยาน

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 3 กลุ่ม คือ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช ในคดีฆาตกรรมกับแนวทางในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสากล จากการศึกษาได้ผลสรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงที่พบในสถานที่เกิดเหตุ

ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมนั้นมักพบบุคคลอื่นเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นคดีที่มีคนตาย จึงเป็นที่สนใจต่อคนทั่วไป ทั้งจากสื่อมวลชน ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่มูลนิธิ รวมถึงประชาชนทั่วไป และเป็นสถานที่ที่สามารถพบหลักฐานต่างๆ จึงเป็นแหล่งที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้หาหลักฐานมาจับกุมผู้กระทำความผิด สถานที่เกิดเหตุจึงถูกเหยียบย่ำทำลาย ส่งผลให้พยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุถูกทำลายไปด้วย แต่จากการสัมภาษณ์พื้นที่ที่ทำการศึกษานั้น มีการระวังรักษาสถานที่เกิดเหตุด้วยการใช้เทปกันสถานที่เกิดเหตุไว้ แต่บางครั้งไม่อาจกั้นบุคคลดังที่กล่าวไปข้างต้นได้

นอกจากนี้ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ สัตว์ ก็มีผลต่อพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุด้วย

การปฏิบัติตนในการป้องกันรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุพบว่า การปฏิบัติตนในการป้องกันสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมมีการปฏิบัติตนที่เหมือนกันต่างกันในเรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกัน โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะปฏิบัติตนในการสวมอุปกรณ์ป้องกันอย่างสม่ำเสมอในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ แต่พนักงานสอบสวนไม่มีการปฏิบัติในการสวมอุปกรณ์ป้องกันอย่างสม่ำเสมอเนื่องจากปัจจัยต่างๆ ทั้งการขาดแคลน

อุปกรณ์ ความคิดที่ว่าพนักงานสอบสวนไม่ได้เป็นผู้เก็บวัตถุพยาน ซึ่งขัดกับประมวล ระเบียบการ ดำรงเกี่ยวกับคดี ที่ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุต้องสวมอุปกรณ์ป้องกัน

ในกรณีของแพทย์จะไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ โดยตรง แต่แพทย์ได้รับการศึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาสภาพของ สถานที่เกิดเหตุอยู่แล้วจากในห้องเรียน ทั้งในระดับปริญญาตรีและหลังปริญญา บางหน่วยงานก็มีการจัดการประชุมย่อยเสมอ ส่วนคู่มือการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาสภาพของสถานที่ เกิดเหตุแพทย์ทุกคนกล่าวว่ายังไม่มีหน่วยงานใดที่จัดทำ มีบางหน่วยงานที่มีแนวโน้มจะจัดทำ

ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
เกิดจากปัจจัยดังนี้

1. บุคคล คือ บุคลากร บุคคลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ
2. อุปกรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล
3. กฎหมายและอำนาจบังคับใช้
4. ความรู้และการรับรู้ของเจ้าหน้าที่และประชาชน
5. ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ดินฟ้าอากาศ สัตว์

ข้อเสนอแนะในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

1. ควรมีการจำกัดบุคคลที่จะเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ
2. สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรบุคคลให้เพียงพอ
3. ตั้งกฎหมายและอำนาจบังคับใช้ให้แก่เจ้าหน้าที่ในการห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ
4. ควรให้ความรู้และกระตุ้นเตือนให้ตระหนักถึงความสำคัญของวัตถุพยานใน สถานที่เกิดเหตุแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย

จากงานวิจัยที่ได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ เอกสารทั้งจากระเบียบการดำรงเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวน และตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ข้อมูลจาก Encyclopedia of forensic science (H B Baldwin and C Puskarich May, 2000: 440-443) และประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการ

รักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุจากประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า

1. การกั้นสถานที่เกิดเหตุยังไม่เป็นแบบแผน อาจเกิดจากเจ้าหน้าที่คนแรกที่เข้าสถานที่เกิดเหตุขาดความรู้ที่เป็นสากล
2. ไม่มีการบันทึกข้อมูลและระยะเวลาในการเข้า – ออกสถานที่เกิดเหตุของผู้ที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุในเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่
3. ไม่มีการให้ความสำคัญกับการตั้งจุดบัญชาการในสถานที่เกิดเหตุ (command post)
4. สำหรับในประเทศไทยยังขาดการออกกฎหมายบังคับใช้เพื่อป้องกันการละเมิดสถานที่เกิดเหตุ และบทลงโทษสำหรับผู้ละเมิดสถานที่เกิดเหตุ
5. จำนวนบุคลากรตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่ไม่เพียงพอมีผลต่อการรักษาสถานที่เกิดเหตุ และการใช้อุปกรณ์ป้องกันในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอ
6. เจ้าหน้าที่ขาดความใส่ใจในการสวมอุปกรณ์ป้องกัน
7. การเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้เพื่อตรวจในภายหลังไม่ค่อยพบในพื้นที่รับผิดชอบของพนักงานสอบสวนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการวิจัยนี้พบว่าการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ขาดมาตรฐานในการปฏิบัติงานตามหลักสากล อันเกิดจากปัญหาต่างๆ ทั้งจากบุคลากรผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ หากได้รับการปรับปรุงแก้ไข การรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมและคดีอื่นๆ ก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีในการปฏิบัติเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากข้อมูลการวิจัยที่ได้ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นวิธีในการปฏิบัติเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. พนักงานสอบสวนมอบอำนาจในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้กับตำรวจสายตรวจ หรือตำรวจคนแรกที่ยังสถานที่เกิดเหตุให้กั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเทปกันหรืออุปกรณ์กั้นสถานที่เกิดเหตุตามหลักวิชาการ กำหนดระยะขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุ บันทึกข้อมูลและระยะเวลาการเข้า – ออกสถานที่เกิดเหตุของผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุทุกคน และระบุช่วงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุด้วย

2. เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุจะต้องเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เมื่อมาถึงต้องพิจารณาขนาดของสถานที่เกิดเหตุ หากมีผู้ใดล่วงละเมิดสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่นั้นมียศสิทธิ์แจ้งให้ออกไปจากสถานที่เกิดเหตุ หากไม่ปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่มียศสิทธิ์แจ้งให้ลงโทษได้ตามกฎหมายที่กำหนดโทษไว้

3. ตั้งจุดบัญชาการของสถานที่เกิดเหตุตามความเหมาะสม เพื่อให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน และรวบรวมข้อมูลให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อใช้ในการวางแผนเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

4. เจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องมีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่ ถุงมือ ถุงครอบเท้า ผ้าปิดปาก หรืออุปกรณ์อื่นใดตามความเหมาะสม และเมื่อเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุจะต้องระมัดระวังสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุนั้น และต้องปฏิบัติตามหลักวิชาการไม่กระทำการข้ามขั้นตอน

5. หากสถานที่เกิดเหตุไม่สามารถตรวจให้เสร็จสิ้นภายในวันเดียว เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถร้องขอให้พนักงานสอบสวนเก็บรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมาตรวจในวันหลัง และเมื่อตรวจเสร็จแล้วจะต้องทำการคืนสถานที่เกิดเหตุแก่พนักงานสอบสวน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่องการปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเข้าสถานที่เกิดเหตุและการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมและคดีทั่วไป คือ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จัดระบบโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุเพื่อการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
2. หน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อลดการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
3. ผลักดันให้มีกฎหมายการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในประเทศไทย และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

4. จัดงบประมาณให้กับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุให้เกิดความสมดุล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่และรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. นำหลักการในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุจากหลักสากลมาประยุกต์เป็นแนวปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมและคดีอื่นๆ มีวิธีปฏิบัติตนเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุด้วย
2. จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุตระหนักถึงปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุอย่างเหมาะสมเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเพิ่มเติมในประชากรกลุ่มอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ เช่น ตำรวจสายตรวจ ตำรวจฝ่ายสืบสวน เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีนอกเหนือจากคดีฆาตกรรม
2. ศึกษาเกี่ยวกับการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในจังหวัดอื่นๆ ของประเทศ เพื่อให้ได้แนวทางของการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุของประเทศไทย
3. ศึกษาเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุทั้งในประเทศและต่างประเทศ

วิธี ปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

นางสาวณัชชา สวัสดิ์ 4836551 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, ศษ.ด. (ประชากรศึกษา), สุรชาติ หนองคาย, Psy.D. (Management), วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, Dr.med.

บทสรุปแบบสมบูรณภาษาไทย

ความสำคัญและที่มาของการศึกษา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างทางสังคมไปจากเดิม ก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในภาพรวม จากสถิติการเปรียบเทียบสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม ทั่วประเทศ ปี 2547 – 2549 ในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ (กลุ่ม 1) พบว่าประเภทคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาหรือการฆาตกรรมนั้น มีจำนวนการเกิดคดีสูงที่สุดเมื่อเทียบกับประเภทคดีอื่นๆ ในกลุ่มคดีเดียวกัน การที่ในคดีฆาตกรรมคนร้ายมักทิ้งร่องรอยหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุจึงนับได้ว่าเป็นจุดสำคัญยิ่งต่อการแสวงหาวัตถุพยานและร่องรอยหลักฐานในการเกิดคดี ดังที่มีผู้กล่าวว่าสถานที่เกิดเหตุเสมือนหนึ่งเป็น “คลังสมบัติแห่งหลักฐาน” แต่หลักฐานที่หลงเหลืออยู่ ณ สถานที่เกิดเหตุอาจจะสูญหายหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเวลาผ่านไปเท่านั้น เกิดการแปรเปลี่ยนจากการขาดความระมัดระวังของผู้เสียหายเองหรือบุคคลที่สามซึ่งเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุด้วยความอยากรู้อยากเห็นหรืออยากช่วยเหลือก็ตาม ทำให้พยานหลักฐานซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินคดีบิดเบือนหรือเสียหายจนไม่สามารถแสดงข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง การรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุจึงมีความสำคัญยิ่งในการคุ้มครองพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุไม่ให้ถูกทำลายหรือทำให้เกิดความเสียหาย ผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะศึกษาถึงการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ซึ่งเป็นคดีที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและจิตใจของประชาชนในสังคม โดยจะศึกษาถึงการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในสถานที่เกิดเหตุ และเป็นการแสวงหาแนวทางในการ

กำหนดวิธีปฏิบัติที่ทำให้การรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก ควบคุมป้องกันปัญหาอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้น หรือลดจำนวนลง และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร กับแนวทางในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหลักสากล

กรอบความคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าสถานที่เกิดเหตุเป็นสถานที่ที่มีการกระทำผิดซึ่งเป็นเหตุการณ์ไม่ปกติที่เกี่ยวข้องกับทางคดี และอาจจะสามารถหาวัตถุพยานได้ในสถานที่นั้น ที่ช่วยเชื่อมโยงให้ผู้มีหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถอ่านสภาพที่เกิดเหตุออกมาได้ สถานที่เกิดเหตุจึงมีความสำคัญอย่างมากในการหาตัวผู้กระทำความผิดในคดีฆาตกรรม การรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมเป็นจุดประสงค์หลักของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุได้แก่พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานหรือเจ้าหน้าที่วิทยาการ แพทย์ เป็นต้น จะต้องระลึกระลึกเสมอว่าการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุให้คงเดิม จะมีผลต่อการคลี่คลายคดี

การรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญาของประเทศไทยนั้นกฎหมายที่ระบุถึงยังไม่มีออกมาชัดเจน มีเพียงระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ มีใจความสำคัญดังนี้

1. ให้หัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบรักษาสถานที่เกิดเหตุ และปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุโดยใช้สายแถบกันสถานที่เกิดเหตุหรืออุปกรณ์อื่นใดกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้อย่าให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยเด็ดขาด เพราะนอกจากจะเป็นการทำลายหลักฐานทางคดีแล้วยังเป็นการเพิ่มเติมร่องรอยที่มีได้เกิดจากการกระทำผิดด้วย

2. เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาการวิทยาเขตหรือวิทยาการจังหวัด ได้รับแจ้งเหตุให้เดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว พร้อมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวนและกำหนดกั้นสถานที่เกิดเหตุตามความจำเป็นที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงสภาพพื้นที่ ประเภทคดี ระยะเวลา และเหตุอื่นใดตามความเหมาะสม โดยใช้สายแถบกั้นสถานที่เกิดเหตุหรืออุปกรณ์อื่นใดกั้นสถานที่เกิดเหตุดังกล่าว

3. ในระหว่างที่ทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันมิให้ร่องรอยพยานหลักฐานถูกทำลาย บุคคลอื่นใดที่มีความจำเป็นจะเข้าไปบริเวณสถานที่ปิดกั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาการเขตหรือวิทยาการจังหวัดแล้วแต่กรณีก่อน

4. เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องที่จะเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุต้องมีอุปกรณ์ป้องกันและระมัดระวังมิให้ร่องรอยพยานหลักฐานถูกทำลาย หรือทำให้เสื่อมค่าหรือไปเพิ่มร่องรอยขึ้นควรใส่ถุงคลุมเท้าหรืออุปกรณ์อื่นๆ ตามความจำเป็นแห่งคดี

5. ในคดีที่ไม่สามารถตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้เสร็จภายในวันเดียว หรือมีเหตุผลความจำเป็นต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุประสานกับสถานีตำรวจท้องที่เพื่อเฝ้าดูแลโดยปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้จนกว่าจะหมดความจำเป็น หรือเสร็จสิ้นการตรวจสอบสถานที่ดังกล่าว

การรักษาสถานที่เกิดเหตุในบางประเทศมีการออกเป็นกฎหมายเพื่อการคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุ พบว่ามีระเบียบปฏิบัติเพื่อกันวงล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุของประเทศสิงคโปร์ นอกจากนี้สมาน สิริเจริญ (2541) ได้ทำการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นและประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในงานด้านการพิสูจน์หลักฐาน

Encyclopedia of forensic science ให้ข้อมูลของการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ในส่วนของ Crime Scene Investigation and Examination ซึ่งเป็นหลักสากลในการปฏิบัติเพื่อรักษาสถานที่เกิดเหตุในทุกกรณีได้แก่ คดีฆาตกรรม คดีลักทรัพย์ คดีไฟไหม้ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปการรักษาสถานที่เกิดเหตุจาก Encyclopedia of forensic science ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบคนแรกจะเป็นผู้รักษาสถานที่เกิดเหตุ กำหนดพื้นที่ของสถานที่เกิดเหตุ ป้องกันทางเข้าและทางออกของสถานที่เกิดเหตุ และมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นทั้งหมด

2. ต้องมีการกั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเทปกันเป็น 2 ชั้น ชั้นนอกใช้เทปที่เขียนว่า “crime scene – keep out” ชั้นในใช้เทปที่เขียนว่า “biohazardous” และต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่ควบคุม
3. ต้องมีการบันทึกบุคคลที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุ ข้อมูลต้องประกอบด้วย ข้อมูลของผู้เสียหาย พยาน เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบคนแรก แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ดับเพลิง เจ้าหน้าที่สายสืบ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ผู้บัญชาการ แพทย์นิติเวช และผู้ที่ได้รับอำนาจทางกฎหมาย โดยบันทึกข้อมูลนี้จะต้องบันทึกทั้งการเข้า – ออกสถานที่เกิดเหตุ ต้องระบุชื่อและหน่วยงาน เหตุที่เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ เวลาเข้าและระยะเวลาที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ โดยเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุแต่ละขั้นตอนด้วย
4. ตั้งจุดบัญชาการสถานที่เกิดเหตุ (command post) เพื่อเป็นจุดรวบรวมข้อมูล ติดต่อสื่อสารกับกองบัญชาการ และให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน
5. ควบคุมกลุ่มคนโดยใช้อุปกรณกั้นสถานที่เกิดเหตุ และกำหนดสิทธิ์ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ
6. มีกฎหมายเพื่อบังคับใช้ควบคุมกลุ่มคน ให้เจ้าหน้าที่เพื่อเป็นระเบียบพิจารณาในการเข้าสถานที่เกิดเหตุและอธิบายหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ
7. ในสถานที่เกิดเหตุภายนอกต้องออกกฎหมายบังคับห้ามการมองดู หรือการบันทึกข้อมูลของประชาชนทั่วไปและสื่อมวลชน
8. การรักษาสถานที่เกิดเหตุที่สำคัญคือการรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ต้องมีการตรวจสอบเบื้องต้น การเลือกใช้หีบห่อ การบรรจุหีบห่อ การผนึกหีบห่อ การทำเครื่องหมาย และการขนย้ายหีบห่อ

วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยได้จัดแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Dept Interview) กับพนักงานสอบสวนจำนวน 15 คน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจำนวน 5 คน และแพทย์นิติเวชที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุจำนวน 6 คน โดยกลุ่มประชากรทั้งหมดปฏิบัติหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Method) แล้วใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบบอลล์หิมะ (Snowball Technique) จากบุคคลที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์คนแรกให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ส่วนที่สองเป็น

การศึกษาข้อมูลแบบทฤษฎีจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุทั้งจากในประเทศและต่างประเทศเป็นลักษณะการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช มาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทฤษฎีตามวัตถุประสงค์ทางการวิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปประเด็นให้ได้วิธีปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ผลการวิจัย

ผลสรุปการปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมของเจ้าหน้าที่ที่มีปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม

ขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม ได้ดังนี้

1. หลังจากพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุฆาตกรรม พนักงานสอบสวนจะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่สายตรวจให้กันสถานที่เกิดเหตุไว้ แล้วเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คือ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง จากนั้นเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายจะรีบเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด
2. เมื่อพนักงานสอบสวนมาถึงสถานที่เกิดเหตุยังไม่เข้าสถานที่เกิดเหตุทันที จะถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุโดยรอบ รวบรวมสถานที่เกิดเหตุ และบันทึกรายละเอียดสถานที่เกิดเหตุ แล้วรอให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาถึงก่อน จึงจะเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมกัน
3. เมื่อมาครบทุกฝ่ายแล้วเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะตรวจขนาดสถานที่เกิดเหตุ แล้วทำการแก้ไขการกั้นพื้นที่สถานที่เกิดเหตุตามความเหมาะสม เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุพร้อมกับพนักงานสอบสวนก่อน โดยการถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมสถานที่เกิดเหตุ บันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุ และเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ แล้วจึงให้แพทย์เข้าไปชันสูตรพลิกศพ
4. เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุอีกครั้ง หากการตรวจสถานที่เกิดเหตุยังไม่แล้วเสร็จ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถแจ้งให้พนักงาน

สอบสวนเจ้าของคดียุทธศาสตร์ที่เกิดเหตุไว้ก่อน แล้วจึงมาตรวจใหม่ในวันหลัง หากกระบวนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นแล้วเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะส่งคืนสถานที่เกิดเหตุแก่พนักงานสอบสวน

5. หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการในสถานที่เกิดเหตุ แพทย์จะทำการชันสูตรศพ แล้วทำรายงานการชันสูตรส่งพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุส่งมอบวัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุแก่พนักงานสอบสวน แล้วพนักงานสอบสวนจะส่งต่อไปยังห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะรวบรวมผลการตรวจพิสูจน์แล้วทำเป็นรายงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุส่งพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี แล้วพนักงานสอบสวนจะรวบรวมรายงานจากแพทย์และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมาประกอบสำนวนส่งฟ้องศาลต่อไป

การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุที่พบเมื่อเจ้าหน้าที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ พบการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. พบบุคคลทั้งที่มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้ว ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน ญาติประชาชน สื่อมวลชน เข้าไปเหยียบย่ำสถานที่เกิดเหตุ ทำให้วัตถุพยานที่ง่ายต่อการสูญสลายถูกทำลาย

2. สถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงโดยสภาพสิ่งแวดล้อม สัตว์ และระยะเวลา ก่อนที่จะได้มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

3. บางครั้งสถานที่เกิดเหตุแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงเนื่องจากได้รับการกั้นสถานที่เกิดเหตุเป็นอย่างดี

การปฏิบัติตนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งมีหน้าที่ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติในเรื่องการรักษาสถานที่เกิดเหตุ มีการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

พนักงานสอบสวน

1. การใช้อุปกรณ์ป้องกัน มีการใช้อุปกรณ์ในการป้องกัน ได้แก่ ถุงมือและถุงครอบเท้า

ที่ใช้ใช้อุปกรณ์ป้องกันเป็นประจำ

มีการใส่ถุงมือเพียงอย่างเดียว	5	ราย
ในทางปฏิบัติไม่มีการใส่อุปกรณ์ป้องกัน	6	ราย

พนักงานสอบสวนไม่สวมอุปกรณ์ป้องกันเนื่องจากไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการเก็บวัตถุพยานหรือพลิกศพเอง หรือพนักงานสอบสวนไม่มีอุปกรณ์ใช้อยู่แล้ว นอกจากนี้จะมีการใส่ถุงมือเมื่อมีความจำเป็น

2. การเดินทางไปสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนทุกคนรีบไปสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เมื่อไปถึงจะรอเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อลดการเข้าไปเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุก่อน

3. การปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนทุกคนปฏิบัติตามหลักวิชาการทางนิติวิทยาศาสตร์และหลักการสอบสวน ได้แก่การเดินเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุให้เป็นระบบ และปฏิบัติตนตามแต่ละสถานการณ์ในสถานที่เกิดเหตุ

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

1. การใช้อุปกรณ์ป้องกัน มีการสวมอุปกรณ์ป้องกันได้แก่ ถุงครอบเท้าถุงมือผ้าปิดปาก หมวกคลุมผม เสื้อแขนยาวโดยสวมใส่ตามดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

2. การเดินทางไปสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไปยังสถานที่เกิดเหตุด้วยความรวดเร็วเพื่อตัดปัญหาไม่ให้ผู้ใดเข้าไปทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

3. การปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุ การเข้าสถานที่เกิดเหตุและจับต้องวัตถุพยานอย่างมีระบบ และหลีกเลี่ยงไม่เดินไปในเส้นทางที่คาดว่าคนร้ายจะเดินเพื่อไม่เป็นการเหยียบย่ำวัตถุพยานหรือร่องรอยของคนร้าย

ในกรณีของแพทย์จะไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุโดยตรง แต่แพทย์จะมีหน้าที่ในการประสานงานในสถานที่เกิดเหตุ แพทย์ได้รับการศึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้วจากในห้องเรียน ทั้งในระดับปริญญาตรีและหลังปริญญา บางหน่วยงานก็มีการจัดการประชุมย่อยเสมอ ส่วนคู่มือการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุแพทย์ทุกคนกล่าวว่ายังไม่มีหน่วยงานใดที่จัดทำ มีบางหน่วยงานที่มีแนวโน้มจะจัดทำ

บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

พนักงานสอบสวน

1. พนักงานสอบสวนออกคำสั่งให้ตำรวจสายตรวจไปรักษาสถานที่เกิดเหตุก่อนโดยการกั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเชือกกั้นที่มีลักษณะเฉพาะ (police line) หรือวัสดุอุปกรณ์ใดๆ

หรือตัวตำรวจสายตรวจเองเพื่อเป็นการกำหนดพื้นที่สถานที่เกิดเหตุ และห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในบริเวณที่กั้นไว้

2. รอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและแพทย์นิติเวชมาถึงสถานที่เกิดเหตุ ก่อนแล้วพนักงานสอบสวนจึงจะเข้าสถานที่เกิดเหตุเพื่อลดการเปลี่ยนแปลงในสถานที่เกิดเหตุ โดยพนักงานสอบสวนจะรออยู่รอบๆ บริเวณที่เกิดเหตุ

3. หากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไม่เสร็จสิ้นในวันเดียวพนักงานสอบสวนก็จะมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการรักษาสถานที่เกิดเหตุเอาไว้ก่อน

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

1. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถพิจารณาขอบเขตหรือแบ่งขอบเขตในการกั้นสถานที่เกิดเหตุให้เหมาะสมกับสถานที่เกิดเหตุมากขึ้น

2. กรณีมีผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถแจ้งให้ออกไปจากสถานที่เกิดเหตุได้

3. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่ให้ความรู้แก่พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคคลทั่วไปในการรักษาสถานที่เกิดเหตุผ่านสื่อ

4. หากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุยังไม่เสร็จสิ้นในการตรวจในครั้งแรก เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่แจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน

ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ พบปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. **งบประมาณ** เจ้าหน้าที่โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ และป้องกันตนเองจากการทำลายและปนเปื้อนของวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

2. **บุคลากร** จำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอต่อคดีที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในคดีฆาตกรรมต้องใช้เวลาในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ทำให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไม่เพียงพอ หากเกิดคดีซ้อนกันอาจทำให้เกิดการล่าช้า สถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานอาจถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปได้

3. **อุปกรณ์และเครื่องมือ** อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ถุงมือ ถุงครอบเท้า ผ้าปิดปาก หรืออุปกรณ์อื่นๆ ไม่เพียงพอในบางหน่วยงาน ทำให้บางครั้งเจ้าหน้าที่จึงไม่สวมใส่อุปกรณ์ดังกล่าวเข้าสถานที่เกิดเหตุ

4. **บุคคล** ถือเป็นปัญหาสำคัญในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ บุคคลที่เป็นปัญหาสำคัญคือผู้บังคับบัญชา รวมทั้งสื่อมวลชนที่เข้าไปหาข้อมูล ญาติของผู้เสียชีวิต ประชาชนที่เข้ามามุงดู หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่ในการหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำผิด เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่มีการระวัง ทำให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลายเสียหาย

5. **อำนาจสั่งการและกฎหมายบังคับใช้** ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดในกรณีล่วงละเมิดสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่จึงไม่มีอำนาจเต็มที่ในการห้ามไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ

6. **ขาดความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ** ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุบางคนและประชาชนโดยทั่วไป ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของวัตถุพยานและการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

7. **สภาพแวดล้อม** เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ แต่แก้ไขได้โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องรีบเข้าไปรักษาสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุได้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. ควรมีผู้รับผิดชอบและดำเนินการในสถานที่เกิดเหตุ ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุและทำบัญชีเข้าออกสถานที่เกิดเหตุไว้

2. ปฏิบัติตนตามขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ตั้งแต่การเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและพนักงานสอบสวนเข้าสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นแล้วจึงให้แพทย์เข้าทำการชันสูตรพลิกศพ แล้วให้มีการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอีกครั้งจนกว่าจะเสร็จเรียบร้อย หากยังไม่เรียบร้อยก็ต้องมีการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้

3. ควรมีอุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรบุคคลอย่างมีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ

4. ให้ความรู้แก่ผู้ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุและประชาชนทั่วไปถึงความสำคัญของวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ

5. จัดหน่วยให้ข้อมูลกลางแก่สื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่ที่ต้องการทราบรายละเอียดของสถานที่เกิดเหตุ

6. ออกกฎหมายบังคับใช้ในการฝ่าฝืนสถานที่เกิดเหตุ และให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุให้สั่งการแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนได้

7. เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้ประจำการในหน่วยย่อยของกองบังคับการตำรวจ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมของเจ้าหน้าที่ 3 กลุ่ม คือ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช เปรียบเทียบการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากลของ Encyclopedia of forensic science และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.1 ว่าด้วยการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลการสัมภาษณ์สอดคล้องกับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีทุกข้อ แต่ในรายละเอียดการปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุยังพบปัญหาที่เกิดจากปัจจัยต่างๆ จึงเกิดข้อบกพร่องบางประการ และข้อมูลการสัมภาษณ์การปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่กับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี บางข้อก็ไม่ได้มีการกำหนดการปฏิบัติตามหลักสากลตาม Encyclopedia of forensic science สามารถนำข้อแตกต่างสรุปเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติม ดังนี้

1. ในคดีฆาตกรรมการกั้นสถานที่เกิดเหตุเป็นหน้าที่ของตำรวจสายตรวจที่ได้รับมอบหมายจากพนักงานสอบสวนด้วยอุปกรณ์กั้นสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากเป็นคนแรกที่เข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุ โดยใช้ police line หรืออุปกรณ์อื่นกั้น โดยไม่ระบุจำนวนชั้นในการกั้นสถานที่เกิดเหตุ แต่การห้ามบุคคลผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุยังไม่สามารถทำได้ เพราะมักพบบุคคลทั้งที่มีหน้าที่และไม่มีหน้าที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเสมอ

2. ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการบันทึกการเข้า-ออกสถานที่เกิดเหตุ และตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีก็ไม่มีกระบวนในเรื่องการบันทึกข้อมูลสถานที่เกิดเหตุไว้

3. การตั้งกองบัญชาการ (command post) ในสถานที่เกิดเหตุไม่ได้มีระบุในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพียง 1 รายที่กล่าวถึงการตั้ง information center ที่มีความคล้อยคลึงกับการตั้งกองบัญชาการในสถานที่เกิดเหตุ (command post)

4. ประเทศไทยไม่มีการกำหนดกฎหมายในการควบคุมสถานที่เกิดเหตุ และบทลงโทษผู้ที่เข้าสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาต จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ 8 รายจากเจ้าหน้าที่ที่สัมภาษณ์ทั้งหมดกล่าวในข้อเสนอแนะให้มีการออกกฎหมายควบคุมสถานที่เกิดเหตุ

5. ในการหีบห่อวัตถุพยานนั้นไม่ได้มีการระบุในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี แต่ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ 5 ราย พบว่ามี 1 รายกล่าวถึงการหีบห่อวัตถุพยาน

จากข้อมูลการวิจัยที่ได้ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นวิธีในการปฏิบัติเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. พนักงานสอบสวนมอบอำนาจในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้กับตำรวจสายตรวจหรือตำรวจคนแรกที่ยังสถานที่เกิดเหตุให้กั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเทปกันหรืออุปกรณ์กั้นสถานที่เกิดเหตุตามหลักวิชาการ กำหนดระยะขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุ บันทึกข้อมูลและระยะเวลาการเข้า – ออกสถานที่เกิดเหตุของผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุทุกคน และระบุช่วงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุด้วย

2. เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุจะต้องเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เมื่อมาถึงต้องพิจารณาขนาดของสถานที่เกิดเหตุ หากมีผู้ใดล่วงละเมิดสถานที่เกิดเหตุเจ้าหน้าที่นั้นมีสิทธิ์แจ้งให้ออกไปจากสถานที่เกิดเหตุ หากไม่ปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่มีสิทธิ์แจ้งให้ลงโทษได้ตามกฎหมายที่กำหนดโทษไว้

3. ตั้งจุดบัญชาการของสถานที่เกิดเหตุตามความเหมาะสม เพื่อให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชนและรวบรวมข้อมูลให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อใช้ในการวางแผนเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

4. เจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องมีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่ ถุงมือ ถุงครอบเท้า ผ้าปิดปาก หรืออุปกรณ์อื่นใดตามความเหมาะสม และเมื่อเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุจะต้องระมัดระวังสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุนั้น และต้องปฏิบัติตามหลักวิชาการ ไม่กระทำการซ้ำซ้อน

5. หากสถานที่เกิดเหตุไม่สามารถตรวจให้เสร็จสิ้นภายในวันเดียว เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถร้องขอให้พนักงานสอบสวนเก็บรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมาตรวจในวันหลัง และเมื่อตรวจเสร็จแล้วจะต้องทำการคืนสถานที่เกิดเหตุแก่พนักงานสอบสวน

จากผลการศึกษาเรื่องการปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมสามารถพัฒนาเป็นแนวทางในการเข้าสถานที่เกิดเหตุและการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมและคดีทั่วไป คือ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อลดการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
2. จัดระบบโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุเพื่อการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
3. ผลักดันให้มีกฎหมายการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในประเทศไทย และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน
4. จัดงบประมาณให้กับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุให้เกิดความสมดุลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่และรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. นำหลักการในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุจากหลักสากลมาประยุกต์เป็นแนวปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมและคดีอื่นๆ มีวิธีปฏิบัติตนเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุด้วย
2. จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุตระหนักถึงปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุอย่างเหมาะสมเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุ

ดังนั้นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมและทุกคดีที่เกิดขึ้นของประเทศไทยควรได้รับการพัฒนาจากภาครัฐ ในด้านงบประมาณ กำลังพล การออกกฎระเบียบมาบังคับและควบคุมสถานที่เกิดเหตุ และปัจจัยอื่นๆ รวมทั้งความร่วมมือจากประชาชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้าปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นลดการทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียหายด้วย

PRESERVATION PERFORMANCE ON CRIME SCENE IN MURDER CASES.**NUTCHANA SAWASDEE 4836551 PHPH/M****M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN MEDICAL AND PUBLIC HEALTH LAW
ADMINISTRATION****THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHET RATCHADAPANNATHIKUL, Ed..D.
(POPULATION EDUCATION), SURACHAT NA NONGKHAI, Psy.D.
(MANAGEMENT), VITOON EUNGPRABHANTH, Dr. MED****EXTENDED SUMMARY****Background and significance of the problem**

At present, Thailand's social structure has changed considerably from the past, but at the same time, social problems also intensify, particularly, crimes which drastically affect the security in people's life and property. The statistical comparison on 5 groups of crimes across the country conducted between 2004-2006 in the category of awfully serious crimes (group 1) points out that the amount of murderous cases were highest compared with other crimes in the same group. The fact that criminal(s) usually left trace at the crime scene is a pivotal point to the search on evidences and trace of the crime. This leads to the remark that the "Crime scene is like a treasure of evidences". However, evidences at crime scene may lose or change when time goes by. The victim or the third person who access the crime scene due to curiosity or wants to help may distort or damage the evidences inadvertently. Therefore crime scene preservation is very important in protecting evidences not to be destroyed or damaged. Realizing the significance and necessity to preserve and maintain evidences at the crime scene on murderous cases of which consequences seriously impact the life and mind of victims, relatives and the public, the researcher has studied the practices of officers involved in crime scene investigation, problems and barriers of officers' operation according to their roles and duty at the crime scene. The study's results come up with the guidelines for the practices of crime scene preservation in murderous case which can help related officers to carry out their operation more efficiently, render justice, prevent, control and reduce crimes to create maximum benefits to the public.

Objectives of the study

1. To examine the current practices of officers who have roles at the crime scene in the murderous cases and their crime scene preservation in Bangkok.
2. To study and compare the practices of officers who have duties and roles at the crime scene of murderous case in Bangkok and the guidelines of crime scene preservation specified by the Royal Thai Police and the international preservation principles.

Conceptual framework of the study

From the research review, crime scene is a location where the crime is committed and evidences may be found. The evidences can help officers involving with crime scene investigation to find out the fact behind the murder. Therefore, the crime scene is vital and preserving the venue in its original condition is the key objective for crime scene preservation. Officers involved at the crime scene usually include interrogation officer, officers of the Thai Forensic Division, forensic specialists, physician, etc. It is very important to realize that crime scene preservation in its original condition is very helpful to resolve the case.

In Thailand, there is no specific law underlying crime scene preservation for criminal cases, but it is only specified in the Procedure Code and the Police Regulation on Cases in which Type 2 concerning the investigation, Chapter 2 about the investigation and crime scene inspection, in Clause 10.2.1 that mention crime scene preservation. Its important content is as follows:

1. The police chief at the crime area must instruct police officers who have responsibilities to maintain the crime scene to block the place with the police tapes (or the crime scene barrier tapes) and forbid unrelated person to enter the crime scene. Violation does not only destroy the evidences, but may increase trace that does not occur from crime commitment.
2. When the officers of the Thai Forensic Division, the Forensic Campus Division or the Provincial Experts have been informed of the case, they must hurry to the crime spot to inspect the crime scene together with the interrogation officer and

block the crime scene as appropriate based on their consideration about the condition of the area, type of the case, duration of inspection and other suitable reasons. The police tapes or other related equipment must be used to block the crime scene venue.

3. While related officers are investigating the crime scene, to prevent the trace and evidences not to be destroyed, other persons who need to enter the blocked area must get the permission from the interrogation officer or the officers of the Thai Forensic Division, the Forensic Campus Division or the Provincial Experts first, as the case may be.

4. Officers who have the roles to investigate the crime scene must have protection equipment and work carefully not to destroy or depreciate the trace of evidence or increase the trace. They should wear footwear protectors and other equipments depending on necessity of the case.

5. If the crime scene inspection cannot be completed in one day due to any reason or it is necessary to preserve the crime scene first, the crime scene inspection officers must coordinate with the police station of the crime area to keep the crime scene untouched. The crime scene must be blocked until the officers have finished investigation or there is no more necessity.

In some countries, crime scene preservation is enacted in law. In Singapore, there is a law concerning crime scene blockage by police officers and other laws pertaining to crime scene preservation. Moreover, the study of Mr. Samarn Siricharoen (1998) also points out that these laws also exist in U.S.A. and Japan where their forensic procedure is widely progressed.

The Encyclopedia of Forensic Science has some information about crime scene preservation in the part of Crime Scene Investigation and Examination which is taken as an international standard for crime scene preservation practices in all cases including murders, burglary and fire, etc. The researcher has summarized the crime scene preservation practices in the Encyclopedia of Forensic Science as per the followings:

1. The first responsible officer arriving at the crime spot must preserve the crime scene. He must stipulate crime scene scope, guard the entrance and exit of the crime scene and gather preliminary information.

2. The crime scene area must be blocked with the police tapes in 2 layers. The first layer dividing the outer area is the tapes that have a warning “crime scene – keep out”, while the internal area must be blocked with the second tapes written “biohazardous”. The venue must be defined as a controlled area.

3. People entering and exiting the crime scene must be recorded. The information must comprise details about the victim, witness(s), the first responsible officer, doctor, fireman, interrogation officer, crime scene investigation officers, commander, forensic physician and the authorized person. Their accesses and exits the crime scene must be recorded by specifying names, work units, the reason to enter the crime scene, the enter and exit times, the duration they stay at the crime scene and their operation time at the crime scene in all steps.

4. The command post must be set up to compile information, communicate with headquarter and give information to the press.

5. The crowd or onlookers are controlled by using the crime scene blockage equipments and involved persons are imposed with the right to enter and exit the crime scene.

6. There should be the law to control the onlookers so that officers can use their judgment to forbid unrelated people to enter the crime scene and explain their duties at the crime spot.

7. The external area of crime scene must be enforced with the law forbidding onlookers or general people, including the press to record information.

8. The important point is the preservation of evidences at the crime scene where the authority must carry out preliminary investigation and consider the selection of package, containing the evidences in packages, sealing the packages, put a mark and transfer them.

Research methodology

This qualitative research is carried out with 2 methods. The first one is the collection of preliminary data by conducting an in-dept interview on 15 interrogation officers, 5 crime scene investigation officers and 6 forensic doctors working at the crime scenes. Everybody have their operating duty in Bangkok area. The researcher

chose the sampling group with the Purposive Sampling Method and used the Snowball Technique in random sampling where the first person that the researcher interviewed is assumed to have targeted qualifications. The second method is the study on secondary information obtained from sources related to crime scene preservations in both domestic and overseas in the form of documentary research.

The information is analyzed using the Descriptive Method collecting information from the in-dept interview on 3 sampling groups including the interrogation officers, the crime scene investigation officers and forensic doctors. The derived information is studied and compared with the secondary information according to research objectives and summarized into the practices for crime scene preservation for murderous cases.

Research result

The conclusion on the practices of officers in crime scene preservation in murderous case

Step for practices of officers in crime scene

Based on the interviews conducted on 3 groups of officers including the interrogation officers, the crime scene inspection officers and forensic doctors, the researcher has summarized into steps of practices at the crime scene in the murderous case as follows:

1. After the interrogation officer is informed of the murderous case, he must inform the patrolling police officers to block the crime scene immediately. Then other related officers such as the crime scene inspection officer, forensic doctors and other responsible officers must hurry to the crime spot as soon as possible.
2. The interrogation officer must not enter the crime scene as soon as he arrives but he has to take photograph on the crime scene environment, sketch and record the crime scene and wait for all involved officers to enter the crime scene together.
3. When all involved officers have arrived, the crime scene inspection officer must inspect the size of crime scene and adjust the blockage as appropriate. Then, the crime scene inspection officers must inspect the crime scene

together with the interrogation officer in the first place by taking photograph, sketching the crime scene, recording the condition and collecting evidences before letting the forensic doctor to carry out his/her duty.

4. The crime scene inspection officers will re-inspect the crime scene. If the inspection is still not complete. They will inform the inspection officers to preserve the crime scene so that they can come back to inspect afterwards. After the crime scene inspection procedure is complete, the crime scene inspection officer has to return the crime scene to the interrogation officer.

5. After the inspection procedure at the crime scene is complete, the doctor will perform a postmortem and arrange a report to the interrogation officer who owns the case. The crime scene inspection officers will submit the evidences collected from the crime scene to the interrogation officer who will further submit them to the forensic lab. The crime scene inspection officer will collect the verified results and arrange a crime scene inspection report to the interrogation officer owning the case who will compile reports from doctors and inspection officers to support the file of inquests to further submit to the court.

Changes that are usually found when officers arrive at the crime scene

From the interviews on officers working at the crime scene, the following changes are usually found at the crime scene of murderous cases.

1. Many persons both related and not related to the crime scene, for examples, the commanders , the patrolling police officers, the investigation polices, the victim's relatives, people, the press usually walked over, tread the crime scene and damage evidences that can be easily damaged and disappear.

2. The crime scene changed due to environment, animals and unattended period before it is blocked.

3. Sometime the crime scene hardly changed because the area is well blocked.

Practices in crime scene protection and preservation for murderous case

From the interviews on interrogation officers and crime scene inspection officers whose duties are specified in the Procedure Code and the Police

Regulation on Cases concerning crime scene preservation, their practices to preserve the crime scene in murderous case are as follows:

Interrogation officers

1. **Using the protection equipment** - Two of the respondents wore protection gear including gloves and footwear protectors regularly. Five of them wore only gloves and 6 of them never wore protection gear while on duty at all. The interrogation officers did not wear the protection gear because they did not work on evidence collection or do postmortem examination. Some of them only wore the protection gear when they thought it was really necessary.

2. **Traveling to the crime scene** - All interrogation officers hurried to the crime scene but they waited for other related officers there in order to reduce any changes on the crime scene due to their early arrival.

3. **Practices at the crime scene** - All interrogation officers follow the forensic and interrogation principles including walking to the crime scene systematically and follow the principles of practices depending on situation.

Crime Scene Inspection Officers

1. **Using the protection equipment** - The respondents wore full protection gear including footwear protectors, cotton gloves, masks, caps and long sleeves shirts consistently depending on their consideration.

2. **Traveling to the crime scene** - The crime scene inspection officers hurried to the crime scene to prevent other person to destroy evidences.

3. **Practices at the crime scene** They entered the crime scene, touched evidences systematically and avoided walking on the routes they suspected the criminal may had walked. This is to avoid treading on the evidences or trace left by the criminal.

In case of doctors, they did not have direct duty in crime scene preservation but they have the role as the coordinators at the crime scene. Generally, doctors studied crime scene preservation practices in class both at the graduate and undergraduate levels. Some agencies arrange a minor seminar on this topic. For the manual about the practices for crime scene preservation, all doctors responded that there is still no agency to arrange it, but some agencies plan to.

The roles of officers in crime scene preservation in murderous case

Interrogation officer

1. The interrogation officer instructed the patrolling polices to maintain the crime scene first by blocking the venue with police lines or other related equipments. Sometimes, the patrolling polices blocked the area by themselves to stipulate the scope of the crime scene and forbid unrelated persons to enter the blocked areas.

2. They waited until the crime scene inspection officers and forensic physician arrive at the crime scene. Then all of them entered the crime scene together, which can reduce any possible changes. The interrogation officer usually waited around at the crime scene area.

3. If the crime scene inspection was not finished in one day, the interrogation officers would instruct the police officers to preserve the crime scene.

Crime Scene Inspection Officers

1. The crime scene inspection officers could readjust the scope or divided the blocked zone to better suit the crime scene.

2. If uninvolved persons accessed the crime scene, the crime scene inspection officer could ask them to stay away.

3. The crime scene inspection officers had the duty to equip the knowledge about crime scene preservation to interrogation officers, police officers and general people through media.

4. If the crime scene inspection was not finished in the first inspection, the crime scene inspection officers had the duty to inform the interrogation officer to maintain the crime scene area.

Problems, obstacles and restrictions for crime scene preservation in murderous case

From the interviews on related officers working on crime scene inspection, there are problems, obstacles and restrictions in crime scene preservation in murderous case as follows:

1. **Budget** - The officers, particularly the interrogation officers, have insufficient budget to procure protection equipments used in crime scene prevention and protect themselves from destroying or contaminating evidences at the crime scene.

2. **Personnel** - The number of operation personnel is not enough compared with the number of cases, particularly crime scene inspection usually takes a long time in murderous cases. Insufficient crime scene inspection officer is a problem that usually delays the operation, particularly if many cases happen at the same time. Therefore crime scene and evidences may be destroyed or changed due to this problem.

3. **Equipment and tools** used in crime scene preservation include gloves, footwear protectors, mask or other equipments which are still not enough in some agencies. Therefore, sometime the officers do not wear them when they enter the crime scene.

4. **Personnel** are important factor in crime scene inspection. The persons who usually cause most problems are commanders, the press who want information, relatives of the victim, the onlookers or police officers who have the duty in finding the evidences to arrest the culprit. These persons may enter the crime scene carelessly and damage the evidences.

5. **The authority and law** - Thailand does not have the law to sentence the violators if they violate crime scene. Therefore the officers do not have a full authority to bar uninvolved person to enter the crime scene.

6. **Shortage of knowledge in crime scene preservation** - Some officers involving with crime scene and general people still do not have knowledge about the significance of evidences and crime scene preservation.

7. **Environment** is an uncontrollable factor. Officers hurrying to the crime spot to preserve the crime scene can solve this problem.

Suggestions for crime scene preservation in murderous cases

The interviews on officers working at the crime scene have come up with the following suggestions:

1. There should be a person who takes responsibility in crime scene preservation. He/she should record the people who enter and exit the crime scene.

2. Involved persons should follow the crime scene investigation practices ranging from inspecting the crime scene where the crime scene inspection officers and interrogation officers must jointly inspect the crime scene at the initial step, and then the doctor will carry out the postmortem examination. The crime scene must be re-inspected until the inspection procedure is complete, if not the venue must be guarded for further inspection.

3. Equipment, personnel and budget should be sufficient for the operation.

4. Officers having duty at the crime scene and general people must be provided with the knowledge and understanding about the importance of evidences and crime scene.

5. The central information center should be set up to provide information to the press and officers who want to know the details of crime.

6. Law should be enacted and enforced in case the crime scene preservation is violated. Officers having duties at the crime scene must be authorized to handle the violators.

7. The number of crime scene inspection officers must be increased to station at the sub-units of the police command center.

Discussion on the study's results

This research aims to study the practices of crime scene preservation in murderous case on 3 groups of officers including the interrogation officers, the crime scene investigation officers and forensic doctors. Their practices are compared with the international crime scene preservation specified in the Encyclopedia of Forensic Science and the Procedure Code and the Police Regulation on Cases in which Type 2 concerning the investigation, Chapter 2 about the investigation and crime scene inspection and Clause 10.2.1 that mentions crime scene preservation. The research's results point out that the information from the interview generally conformed to the Procedure Code and the Police Regulation on Cases. But in detail, the practices at crime scene face problems caused by many factors, resulting in some defects. The information obtained from the interviews about officers' practices at the crime scene is

mostly in line with the Procedure Code and the Police Regulation on Cases, but some operations do not conform to the international standard specified in the Encyclopedia of Forensic Science. The difference found from the comparison lead to additional findings as follows:

1. In murderous cases, the patrolling polices assigned by the interrogation officer block the crime scene with police lines or barrier equipment because they are usually the first persons arriving at the crime spot. However, the venue is blocked with only one layer, not two as per the standard. Forbidding other persons to enter the crime scene is not stringent because it is always found that the persons both with and without duty entered the crime scene.

2. Practically, most interrogation officers responded that they never recorded the persons who entered and exited the crime scene. The Procedure Code and the Police Regulation on Cases also do not specify this requirement.

3. The establishment of command post at the crime scene is also not specified in the Procedure Code and the Police Regulation on Cases. From the interviews, only 1 crime scene inspection officer mentioned the set up of information center which is similar to the command post.

4. Thailand does not have the law about crime scene control and the penalty on unrelated persons entering the crime scene without permission. From the interview, 8 from all respondent officers suggest that there should be a law to control the crime scene.

5. Packaging the evidence objects is also not specified in the Procedure Code and the Police Regulation on Cases, but from the interviews on 5 crime scene inspection officers, 1 person mentioned packaging the evidences.

The information from the study is summarized into the approaches for crime scene preservation of murderous cases per the followings:

1. The interrogation officer should assign the duty of crime scene preservation to patrolling polices or the first police who arrive at the crime spot to block the scene with police tapes or any blockage equipment according to the crime scene preservation principles. The scope of crime scene must be specified. They

should record the incoming and outgoing times of everybody who enter the crime scene and their operation duration.

2. Officers having duties at the crime scene must hurry to the crime scene. When they arrive, they have to stipulate the size of crime scene. If any uninvolved persons violate the venue, the officers must ask them to leave otherwise officers have to inform the violators about the penalty specified by laws.

3. The command post of the crime scene should be set up as appropriate to give information to the press and compile useful information that can help officers in their crime scene inspection planning.

4. All officers must wear protection gear comprising of gloves, footwear protectors, mask or other suitable equipment. When they enter the crime scene, they must be careful about the venue and evidences. They should follow the principles and must not skip some steps.

5. If the crime scene inspection is not finished in one day, the crime scene inspection officer can ask the interrogation officer to preserve the crime scene so that they can continue the inspection afterwards. After the inspection is complete, the crime scene must be returned to interrogation officer.

The study's results about crime scene preservation practices in murderous cases are developed into 2 guidelines for accessing and preserving the crime scenes. They are 1) the suggestions for policy and 2) the suggestions for operation according to the following details:

Suggestions on policy

1. Cooperation among agencies that have duties at the crime scene is vital to reduce changes of the crime scene in murderous cases.

2. The management structure of involved agencies should be re-arranged for a clear operation in crime scene preservation.

3. The enactment of law concerning crime scene preservation in Thailand should be pushed. The existing laws about evidences and crime scene should be revised to conform to the current social condition.

4. Sufficient budget is needed to allocate to agencies whose staffs work at the crime scenes for a better balance. This will increase efficiency to officers in their operation to get better results.

Suggestions on operation

1. The international crime scene principles should be applied as the guidelines for officers who have duties at the crime scene in murderous and general cases. Officers can hold on as their practices in crime scene preservation.

2. Training should be arranged to officers who work at the crime scene so that they can preserve the crime scene appropriately, as well as providing knowledge to people to realize the significance of crime scene.

Finally, it is important that the crime scene preservation in murderous cases and all cases that occur in Thailand get sufficient supports from state sector in terms of budget, workforce, the enactment of law or regulations to control crime scene. Cooperation of the public and related personnel who work at the crime scene is also vital. All parties should realize the significance of crime scene preservation in murderous case to reduce the destruction of evidences and render justice to the victim.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กองพัฒนาป้องกันและควบคุมอาชญากรรม (กพป.). (2550). สถิติการเปรียบเทียบสถิติคดีอาญา 5 กลุ่มทั่วประเทศ ปี 2547 – 2549 ในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ (กลุ่ม 1). (URL: <http://www.pdccpolice.com/Picture/3648;3611;3619;3637;3618;3610;3648; 360;3637;3618;3610;3611;3637; 47-48-49 a.pdf/> access: 13 Mar 2007)
- กัมพล อรุณพลอด. (2535). การสืบสวนกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทพิศรินทร์วิดิ ภักดีกุล. (2541). ทัศนคติของพนักงานสอบสวนต่อการใช้เครื่องจับเท็จในฐานะเป็น เครื่องมือช่วยในการสืบสวนสอบสวนคดีทางอาญา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนพร วุฒิกรวิภาค. (2544). พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง จิรจรียาเวช และเจตน์ ตาลทิพย์. (n.d.) แนวปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุ ของแพทย์ทั่วไป. (URL : <http://www.ra.mahidol.ac.th/th/office/medicaljournal254802> access: n.d.)
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
- ประมวลกฎหมายอาญา.
- ประมวลระเบียบการตำรวจ ภาค 1 ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี.
- ปริญญา จิตรการณทิกิจ, (2549). หลักกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ปัญญา นรตธรักษา, (2537). ความผิดในการทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย : ศึกษาเปรียบเทียบ กฎหมายของอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ประชุม สถาปิตานนท์. (2520). นิติวิทยาศาสตร์ (พิสูจน์หลักฐาน) Forensic science (Scientific Crime Detection). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร.
- ประมูล สุวรรณสร. (มกราคม 2511). พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Evidence). บทบันทึก. เล่ม 25 ตอน 1: หน้า 31 – 39.
- พงศกรณ์ ชูเวช. (2531). การพิสูจน์หลักฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุตรไพศาล.
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535.
- พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550.
- รุ่งระวี โสขมา. (2539). การนำลายพิมพ์ดี เอ็น เอ มาใช้เป็นพยานในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2546). กฎหมายการแพทย์: ความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- _____. (2548). นิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicine) LW 441. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภชัย ไตรสมบุญ. (2546). การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ. สารนิพนธ์ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมพงศ์ เกษมสิน. (2514). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกษมสุวรรณ.
- สมพร พรหมพิตร และศรีนิดา พรหมพิตร. (2543). เชิงปฏิบัติ: คดีความผิดต่อชีวิตและร่างกาย. (พิมพ์ครั้งแรก). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- สถิตย์ สืบพงษ์ศิริ. (2546). ความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย มูลนิธิป้องกันภัยกู้ภัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (n.d.). การป้องกันสถานที่เกิดเหตุ (Protecting the crime scene) by George Schiro. (URL : <http://www.forensic.police.go.th/crime01.pdf/> access: n.d.)
- สันติ์ สุขวัฒน์. ม.ป.ป. วิธีการตรวจเก็บและใช้ประโยชน์จากพยานวัตถุในสถานที่เกิดเหตุ. ภาควิชาวิทยาการตำรวจ ส่วนวิชาสืบสวนและสอบสวน โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- สมาน ศิริเจริญสุข. (2541). การรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- แสวง บุญเฉลิมวิภาส และอนเนก ชมจินดา. (2546). กฎหมายการแพทย์ : วิเคราะห์ปัญหากฎหมายจากการเริ่มต้นของชีวิตในครรภ์มารดา ถึงภาวะแกนสมองตาย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- สุวัฒน์ ศรีพงษ์สุวรรณ. (2544). ประมวลกฎหมายอาญาบับสมบุรณ์ พร้อมด้วยคำอธิบายเรียงมาตรา 1 ถึง 398. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ.
- โสภณ รัตนกร. (2547). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ.
- อรรถพล เข้มสุวรรณวงศ์ และคณะ. (2546). นิติวิทยาศาสตร์ 1 เพื่อการสืบสวนสอบสวน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : บริษัท ทีซีจี พรินติ้ง จำกัด.
- อัมณ พูบุรุษ. (2532). อาชญาวิทยาและอาชญากรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

- Baldwin, H B and May, C Puskarich. (2000). Preservation. In Siegel, Jay A, Saukko, Pekka J, and Knupfer Geoffrey C.. Encyclopedia of Forensic Sciences Volume one. UK: Academic Press.
- Card, Richard. (1988). Introduction to Criminal Law. 11th ed. Great Britain: Thomson Litho Ltd.
- Dienstein, William. (1956). Technics for the crime investigator. 2nd ed. USA: Charled C Thomas Publisher.
- Hickey, Eric. (2003). Encyclopedia of Murder and Violent Crime. United State.
- Hobson, B. (1992). Fire investigation : a new concept. Illinois: Charles C Thomas Publisher.
- Horswell, John. (2004). The Practice of Crime Scene Investigation. USA: CRC Press.
- Lee, Henry C, Palmbanh, Timothy M. and Miller, Marilyn T. (2003). Henry Lee's Crime Scene Handbook. California USA.
- Michael Jefferson R. (2004) Crime Scene Investigation and Reconstruction : with guidelines for crime scene search and physic evidence collection. 1st ed. USA: Pearson Education, Inc.
- Police Patrol Manual - Singapore Police Force.
- Singapore Law Statutes.
- Smith & Hogen, (1983). Criminal Law. 5th ed. Butterworth & Co (publishers) Ltd. London Great Britain.

ภาคผนวก ก

COA. No. MU-IRB 2008/211.0212

Documentary Proof of Mahidol University Institutional Review Board

Title of Project. Preservation Performance on Crime Scene in Murder Cases
(Thesis for Master Degree)

Principle Investigator. Miss Nutchana Sawasdee

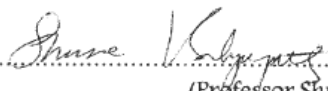
Name of Institution. Faculty of Public Health

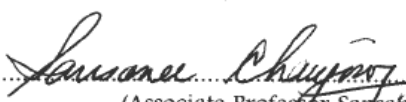
Approval includes. Annual Report version received date 7 November 2008

Mahidol University Institutional Review Board is in full compliance with International Guidelines for Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

Date of Renewal (1st). 24 September 2008

Date of Expiration. 23 September 2009

Signature of Chairman.
(Professor Shusee Visalyaputra)

Signature of Head of the Institute.
(Associate Professor Samsahee Chaiyaroj)
Vice President for Research and Academic Affairs

Office of the President, Mahidol University, 999 Phuttamonthon 4 Rd., Salaya, Phuttamonthon District,
Nakhon Pathom 73170. Tel. (662) 8496223-5 Fax. (662) 8496223

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เรื่อง

การปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม สำหรับพนักงานสอบสวน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป จำนวน 4 ข้อ

1. ชื่อ.....
2. ตำแหน่ง.....
3. วุฒิการศึกษา.....
4. ประสบการณ์การทำงานในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม จำนวน 6 ข้อ

1. พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้างในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม อธิบายทั้งก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุ ขณะอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ และหลังเข้าสถานที่เกิดเหตุ
.....
.....
.....
2. เมื่อพนักงานสอบสวนมาถึงยังสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมแล้ว พบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก่อนพนักงานสอบสวนมาถึงอย่างไรบ้างในสถานที่เกิดเหตุ
.....
.....
.....
3. พนักงานสอบสวนมีวิธีปฏิบัติตนอย่างไรบ้างในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพของสถานที่เกิดเหตุ
.....

-
-
4. พนักงานสอบสวนมีวิธีการอย่างไรในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
อธิบายทั้งก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุ ขณะอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ และหลังเข้าสถานที่
เกิดเหตุ

-
-
-
5. พนักงานสอบสวนพบปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่
เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมอย่างไรบ้าง

-
-
-
6. พนักงานสอบสวนมีข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

๓๓๓๓ ขอขอบคุณในการตอบแบบสัมภาษณ์ ๑๑๑๑

แบบสัมภาษณ์เรื่อง
การปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป จำนวน 4 ข้อ

1. ชื่อ.....
2. ตำแหน่ง.....
3. วุฒิการศึกษา.....
4. ประสบการณ์การทำงานในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม จำนวน 6 ข้อ

1. เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้างในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม อธิบายทั้งก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุ ขณะอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ และหลังเข้าสถานที่เกิดเหตุ
.....
.....
.....
2. เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุไปถึงสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมสภาพสถานที่เกิดเหตุมีลักษณะอย่างไรและพบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมอย่างไร
.....
.....
.....
3. เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมีวิธีปฏิบัติตนอย่างไรบ้างในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพของสถานที่เกิดเหตุ
.....
.....
.....

4. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีบทบาทอย่างไรบ้างที่เกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

.....

.....

.....

5. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุพบปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

6. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นแนวทางในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

.....

.....

.....

๓๓๓๓ ขอขอบคุณในการตอบแบบสัมภาษณ์ ๒๒๒๒

แบบสัมภาษณ์เรื่อง
การปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
สำหรับแพทย์นิติเวช

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป จำนวน 4 ข้อ

1. ชื่อ.....
2. ตำแหน่ง.....
3. วุฒิการศึกษา.....
4. ประสบการณ์การทำงานในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม จำนวน 5 ข้อ

1. แพทย์นิติเวชมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้างในสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม
อธิบายทั้งก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุ ขณะอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ และหลังเข้าสถานที่เกิดเหตุ
.....
.....
.....
2. เมื่อแพทย์นิติเวชมาถึงยังสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมแล้ว พบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุอย่างไรบ้าง
.....
.....
.....
3. แพทย์นิติเวชได้รับการอบรมหรือมีคู่มือในการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมอย่างไรบ้าง
.....
.....
.....

4. แพทย์นิติเวชพบปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ
ในคดีฆาตกรรมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

5. แพทย์นิติเวชมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ
ในคดีฆาตกรรม

.....

.....

.....

๓๓๓๓ ขอขอบคุณในการตอบแบบสัมภาษณ์ **๑๑๑๑**

ภาคผนวก ก

สรุปบทสัมภาษณ์

พนักงานสอบสวน

1. พนักงานสอบสวน สบ. 1

วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ตร.) , นิติศาสตรบัณฑิต
ประสบการณ์ทำงาน 3 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หลังจากได้รับแจ้งเหตุพนักงานสอบสวนจะแจ้งให้สายตรวจพื้นที่ที่รักษาสถานที่เกิดเหตุ ก่อนโดยการเอาเชือกไปกั้นในกรณีพื้นที่กว้าง ถ้าเป็นกรณีอาคารจะปิดประตูทางขึ้นลง จากนั้น รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามระเบียบ แล้วแจ้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช ถ้าไปก่อนเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหรือแพทย์นิติเวช เมื่อพนักงานสอบสวน มาถึงสถานที่เกิดเหตุก็จะถ่ายรูปในลักษณะเป็นมุมกว้างรวมทั้งประชาชนที่มามุงดูด้วย ทำบันทึก ทำ แผนที่เบื้องต้น บันทึกตำแหน่งที่พบศพ สภาพของที่เกิดเหตุ สภาพศพ เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลของ พนักงานสอบสวน จากนั้นรอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเก็บข้อมูลในบริเวณก่อนที่จะถึงจุดพบ ศพ แล้วรอจนกว่าแพทย์นิติเวชมา แพทย์จะเข้าไปดูรายละเอียดเกี่ยวกับศพพร้อมพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจะเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอย่างละเอียดอีกครั้งร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบที่เกิด เหตุหลังจากแพทย์ตรวจศพเสร็จแล้ว จากนั้นเมื่อพนักงานสอบสวนกลับถึงสถานีตำรวจต้องทำบันทึก ลงประจำวัน บันทึกตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแผนที่ ของสถานที่เกิดเหตุด้วย

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

ไม่สามารถบอกได้ว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างจากข้อเท็จจริง เพราะหลังจากที่ ประชาชนที่พบแจ้งก็จะให้พนักงานสายตรวจเข้าไปกั้นสถานที่เกิดเหตุ ดังนั้นพนักงานสอบสวน ไปถึงสถานที่เกิดเหตุก็จะไม่สามารถบอกได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดี ฆาตกรรม

พนักงานสอบสวนได้รับความรู้ว่าควรใส่ถุงมือและถุงเท้าในสถานที่เกิดเหตุ แต่ ในทางปฏิบัติไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าว

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

หลังจากจับกุมเหตุพนักงานสอบสวนแจ้งสายตรวจในพื้นที่เข้าไปรักษาพื้นที่ก่อน โดย กรณีที่เป็นพื้นที่กว้างก็จะให้เชือกกันไม่ให้ประชาชนเข้าไป ในกรณีที่เป็นการปิดประตู โดยสายตรวจจะไม่เข้าสถานที่เกิดเหตุก่อนที่พนักงานสอบสวนจะมา การรักษาสถานที่เกิดเหตุจะดำเนินไปจนคดีสิ้นสุดไม่ได้ เชือกที่กันสถานที่เกิดเหตุมีลักษณะเฉพาะ (police line) โดยจะมีทั้งของพนักงานสอบสวนและสายตรวจ หากในกรณีที่ไม่มีเชือกกันสถานที่เกิดเหตุหรือเชือกกันสถานที่เกิดเหตุไม่พอจะให้สายตรวจมาเป็นคนยืนกันไว้เลย

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- พนักงานสอบสวนขาดอุปกรณ์ป้องกันการปนเปื้อนในสถานที่เกิดเหตุได้แก่ถุงมือและถุงที่สวมรองเท้า
- พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจที่จะบอกได้ว่าใครจะเข้าสถานที่เกิดเหตุได้บ้างเนื่องจากในคดีฆาตกรรมเป็นคดีใหญ่ผู้บังคับบัญชาระดับสูง คนติดตาม หรือสื่อจะเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ
- งบประมาณที่ใช้ในการเข้าร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เช่น กล้องถ่ายภาพ

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุต้องการให้มีคนรับผิดชอบและดำเนินการอย่างชัดเจนอาจเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการสั่งการ จำกัดจำนวนคนได้
- มีการปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุให้มากที่สุด เพราะในความเป็นจริงแล้วเจ้าหน้าที่ฝ่ายไหนที่มาก่อนก็ต้องการเข้าทำหน้าที่ของตนก่อนโดยไม่เป็นลำดับขั้นตอน กรณีผู้บังคับบัญชามาแล้วจะเข้าสถานที่เกิดเหตุก่อน คล้ายกับการข้ามขั้นตอนกัน
- มีการทำบัญชีว่าฝ่ายนี้มีกี่คนที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อจะมีบัญชีบุคคลเข้าร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
- ทุกคนสวมถุงมือถุงเท้าก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุให้เป็นระบบ ในกรณีกฎหมายในกรณีสถานที่เกิดเหตุที่ซับซ้อนแล้วมีบุคคลบุกรุกเข้าไปอยากให้มีโทษทางอาญาหรือมาตรการบังคับส่วนอื่น

2. พนักงานสอบสวน สบ. 1

วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรบัณฑิต (ตร.) , นิติศาสตรบัณฑิต

ประสบการณ์ 3 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หลังจากรับแจ้งเหตุ กรณีคดีฆาตกรรมทั่วไปจะแจ้งเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และแพทย์นิติเวช และส่งสายตรวจที่ไปก่อนให้รักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ ในขณะที่ไปตรวจ จะเตรียมอุปกรณ์ไปตรวจชุดหนึ่ง มีกล้องถ่ายรูป เมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุก็จะไม่เข้าดูศพทันทีจะดูรอบๆ ก่อน เมื่อแพทย์มาถึงจะสอบถามแพทย์ถึงรายละเอียดและความเห็นเบื้องต้นของแพทย์ก่อน ในส่วน การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุตรวจ พนักงานสอบสวนมี หน้าที่ในการลงบัญชีวัตถุพยานที่เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานเก็บมาส่งให้ แล้วพนักงานสอบสวน มีหน้าที่ส่งตรวจพิสูจน์วัตถุพยานตามหน่วยต่างๆ ตามชนิดของวัตถุพยานนั้น และดำเนินการส่งศพ ไปผ่าที่โรงพยาบาลตามที่ตกลงกันไว้ จากนั้นจะดูสถานที่เกิดเหตุ หากเป็นเวลากลางคืนจะต้องเข้า ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในเวลากลางวันอีกครั้งหนึ่ง ถ้าเกิดในเวลากลางวันก็จะตรวจให้เสร็จในครั้ง เดียวหากไม่มีอะไรได้แย้ง จะไม่มีการเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้ หลังออกสถานที่เกิดเหตุก็จะทำการส่ง วัตถุพยานตรวจแต่ละหน่วยงาน ทำสำนวนสอบพยานบุคคล แล้วคอยติดตามผลการตรวจ ตาม รายงานผลการชันสูตรที่ผ่าศพตรวจ นำหลักฐานมาพิจารณาดูว่าเป็นอย่างไร มีความผิดเกิดขึ้น หรือไม่ หากมีความผิดเกิดขึ้นใครเป็นผู้กระทำผิด หากมีผู้กระทำผิดหลักฐานยืนยันผู้กระทำความผิด นำมาพิจารณาประกอบกับพยานบุคคลแล้วพิจารณาว่าเข้ากับพยานวัตถุหรือไม่

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

ปกติตำรวจสายตรวจและเจ้าหน้าที่มูลนิธิจะไปถึงเป็นคนแรก แต่จะไม่เข้าไปยุ่งกับ ศพ จากประสบการณ์ไม่มีใครเคยเคลื่อนย้ายศพก่อน แต่สถานที่เกิดเหตุจะมีบุคคลทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่เองที่เข้าไปเหยียบย่ำก่อนอยู่แล้ว

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดี ฆาตกรรม

พนักงานสอบสวนจะยังไม่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุก่อนหากแพทย์นิติเวชและ เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุยังไม่มา จะรอเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุพร้อมกัน ในเรื่องอุปกรณ์ รักษาสถานที่เกิดเหตุจะมีเชือกรักษาสถานที่เกิดเหตุ ส่วนถุงมือก็ไม่ได้ใช้เพราะไม่ได้จับศพเอง ใน กรณีวัตถุพยานก็จะให้เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานเก็บให้

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

ก่อนพนักงานสอบสวนเข้าสถานที่เกิดเหตุก็จะสั่งให้สายตรวจรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ โดยสายตรวจจะมีเชือกกั้นสถานที่เกิดเหตุ แต่ถ้าไม่มีไปก็จะรักษาไม่ให้ประชาชนเข้าไป ให้อยู รอบๆ ก่อน แล้วจะรอแพทย์นิติเวชและเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ก่อนจึงจะเข้าไป โดยที่เกิด เหตุพนักงานสอบสวนดูรอบๆ ก่อน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ในกรณีเกิดฆาต

การจราจรหรือเป็นอันตรายก็จะถ่ายรูปก่อนแล้วเคลื่อนย้ายแต่ไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุ ในกรณีไม่มีประเด็นโต้แย้งหลังจากตรวจแล้วก็จะคืนสถานที่เกิดเหตุ ในกรณียังมีประเด็นต้องสงสัยก็จะเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อนแล้วให้สายตรวจเป็นผู้จึงเชือกเก็บไว้ แต่จะไม่มีคนเฝ้าตลอดเพราะตำรวจมีกำลังน้อย แต่ในกรณีสำคัญก็จะพยายามให้เฝ้าให้ตลอด

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- เจ้าหน้าที่มูลนิธิและเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนเข้าไปยังที่รอบๆ ที่เกิดเหตุ เมื่อพนักงานสอบสวนเข้าไปสถานที่เกิดเหตุก็ถูกทำลายไปบ้างแล้ว
- ยังไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจโดยตรงว่าให้ตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุโดยตรง และในกรณีที่เจ้าของบ้านเป็นคนผู้ฆาตกรรมเองแล้วไม่ให้เข้าจะอย่างไร ในกรณีที่อยากจะขอสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อนแต่เจ้าของบ้านอยากเอาสถานที่เกิดเหตุคืน พนักงานสอบสวนไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไร

6. ข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- เจ้าหน้าที่มูลนิธิ เจ้าหน้าที่สายตรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนควรจะมีความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
- เจ้าหน้าที่ ตรวจสถานที่เกิดเหตุ ควรจะมีจำนวนมากกว่านี้ เพราะบางครั้งหากมีคดีเกิดพร้อมกันก็ต้องรอตรวจสถานที่เกิดเหตุนาน ควรจะมีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยย่อยให้มากขึ้น
- อุปกรณ์ของโรงพักก็ต้องมีพร้อมที่จะตรวจเก็บเองได้ พนักงานสอบสวนบางคนก็ยังไม่รู้วิธีตรวจเก็บหลักฐาน ในกระเป๋าดูตรวจสถานที่เกิดเหตุที่ให้มาส่วนมากจะมีแค่ถุงฝุ่นปิดลายนิ้วมือ อุปกรณ์อื่นก็ต้องหาซื้อเอง

3. พนักงานสอบสวน สบ. 1

วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรบัณฑิต (ตร.) , นิติศาสตรบัณฑิต

ประสบการณ์ 19 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

เบื้องต้นถ้าได้รับแจ้งเหตุฆาตกรรมแล้วพนักงานสอบสวนต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่สายตรวจหรือเจ้าหน้าที่เข้าสถานที่เกิดเหตุก่อนเรา โดยให้ใช้เชือกกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ไม่ให้บุคคลไม่เกี่ยวข้องเข้าสถานที่เกิดเหตุก่อน แล้วก็แจ้งผู้บังคับบัญชาทราบ แจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และถ้ามีผู้เสียชีวิตก็แจ้งแพทย์นิติเวชมาชันสูตร ทำการถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุไว้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุปกติจะเก็บร่องรอยพยานหลักฐานในส่วนที่เป็นประโยชน์ในการ

รวบรวมหลักฐานเป็นแนวทางในการสืบสวนหาตัวคนร้ายในส่วนในกรณีไม่ทราบตัวคนร้าย ในกรณีทราบตัวคนร้ายจะนำมาเป็นพยานวัตถุในการตรวจพิสูจน์การกระทำความผิด หลังจากออกจากสถานที่เกิดเหตุแล้วมีการกระทำที่เป็นการสืบเนื่องกันคือ หลังจากตรวจสถานที่เกิดเหตุและเก็บพยานวัตถุจากสถานที่เกิดเหตุแล้ว หากมีพยานวัตถุ พยานสิ่งของที่ต้องนำมาส่งตรวจยังสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ต้องนำส่งตรวจ เพื่อนำผลการตรวจที่เกี่ยวข้องมาประกอบการสอบสวน แล้วพิจารณาทำการสอบสวนในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

การเปลี่ยนแปลงคือร่องรอยพยานหลักฐานบางครั้งอาจถูกเปลี่ยนแปลงไปจากผู้ไปถึงที่เกิดเหตุก่อน ในส่วนนี้อาจทำให้การสอบสวนขาดตกบกพร่องหรือผิดไปจากข้อเท็จจริง การที่บุคคลที่เข้าไปนั้นไม่สามารถระบุได้ในแต่ละครั้ง เพราะบางกรณีที่ประชาชนที่ไม่ทราบเข้าไปในที่เกิดเหตุ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปเหยียบย่ำในสถานที่เกิดเหตุทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปของสถานที่เกิดเหตุ

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

โดยทั่วไปสิ่งที่พนักงานสอบสวนทำคือ กันไม่ให้คนเข้าไปและทำการถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุไว้ เพราะเหตุว่าบางครั้งสถานที่เกิดเหตุเราอาจจะยังดูไม่ละเอียดเพียงพอ แต่เมื่อพนักงานสอบสวนกลับมาแล้วมาดูจากภาพถ่ายอีกครั้งหนึ่งอาจจะเห็นจุดสำคัญที่ในที่เกิดเหตุเราอาจจะมองผ่านไป ภาพถ่ายเป็นสิ่งสำคัญไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุก็จะไม่ได้มีการใช้ถุงมือหรือถุงครอบเท้าเพราะจะแจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเป็นหลักอยู่แล้ว โดยปกติหากจำเป็นในการเข้าสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนก็จะใช้แค่ถุงมือ

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

หลักๆ คือกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอันดับแรก สองให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุและเข้าเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ในกรณีกันคนเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุจะใช้เชือกฟางหรือเทปกันรอบๆ สถานที่เกิดเหตุสัก 5-10 เมตร แล้วกันเป็นสองชั้น โดยดูว่าสถานที่เกิดเหตุมีร่องรอยขนาดไหน ในกรณีเป็นคดีฆาตกรรม ชั้นแรกเป็นศพ ชั้นที่สองเป็นจุดที่วัตถุพยานตก ชั้นที่สามเป็นรอบๆ บริเวณที่เกิดเหตุ ในกรณีฆาตกรรมทั่วๆ ไปก็ชั้นเดียวก็พอ แต่กรณีที่มิระเบิดด้วยก็ต้องมีการกันให้มากขึ้น เพราะมีรัศมีของสะเก็ดระเบิด

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- กำลังพลที่ไปช่วยรักษาสถานที่เกิดเหตุไม่มี

- อุปกรณ์ที่ใช้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุขาดแคลน
- ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ เช่นแจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเวลาหนึ่ง ก็จะมาถึงสถานที่เกิดเหตุช้ามาก และหากวันนั้นเกิดฝนตกวัตถุพยานก็เปลี่ยนแปลงไป

- การร่วมมือของประชาชนที่มาดูสถานที่เกิดเหตุ
- นักข่าวที่มาดูที่เกิดเหตุต้องการข่าวและภาพถ่ายก็เป็นอุปสรรคในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุได้

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ควรมีการปรับบทเพิ่มโทษ คือถ้าพนักงานสอบสวนสั่งไม่ให้ใครเข้าสถานที่เกิดเหตุมากที่สุดก็มีแค่โทษในการขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน น่าจะมีความผิดเฉพาะลงโทษให้เกิดความกลัว มีสภาพบังคับทางกฎหมายมีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนดีขึ้น และพยานหลักฐานมีความสมบูรณ์กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4. รองผู้กำกับการฝ่ายสืบสวนสอบสวน

วุฒิการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต

ประสบการณ์ 24 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ลงประจำวันการรับแจ้งก่อนไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เตรียมอุปกรณ์ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ สมุดจดรายละเอียด คลิปเมตรวัดระยะ กล้องถ่ายรูป ยานพาหนะพร้อมพลจับแล้วแจ้งให้ฝ่ายสืบสวนร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ โดยกรณีการรักษาสถานที่เกิดเหตุจะมีสายตรวจซึ่งไปถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนจะทำการรักษาสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น โดยใช้เชือกกันสถานที่เกิดเหตุไว้ป้องกันไม่ให้ประชาชนเข้าไปทำให้สถานที่เกิดเหตุเกิดความเสียหายในด้านพยานหลักฐาน และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นด้วย คือแพทย์มาร่วมชันสูตรพลิกศพ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ โดยพนักงานสอบสวนจะไม่เข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุก่อน รอจนครบทุกฝ่ายจะร่วมเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ แล้วทำการเก็บข้อมูลหลักฐานที่น่าสงสัยที่ตกในที่เกิดเหตุ ในขณะเดียวกันจะแจ้งให้ฝ่ายสืบสวนออกสืบสวนหาพยานที่เกี่ยวข้องกับเหตุที่เกิดขึ้นในบริเวณที่เกิดเหตุ จากนั้นในส่วนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีจะส่งตรวจพิสูจน์เพื่อการสืบสวนหาตัวคนร้าย หรือเป็นหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาที่จับกุมตัวไว้แล้ว ส่วนศพจะส่งไปชันสูตรเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริง เพราะการชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุเป็นการหาพฤติการณ์เบื้องต้นเท่านั้น ต้องส่งตรวจยังห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจวิเคราะห์ทางด้านวิทยาศาสตร์

ต่อไป แล้วพนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนถึงข้อเท็จจริง สาเหตุ และพยานหลักฐานและพยานบุคคลต่างๆ จัดให้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบเพราะคดีฆาตกรรมถือเป็นอาญาแผ่นดินเพื่อเป็นสถิติคดีให้พนักงานสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนการสอบสวน แล้วส่งให้พนักงานอัยการพิจารณามีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไป

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

จากประสบการณ์พบว่าอาจจะมีบุคคลหนึ่งบุคคลใด อาจจะเป็นญาติหรือบุคคลที่พบเหตุก่อนแล้วเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ แล้วกระทำการโดยไม่มีเจตนาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนในกรณีที่เกิดเหตุอยู่นอกอาคาร ไม่มีสิ่งปกคลุมจะพบปัญหาจากดินฟ้าอากาศในกรณีที่เหตุเกิดขึ้นมานานแล้วสภาพสถานที่เกิดเหตุจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งจากดินฟ้าอากาศหรือจากสัตว์

3. การปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ด้านอุปกรณ์ป้องกันจะใช้อุปกรณ์จากกองพิสูจน์หลักฐาน ได้แก่ถุงมือ และจะมีการสวมถุงพลาสติกไว้ที่เท้าเมื่อจะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเพื่อไม่ให้เกิดรอยเท้าเพิ่ม โดยมักจะปฏิบัติเป็นประจำ

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจซึ่งจะมีหน้าที่สนับสนุนการทำงาน โดยให้ทำการกั้น police line และกรณีผู้สนับสนุนจะให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิโดยไม่เกินสองนายเข้ามาช่วยพนักงานสอบสวนหรือแพทย์ในการชันสูตรพลิกศพ โดยจะไม่ให้เข้ามามากเกินไปไม่ให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลาย

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ประชาชนเข้ามาดูสถานที่เกิดเหตุ การมุ่งดูกระทบต่อปัญหาอุปสรรคจราจรได้
- สื่อมวลชนเข้ามาเก็บภาพและข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุ
- เจ้าหน้าที่มูลนิธิซึ่งในบางคนจะไม่ปฏิบัติตามขอบเขต อ้างว่ามีเจตนาจะช่วยบางครั้งจะเข้ามายังสถานที่เกิดเหตุมากเกินไป
- อำนาจทางกฎหมายคือผู้ถูกบังคับใช้มักไม่เข้าใจอำนาจของพนักงานสอบสวนในบางเรื่อง เช่นการสั่งห้ามเข้าที่เกิดเหตุของสื่อมวลชนแล้วแสดงความไม่พอใจ หรืออำนาจในการสอบปากคำพยาน ซึ่งมักจะไม่ได้ความร่วมมือเพราะกลัว เสียเวลา ไม่อยากยุ่งเกี่ยว

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ควรมีการออกกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้อำนาจแก่นักงานสอบสวนว่ามีอำนาจใดบ้างในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การตรวจสอบข้อเท็จจริงต่างๆ ในที่เกิดเหตุ และควรออกกฎหมายห้ามสื่อมวลชนในการถ่ายภาพหรือเสนอข่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวหรือญาติของผู้เสียชีวิต และมีกฎหมายที่เป็นข้อห้ามไม่ให้พนักงานสอบสวนเปิดเผยข้อมูลแก่สื่อมวลชน

5. พนักงานสอบสวน (สบ. 2)

วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ตร.)

ประสบการณ์ 3 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หลังจากได้รับแจ้งแล้วพนักงานสอบสวนพร้อมผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เตรียมอุปกรณ์ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยคนที่เข้าสถานที่เกิดเหตุคนแรกคือเจ้าหน้าที่สายตรวจ เมื่อพนักงานสอบสวนไปถึงจะไปรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยพนักงานสอบสวนต้องเตรียมกล้องถ่ายรูป สมุดจดที่เกิดเหตุ ปากกา ดินสอ ตลับเทปไว้ จากนั้นพนักงานสอบสวนจะวาดสถานที่เกิดเหตุโดยสังเขป วัดระยะ บันทึกรายละเอียดโดยละเอียด เช่น กลิ่น แสง เสียง ที่คิดว่ามีความเกี่ยวข้องกับคดี แจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจมาตรวจโดยละเอียด แจ้งแพทย์นิติเวชมาร่วมตรวจสอบ โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะเก็บวัตถุพยานที่เกี่ยวข้องแล้วมอบให้พนักงานสอบสวนแล้วพนักงานสอบสวนจะส่งหลักฐานเหล่านั้นไปให้สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจตรวจวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง ส่วนศพจะให้มูลนิธิส่งไปยังสถาบันนิติเวชตามใบนำส่งของพนักงานสอบสวน แล้วจะมีการสอบปากคำพยาน แล้วมีการติดตามผลตามที่ส่งไปแล้วนำมาประมวลผลหาผู้กระทำความผิด

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

มักเกิดจากการมุงดูสถานที่เกิดเหตุของประชาชนก่อนที่จะตำรวจชุดแรกจะเข้ามาถึงสถานที่เกิดเหตุที่มีการฆาตกรรม

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

เบื้องต้นจะใช้ police line กันสถานที่เกิดเหตุ โดยตามหลักการนั้นพนักงานสอบสวนจะไม่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ จะรอจนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมายังสถานที่เกิดเหตุแล้วจะแนะนำสภาพสถานที่เกิดเหตุหรือเข้าตรวจพร้อมกัน ในการใช้ถุงครอบเท้าหรือถุงมือนั้นโดยปกติไม่ได้ใช้ เพราะเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีหน้าที่ในการเก็บ

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

หลักๆ คือการใช้ police line โดยเจ้าหน้าที่สายตรวจจะเป็นคนกั้นก่อนที่พนักงานสอบสวนจะไปถึง ในการเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุจะมีวิธีการในการตรวจอย่างเป็นระบบ จากประสบการณ์แล้วไม่เคยมีการเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้ จะตรวจให้เสร็จในครั้งเดียว

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดี

มาตรการ

- วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีจำนวนน้อย
- บุคคลผู้มีความรู้ในการปฏิบัติ

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- พยานที่เกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการ

สอบปากคำ

- เพิ่มหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการของสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจให้มากยิ่งขึ้น เพราะมีปริมาณไม่เพียงพอกับการตรวจทั่วกรุงเทพฯ

6. พนักงานสอบสวน (สบ. 1)

วุฒิการศึกษา นิติศาสตร์บัณฑิต

ประสบการณ์ 1 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีมาตรการกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อได้รับแจ้งเหตุแล้วต้องรายงานผู้บังคับบัญชา แล้วรีบไปสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด รักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมให้มากที่สุด กันคนเข้ามายังสถานที่เกิดเหตุ แจ้งแพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุให้มาร่วมตรวจ ขณะอยู่ในสถานที่เกิดเหตุจะต้องติดตามแพทย์นิติเวชในขณะพลิกศพ สอบถามประเด็นการตายจากแพทย์และเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ หลังเข้าสถานที่เกิดเหตุจะนำศพส่งสถาบันนิติเวช รอฟผลจากแพทย์ ส่วนของหลักฐานจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุในการเก็บหลักฐาน แล้วจะมอบหลักฐานที่เก็บให้กับพนักงานสอบสวน แล้วพนักงานสอบสวนจะทำหนังสือพร้อมกับหลักฐานที่เก็บส่งสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจอีกครั้งหลังตรวจที่เกิดเหตุแล้ว

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีมาตรการเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

ส่วนใหญ่เกิดจากบุคคลอื่นมาเพิ่มพยานหลักฐานคือรอยเท้า มีการหยิบจับเปลี่ยนแปลงหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ

3. การปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดี

มาตรการ

พนักงานสอบสวนแจ้งสายตรวจที่อยู่ใกล้ที่สุดเข้าไปรักษาและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ ก่อนในการปฏิบัติจริงแล้วไม่ค่อยมีการใส่ถุงมือเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ในการกั้นสถานที่เกิดเหตุ จะมีมูลนิธิช่วยกันสถานที่เกิดเหตุ โดยจะมีสายกันสถานที่เกิดเหตุในการกั้นโดยไม่ใช้วัสดุอื่น

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

มีการใช้อุปกรณ์ป้องกัน มีการวางแผนการปฏิบัติงาน ในกรณีมีการเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้ โดยจะพยายามกลับมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุซ้ำในวันเดียวกันกับที่ได้รับแจ้ง

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดี

มาตรการ

- อุปกรณ์เครื่องมือในการเก็บพยานหลักฐานไม่เพียงพอ
- พนักงานสอบสวนไม่มีความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุมากพอ

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ควรกำหนดระยะหรือขอบเขตของบริเวณสถานที่เกิดเหตุที่จะไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปเพิ่มพยานหลักฐาน
- เพิ่มอุปกรณ์ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ

7. พนักงานสอบสวน (สบ. 2)

วุฒิการศึกษา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม)

ประสบการณ์ 10 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีมาตรการกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อได้รับแจ้งเหตุพนักงานสอบสวนจะเตรียมตัว เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ ได้แก่ เทป กั้นสถานที่เกิดเหตุ ไฟฉาย สายวัดระยะ ติดต่อผู้ที่มาร่วมตรวจโดยประสานกับแพทย์นิติเวชร่วมกับ พนักงานสืบสวน แจ้งผู้บังคับบัญชา เมื่อถึงที่เกิดเหตุจะกั้นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกจากบริเวณสถานที่เกิดเหตุ ทำการกั้นสถานที่เกิดเหตุโดยเจ้าหน้าที่สายตรวจเพราะเป็นผู้พบเหตุเป็นคนแรกๆ ใช้เทปกั้นซึ่งเจ้าหน้าที่สายตรวจจะมีความรู้ในการกั้นสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้กำกับดูแลให้รัดกุมมากยิ่งขึ้น และแจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมาเก็บพยานหลักฐาน พนักงานสอบสวนจะเก็บพยานหลักฐานคร่าวๆ แต่ในส่วนรายละเอียดจะให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเก็บ แล้วพนักงานสอบสวนจะหาพยานต่างๆ โดยรอบสถานที่เกิดเหตุ กรณีพยานบุคคลจะ

นำมาสอบปากคำ แต่พยานหลักฐานจะส่งตรวจพิสูจน์ โดยจะต้องนำมาวิเคราะห์พยานหลักฐานหลังจากกลับมาถึงสถานที่เกิดเหตุ

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาจะมีประชาชนที่อยากรู้อยากเห็นเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ ตำรวจที่เผชิญเหตุจะกั้นในส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิ ผู้บังคับบัญชา ที่เข้าไปร่วมตรวจ แล้วเข้าไปเหยียบย่ำ เชื้อวัตถุพยานโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่ปัจจุบันผู้บังคับบัญชาเริ่มมีการร่วมมือในการรักษาสถานที่เกิดเหตุดีขึ้น

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ในส่วนตัวของพนักงานสอบสวนถ้าต้องมีการชันสูตรจะมีการใส่ถุง แต่ในกรณีฉุกเฉินเท่าที่จะไม่มีการเบิกมาใช้ เพราะไม่คุ้มกับการเบิกมาเนื่องจากอาจเสื่อมสภาพไปเพราะในปีหนึ่งๆ อาจใช้แค่ครั้งเดียว

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุแล้วพนักงานสอบสวนจะดูว่าที่เกิดเหตุมีการรักษาในระดับใดแล้ว โดยถ้ามีการกั้นในระดับที่เข้มมากพนักงานสอบสวนจะดูความเรียบร้อยทั่วๆไป แต่ถ้ามีการกั้นแบบไม่เรียบร้อย หรือมีบุคคลเข้าไปในที่เกิดเหตุโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็จะเตือนและกั้นคนออกไป ในกรณีการที่ตรวจไม่เสร็จในวันเดียวนั้นพนักงานสอบสวนยังไม่เคยพบ แต่มีกรณีที่เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมาช้าก็ต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของประชาชน ความอยากรู้อยากเห็นเรียกว่า ไทยมุง ส่วนเจ้าหน้าที่มูลนิธินั้นจะมีความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุดี
- ในกรณีของเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุนั้นก็จะมีเพียงชุดเดียว อาจมีการมาช้าบ้างถ้าเกิดเหตุหลายท้องที่
- ด้านอุปกรณ์ได้แก่สายกัน เทปวัดระยะ ถุงมือยางอาจมีการเสื่อมสภาพไปเพราะไม่ได้มีเหตุเกิดบ่อย
- ตามกฎหมายแล้วจะให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในคดีฆาตกรรม ซึ่งมีอำนาจในการสั่งคนให้ออกจากสถานที่เกิดเหตุได้ แต่ประชาชนมักไม่ปฏิบัติตาม

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ควรให้มีเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานที่มีความสามารถเฉพาะทางประจำย่อยลงมาในแต่ละกองบังคับการ
- ไม่ควรให้พนักงานสอบสวนเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ แต่ให้มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน โดยอาจให้มีเจ้าหน้าที่มาประจำในแต่ละกองบังคับการประมาณ 3 คนก็ได้

8. พนักงานสอบสวน (สบ. 2)

วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรบัณฑิต (ตร.) , นิติศาสตรบัณฑิต
ประสบการณ์ 9 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หลังจากรับแจ้งแล้วพนักงานสอบสวนจะโทรบอกเจ้าหน้าที่ที่แจ้งให้กันสถานที่เกิดเหตุรอบๆ ผู้ไม่เกี่ยวข้องกันคดีจะต้องกันออก แล้วจะมีการแจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและแพทย์นิติเวช ให้แพทย์ชันสูตรพลิกศพ และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเก็บพยานหลักฐาน โดยพนักงานสอบสวนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เพราะจะทราบว่าในคดีเช่นนี้ต้องการหลักฐานอะไรบ้าง โดยจะทำหน้าที่ในหลักจะเน้นในการถ่ายรูป โดยในแต่ละขั้นตอนในการเก็บวัตถุพยานแต่ละชนิดจะถ่ายรูปไว้ การบันทึกเพื่อทำรายงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ วาดแผนที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุได้พยานหลักฐานครบหลังจากตรวจละเอียดที่สุด แล้วให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิช่วยศพไปตรวจที่นิติเวชต่อ โดยมากจะไม่เก็บที่เกิดเหตุไว้ตรวจซ้ำ ส่วนพยานบุคคลจะนำมาสอบที่โรงพัก ส่วนหลักฐานอื่นจะทำหนังสือไปยังผู้ร่วมตรวจว่าต้องการประเด็นเช่นใด แล้วจะรวบรวมหลักฐานหาตัวผู้กระทำความผิด แล้วทำสำนวนต่อไป

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง
ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนยังไม่เคยพบการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุ

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

พนักงานไม่พยายามเดินไปมาในสถานที่เกิดเหตุ และกันไม่ให้คนอื่นเดินวนวายในสถานที่เกิดเหตุ นั้น โดยทำการกันสถานที่เกิดเหตุ แล้วรอผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมกัน ส่วนอุปกรณ์ป้องกันได้แก่ถุงมือกับถุงครอบเท้า นั้นพนักงานสอบสวนไม่มีใช้

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

การรักษาสถานที่เกิดเหตุทั่วไปจะใช้เทปกันสถานที่เกิดเหตุ หรือใช้เชือกฟางกันไว้ ถ้าเป็นห้องพักจะใช้การปิดประตู พนักงานสอบสวนสามารถสั่งคนที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าได้ กรณีที่เป็นคดีที่มีความสลับซับซ้อนแล้วจะต้องกันห้องไว้ก่อนเป็นคดีที่เกิดในห้องปิดจะกันที่เกิดเหตุเก็บได้ง่าย

โดยอาจจะปิดห้องเอาไว้ เพื่อหากต้องการสอบสวนภายหลังจะได้ทำการตรวจซ้ำได้ แต่ถ้าเป็นสถานที่ที่เปิดโล่งจะรักษาสถานที่เกิดเหตุเก็บไว้ได้ยาก กรณีห้องเช่าจะเก็บได้ประมาณ 2-3 วัน ในกรณีมาตรการยังไม่พบการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ตรวจภายในวันหลัง

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ปัญหาที่พบเสมอคือไทยมุง ซึ่งจะเป็นปัญหามากในกรณีที่พื้นที่โล่งที่จะเข้าสถานที่เกิดเหตุต่างๆ โดยมีจะพูดแต่ประเด็นออกไปแต่ไม่ยอมมาเป็นพยานให้กับพนักงานสอบสวน

- ผู้บังคับบัญชาที่มีผลต่อการรักษาสถานที่เกิดเหตุ แต่ถ้าผู้บังคับบัญชามีความรู้ด้านกฎหมายก็จะดีขึ้น

- ด้านอุปกรณ์มีปัญหาคือข้อจำกัดด้านงบประมาณ
- ด้านบุคลากรทั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุและแพทย์เนื่องจากมีจำนวนน้อย

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ให้มีเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานประจำโรงพักเพื่อจะได้รับในการเก็บหลักฐานได้เร็วขึ้น ป้องกันการเสื่อมสลายของหลักฐาน

- ได้ความร่วมมือจากประชาชนและผู้บังคับบัญชาไม่เข้ามาทำลายหลักฐาน
- ควรจัดงบประมาณเพื่อจะได้อุปกรณ์ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุเหมือน

ต่างประเทศ

9. พนักงานสอบสวน (สบ. 2)

วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ประสบการณ์ - ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ตามที่ปฏิบัติ เมื่อได้รับแจ้งแล้วให้สายตรวจตรวจว่ามีเหตุเกิดจริงหรือไม่ แล้วจะต้องรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ เตรียมอุปกรณ์เทปวัดระยะ ป้ายบอกวัตถุพยาน เทปกั้นที่เกิดเหตุ การกั้นสถานที่เกิดเหตุนั้นอุปกรณ์มีน้อยจึงอาจใช้เป็นเชือก ผู้กั้นจะเป็นเจ้าหน้าที่สายตรวจหรือผู้ช่วยร้อยเวร แล้วพนักงานสอบสวนจะแจ้งแพทย์นิติเวชและเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเข้าร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนจะดูสถานที่เกิดเหตุคร่าวๆเพื่อรอผู้เข้าตรวจร่วม โดยระหว่างนี้จะทำการถ่ายรูป บันทึกรายละเอียด ดูเบื้องต้นว่าเสียชีวิตจากสาเหตุอะไร โดยถามพยานแวดล้อม เมื่อแพทย์มาถึงพนักงานสอบสวนจะถามรายละเอียดคร่าวๆของศพจากแพทย์เพื่อระบุ

เอกลักษณ์บุคคล หลังจากนั้นที่เกิดเหตุจะกันไว้ก่อนเพื่อรอผลการตรวจศพและผลการสืบสวนจากฝ่ายสืบสวนเพื่อกลับมาหาหลักฐานเพิ่มเติม โดยจะทำการกระจายเป็นวงกว้างเพื่อหาวัตถุพยานอื่นโดยรอบ แล้วพนักงานสอบสวนจะตามรายงานศพจากแพทย์และหลักฐานจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึงสถานที่เกิดเหตุมักเกิดการเหยียบย่ำก่อนพนักงานสอบสวนมาถึงจากประชาชนหรือไทยมุงและเจ้าหน้าที่มูลนิธิ

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

พนักงานสอบสวนต้องรีบไปถึงสถานที่เกิดเหตุให้ไว และมีการเช็ก่อนว่ามีเหตุเกิดจริงหรือไม่ แล้วรีบไปเพื่อกันสถานที่เกิดเหตุ มีการใช้ถุงมือโดยจะมีประจำที่สถานีตำรวจ แต่ไม่มีการใช้ถุงครอบเท้า และมีการเก็บวัตถุพยานในถุงด้วย

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนขณะรอเจ้าหน้าที่ตรวจร่วม โดยจะไม่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุก่อน จะทำหน้าที่เบื้องต้นของพนักงานสอบสวนคือการตรวจรอบๆ ถ่ายรูปบันทึกรายละเอียด ทำแผนที่ วัดระยะ

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ปัญหาที่พบมากคือไทยมุงและเจ้าหน้าที่มูลนิธิที่จะไปถึงที่เกิดเหตุก่อนพนักงานสอบสวน การกันสถานที่เกิดเหตุบางครั้งอาจหรือวัตถุพยานที่เกี่ยวข้องอาจถูกทิ้งในบริเวณนอกสายกัน แล้วประชาชนหรือไทยมุงก็จะเหยียบย่ำไป

- ปัญหาจากการกันบุคคลบางประเภทที่กันไม่ได้ (ผู้บังคับบัญชาและสื่อ)

- เจ้าหน้าที่สายตรวจหรือผู้ช่วยร้อยเวรผู้มีหน้าที่กันสถานที่เกิดเหตุซึ่งไม่มีความรู้ด้านวิชาการ จึงมีการกันในระยะแคบเกินไป

- คนที่ไม่ทราบแล้วประสงค์ดีที่จะช่วยคนเจ็บเคลื่อนย้ายทำให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลาย ซึ่งจริงๆ ผิดกฎหมาย

- เครื่องมือนั้นพนักงานสอบสวนจะได้สายกันและป้ายหมายเลข พร้อมทั้งกระเป๋าสื่ออุปกรณ์เก็บลายนิ้วมือ แต่ไม่ได้จัดอบรมวิธีการใช้ และอุปกรณ์ที่ได้รับมาไม่มีการเปลี่ยนเลยอาจหมดอายุได้

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- พนักงานสอบสวนต้องการให้ผู้บังคับบัญชาและนักข่าวเข้าใจในการเข้าสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
- อยากให้มีการอบรมวิธีการใช้เครื่องมือในการเก็บวัตถุพยาน

10. พนักงานสอบสวน (สบ. 1)

วุฒิการศึกษา มหาบัณฑิต

ประสบการณ์ 5 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หลังจากได้รับแจ้งเหตุ ก็สั่งให้สายตรวจเข้ากันสถานที่เกิดเหตุไม่ให้บุคคลอื่นเข้ามา แจ้งแพทย์ร่วมชันสูตรพลิกศพและเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุให้มาร่วมเก็บหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ แจ้งผู้บังคับบัญชา และแจ้งฝ่ายสืบสวนให้ร่วมหาข้อมูล เมื่อเข้ามาถึงสถานที่เกิดเหตุก็จะเก็บรายละเอียด และวาดสถานที่เกิดเหตุ หาพยานบุคคลเพื่อเก็บข้อมูล ร่วมชันสูตรกับแพทย์ เมื่อพนักงานสอบสวนกลับมาที่สถานีตำรวจก็จะรับคำร้องทุกข์และหาตัวผู้กระทำความผิดต่อไป

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

พบประชาชนที่พบเหตุคนแรกเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุโดยที่ไม่มีความรู้ตำรวจชั้นประทวน(สายตรวจ)ที่ไม่มีความรู้เข้าไปเหยียบย่ำสถานที่เกิดเหตุ

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดี

ฆาตกรรม

มีการกันสถานที่เกิดเหตุโดยใช้เทปกันสถานที่เกิดเหตุโดยสายตรวจ แล้วพนักงานสอบสวนจะตรวจสอบความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง โดยส่วนตัวจะไม่แตะต้องสถานที่เกิดเหตุ รอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจัดเก็บวัตถุพยานก่อน มีการใช้ถุงมือแต่ไม่เป็นประจำ

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

มีการใช้สายกันสถานที่เกิดเหตุ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจกันไม่ให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ โดยไม่เคยมีการเก็บสถานที่เกิดเหตุเพื่อตรวจซ้ำ

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดี

ฆาตกรรม

- อุปกรณ์ขาดแคลน เช่นถุงมือต้องซื้อเอง
- ในแง่ของกฎหมายนั้นประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ว่าการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่เกี่ยวข้องจะมีความผิด

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ให้ความรู้กับประชาชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนซึ่งไม่มีความรู้ ส่วนมูลนิธิจะไม่ค่อยเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุก่อน มักจะรอพนักงานสอบสวนก่อนจึงจะเข้าไปเพราะได้รับการอบรมในการรักษาสถานที่เกิดเหตุแล้ว
- ควรออกกฎหมายว่าผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าสถานที่เกิดเหตุ

11. พนักงานสอบสวน (สบ. 2)

วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ตร.), นิติศาสตรบัณฑิต ,ป.โท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารงานยุติธรรม)
ประสบการณ์ 7 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

โดยปกติพนักงานสอบสวนจะไปช้ากว่าผู้ที่พบศพ ก่อนเข้าพนักงานสอบสวน บางครั้งจะไม่สามารถรักษาสถานที่เกิดเหตุได้ โดยเมื่อเข้าไปจะมีการกั้น police line โดยปกติ มีการจกรายละเอียดเบื้องต้นก่อน หน้าที่โดยรวมของพนักงานสอบสวนคือการรวบรวมพยานหลักฐาน มีเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจมาคอยช่วยเหลือในการเก็บพยานหลักฐานในฐานะผู้ชำนาญการ ภายใต้การอำนาจของพนักงานสอบสวน ศพก็มีแพทย์นิติเวชก็จะชันสูตรศพร่วมกับพนักงานสอบสวนตามกฎหมาย โดยหลักของพนักงานสอบสวนก็จะมีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ มีการประมวลเหตุตาย แล้วมีการทำรายงานสอบสวน โดยก่อนจะทำรายงานถ้ารู้ตัวคนร้ายก็จะมีการออกหมายจับ แจ้งข้อหาในการคุมขัง

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

ส่วนมากก็จะมีประชาชนเข้ามามุงล้อม หรือมูลนิธิเข้ามามุงล้อม มีการเคลื่อนย้ายศพหรือวัตถุพยานเช่นมีการจับประคองแล้ว ซึ่งในสถานที่เกิดเหตุในประเทศไทยเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความรู้อยากมุงอยู่ใกล้ๆ ซึ่งต่างประเทศจะไม่เข้าไปอยู่ใกล้จะรู้ระยะของตัวเอง อย่างคดีฆาตกรรม เพราะเมื่อคนไปพบศพจะมีการไปจับศพดูอยู่แล้วว่าตายหรือไม่ เพราะจะวินิจฉัยจากที่พบไม่ได้เพราะจะมีการแทรกแซงอยู่แล้ว ในประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้ว ผู้เชี่ยวชาญจะดูทราบได้ว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยใช้ประสบการณ์

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

การปฏิบัติตนเป็นการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักวิชาการไม่ว่าจะเป็นตามหลักนิติวิทยาศาสตร์และหลักการสอบสวน เช่นว่าการเข้าไปในที่เกิดเหตุต้องใส่ถุงรองรองเท้าหรือถุงมือ

หรือการใช้ police line โดยพนักงานสอบสวนจะปฏิบัติตามหลักการข้างหรือไม่ปฏิบัติตามขึ้นอยู่กับสถานที่เกิดเหตุ ต้องพิจารณาจากองค์ความรู้ของแต่ละบุคคลที่เรียนในวิชานิติวิทยาศาสตร์และการตรวจสถานที่เกิดเหตุ โดยในแต่ละคดีก็จะมีวิธีการตรวจสถานที่เกิดเหตุที่เหมือนกันแต่ต่างกันที่การเก็บวัตถุพยาน

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

ส่วนมากพนักงานสอบสวนไม่เคยพบกรณีตรวจสถานที่เกิดเหตุไม่เสร็จในวันเดียว โดยส่วนมากพบในต่างประเทศ ในกรณีที่มีการฆาตกรรมหลายศพ ก็จะมี police line ล้อมไว้ มีการแบ่งรัศมีของวงห้ามเข้าอยู่ ถ้าอยู่ในสถานที่เกิดเหตุก็จะมี การเข้าเป็นแนวทางของเค้าโดยจะไม่ทำลายหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ ในประเทศไทยพบน้อยมาก ซึ่งพนักงานสอบสวนดูแล้วว่าการตรวจที่เกิดเหตุซ้ำไม่มีประโยชน์ เพราะโดยปกติการตรวจที่เกิดเหตุครั้งที่สองก็จะไม่ได้รับการเชื่อถือ กรณี police line ก็ถ้าไม่มีหรือกั้นไม่พอก็จะใช้เชือกฟางกั้นเพิ่ม เพราะบางทีเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ม้วนเดียวต่อโรงพัก

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- การรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุแล้วมีคนที่ไม่มีความรู้เข้าไปก่อน ตำรวจมักจะไปหลังสุดนอกจากจะไปพบศพเอง
- ข้อจำกัดขึ้นอยู่กับสถานที่ เวลา หากเกิดในบ้านก็จะง่ายขึ้นในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
- อุปกรณ์และบุคลากรก็มีปัญหาบ้าง เช่นในแง่ของเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ ถ้ามีเหตุเกิดขึ้นก็จะมาช้าเพราะมีคนจำนวนน้อย แ่งอุปกรณ์ก็จะได้รับชุดตรวจสถานที่เกิดเหตุมาหนึ่งกระเป๋าคู่แต่เมื่อใช้หมดไปก็จะมีไม่มาเพิ่มให้อีก
- บางครั้งในกรณีที่มีคนตายก็จะมี การเข้าไปหยาบๆ ขึ้นมาดูว่าหายใจหรือไม่หายใจก็จะเป็นการทำลายวัตถุพยานแล้ว
- ประชาชนถ้าบอกให้ออกจากสถานที่เกิดเหตุก็จะออกไป ถ้าไม่บอกก็เข้ามามุงใหม่ ส่วนนักข่าวก็ไม่น่าเป็นปัญหามากนัก ถ้าให้ความรู้กับประชาชนก็จะมีข้อดีข้อเสียในสองด้าน เป็นคาบสองคมในกรณีผู้ที่ทราบเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง ในแง่ของเจ้าหน้าที่ก็จะมี ความรู้ตามที่เรียนมาอยู่แล้ว แล้วแต่ละบุคคลก็จะมีเทคนิคของตนเองในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

-

12. พนักงานสอบสวน (สบ.3)

วุฒิการศึกษา นิติศาสตร์บัณฑิต

ประสบการณ์ 15 ปี (เริ่มตั้งแต่ชั้นประถม)

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หลังจากพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุ เจ้าหน้าที่สายตรวจหรือตำรวจที่อยู่ในพื้นที่จะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเข้าไปดูและกันสถานที่เกิดเหตุ พยานจะถามชื่อที่อยู่เอาไว้ แล้วถามถึงข้อมูลเบื้องต้น นำมาเทียบกับในที่เกิดเหตุว่าตรงกันหรือไม่ ในเขตกรุงเทพมหานครจะแจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้เข้ามาตรวจเก็บหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในกรณีที่มีศพก็จะมีการแจ้งสถาบันนิติเวชให้แพทย์ตำรวจมาร่วมที่เกิดเหตุ แล้วแจ้งญาติตามกฎหมาย แล้วนำศพส่งสถาบันนิติเวชอีกครั้ง แล้วพนักงานสอบสวนจะรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้ข้อเท็จจริง การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นจะมีสมุดเป็นของตนเอง ไม่มีรูปแบบเฉพาะ จะใช้เป็นกระดาษขาว ทำแผนที่เกิดเหตุเบื้องต้นไว้แล้วถ่ายรูปประกอบ แล้วดูว่าพยานหลักฐานกับบุคคลมีความขัดแย้งกันหรือไม่ หลังจากออกที่เกิดเหตุจะรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ และกักตัวพยานผู้เห็นเหตุการณ์ไว้ แล้วมีการทำรายงานโดยนำรายงานของพฐ. ในการตรวจที่เกิดเหตุประกอบ โดยถ้ามีวัตถุพยานก็จะส่งตรวจสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ โดยแพทย์ก็ต้องส่งรายงานมาด้วย

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

ส่วนมากสถานที่เกิดเหตุจะถูกย้ายไปหมดแล้วทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่มูลนิธิโดยจะเข้าไปก่อนกันสถานที่เกิดเหตุ โดยหลังกันสถานที่เกิดเหตุก็จะไม่ให้เข้าแล้ว แล้วก็จะมีการฉีลมฟ้าอากาศก่อปัญหาได้

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

พนักงานสอบสวนไปสถานที่เกิดเหตุให้เร็ว ไปสั่งการให้เจ้าหน้าที่สายตรวจกันประชาชนออกไปข้างนอก เคยมีที่ต้องมีการกันสถานที่เกิดเหตุเพิ่มบ้าง ในกรณีที่เป็นที่เกิดเหตุในบ้านก็จะมีการใส่บ้าง แต่ถ้ามือพนักงานสอบสวนจะไม่ใส่เพราะจะไม่จับวัตถุในสถานที่เกิดเหตุ

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

จะมีการรักษาโดยไม่ให้ผู้อื่นเข้าถ้ายังตรวจไม่เสร็จเรียบร้อย โดยในคดีฆาตกรรมยังไม่เคยพบการเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้โดยมักจะตรวจให้เสร็จในวันเดียว นอกจากเทปกั้นของตำรวจก็ยังมีการใช้แฟงเหล็กในการกัน มีการใช้เชือกฟางในการกันแล้วนำกระดาษเขียนแปะไว้ว่าห้ามเข้า

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- การห้ามผู้บังคับบัญชาไม่ให้เข้าสถานที่เกิดเหตุก่อนนั้นยากที่สุด

- สภาพการบังคับใช้ทางกฎหมายยังไม่เด็ดขาด

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- เพิ่มสภาพการบังคับใช้ทางกฎหมายให้เด็ดขาดในการบุกรุกสถานที่เกิดเหตุ
- ด้านงบประมาณและอุปกรณ์ก็เป็นปัญหาอยู่

13. พนักงานสอบสวน (สบ.2)

วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต

ประสบการณ์ 7 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

หลังจากรับแจ้งแล้วจะแจ้งให้กับผู้เกี่ยวข้องคือ ฝ่ายปราบปราม ฝ่ายสืบสวน ผู้บังคับบัญชา พฐ. และแพทย์นิติเวช ในการกันสถานที่เกิดเหตุจะมีสายตรวจกันสถานที่เกิดเหตุให้แล้ว และดูแลสถานที่เกิดเหตุไว้ เมื่อไปถึงยังสถานที่เกิดเหตุจะเข้าตรวจร่วมกับพฐ.และแพทย์ เมื่อทำการตรวจเรียบร้อยแล้วจะให้มูลนิธิเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุเพื่อเคลื่อนย้ายศพส่งตรวจ นอกจากนี้จะมีการถ่ายรูป บันทึกรายละเอียด ในกรณีที่ป็นคดีซับซ้อนก็จะถามผู้บังคับบัญชาเพื่อเก็บรักษาสถานที่เกิดเหตุเอาไว้เพื่อกลับมามาตรวจซ้ำต่อไป จากนั้นก็จะนำพยานบุคคลมาสอบในที่เกิดเหตุ ส่วนพยานหลักฐานก็จะนำส่งไปตรวจวิเคราะห์ แล้วทำสำนวนในระยะเวลา 1 ปีจะรวบรวมหลักฐาน หากครบปีแล้วยังไม่พบผู้ทำผิดจะลงความเห็นงดไปก่อน

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

ส่วนใหญ่สายตรวจจะไปกันสถานที่เกิดเหตุไว้แล้ว พนักงานสอบสวนส่วนมากไม่พบบุคคลอื่นในสถานที่เกิดเหตุ เพราะหากพบสายตรวจจะถูกตำหนิ ส่วนฝนมีผลอย่างมากต่อการเสียหายของพยานหลักฐาน

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุจะเดินในทางเดียวกัน โดยเมื่อพฐ.เข้าจะบอกกันเพื่อให้เดินในทางเดียวกัน มีการใช้ถุงมือเป็นประจำ แต่ถุงครอบเท้าไม่ค่อยได้ใช้ ในการกันสถานที่เกิดเหตุ หากไม่เรียบร้อยพนักงานสอบสวนจะทำการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

มีการเดินไปในทางเดียวกันในที่เกิดเหตุ ในการกันสถานที่เกิดเหตุจะให้ police line กัน หากไม่มีอาจใช้วัสดุอื่นเช่น เชือกกันก่อน กรณีเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้ตรวจซ้ำจะเป็นตำรวจสายปราบปรามเป็นคนเฝ้า โดยพนักงานสอบสวนจะไม่ทิ้งคดีไป

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ชาวบ้านที่มามุงดูเหตุการณ์เป็นปัญหาอุปสรรคกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ มูลนิธิให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ด้านกฎหมายไม่ค่อยได้นำมาบังคับใช้ เช่น ในกรณีชาวบ้านเข้ามายังสถานที่เกิดเหตุ ก็จะมีแค่ตักเตือนกันไป ไม่ได้ใช้กฎหมายมาบังคับใช้

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ทุกอย่างมีพร้อมแล้ว บุคลากรมีพร้อมแล้ว อุปกรณ์ก็มีจำนวนพอเพียงแล้ว แต่เสียเรื่องเวลา เนื่องจากเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานมีน้อย อยากให้มีประจำทุกบก.
- แพทย์นิติเวชก็มีจำนวนน้อย อยากให้มีการอบรมและประจำทุกโรงพยาบาลของรัฐ

14. พนักงานสอบสวน (สบ.3)

วุฒิการศึกษา นิติศาสตร์บัณฑิต

ประสบการณ์ 15 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ในกรณีคดีฆาตกรรม หลังจากพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุแล้วจะแจ้งต่อแพทย์นิติเวชและเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานมาตรวจสถานที่เกิดเหตุ แล้วแจ้งต่อตำรวจสายตรวจให้เข้าดูสถานที่เกิดเหตุและใช้เทปกันที่เกิดเหตุล้อมไว้ และรับคำสั่งจากพนักงานสอบสวนให้กันผู้ไม่เกี่ยวข้องไม่ให้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ เมื่อพนักงานสอบสวนเข้าสถานที่เกิดเหตุสิ่งที่ควรคำนึงคือ การทำอะไรก็ตามที่ไม่ไปทำลายหลักฐาน โดยจะต้องมองที่เกิดเหตุในภาพกว้าง และกำหนดจุดที่จะเดินเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ สังเกตถึงหลักฐานที่มองเห็นได้โดยละเอียด เช่น รอยเลือด ลายพิมพ์นิ้วมือ แล้วนำแผ่นป้ายหมายเลขไปตั้งถ่ายรูป แล้วทำการเก็บพยานหลักฐาน โดยเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานก็ทำเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน เมื่อปฏิบัติเรียบร้อยแล้วแพทย์จะเข้าตรวจศพ หลังจากนั้นจะส่งศพไปยังสถาบันนิติเวชเพื่อหาเหตุจากการตายอีกครั้งหนึ่ง แล้วเรียกญาติหรือพยานที่เห็นเหตุการณ์มาสอบปากคำเป็นพยานบุคคล ส่งวัตถุพยานตรวจยังห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เมื่อได้ผลการตรวจออกมาจะสอดคล้องกับพยานบุคคลเพื่อหาผู้ต้องสงสัยในการกระทำความผิด

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

เมื่อพนักงานสอบสวนเข้าที่เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะทำการตรวจการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะรู้ว่าศพมีการเปลี่ยนแปลง และที่พบการเปลี่ยนแปลงมักจะเกิดจากผู้ก่อคดีเอง ในส่วนของประชาชนนั้นมักจะไม่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ

นอกจากไปพบเหตุโดยบังเอิญอาจมีการเปลี่ยนแปลงหลักฐานไปบ้าง ปัญหาจริงๆ คือปัญหาทางกายภาพซึ่งไม่สามารถกำหนดได้ เช่นฝนตก แสงแดด หรือความชื้น

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนจะทราบว่าเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นจะทำการกั้นสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน และสามารถมีอำนาจสั่งคนไม่ให้เข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุได้ พนักงานสอบสวนมีการใช้ถุงมือเมื่อเข้าสถานที่เกิดเหตุ ส่วนถุงครอบเท้าเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานจะเป็นผู้ปฏิบัติเองโดยมีพนักงานสอบสวนร่วมพิจารณาด้วยเท่านั้น พนักงานสอบสวนมีอุปกรณ์ครบแต่จะใช้เมื่อมีความจำเป็น

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

ในทุกคดีจะมีหลักการปฏิบัติอยู่แล้ว โดยจะมีการล้อมสถานที่เกิดเหตุ มองดูรายละเอียดของสถานที่เกิดเหตุถึงวัตถุพยานต่างๆ ที่จะต้องทำการเก็บ แล้วมีการทำบัญชีวัตถุพยานเอาไว้ เมื่อตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้วจะทำการส่งมอบสถานที่เกิดเหตุให้กับเจ้าของสถานที่ เพื่อเมื่อเจ้าของเข้าไปทำความสะอาดหรือทำลายหลักฐานก็ไม่มี ความผิด ในกรณีการเก็บรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ในทางปฏิบัติไม่มี แต่มีการย้อนกลับไปตรวจซ้ำได้อีกยังสถานที่เกิดเหตุเดิมแต่จะไม่มี การย้อนไปหาวัตถุพยาน แต่อาจจะมีการกลับไปตรวจดูตำแหน่งอีกครั้ง เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ จะเก็บวัตถุพยานแล้วให้พนักงานสอบสวนเซ็นกำกับทุกรายการ เพื่อป้องกันการเปลี่ยนวัตถุพยาน

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ปัญหาอุปสรรคอาจเกิดจากธรรมชาติ การทำงานที่ต้องอาศัยเทคนิคจากหน่วยงานอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุกองพิสูจน์หลักฐานหรือแพทย์นิติเวช แต่เจ้าหน้าที่นั้นติดงานที่อื่นอยู่ ทำให้พนักงานสอบสวนต้องรอซึ่งอาจทำให้วัตถุพยานเปลี่ยนแปลงไปได้
- พนักงานสอบสวนคือไม่ใช่ผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน เครื่องมือไม่มีความพร้อม จึงต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เอง
- การบังคับใช้กฎหมายนั้นมียอยู่แล้วจะใช้เท่าที่จำเป็นและไม่เสียหายต่อรูปคดี แต่มีบางกรณีที่ใช้กฎหมายจะเกิดผลกระทบทางจิตใจกับญาติ โดยพนักงานสอบสวนจะให้สายตรวจกันญาติหรือห้ามให้ญาติรอก่อนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน
- ด้านอุปกรณ์นั้นจะมีองค์กรเอกชนให้ความร่วมมือได้แก่มูลนิธิเข้ามาสนับสนุนอุปกรณ์ เช่นสปอร์ตไลท์ หรือเครื่องถ่ายภาพโคลิค แต่อุปกรณ์ทั่วไปเช่นถุงมือ

- เจ้าหน้าที่มูลนิธิที่ไม่มีประสบการณ์จะเข้ามาเดินในสถานที่เกิดเหตุ แต่ก็จะมีการตกแต่งผ่านทางเจ้าหน้าที่มูลนิธิที่ปฏิบัติหน้าที่มาก่อน

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ในทางกฎหมายมีกฎหมายรองรับอยู่แล้ว หน่วยงานสนับสนุนประสานการปฏิบัติครบถ้วนแล้ว อาจจะมีการเดินทางมาซ้ำบ้าง
- เครื่องมือเครื่องใช้มีตามอัธยาศัย จากการที่ประชากรเพิ่ม เทคนิคของอาชญากรรมมีมาใหม่ๆ ทำให้จำนวนเจ้าหน้าที่จึงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่
- ปัญหาหลักคือขึ้นอยู่กับงบประมาณ

15. พนักงานสอบสวน (สบ.1)

วุฒิการศึกษา นิติศาสตร์บัณฑิต

ประสบการณ์ 14 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

จะแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แพทย์นิติเวช กองพิสูจน์หลักฐาน ในกรณีมีระเบิดเข้ามาเกี่ยวข้องจะแจ้งพลาธิการด้วย ก่อนเข้าที่เกิดเหตุพนักงานสอบสวนต้องเตรียมอุปกรณ์ก่อนไปยังสถานที่เกิดเหตุ เช่น เทปวัด กล้องถ่ายรูป หากขณะตรวจสถานที่เกิดเหตุแล้วสหวิชาชีพที่ยังไม่มา พนักงานสอบสวนมีหน้าที่โดยตรงที่จะรักษาสถานที่เกิดเหตุด้วย ที่จะไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามารบกวนทำลาย มีการปิดกั้นโดยใช้เชือกคล้องหรือเครื่องหมายที่ห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไป เมื่อพนักงานสอบสวนเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุ เมื่อเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุก็จะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับแจ้งอยู่ก่อนแล้วหรือมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิอยู่ ซึ่งเหล่านี้จะมีหน้าที่ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น เมื่อพนักงานสอบสวนไปถึงสถานที่เกิดเหตุก็ เบื้องต้นต้องผู้เชี่ยวชาญมาถึงก็จะเข้าร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุ เก็บรายละเอียดต่างๆ พยานหลักฐานมีอยู่หลายส่วน ทั้งส่วนของผู้ตาย ของคนร้ายที่ทิ้งไว้ เมื่อรวบรวมหลักฐานเหล่านี้แล้วเก็บไว้เพื่อนำส่งไปตรวจอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นก็จะมีการบันทึกและทำแผนที่ตามกระบวนการที่ประกอบในสำนวนการสอบสวน หลังจากตรวจสถานที่เกิดเหตุ ก็ต้องให้สถานที่เกิดเหตุเข้าสู่สภาวะปกติหมายความว่าก่อนเกิดเหตุอยู่อย่างไรก็ต้องเหมือนเดิม ให้คืนสภาวะปกติมากที่สุด กรณีฆาตกรรม เมื่อได้หลักฐานแล้วก็ส่งไปตรวจ กรณีหลักฐานที่ได้ก็ต้องส่งไปตรวจตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือระเบิดจะส่งไปตรวจที่หน่วยพลาธิการ หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ส่งไปตรวจที่กองพิสูจน์หลักฐาน ศพก็ส่งไปผ่าตรวจพิสูจน์ที่นิติเวช เมื่อได้ผลการตรวจพิสูจน์ต่างๆมาก็นำไปในสำนวนการสอบสวนเพื่อเอาคนร้ายมาลงโทษ

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนไปถึง

ส่วนใหญ่ปัญหาตรงนี้ไม่ค่อยมี เพราะคนที่เดินทางไปสถานที่เกิดเหตุรู้หน้าที่ดี มูลนิธิได้รับการอบรมมาพอสมควร ประชาชนที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุเท่าที่พบมาไม่เคยพบเข้าไป ในสถานที่เกิดเหตุก่อน การกั้นสถานที่เกิดเหตุมีการกั้นเป็นอย่างดี ในนครบาลมีระบบการรักษา สถานที่เกิดเหตุดีกว่าส่วนภูธร

3. การปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ในส่วนพนักงานสอบสวนเองเมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุก็จะมีการกั้นบุคคลในกรณียัง ไม่มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ คือกั้นคนออกมาและห้ามคนนอกเข้าไป ในเรื่องอุปกรณ์นั้นถุงมือจำเป็น ที่สุดสำหรับพนักงานสอบสวนและกองพิสูจน์หลักฐาน แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องนี้ คือในแง่ ของอุปกรณ์ที่ยังไม่พร้อม ในกรณีถูกรอบตัวพนักงานสอบสวนแทบจะไม่มีเลย แต่กองพิสูจน์ หลักฐานจะมีอุปกรณ์มาเอง

4. การรักษาสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

ในส่วนพนักงานสอบสวนเองเมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุก็จะมีการกั้นบุคคลในกรณียัง ไม่มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ คือกั้นคนออกมาและห้ามคนนอกเข้าไป ระยะของการกั้นก็ต้องดูตาม สภาพของสถานที่เกิดเหตุ ประกอบกับวิธีการและสภาพของคนตาย ต้องใช้วิจารณญาณและดุลพินิจ เมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุ การล้อมสถานที่เกิดเหตุเพิ่มเติมต้องพิจารณา ในกรณีที่กองพิสูจน์ หลักฐานไม่สามารถตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในวันเดียวนั้นพนักงานสอบสวนมีการรักษาสถานที่เกิด เหตุไว้ก่อนโดยมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้รักษาสถานที่เกิดเหตุ จนกว่าการตรวจสอบสถานที่เกิด เหตุเสร็จสิ้น โดยมีการล้อมที่กั้นไว้เหมือนเดิม

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ปัญหาในแง่กำลังพลและอุปกรณ์มากกว่า
- กฎหมายในการบังคับใช้ไม่มีปัญหา ไม่เคยพบปัญหาเพราะพนักงานสอบสวนมีหน้าที่เต็มทีในสถานที่เกิดเหตุ
- ของสื่อมวลชนเป็นปัญหาสำคัญโดยเข้าไปรบกวนสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ตั้งใจ เพราะต้องการข่าว

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ปัญหาจะเกิดจากผู้ช่วยพนักงานสอบสวนที่ยังไม่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอ

- อุปกรณ์ยังขาดแต่ก็ใช้อุปกรณ์จากสหวิชาชีพที่เข้าร่วมอยู่แล้ว ส่วนอุปกรณ์ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุก็มีอยู่แล้ว แต่ก็สามารถนำอุปกรณ์ที่พบในท้องที่เช่น เชือกฟางมาถักสถานที่เกิดเหตุได้
- พนักงานสอบสวนเองไม่เคยเจอปัญหาที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

1. นักวิทยาศาสตร์ (สบ. 2) กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน วุฒิการศึกษา วท.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) เคมี-ชีววิทยา ประสบการณ์ 18 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อรับแจ้ง ก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุจะมีการประเมินสถานการณ์ในสถานที่เกิดเหตุ สอบถามข้อมูลเบื้องต้นทั้งจากพนักงานสอบสวน และผู้เกี่ยวข้องถึงสิ่งที่เกิดขึ้น การเข้าสถานที่เกิดเหตุจะต้องทำการควบคุมเส้นทางการเข้าออกสถานที่เกิดเหตุไม่ให้มีการทำลายบริเวณที่เชื่อว่ามีพยานหลักฐาน และการเข้าสถานที่เกิดเหตุจะต้องระวังป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนจากตัวเราและสิ่งแวดล้อมในสถานที่เกิดเหตุ เมื่อเข้าไปถึงจะมีการระบุตำแหน่งวัตถุพยาน ทำแผนที่ ถ่ายภาพสภาพสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ โดยถ่ายเป็นสามระยะคือระยะไกล กลาง ใกล้ หลังจากนั้นก็เก็บวัตถุพยานโดยมีการหีบห่อที่เหมาะสม และทำบันทึกโดยมีการทำchain of custody หรือห่วงโซ่ของการครอบครองวัตถุพยานนั้นๆ แล้วทำการคาดคะเนสิ่งที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุ (reconstruction) แล้วเช็ควัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุอีกครั้ง หากการตรวจยังไม่แล้วเสร็จจะแจ้งพนักงานสอบสวนให้รักษาไว้เพื่อทำการตรวจให้ละเอียดอีกที หลังออกจากสถานที่เกิดเหตุแล้ว จะส่งมอบวัตถุพยานให้พนักงานสอบสวน มีการบันทึกเป็นการสร้างห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน พนักงานสอบสวนจะนำส่งกลับมาสู่ห้องปฏิบัติการอีกครั้ง ส่วนรอยลายนิ้วมือจะนำกลับมาเลยเนื่องจากในแบบเก็บนั้นพนักงานสอบสวนจะเซ็นที่แบบเก็บเลย เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะทำรายงานการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ แต่ผลของห้องปฏิบัติการจะส่งไปยังพนักงานสอบสวนโดยตรง เช่นอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเจ้าหน้าที่จะทำการเก็บแล้วส่งมอบพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจะทำการจัดทำบันทึกส่งมอบของกลางส่งให้กลุ่มงานตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน และกลุ่มงานจะทำการตรวจและส่งมอบผลคืนพนักงานสอบสวน ส่วนของกลางทางชีววิทยาจะส่งตรวจดีเอ็นเอไปกลุ่มงานตรวจทางชีววิทยาแล้วจะส่งผลคืนพนักงานสอบสวน เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาถึงอำนาจหน้าที่ของ

พนักงานสอบสวน ดังนั้นกลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเปรียบเสมือนผู้ช่วยของพนักงานสอบสวน เพื่อการรวบรวมหลักฐานนำส่งตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มงานของพฐ.ต่อไป

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไปถึง

พนักงานสอบสวนที่ไปถึงที่เกิดเหตุจะต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุให้อยู่สภาพเดิมมากที่สุด ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะความเปลี่ยนแปลงจะส่งผลถึงการสืบย้อนหลัง (reconstruction) เช่นการประมาณระยะเวลาการตายของแพทย์จะเปลี่ยนแปลงไป แต่ในบางครั้งจะมีเจ้าหน้าที่หลายหน่วยเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ เช่นฝ่ายสืบสวนเข้าไปค้นเพื่อหาว่าผู้ตายเป็นใคร ทำให้เกิดการเพิ่มรอยลายนิ้วมือหรือรอยลายเท้า ควรให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุก่อน ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่เข้าไปวนเวียนในสถานที่เกิดเหตุ แต่จะเข้าไปมุงดูสถานที่เกิดเหตุโดยรอบ ซึ่งอาจจะไปเหยียบวัตถุพยานที่ตกอยู่โดยรอบก็ได้ เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุต้องประมาณการบริเวณที่จะตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เป็น hot zone cold zone การกั้นสถานที่เกิดเหตุจะมีเจ้าหน้าที่สายตรวจกั้นโดยใช้แนวเส้นกั้นไม่ให้บุคคลอื่นเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ แต่อาจจะพบผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ขอเข้าไปค้นหาพยานหลักฐานก่อน สื่อมวลชนมีผลในแง่ของการที่สื่อถ่ายทำให้ผู้กระทำความผิดเห็นขั้นตอนการทำงานของเจ้าหน้าที่เห็นการเก็บหลักฐานของเจ้าหน้าที่ว่าได้อะไรไปบ้าง ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ลำบากยิ่งขึ้น

3. การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

การป้องกันการเปลี่ยนแปลงคือต้องรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด การเหยียบย่ำเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุจะต้องทำด้วยความระมัดระวัง ต้องมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันเช่นถุงหุ้มเท้า ถุงมือ ผ้าปิดปาก ผ้าคลุมผม เพื่อป้องกันการเพิ่มรอยลายนิ้วมือ ถึงแม้จะมีการใส่อุปกรณ์ปิดกั้นแล้วก็ต้องมีการจับต้องอย่างมีระบบ การจับวัตถุพยานจะต้องไม่ทำหรือจับต้องให้เหมือนพฤติกรรมของคนร้าย เพราะการใส่ถุงมือเป็นการไม่เพิ่มรอยลายนิ้วมือ เพราะถุงมืออาจไปเช็ดรอยลายนิ้วมือ สรุปลงได้ตามทฤษฎีโดยเจ้าหน้าที่ทำได้จริงว่า

- ต้องไม่เพิ่มพยานหลักฐาน
- ต้องไม่ลดพยานหลักฐาน
- ต้องไม่ทำให้วัตถุพยานที่พบในที่เกิดเหตุเสียหรือเน่า
- ต้องไม่ทำให้วัตถุพยานที่พบในที่เกิดเหตุหาย คือต้องมีห่วงโซ่ของการ

ครอบครอง

4. บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ผู้ที่รักษาสถานที่เกิดเหตุคนแรกคือสายตรวจโดยทำการกั้นเชือกล้อมที่เกิดเหตุ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไปถึงถ้าพบว่าการกั้นกั้นบริเวณแคบเกินไปก็จะทำการขยายวง ถ้ามีการกั้นกว้างพอแล้วเจ้าหน้าที่ก็จะแบ่งโซนที่กั้นออกเป็นโซนย่อยๆ ซึ่งจะทำให้การรักษาสถานที่เกิดเหตุละเอียดยิ่งขึ้น นั่นคือมีการพิจารณาขอบเขตใหม่ หรือแบ่งของเขตให้ชัดเจนขึ้นนั่นเอง

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- สภาพแวดล้อม
- บุคคลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องที่เข้าไปในที่เกิดเหตุ ได้แก่ ประชาชน นักข่าว มูลนิธิ เนื่องจากไม่มีอำนาจที่ชัดเจนที่จะชี้เฉพาะให้ใครเข้าได้หรือไม่ โดยตามระเบียบตำรวจตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชาถือเป็นพนักงานสอบสวน จึงสามารถเข้าที่เกิดเหตุได้หมด
- ปัญหาจากตำรวจ เนื่องจากวัตถุประสงค์ความต้องการไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดการรื้อค้นหาหลักฐานอาจจะนำวัตถุพยานอื่นไปปนเปื้อน
- ปัญหาจากผู้อาศัยในสถานที่เกิดเหตุ เพราะประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่จะให้เจ้าหน้าที่ครอบครองสถานที่เกิดเหตุจนเท่าที่จะหาวัตถุพยานจนครบ มีแค่อำนาจในการครอบครองในระยะหนึ่ง

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- กรณีประชาชนจะต้องไม่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ จะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุก่อน
- กรณีเจ้าหน้าที่ควรมีการศึกษาให้ความรู้ถึงการรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ชัดเจน
- กรณีผู้บังคับบัญชาควรมีการวางแผนทางปฏิบัติสำหรับผู้บังคับบัญชาทราบถึงความสำคัญของที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร
- กรณีสภาพแวดล้อมซึ่งควบคุมไม่ได้ ก็ต้องมีการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเพื่อให้ได้ความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส และลดเวลาในการปฏิบัติงาน นั่นคือมีแนวทางคือการทำสถานที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด
- กรณีประชาชนทั่วไปก็มีการจำกัดการเข้าที่เกิดเหตุ
- กรณีนักข่าวก็ต้องมีการจัด information center เพื่อให้ข้อมูล
- เจ้าหน้าที่มูลนิธิก็ต้องมีการให้ความรู้ในการปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุ
- กฎหมายนั้นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุนั้นต้องมีการร้องขอของพนักงานสอบสวน จึงไม่สามารถวางแผนทางการควบคุมในสถานที่เกิดเหตุได้เอง ได้แต่เสนอแนะพนักงาน

สอบสวนว่าจะทำอะไร ในทางแก้ควรวางแผนกฎหรือระเบียบเช่นระเบียบตำรวจที่ไม่เกี่ยวกับคดี โดยพนักงานสอบสวนมอบสถานที่เกิดเหตุให้กับเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ เมื่อตรวจเสร็จแล้วก็จะทำบันทึกส่งคืนสถานที่เกิดเหตุ และบทกำหนดโทษของผู้ที่เข้าไปขัดขวางการตรวจสถานที่เกิดเหตุยังไม่มี มีเพียงการขอร้องให้ออกจากสถานที่เกิดเหตุเท่านั้น

2. นักวิทยาศาสตร์ (สบ.3) กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน

วุฒิการศึกษา วท.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) เคมี-ชีววิทยา

ประสบการณ์ 21 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

เจ้าหน้าที่จะได้รับแจ้งว่ามีคดีฆาตกรรม โดยจะมีการเตรียมเครื่องมือ ยานพาหนะ เตรียมคน คือร้อยเวร พลขับ และช่างภาพ แล้วเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุ เมื่อพบการกั้นสถานที่เกิดเหตุไม่ดีพอก็จะมีการขยายวงกั้น การกั้นสถานที่เกิดเหตุมีการกั้น 2 แบบ คือภายในอาคารและนอกอาคาร โดยมีหลักการว่ากั้นกว้างดีกว่ากั้นแคบ ภายนอกอาคารอาจมีปัญหาในการกั้น โดยตามทฤษฎีจะดูจากจุดที่เกิดเหตุถึงวัตถุพยานชิ้นสุดท้ายที่พบแล้ววกไปครึ่งหนึ่งของระยะที่กล่าวมาแล้วจึงกั้น ในกรณีการเกิดเหตุในห้องก็จะทำการปิดห้องแล้วจัดเวรยามเฝ้าโดยมักจะเป็นสายตรวจ ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะทำการจดบันทึก ถ่ายภาพ และทำแผนที่ จากนั้นจะทำการค้นหาวัตถุพยานขึ้นกับสถานที่เกิดเหตุว่าจะมีการค้นในรูปแบบใด แล้วทำการถ่ายภาพการเก็บวัตถุพยานขึ้นนั้น วัดระยะ แล้วทำการตรวจซ้ำอีกครั้งดูว่าส่วนใดที่ยังหลงเหลือ ในกรณีที่พบคดีซับซ้อนอาจต้องให้เก็บที่เกิดเหตุไว้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นมาร่วมตรวจ แล้วจะส่งวัตถุพยานแก่พนักงานสอบสวน ส่วนรอยลายนิ้วมือเจ้าหน้าที่จะเก็บกลับเองเพื่อความสะดวกในการตรวจพิสูจน์ เมื่อกลับมาแล้วจะมีการลงประจำวันเบื้องต้น ทำรายงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้กับพนักงานสอบสวน

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไปถึง

ในปัจจุบันทางพนักงานสอบสวนและสายตรวจได้รับการอบรมจากสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ ทำให้มองเห็นความสำคัญของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ แต่มีในบางกรณีที่ไม่มีการกั้นสถานที่เกิดเหตุหรือกั้นไว้ไม่ดี

3. การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

หากเจ้าหน้าที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุแล้วยังไม่มีการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ ก็ต้องทำการป้องกันโดยการชิงเชือกวางแนวในการกั้นที่เกิดเหตุ และการเข้าที่เกิดเหตุก็จะมีการใส่ถุงมือ

ถุงครอบเท้า และผ้าคาดปากเพื่อไม่เพิ่มวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ โดยมีการปฏิบัติเป็นสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐาน และมีชุดป้องกันเชื้อโรคด้วย

4. บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หากเข้าไปในที่เกิดเหตุแล้วยังไม่มีการกั้นเจ้าหน้าที่ที่จะเป็นผู้กั้นเอง ในกรณีมีผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในที่เกิดเหตุ ก็ต้องแจ้งให้ออกจากสถานที่เกิดเหตุ เช่น นักข่าว ผู้บังคับบัญชา

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ปัญหาส่วนใหญ่คือพนักงานสอบสวนกั้นสถานที่เกิดเหตุไม่ดีพอ กั้นแคบไป ทำให้วัตถุพยานถูกทำลายไปได้
- อุปสรรคส่วนใหญ่เกิดจากสื่อมวลชน มุลนิธิที่เข้ามาช่วยในครั้งแรก ทำให้วัตถุพยานเปลี่ยนไป โดยเจ้าหน้าที่จะพยายามไม่ให้เปลี่ยนแปลงมากที่สุด
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ห้ามไม่ให้ผู้อื่นเข้าที่เกิดเหตุยังไม่มี มีเพียงกฎหมายในเรื่องการห้ามทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุ

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- เกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนและสายตรวจควรได้รับการอบรม
- ควรให้ประชาชนได้ทราบถึงการรักษาสถานที่เกิดเหตุโดยการประชาสัมพันธ์ เพื่อจะได้ช่วยป้องกันสถานที่เกิดเหตุ มุลนิธิที่เคยได้รับการอบรมแล้วทำให้การปฏิบัติดีขึ้นโดยจะรอเจ้าหน้าที่ก่อน
- ควรจะมีกฎหมายที่ออกมาโดยตรงเพื่อรักษาสถานที่เกิดเหตุ

3. นักวิทยาศาสตร์ (สบ. 2) กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน

วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต

ประสบการณ์ 15 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนพื้นที่ โดยรีบเดินทางเข้าไปโดยด่วนไว้ การรักษาสถานที่เกิดเหตุเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแล้ว หากยังไม่ได้กั้นก็ต้องรีบกั้นไม่ให้ใครทำลาย ในคดีฆาตกรรมวัตถุพยานที่ต้องตรวจพิสูจน์เพื่อดูว่าผู้ใดอยู่ในสถานที่เกิดเหตุบ้าง เพื่อดูว่าใครทำอะไรที่ใดใครถูกกระทำ แล้วทำการเก็บรวบรวมวัตถุพยานโดยเริ่มจากการถ่ายภาพก่อน เก็บรวบรวมวัตถุพยานตามระบุตำแหน่งที่เก็บทั้งหมด แล้วจึงส่งมอบให้พนักงานสอบสวนพื้นที่ วัตถุพยานเช่นลายมือสามารถเก็บกลับมาได้เองแล้วนำส่งหน่วยงานอื่นในทำการเดียวกันของเรา วัตถุ

พยานอย่างอื่นเช่นวัตถุพยานทางชีววิทยาจะให้พนักงานสอบสวนส่งมา หลังจากเก็บรวบรวมวัตถุพยานหมดแล้วก็มอบสถานที่เกิดเหตุให้พนักงานสอบสวน แต่กรณีที่เป็นสถานที่เกิดเหตุสำคัญโดยยังตรวจไม่เสร็จหรือต้องการใช้เครื่องมือพิเศษก็ให้รักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน หลังจากส่งมอบเสร็จแล้วก็จะทำรายงานเบื้องต้นส่งผู้บังคับบัญชา แล้วทำรายงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และภาพถ่ายส่งมอบให้พนักงานสอบสวนไปประกอบสำนวน วัตถุพยานจะส่งมอบในสถานที่เกิดเหตุเลย

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไปถึง

ปัจจุบันพนักงานสอบสวนได้รับความรู้พื้นฐานในการรักษาสถานที่เกิดเหตุเป็นอย่างดีในคดีฆาตกรรม เพราะฉะนั้นสถานที่เกิดเหตุสมบูรณ์เพียงพอที่จะได้รับการตรวจ ไม่มีใครไปทำลายสถานที่เกิดเหตุหลังจากพนักงานสอบสวนหรือตำรวจสายตรวจเข้าไปแล้ว สถานที่เกิดเหตุมักถูกทำลายโดยญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิต หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าไปช่วยเหลือ หรือมุงดู หรือเข้าไปประสังค์ทรัพย์สินอย่างอื่นแล้วแต่กรณีไป ปัจจุบันการรักษาสมบูรณ์พอสมควร สื่อมวลชนก็ช่วยในด้านนี้ด้วย ในกรณีญาติพี่น้องไม่เข้าสถานที่เกิดเหตุไปจับอะไรเพราะรับทราบจากสื่อ

3. การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

เมื่อไปถึงต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุ ต้องกันไม่ให้ผู้ใดเข้าไปทำลายวัตถุพยานซึ่งเชื่อว่ามิในสถานที่เกิดเหตุ ในกรณีสถานที่เกิดเหตุเป็นสถานที่เปิด ต้องรีบตรวจ กรณีลมฟ้าอากาศไม่เป็นใจ เป็นที่พลุกพล่านต้องรีบตรวจ กรณีที่เป็นบ้านหรือสถานที่ปิดก็จะค่อยๆตรวจไป โดยเจ้าหน้าที่มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันเพื่อไม่ให้วัตถุพยานถูกปนเปื้อนโดยผู้ตรวจ ได้แก่ใส่เสื้อแขนยาว ผ่าปิดปาก ถุงมือ ถุงเท้า โดยจะใส่ตามดุลพินิจของผู้ตรวจ เช่นในสถานที่เกิดเหตุที่มีคนเดินเข้าไปแล้วก็ไม่ต้องใส่

4. บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ก็มีหน้าที่ให้ความรู้แก่พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคคลทั่วไปผ่านสื่อต่างๆ มีประโยชน์คือสามารถให้วัตถุพยานคงอยู่สามารถนำสืบจับคนร้ายได้ เป็นประโยชน์ต่อคดี และให้รีบไปถึงสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว โดยต้องรีบไปโดยเร็วที่สุด แต่ยังไม่มียานาโดยตรงในการรักษาสถานที่เกิดเหตุตามกฎหมาย

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ปัญหาคือการที่ญาติพี่น้องหรือบุคคลภายนอกที่ไม่รู้ถึงความสำคัญของวัตถุพยานสถานที่เกิดเหตุเพียงพอ
- การกั้นสถานที่เกิดเหตุก่อนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมาถึงกันไว้แต่ตรงบริเวณศพไม่กั้นให้เกินไว้ กั้นไม่เพียงพอ
- สื่อมวลชนก็จะมีผลเพราะบางทีที่เรากั้นสถานที่เกิดเหตุแล้วก็จะขอเข้าไปถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุก่อน เป็นการฝ่าฝืนแต่ยังไม่มีความผิดโทษ
- กรณีของผู้บังคับบัญชาที่ต้องทราบรายละเอียดเบื้องต้นก่อน ไปยับยั้ง อย่ารู้ก่อนที่เราจะเข้าไปถึงเพราะมักจะไปถึงก่อน ในส่วนพนักงานสอบสวนก็จะไม่เข้าไปยุ่งเพราะทราบว่าส่วนใดสำคัญไม่สำคัญ ถ้าไม่ทราบจริงๆ ก็จะไม่เข้าไปยุ่ง
- เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุยังไม่มีอำนาจรองรับ ถือเป็นผู้ช่วยของพนักงานสอบสวน ยังไม่มีอำนาจสั่งการใดๆ ได้ในสถานที่เกิดเหตุ ทำงานภายใต้อำนาจของพนักงานสอบสวน

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ออกกฎหมายห้ามเข้าสถานที่เกิดเหตุก่อนที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเข้าตรวจก่อนและคืนสถานที่เกิดเหตุนั้นก่อนจึงให้ผู้อื่นเข้าไปได้ ในกรณีบุคคลทั่วไปถ้ามีกฎหมายมาควบคุมก็จะกันได้ ในกรณีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุถ้ามีอำนาจเท่ากับพนักงานสอบสวนก็จะดี ในกรณีที่มิคนเข้าไปทำลายสถานที่เกิดเหตุก็จะเป็นการเสียงบประมาณในการตรวจวัตถุพยานที่ไม่เกี่ยวข้อง

4. นักวิทยาศาสตร์ (สบ.3) กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน

วุฒิการศึกษา วท.บ. ฟิสิกส์

ประสบการณ์ 22 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ในคดีฆาตกรรมหน่วยงานของสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนในแต่ละท้องที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ที่แจ้งมาในท้องที่คือเขตนครบาล โดยมีศูนย์รับแจ้งเรื่องที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ก่อนที่เราจะเข้าไปทำการตรวจจะมีการเตรียมความพร้อมอยู่แล้วในแง่เครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ กระเป๋าที่ใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ในเวลากลางคืนจะมีไฟส่องสว่าง โดยการเตรียมเครื่องมือจะสอบถามข้อมูลจากพนักงานสอบสวนเพื่อการเตรียมอุปกรณ์ และมีการเตรียมความพร้อมของคน อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องมือ ขณะที่เราอยู่ในสถานที่เกิดเหตุส่วนหนึ่งคือการเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุด้วยความระมัดระวัง โดยหลัก

ปฏิบัติจะมีการเตรียมทีมของเราในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ มีการเข้าไปสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นก่อน เพื่อดูว่ามีร่องรอยวัตถุพยานอะไรบ้าง แล้วจะมีการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงาน หน้าที่ในการถ่ายภาพ การเก็บวัตถุพยาน การจดรายละเอียดในสถานที่เกิดเหตุ การเขียนแผนที่ แล้วเราจะมีการตรวจสอบดูว่ามีอะไรที่เรายังไม่ได้ทำหรือทำไม่ครบก่อนที่เราจะทำการส่งมอบวัตถุพยานที่เราตรวจเก็บให้กับพนักงานสอบสวน เพื่อให้พนักงานสอบสวนส่งวัตถุของกลางที่เก็บได้ในสถานที่เกิดเหตุมายังกองพิสูจน์หลักฐานในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อไป หลังจากที่เรากลับมาแล้วจะต้องทำรายงานเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเป็นรูปเล่มขึ้นมา ในส่วนของคดีฆาตกรรมต้องทำแผนผังประกอบรายงาน เมื่อเสร็จสิ้นก็จะส่งให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดี

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไปถึง

ก็จะดูว่าสถานที่เกิดเหตุมีการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมที่ควรจะเป็นหรือไม่ ดูได้จากร่องรอยต่างๆ ที่พบในสถานที่เกิดเหตุ เช่นการเคลื่อนย้ายของวัตถุสิ่งของ การกระเซ็นของคราบโลหิต โดยจะมีการบอกในสถานที่เกิดเหตุว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เช่นกรณีคดีฆาตกรรมมีการจัดฉากให้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมก็ดูได้จากการกระเซ็นของคราบโลหิต การไหลของคราบโลหิตก็จะบอกได้ถึงการเปลี่ยนแปลง หรืออาจดูได้จากที่ตัวผู้ตาย สภาพของผู้ตายว่าเป็นอย่างไร ก็จะบอกระยะเวลาการเสียชีวิต ระยะเวลาการเกิดเหตุได้ หรือวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุก็เอามาเป็นพยานในการบอกได้ว่าในที่เกิดเหตุมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีสิ่งผิดปกติไปอย่างไร การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุก็ขึ้นกับพนักงานสอบสวนส่วนหนึ่ง อาจติดอยู่ในเรื่องของเวลา เพราะบางสถานที่เกิดเหตุก็อยู่ในที่รักษาได้ยากก็อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจ หรือในสถานที่เกิดเหตุที่อยู่ริมถนนบางครั้งก็มีการเปลี่ยนแปลงไป หรือจากสภาพอากาศ เมื่อเราพบรอยเท้าหรือรอยมือแล้วมีฝนตกก็อาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปได้

3. การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ก็จะมีการสวมเครื่องป้องกันเช่น สวมรองเท้าเพื่อกันร่องรอยของเราเข้าไปปะปนในสถานที่เกิดเหตุ สวมถุงมือ สวมหมวกเหล่านี้เป็นการป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุพยานซึ่งอาจปนเปื้อนในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ทั้งนั้นที่สำคัญที่สุดคือการป้องกันไม่ให้คนที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอื่นๆ จนกว่าเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุนั้นเสร็จสิ้นเสียก่อน โดยในการปฏิบัติงานในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจะมีการอบรมให้ความรู้ว่าสิ่งไหนที่ควรจะต้องป้องกันวัตถุพยาน โดยในที่เกิดเหตุจะต้องดูแลและประเมินว่าอะไรมีความสำคัญและเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุอื่นๆ หรือว่าการจะต้องสิ่งของให้น้อยที่สุด

การเก็บรักษาเพื่อนำส่งไปตรวจพิสูจน์เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุให้ได้หลักฐานที่ชัดเจน สิ่งของที่พบในสถานที่เกิดเหตุมีความสำคัญทั้งหมด ประสบการณ์จะบอกเราว่าเวลาที่เรเข้าไปดูในสถานที่เกิดเหตุวัตถุพยานหรือสิ่งของอะไรมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นๆ เราจึงต้องระวังรักษาไม่เข้าไปแตะต้อง และการตรวจเก็บวัตถุพยานนั้นๆ ต้องทำให้ถูกต้องตามหลักวิธีปฏิบัติในการตรวจเก็บ โดยรายละเอียดจะมีไม่เหมือนกัน การเก็บรักษาวัตถุพยานก็จะไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่จะต้องเลือกใช้วิธีการเก็บวัตถุพยานแบบใด

4. บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ

เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ แต่อย่างไรก็ดีเจ้าหน้าที่สายตรวจจะเป็นคนแรกที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ จะมีหน้าที่ในการกั้นสถานที่เกิดเหตุ เพราะถ้าคนที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนไม่มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้ดี ก็จะมีปัญหามาเพราะจะทำให้การแปลความหมายหรือสิ่งที่เกิดขึ้น พนักงานสอบสวนให้ความสำคัญกับสถานที่เกิดเหตุมากขึ้น ก็จะมีการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ คือมีเชือกกัน เทปกั้น police line หรือในกรณีที่เราเข้าไปดูสถานที่เกิดเหตุ ในสถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงไป โดยส่วนใหญ่สถานที่เกิดเหตุเมื่อไปถึงแล้วมักจะมีการกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้แล้ว หรือถ้าเราเห็นว่าการกั้นไม่เพียงพอหรือเห็นว่าจุดใดเป็นที่น่าสนใจก็มีสิทธิ์ที่จะกั้นที่เกิดเหตุเพิ่มเติมได้ เพราะว่าการรักษาสถานที่เกิดเหตุน่าจะสำคัญมากๆ เพราะว่าคนที่ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุอาจเก็บวัตถุพยานอะไรก็ไม่รู้ เพราะถ้าไม่มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุคุณตรวจสถานที่เกิดเหตุก็อาจจะมีการแปลความหมายของวัตถุพยานเปลี่ยนไป การที่จะได้มาซึ่งตัวของผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายก็จะยากลำบากมากขึ้น

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ อาจจะทำให้วัตถุพยานเสียหาย แทนที่จะสามารถเก็บร่องรอยต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้ครบถ้วน สมบูรณ์ก็จะได้วัตถุพยานลดน้อยลงไป เช่นการเข้าไปเหยียบย่ำในสถานที่เกิดเหตุถ้าไม่ได้ดู ไม่ได้ระวังคนที่เข้าไปโดยไม่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องแต่ทำให้วัตถุพยานเสียหายโดยไม่ได้ตั้งใจก็แล้วแต่ ทำให้การเก็บวัตถุพยานก็ไม่ได้

- สื่อมวลชนกับมูลนิธิ มูลนิธิในปัจจุบันในแง่การปฏิบัติท้องถิ่นที่มีการป้องกันได้ดีพอสมควร มีบางคดีที่ท้องถิ่นให้ผู้สื่อข่าวหรือเจ้าหน้าที่มูลนิธิเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยพลการ

- กฎหมายที่จะมารองรับเกี่ยวกับการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ณ ปัจจุบันก็ไม่ค่อยมีกฎหมายที่จะมาเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมากนัก

6. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- คนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นญาติผู้ตาย คนที่เข้าไปรักษาสถานที่เกิดเหตุจะต้องพยายามอย่าไปจับแตะต้อง หรือเคลื่อนย้ายสิ่งของในสถานที่เกิดเหตุ อีกส่วนหนึ่งคือควรรู้ว่าควรจะทำอะไรในสถานที่เกิดเหตุ การรักษา การเก็บวัตถุพยาน
- กฎหมายหรือบทลงโทษนั้นตอนนี้ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการทำลายวัตถุพยาน ในกฎหมายในแง่พยานก็ยังไม่มีความเกี่ยวข้องกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ใครที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก็最好不要เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ

5. นักวิทยาศาสตร์ (สบ. 4) กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน

วุฒิการศึกษา วท.บ. (เคมี)

ประสบการณ์ 23 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจหรือกองวิทยาการก็จะรับแจ้งจากพนักงานสอบสวนท้องที่ แล้วเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะรีบเดินทางไปที่เกิดเหตุโดยเร็ว ในเบื้องต้นรายละเอียดการแจ้งว่าเกิดเหตุอะไร ถ้ารู้ชื่อผู้เสียชีวิตจะแจ้งว่าถูกอะไรตาย คือแจ้งข้อมูลให้ทราบเบื้องต้น เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุพนักงานสอบสวนกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้โดยใช้ police line หรือปิดห้องที่เกิดเหตุไว้ ขึ้นกับเงื่อนไขแล้วแต่ที่เกิดเหตุ เมื่อเราไปถึงที่เกิดเหตุแล้วจะต้องถามข้อมูลเบื้องต้นจากพนักงานสอบสวนว่าเกิดเหตุอย่างไร ใครมาพบเหตุ แล้วรายละเอียดเบื้องต้นเป็นอย่างไรบ้าง แล้วในกระบวนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหลังจากการสอบถามจากพนักงานสอบสวนเราจะเข้าทำการตรวจสอบที่เกิดเหตุตามขั้นตอน เริ่มจากการเข้าสำรวจที่เกิดเหตุคร่าวๆว่าเกิดอะไรขึ้น มีวัตถุพยานหลักฐานมาประมวลว่ามีอะไรบ้าง มาดูว่าชุดตรวจของเรามีอะไรบ้าง เช่นมีเจ้าหน้าที่บันทึกภาพถ่ายภาพบันทึกสถานที่เกิดเหตุ จดบันทึก ทำแผนที่ ก็จะจัดการให้เจ้าหน้าที่พวกนี้ดำเนินการ มีการค้นหา จัดเก็บวัตถุพยานก็จะดำเนินการไปเรื่อยๆ ในขณะที่ตรวจที่เกิดเหตุก็จะมีการประมวลเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นอย่างไร คิดว่าวัตถุพยานมีอะไรบ้าง แล้วมาพิจารณาว่าวัตถุพยานครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ อาจต้องทำการตรวจที่เกิดเหตุอีกครั้งหนึ่งเพื่อรวบรวมวัตถุพยานให้ครบ เมื่อตรวจเสร็จก็จะแจ้งพนักงานสอบสวนให้ทราบ ในเบื้องต้นการกั้นที่เกิดเหตุถ้ามองดูแล้วที่เกิดเหตุน่าจะมีการกั้นบริเวณมากขึ้นกว่านี้ ก็จะแจ้งพนักงานสอบสวนทำการกั้นที่เกิดเหตุมากขึ้น ถ้ากรณีพนักงานสอบสวนกั้นที่เกิดเหตุกว้างเกินไปก็แจ้งให้พนักงานสอบสวนกั้นให้แคบลง หลังจากตรวจเสร็จแล้วก็จะแจ้งพนักงานสอบสวน ถ้าจะมีการเคลื่อนย้ายที่เกิดเหตุก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่ของพนักงานสอบสวน หลังตรวจที่เกิดเหตุเสร็จก็จะมีการรายงานผลการตรวจให้พนักงานสอบสวน รายงานถ้าเป็นคดีเกี่ยวกับชีวิตจะมีรายงาน แผนผัง โดยจะมีการวัดระยะแล้วจึงมาทำแผนที่ที่ได้มาตราส่วนอีกทีหนึ่ง แผนที่ต้องมี

รายละเอียด มีมาตราส่วน มีระยะกำกับ ส่วนการถ่ายภาพจะมีกระบวนการขั้นตอนการถ่ายภาพระยะไกล ระยะใกล้ ถ้าเป็นคดีเกี่ยวกับชีวิตโดยทั่วไปเริ่มต้นจะมีการถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ สภาพโดยรอบสถานที่เกิดเหตุ สภาพบริเวณที่พบศพหลายๆ มุม โดยจะมีการถ่ายภาพระยะไกลและระยะใกล้ แสดงให้เห็นรายละเอียดว่าเกิดตายอย่างไร แสดงถึงบาดแผล ตำแหน่งของบาดแผล และวัตถุพยานว่ามีอะไรบ้าง

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุไปถึง

ส่วนใหญ่จะมีการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน บางครั้งจะพบเจ้าหน้าที่สายสืบ นักข่าว หรือผู้ให้การในคดีเข้าไปยืนอยู่ในสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้ว ตรงนี้อาจเกิดจากการตำรวจไม่รู้จักถึงวิธีการรักษาวัตถุพยาน โดยส่วนใหญ่ที่เกิดเหตุเบื้องต้นก็จะมีไทยมุงเข้าไปออออยู่ในสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้วซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สถานที่เกิดเหตุเสียหายเหมือนกัน โดยบางทีอาจจะมาก่อนที่พนักงานสอบสวนมาถึง โดยปกติหากสถานที่เกิดเหตุอยู่ในที่สาธารณะหรือบนท้องถนน หรือชอยก็จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะพบคนอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ขึ้นอยู่กับคดีในบางเรื่องก็มีบางเรื่องก็ไม่มีมีการถูกทำลายหลักฐาน ในกรณีการอำพรางคดีก็มีในกรณีที่คนกระทำความผิดปกปิดไม่บอกรายละเอียดทั้งหมด เช่นกรณีปิ่นลั่นไส้กัน ก็เล่าว่ามีคนร้ายมายังก็มีเหมือนกัน

3. การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุในการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

โดยปกติเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจก็มีการสำรวจเบื้องต้นก็จะรู้ว่าในที่เกิดเหตุมีร่องรอยวัตถุพยานอะไรบ้าง ก็จะกำหนดทางเดินของชุดตรวจว่าควรจะไปทางใดเพื่อไม่ให้เหยียบย่ำทางเดินหรือร่องรอยวัตถุพยานของคนร้ายที่ตกในที่เกิดเหตุ ก็จะมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันเช่นถุงมือถุงครอบเท้าเพื่อไม่เป็นการไปเพิ่มวัตถุพยานหรือไปทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุให้หายไปเป็นวิธีการป้องกัน แต่อย่างไรก็ตามก็เริ่มจากการสำรวจในเบื้องต้นว่าวัตถุพยานอยู่ตรงไหนบ้าง ตรงเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพสถานที่เกิดเหตุนั้นในการเก็บลายนิ้วมือลายนิ้วมือก็จะต้องหายไปในการพลิกศพสภาพสถานที่เกิดเหตุก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปอยู่แล้ว แต่เราสามารถทำการบันทึกภาพถ่ายว่าเดิมเป็นอย่างไร ในกรณีการใส่อุปกรณ์ป้องกันได้แก่ถุงมือหรือถุงครอบเท้าจะเป็นประจำอยู่แล้ว มีการใช้หมวกใส่ประจำอยู่แล้ว ส่วนที่ครอบผมจะขึ้นอยู่กับสถานที่เกิดเหตุว่าเราไม่ต้องการให้เส้นผมตกไปยังสถานที่เกิดเหตุก็มีการใส่ ส่วนผ้าปิดปากจะใส่กรณีที่เราไม่ต้องการให้วัตถุพยานปนเปื้อนกับ DNA ของผู้เก็บวัตถุพยานเอง

4. บทบาทการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ

โดยบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานนั้นในเรื่องการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุก็จะพิจารณาว่าถ้าพนักงานสอบสวนค้นสถานที่เกิดเหตุในบริเวณที่กว้างพอแล้วก็จะให้กันไว้แบบเดิม หากค้นในบริเวณที่แคบหรือมากเกินไปก็จะบอกให้กันให้เหมาะสม ในบทบาทเราสามารถแจ้งให้พนักงานสอบสวนลดหรือขยายบริเวณได้ ในกรณีที่เรายังตรวจไม่เสร็จหรือมีการตรวจเพิ่มเติมก็จะแจ้งพนักงานสอบสวนให้เก็บที่เกิดเหตุไว้อีก โดยจะให้ปิดล็อกหรือซีลที่เกิดเหตุไว้ไม่ให้ใครเข้าไปก็จะแจ้งพนักงานสอบสวนเพราะเป็นผู้มีอำนาจ การตรวจเพิ่มเติมจะตรวจกี่ครั้งก็แจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินการได้ ในกรณีเป็นในบ้านพนักงานสอบสวนอาจยึดกุญแจไว้ โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ

5. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดี

มาตรการ

- ปัญหาอุปสรรคมีจุดเริ่มต้นจากมีผู้สื่อข่าวหรือผู้ใหญ่ที่เข้าไปดูในรายละเอียดของที่เกิดเหตุก็เป็นปัญหาอันหนึ่ง
- สถานที่เกิดเหตุที่มีคนมุงเป็นจำนวนมากการรักษาสถานที่เกิดเหตุทำได้ยากเหมือนกัน
- กรณีที่เกิดเหตุบนท้องถนนเราก็จะต้องเร่งในการตรวจเพื่อเปิดถนนให้มีการสัญจรไปมาได้ ก็เป็นปัญหาอุปสรรคในการตรวจเหมือนกันเพราะเราต้องรีบตรวจ
- กรณีจำนวนบุคลากรก็มีปัญหาเหมือนกันเพราะว่าชุดทีมของเราที่ไปตรวจมีไม่กี่คนอาจจะมีพลขับ ช่างภาพ คนเก็บวัตถุพยาน ก็มีประมาณสามคน หัวหน้าชุดอาจต้องทำงานหลายๆ ด้าน แต่หากพิจารณาว่าเป็นคดีที่สำคัญอาจต้องมีคนเข้าไปช่วยตรวจเหมือนกัน ในกรณีที่เป็คดีที่ต้องเร่งผู้บังคับบัญชาอาจจะส่งคนไปเพิ่ม
- ปัญหาเรื่องรถติดที่คนที่ไม่สามารถไปได้ทันที เพราะสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจรับผิดชอบพื้นที่ทั่วกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นบริเวณกว้าง ในบางกรณีมีระยะทางค่อนข้างไกล ซึ่งสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจยังไม่สามารถจัดคนลงไปในพื้นที่ให้ครอบคลุมพื้นที่ของพนักงานสอบสวนได้
- กรณีคดีเกี่ยวกับชีวิตมีแพทย์เข้าไปร่วมตรวจด้วย บางครั้งแพทย์ไปถึงก่อนก็จะไม่รอเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ เมื่อไปถึงก่อนก็จะพลิกศพเลยก็จะมีผลเหมือนกัน กรณีที่แพทย์เข้าไปช่วยเหลือเมื่อไม่แน่ใจว่ามีชีวิตอยู่หรือไม่ก็จะมีผลในการเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุเหมือนกัน โดยจะมีการประชุมกันถ้ารู้ว่าตายแน่แล้วจะไม่ไปยุ่ง
- กฎหมายการชันสูตรพลิกศพก็จะพูดถึงเฉพาะแพทย์และพนักงานสอบสวนเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเป็นเพียงผู้ช่วยพนักงานสอบสวนเป็นทุกๆ ไป

- ส่วนเจ้าหน้าที่มูลนิธิที่เข้าไปช่วยในการพลิกศพ หรือเคลื่อนย้ายศพ เนื่องจากเรามีเครือข่ายมากกว่าของเรา เจ้าหน้าที่จะไปถึงก่อนตำรวจสายตรวจเสียอีกบางครั้งก็จะเข้าไปทำลายสถานที่เกิดเหตุบ้าง

6. ข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุแนะนำพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ แต่พนักงานสอบสวนบางคนอาจเข้าใจหรือบางคนเข้าใจช้า หรือบางคนมีประสบการณ์น้อย ก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่ปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุน้อยเกินไป หรือเจ้าหน้าที่สืบสวนที่เป็นมือใหม่ที่ยังไม่ค่อยรู้อะไรแต่อยากได้ข้อมูลก่อนก็จะเข้าไปในที่เกิดเหตุเพื่อไปหาซื้อที่อยู่ของผู้เสียชีวิต ก็จะมีการให้คำแนะนำให้เห็นความสำคัญของวัตถุพยาน

- ปัญหาของคนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเราก็คงพยายามแนะนำอย่าเข้าไปเพราะจะเป็นการทำลายวัตถุพยานก็จะไม่เข้าใจเรื่องนี้เท่าไร

- กฎหมายที่เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบของกฎหมายหรือระเบียบ สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจได้มีการเสนอปรับแก้ไขระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้พนักงานสอบสวนปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้ และผู้ที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุไว้ต้องเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับการอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหรือพนักงานสอบสวนอยู่แล้ว ซึ่งปรับแก้ตั้งแต่ปี 46 ในกรณีนี้ก็ดีหากเพิ่มเป็นกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งในกรณีนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการชันสูตรพลิกศพก็จะมีโทษในการเคลื่อนย้ายศพอยู่แล้ว แต่บางทีเจ้าหน้าที่ไม่ได้เข้มงวดนัก กฎหมายที่มีอยู่ก็ใช้ได้อยู่แล้วเพียงแต่เจ้าหน้าที่ไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายมากนัก

- กรณีการสร้างเครือข่าย ในขณะนี้กำลังพลยังไม่เพียงพอ จำนวนเวรยังไม่เพียงพอ ตอนนี้มีนโยบายเพิ่มปริมาณนักวิทยาศาสตร์ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเข้ามาทำงานให้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยแนวความคิดน่าจะลงไปอยู่ในสถานีตำรวจแต่ละแห่ง โดยให้ทุกสถานีตำรวจมีขีดความสามารถในการเก็บหลักฐานในคดีเกี่ยวกับชีวิตได้ก็จะมีปฏิบัติงานเป็นผลมากขึ้น โดยมีการกระจายจะมีการทำงานได้ผลดีมากขึ้น ก็จะไปปฏิบัติงานได้เร็วมากขึ้น ซึ่งก็เคยมีการแบ่งประจำพื้นที่แต่ก็ยังมีปัญหาว่าอยู่พื้นที่หนึ่งแต่เกิดเหตุอีกพื้นที่หนึ่ง

แพทย์นิติเวช

1. นายแพทย์ (สบ. 2)

วุฒิการศึกษา พบ., อนุมัติบัตรผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวช (อว.)

ประสบการณ์ 10 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อแพทย์ได้รับแจ้งจากให้ไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวน โดยฝ่ายประชาสัมพันธ์จะบันทึกรายละเอียดการรับแจ้ง แล้วแพทย์จะเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุ แพทย์จะไปพบพนักงานสอบสวนเพื่อขอทราบรายละเอียดทางคดีก่อน และขอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าตรวจและเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุก่อน แล้วจึงเริ่มปฏิบัติหน้าที่ โดยเน้นเริ่มจากการถ่ายรูป โดยถ่ายมุมกว้างในสถานที่เกิดเหตุ แล้วทำการตรวจชั้นสูตรพลิกศพตามขั้นตอนต่างๆ การดูรายละเอียดภายนอก เสื้อผ้า การเปลี่ยนแปลงหลังการตาย แล้วทำรายงานการชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนในกรณีการตายผิดธรรมชาติตามธรรมดา และในกรณีการตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือการตายระหว่างการกระทำของเจ้าพนักงานที่อ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ก็ต้องเพิ่มพนักงานอัยการและฝ่ายปกครอง ในกรณีวัตถุพยานที่เก็บไปตรวจส่วนมากจะเป็นวัตถุพยานทางชีวภาพ เมื่อพนักงานสอบสวนเซ็นเอกสารก็ถือว่าจบขั้นตอนตามกฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามระบบของสถาบันนิติเวชนั้นผู้ตรวจที่เกิดเหตุจะไม่ได้เป็นผู้ผ่าในวันต่อไป แต่ถ้าหากเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจสามารถตามคดีได้ แต่หากสามารถไปตรวจและผ่าเองด้วยก็จะเป็นการดีเพราะจะทำให้รู้รายละเอียดได้ดี

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อแพทย์นิติเวชไปถึง

ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุของประเทศไทยยังไม่สามารถทำได้ดีเท่าที่ควร เมื่อมีการล้อมที่เกิดเหตุแต่ตำรวจสายสืบจะเข้ามาหาหลักฐานก่อน หรือผู้บังคับบัญชาเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุก่อน การให้มูลนิธิเข้ามาช่วยพลิกศพก็มีการเพิ่มวัตถุพยานด้วย

3. การอบรมหรือมีคู่มือในการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ในส่วนของการอบรมมีการได้รับการอบรมในระยะสั้น โดยมีวิทยากรที่ปฏิบัติโดยตรงมาอบรม ในแง่ของการรักษาสถานที่เกิดเหตุคือเข้าตรวจศพหลังจากตรวจที่เกิดเหตุแล้ว ส่วนคู่มือสถาบันนิติเวชยังไม่มีการจัดทำ

4. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- เกี่ยวกับศพนั้นอาจมีการเคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนท่า ทำให้มีปัญหาเรื่องการประมาณเวลา ทำให้ไม่สามารถได้ข้อมูลที่เหมาะสม
- โดยเฉพาะในส่วนของการตรวจสายสืบที่มุ่งหาข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุอาจทำให้วัตถุพยานเสียหายได้ ตำรวจผู้ใหญ่อายุต้องการข้อมูลเบื้องต้นหรือสื่อเข้ามาก็จะให้มูลนิธิมาค้นหาข้อมูล

5. ข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- การรักษาสถานที่เกิดเหตุเป็นไปอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในส่วนของตำรวจสายสืบ ที่มุ่งหาข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุอาจทำให้วัตถุพยานเสียหายได้ ตำรวจผู้ใหญ่ต้องการข้อมูลเบื้องต้น หรือสื่อเข้ามาก็จะให้มูลนิธิมาค้นหาข้อมูล

- ในแง่กฎหมายในปัจจุบันมีการบัญญัติไว้อยู่แล้วในการเคลื่อนย้ายศพ การบังคับใช้ ในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้ ได้เพียงการเคลื่อนย้ายเพื่อการอำพราง

- ให้อำนาจแพทย์เต็มที่ในการสอบสวนเหมือนต่างประเทศที่เรียกว่าระบบ medical examination

2. นายแพทย์ (สบ. 2)

วุฒิการศึกษา พบ., อนุมัติบัตรผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวช (อว.)

ประสบการณ์ 2 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

เริ่มจากการที่พนักงานสอบสวนแจ้งมายังจุดรับแจ้งของสถาบันนิติเวช โดยจุดรับแจ้ง จะสอบถามข้อมูลเบื้องต้นก่อน แล้วแพทย์ก็เดินทางไปที่เกิดเหตุ แล้วแพทย์จะสอบถามพนักงานสอบสวนอีกทีหนึ่งถึงข้อมูลรายละเอียดที่ได้เพิ่มเติม และประเมินลักษณะสภาพศพ แล้วเตรียมตัว เข้าไปตรวจศพ โดยต้องให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ แล้วจึงเข้าตรวจศพร่วมกับพนักงานสอบสวน ตรวจสอบวัตถุพยานต่างๆ ที่ติดกับตัวศพ และ จัดทำรายงานการร่วมตรวจกับพนักงานสอบสวน กรณีการตายในความควบคุมของเจ้าพนักงาน จะต้องมีการทำเอกสารร่วมกับฝ่ายปกครองและอัยการ ในการผ่านนั้นหากในวันรุ่งขึ้นไม่ได้มีการผ่า ต่อก็จะมีการประสานงานกับแพทย์ผู้ผ่าศพ หากแพทย์ผู้ผ่าพบข้อสงสัยอาจจะสอบถามเพิ่มเติมกับ แพทย์ที่เข้าตรวจที่เกิดเหตุถึงลักษณะของเหตุที่เกิดขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อแพทย์นิติเวชไปถึง

บางครั้งพบศพที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้ายไปจากเดิม อาจเกิดจากบุคคลที่พบไม่ แน่ใจว่าตายแล้วก็อาจจะไปพลิกศพ หรือเกิดจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยต่างๆ ที่ต้องการข้อมูลเพื่อ ไปสืบหาคนร้าย หรือจากผู้บังคับบัญชามาหาข้อมูล เจ้าหน้าที่มูลนิธิเข้ามาอยู่ที่ศพ ญาติเข้ามาที่ศพ การกั้นสถานที่เกิดเหตุไม่ได้มีการกั้นเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน สามารถเดินผ่านเข้าออกได้ง่าย ไม่ได้ มีแนวกันที่ชัดเจน ให้ตำรวจยืนกั้นไว้ บางครั้งกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอ การที่คนมามุงดู โดยรอบมีจำนวนมากทำให้ตัวงเข้ามา บางครั้งตำรวจไม่ได้ประเมินสถานที่เกิดเหตุให้ดีพอ ทำให้ วัตถุพยานอาจถูกเหยียบย่ำไป

3. การอบรมหรือมีคู่มือในการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

มีการศึกษาในชั้นหลังปริญญา มีการอบรมต่อเนื่อง มีการประชุมกลุ่มย่อยเป็นระยะ ในกรณีคู่มือในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสำหรับแพทย์กำลังมีการจัดทำกันอยู่

4. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ระวังการเข้าสถานที่เกิดเหตุ โดยจะต้องใส่ถุงมือทุกครั้งที่จะจับต้องในสถานที่เกิดเหตุ การเดินเข้าไปก็ต้องระมัดระวัง การพลิกศพก็ต้องดูกรณีการตายว่าเป็นแบบใด เพราะการเคลื่อนย้ายอาจทำให้วัตถุพยานที่ตัวศพเสียหาย
- ตำรวจท้องที่ที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือปล่อยปละละเลยให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ
- การกั้นสถานที่เกิดเหตุยังไม่มีระยะที่เพียงพอควรกั้นให้กว้างหน่อย พื้นที่เกิดเหตุบางจุดมีความเสี่ยงควรมีเจ้าหน้าที่ดูแล
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ความสำคัญกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ แต่ยังไม่ให้ความสำคัญในการกำหนดบทบาทกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

5. ข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้นเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุได้ ควรให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าไปดูศพก่อนตำรวจและแพทย์ ไม่ควรให้บุคคลากรอื่นเข้าไป
- การกั้นสถานที่เกิดเหตุควรเพิ่มความรัดกุมเพียงพอ เพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อกั้นสถานที่เกิดเหตุได้

3. แพทย์นิติเวช

วุฒิการศึกษา พบ., อนุมัติบัตรผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวช (อว.)

ประสบการณ์ 21 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

แพทย์จะมีหน้าที่ในการดูตัวศพ โดยเริ่มจากเตรียมทีมไปดูศพ โดยปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด ก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุก็ต้องให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าสถานที่เกิดเหตุก่อนเพื่อเก็บหลักฐาน โดยจะเข้าไปเพื่อชันสูตรศพเบื้องต้นว่าเป็นอย่างไร ผู้ตายเป็นใคร เวลาตายเมื่อไหร่ บอกเหตุตายได้หรือไม่ พร้อมทั้งทำบันทึกแนบท้ายการชันสูตรพลิกศพ แล้วส่งศพมาตรวจยังโรงพยาบาลเพื่อมาตรวจละเอียดอีกครั้ง ของโรงพยาบาลศิริราชจะมีการตามเคสโดยใครไปตรวจที่ที่เกิดเหตุแล้วจะมาผ่าศพในวันรุ่งขึ้น โดยทั่วไปจะมีการประชุมเพื่อวางแผนก่อนในตอนเช้าเพื่อดู

ว่ามีประเด็นอย่างไรที่จะตรวจ แล้วมีการทำรายงานชั้นสูตรส่งพนักงานสอบสวน หลังจากนั้นพนักงานสอบสวนจะมาสอบถามความเห็นเพิ่มเติมจากแพทย์

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อแพทย์นิติเวชไปถึง

ส่วนใหญ่ในคดีฆาตกรรมไม่พบการเคลื่อนย้าย มักพบคนเข้าไปก่อน ได้แก่พวกอาสาสมัคร การกั้นที่เกิดเหตุยังไม่ค่อยพบในสถานที่เกิดเหตุเท่าที่ควร

3. การอบรมหรือมีคู่มือในการปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

แพทย์ทราบถึงวิธีการในการปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้วโดยการเรียนรู้ในห้องเรียนแล้ว

4. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ในคดีฆาตกรรมที่สำคัญมักพบนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่เข้าไปเกี่ยวข้อง โดยเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ จะมีผลต่อผู้ที่มีหน้าที่โดยตรง การที่มีบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เข้าไปสถานที่เกิดเหตุมากๆ มีผลให้พยานหลักฐานถูกทำลายหรือไปเพิ่มพยานหลักฐาน
- นอกจากนี้ผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่มูลนิธิที่เข้าไปแล้วทำการบันทึกภาพ ซึ่งต้องดูว่ามีหน้าที่หรือไม่ในการบันทึกภาพ เพราะบางครั้งภาพเหล่านั้นอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้ สื่อมวลชนเผยแพร่ภาพไปโดยไม่คำนึงถึงความลับหรือสิทธิของผู้ตาย
- ในด้านกฎหมายไม่เข้มงวดนัก ในด้านอัตรากำลังของพนักงานสอบสวน
- ศักยภาพในเชิงเครื่องมือหรืองบประมาณไม่เพียงพอ จึงต้องใช้มูลนิธิเข้ามาในการประสานงานในการเคลื่อนย้ายศพ

5. ข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- เพิ่มงบประมาณและกำลังเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ
- กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มูลนิธิให้มีหน้าที่ตามกฎหมาย เพราะถ้ามีหน้าที่ตามกฎหมายก็ควรให้การอบรมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ
- ในกรณีนายตำรวจที่ไม่มีหน้าที่ในการสอบสวนเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ โดยให้ฝ่ายปฏิบัติการที่มีหน้าที่เข้า เพียงทำหน้าที่ในการรับรายงานก็เพียงพอ
- สื่อมวลชนไม่ควรนำภาพในสถานที่เกิดเหตุเผยแพร่

4. แพทย์นิติเวช

วุฒิการศึกษา พบ., อนุมัติบัตรผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวช (อว.)

ประสบการณ์ 8 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

แพทย์นิติเวชจะได้รับการประสานงานจากพนักงานสอบสวน เมื่อไปถึงจะเข้าไปพบพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบคดีเพื่อสอบถามถึงสภาวะต่างๆ ที่เกิดขึ้น แล้วเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อมพนักงานสอบสวน ประเด็นแรกจะไปดูที่ศพเป็นหลักก่อน เพื่อดูว่าเป็นศพของใคร มีสภาพอย่างไร และเสียชีวิตจากสาเหตุใดในเบื้องต้นถ้าบอกได้ รวมถึงขยายผลถึงว่ามีพฤติการณ์อย่างไร ร่วมกับกองพิสูจน์หลักฐาน เช่นกรณีการใช้อาวุธปืนในการฆาตกรรม ทางแพทย์จะเข้าตรวจศพว่ามีบาดแผลจากอาวุธปืนที่ตำแหน่ง แล้วประสานร่วมกับกองพิสูจน์หลักฐานเพื่อหาปลอกกระสุนหรือหัวกระสุน และวิถีกระสุน หลังจากตรวจสภาพศพเรียบร้อยแล้วได้สาเหตุตายเบื้องต้นแล้ว ก็จะทำรายงานการชันสูตรพลิกศพ ณ ที่เกิดเหตุเพื่อเป็นประโยชน์ต่อคดี แล้วนำศพมาผ่าชันสูตรยังโรงพยาบาลศิริราช

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อแพทย์นิติเวชไปถึง

จะมีผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ บุคคลที่มักจะพบได้แก่ญาติและผู้เกี่ยวข้องของผู้เสียชีวิต เจ้าหน้าที่มูลนิธิ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยมักจะมีการทำลายของลักษณะการบาดเจ็บหรือร่องรอยการบาดเจ็บจนไม่สามารถบอกได้ชัดเจนว่าบาดเจ็บ ณ ขณะที่ผู้เสียชีวิตนั้นมีลักษณะอย่างไร

3. การอบรมหรือมีคู่มือในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

ในการปฏิบัติงานไม่มีคู่มือชัดเจน แต่ได้รับการฝึกอบรมในการเข้าสถานที่เกิดเหตุหลักๆ คือการเข้าสถานที่เกิดเหตุต้องได้รับการอนุญาตจากพนักงานสอบสวนในเบื้องต้นก่อน รักษาสถานที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาวะเดิม ในแพทย์นิติเวชจุดสนใจจะคือศพเป็นหลัก เมื่อทำการชันสูตรศพเสร็จแล้วในเบื้องต้นจะมีการตรวจสถานที่เกิดเหตุโดยรอบ

4. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- การติดต่อกับพนักงานสอบสวนค่อนข้างลำบาก เนื่องจากพนักงานสอบสวนต้องให้ข้อมูลกับผู้บังคับบัญชา จึงทำให้แพทย์ที่ไปถึงที่เกิดเหตุยังไม่ได้พบพนักงานสอบสวน จึงไม่สามารถทำงานได้

- สภาพสถานที่เกิดเหตุมักถูกรบกวนจากบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง และทำให้การแปลผลต้องนำข้อจำกัดในเรื่องการปนเปื้อนจากบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย
- ในการใช้สายกันปิดล้อมคิดเป็นร้อยละ 20 ที่ใช้ ยังไม่มีการป้องกันหรือกันแนวเขตของอำนาจการสอบสวนไว้ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อยู่ก็จะมีการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ

5. ข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- การรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุคือการป้องกันไม่ให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ โดยหลักคือเข้าไปยิ่งน้อยเท่าไรยิ่งดี โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าถึงสถานที่เกิดเหตุเป็นคนแรกควรมีการถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุไว้อย่างละเอียด ก่อนที่แพทย์นิติเวชจะมาถึง ควรจะมีการกั้นอาณาเขตโดยแบ่งเป็น 2 หรือ 3 ระดับ แล้วจึงให้แพทย์นิติเวชและพนักงานสอบสวนเข้าไประดับในสุด

5. นิติเวชแพทย์ หัวหน้าหน่วยชันสูตรห้องศพ หัวหน้าหน่วยพิษวิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยา วุฒินิติการศึกษ พ.บ., PH.D., วุฒิบัตรพยาธิวิทยา และอนุมัติบัตรนิติเวชวิทยา ทั้งประเทศไทย และสหรัฐอเมริกา
ประสบการณ์ 17 ปี (USA) 5 ปี (ไทย)

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

นิติเวชแพทย์จะได้รับรายงานว่ามีการเกิดเหตุฆาตกรรมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดูแลท้องที่ที่เกิดเหตุ แล้วนิติเวชแพทย์พร้อมเจ้าหน้าที่ห้องศพจะออกไปยังสถานที่เกิดเหตุเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุจะมีการถ่ายรูปในที่เกิดเหตุ สถานที่ใกล้เคียง และสถานที่ที่พบศพ รวมทั้งรูปของศพทั้งด้านหน้าและด้านหลัง รวมทั้งบาดแผลที่ศพได้รับ สัมภาษณ์หาข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้เห็นเหตุการณ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่มูลนิธิ เพื่อดูว่าข้อมูลตรงกันหรือไม่ อย่างไรก็ตามหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจพิสูจน์หลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ คือหน้าที่ใหญ่ๆ หลังจากนั้นต้องมีใบรายงานการชันสูตรศพคดีฆาตกรรม ณ ที่เกิดเหตุให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนสอบสวนของท้องที่เกิดเหตุ นั้น ต้องมีการชันสูตรผ่าศพในคดีฆาตกรรมโดยต้องมีการเคลื่อนย้ายศพไปยังโรงพยาบาลหรือห้องผ่าศพของโรงพยาบาลเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ โดยแพทย์ต้องออกใบรับรองการเสียชีวิตและใบรับรองการชันสูตรผ่าศพ ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งเก็บรักษาวัตถุพยานได้แก่ ลูกกระสุน เส้นขน เส้นผม เพื่อส่งให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อส่งไปตรวจยังกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติตรวจพิสูจน์ต่อไป สุดท้ายนิติเวชแพทย์ต้องไปขึ้นศาลเพื่อเป็นพยานในคดีฆาตกรรม นอกจากนี้นิติเวชแพทย์ยังมีหน้าที่ในกรณีที่ไม่ทราบว่ามีผู้ตายเป็นใคร เช่นผู้ตายถูกเผา

หลังจากถูกฆาตกรรมเพื่อเป็นการทำลายศพ หรือศพเน่าแล้วหลังจากถูกฆาตกรรม นิติเวชแพทย์ต้องทำการการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเพื่อหาว่าผู้ตายเป็นใคร

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อแพทย์นิติเวชไปถึง

ในประเทศไทยในที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรมมักจะพบว่ามิบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในที่เกิดเหตุร่วมด้วยเสมอ เช่นเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมตำรวจ นักข่าว หรือเจ้าหน้าที่มูลนิธิ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

3. การอบรมหรือมีคู่มือในการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

แพทย์ประจำบ้านหรือนักศึกษาแพทย์จะได้รับการฝึกอบรมจากนิติเวชแพทย์เกี่ยวกับการรักษาหรือปฏิบัติตนในที่เกิดเหตุคดีฆาตกรรม ส่วนหน้าที่ในการดูแลที่เกิดเหตุจะเป็นหน้าที่ของตำรวจประจำท้องที่ ซึ่งนอกเหนือจากหน้าที่ของแพทย์ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้มีการเขียนบทความในวารสารนิติเวชสาร ในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในสถานที่เกิดเหตุให้กับนักศึกษาแพทย์ รวมทั้งเขียนเป็นหนังสือด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าจะมีการอ่านกันและปฏิบัติตัวกันได้มากน้อยเพียงใด

4. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- คนที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุมากเกินไป ทำให้สถานที่เกิดเหตุเกิดการเปลี่ยนแปลงไป

- บ่อยครั้งที่นิติเวชแพทย์ไปถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจากกรมตำรวจ แพทย์จึงต้องคอยจนเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานก่อนโดยไม่ต้องเข้าไปก่อนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน จึงทำให้หลักฐานเสื่อมสภาพลงไป โดยเฉพาะกรณีมีการฆาตกรรมเกิดพร้อมกันหลายที่ที่จะต้องใช้เวลาในการรอนานยิ่งขึ้น

- ทั้งนิติเวชแพทย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุ รวมทั้งตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานไม่รู้หน้าที่ในการปฏิบัติตนแบบสากลพอสมควร เช่นตำรวจพิสูจน์หลักฐานมาเก็บหลักฐานจากศพซึ่งเป็นหน้าที่ของนิติเวชแพทย์ หรือนิติเวชแพทย์มาเก็บหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบของตำรวจกองพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ผิดหลักสากล

5. ข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ไม่ควรให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมโดยตรงเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุในรัศมีอย่างน้อย 10 เมตรรอบที่เกิดเหตุ รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ นักข่าวหรือเจ้าหน้าที่มูลนิธิที่ไม่เกี่ยวข้อง

- การรักษาสถานที่เกิดเหตุโดยตำรวจท้องที่ควรจะมีการห้ามและมีขอบเขตล้อมรอบในที่เกิดเหตุ ซึ่งบุคคลไม่เกี่ยวข้องโดยตรงห้ามเข้าที่เกิดเหตุเด็ดขาด หรืออาจจะมิบทลงโทษไม่ว่าจะเป็นตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือบุคคลอื่นๆที่เข้าสถานที่เกิดเหตุ
- ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุตำรวจผู้เข้าถึงสถานที่เกิดเหตุบุคคลแรกควรจะมีการถ่ายรูปเก็บลักษณะของสถานที่เกิดเหตุก่อนที่บุคคลากรอื่นๆจะเข้าไปทำให้สถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลง
- กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ หรือกฎหมายกระบวนการพิจารณาความอาญาควรจะมีการนำมาแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยผู้รู้ ไม่ควรใช้นักกฎหมายหรือแพทย์ที่ไม่เกี่ยวข้องเป็นผู้ออกกฎหมายโดยไม่ถามผู้ปฏิบัติ ในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายและข้อบังคับในแต่ละรัฐแตกต่างกันไป โดยจะมีพื้นฐานเดียวกันเป็นกฎหมายแม่บทแต่อาจจะแตกต่างกันไปในเรื่องของข้อความ
- ส่วนการกั้นสถานที่เกิดเหตุก็พบว่ามีการกั้นโดยใช้สถานที่เกิดเหตุ แต่ก็มีกรกั้วเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุโดยตำรวจชั้นผู้ใหญ่โดยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับตำรวจผู้ดูแลสถานที่เกิดเหตุ ทั้งการเข้าไปและให้สัมภาษณ์กับนักข่าว

6. นิติเวชแพทย์ ภาควิชาพยาธิวิทยา

วุฒิการศึกษา พ.บ. , วุฒิบัตรพยาธิวิทยากายวิภาค และอนุมัติบัตรนิติเวชวิทยา

ประสบการณ์ 10 ปี

1. หน้าที่ที่ปฏิบัติในคดีฆาตกรรมกรณีเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

แพทย์จะได้รับแจ้งคดีจากพนักงานสอบสวน ในกรณีที่เกิดคดีแล้วต้องการให้มีการชันสูตรพลิกศพ พนักงานสอบสวนก็จะแจ้งมายังเจ้าหน้าที่นิติเวช แล้วแพทย์ก็จะออกไปยังสถานที่เกิดเหตุก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุต้องรอให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพตาม ป.วิ อาญา มาตรา 150 มาถึงครบก่อนจึงจะเริ่มเข้า ถ้าเป็นกรณีการตายโดยผิดธรรมชาติก็จะมีหมอและตำรวจ โดยถ้ายังไม่ครบก็ต้องรอกอยู่โดยรอบๆ เมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุแล้วรอให้ครบตามที่กล่าวไปข้างต้น โดยเมื่อไปถึงจะถามข้อมูลจากพนักงานสอบสวนก่อน ในกรณีคดีฆาตกรรมก็จะมีกองพิสูจน์หลักฐานมาร่วมด้วย ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะทำการกั้นเขต โดยปกติเมื่อไปถึงจะมีการกั้นเขตอยู่แล้ว เมื่อไปถึงถ้ามีการกั้นเขตอยู่แล้ว ถ้ายังไม่ครบจำนวนตามกฎหมายก็จะยังไม่เข้าไปในเขตที่มีการกั้น ก็จะมีการถ่ายรูปไปก่อน แล้วมีการปฏิบัติตัวเพื่อเป็นการป้องกันการปนเปื้อนของสถานที่เกิดเหตุโดยการใส่ชุดป้องกัน ได้แก่ถุงมือ ถุงครอบเท้าคลุม เมื่ออยู่ในสถานที่เกิดเหตุก็จะไม่เข้าไปเหยียบย่ำโดยไม่จำเป็น หรือไปเปลี่ยนสภาพในที่เกิดเหตุโดยมิได้พิจารณาโดยถี่ถ้วน เช่น

กระป๋องน้ำ หรือร่องรอย โดยจะต้องมีการถ่ายรูปก่อน โดยในกรณีศพในคดีฆาตกรรมก็จะชันสูตรศพเบื้องต้น มีการถ่ายรูปศพในท่าที่เป็นสภาพเดิมก่อน แล้วเขียนบรรยายลักษณะศพและรอบๆ ศพตามสมควร แล้วก็ทำการพลิกศพ ดูด้านหลัง ดูรอบๆ ศพถ้าไม่พบคราบเลือด คราบอสุจิ หรือคราบที่เป็นชีวิตวัตถุทั้งหลาย ก็จะทำการป้ายหรือเก็บมาเพื่อการส่งตรวจ โดยเก็บมาเฉพาะจากตัวศพหรือในพื้นที่ใกล้ๆ ตัวศพ และถ้าเกินจากนั้นก็ตกลงให้ตำรวจเป็นคนทำ แล้วก็ทำการตรวจชันสูตรพลิกศพตาม ป.วิ อาญา มาตรา 154 โดยการตรวจตามหลักวิชาการ โดยมีการบันทึกในรูปแบบฟอร์มของโรงพยาบาลรามาริบัติ ซึ่งเป็นกึ่งการ check list อยู่แล้ว แล้วปฏิบัติตามขั้นตอนแล้วมีการถ่ายรูปไปด้วย แล้วมีการดูร่วมกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนส่งศพมาตรวจโดยละเอียดก่อน ซึ่งฆาตกรรมจะต้องส่งทุกราย โดยส่งศพมาตรวจโดยละเอียดตลอด แพทย์ที่ไปดูที่เกิดเหตุต้องรับผิดชอบชันสูตรศพต่อไปโดยตลอด การชันสูตรศพขึ้นอยู่กับเวลา โดยศพเข้ามาถึงไม่เกิน 3 ชั่วโมงชันสูตรศพต่อไปโดยตลอด การชันสูตรศพขึ้นอยู่กับเวลา โดยศพเข้ามาถึงไม่เกิน 3 ชั่วโมงเย็นก็จะผ่าในวันนั้นเลย ถ้าช้ากว่าก็จะผ่าในวันต่อไป โดยนอกจากเป็นคดีเร่งด่วนก็จะมีการผ่าให้ซึ่งก็มีน้อยจากนั้นก็มีการถ่ายรูปและเก็บเลือดไว้ก่อน มิเช่นนั้นเลือดจะเน่า ศพก็ต้องเก็บในตู้เย็นรอผ่าตอนเช้า หลังจากตรวจแล้วก็มีการออกรายงานตามขั้นตอนตามกฎหมาย รายงานบันทึกรายละเอียดการออกสถานที่เกิดเหตุของแพทย์ตามมาตรา 150

2. การเปลี่ยนแปลงของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมเมื่อแพทย์นิติเวชไปถึง

ต้องดูสภาพศพ เพื่อหาสาเหตุตั้งแต่ต้น เพื่อที่ว่าผู้ตายตายที่ไหน ตรงที่พบศพเป็นที่ตายได้หรือไม่ ดูร่องรอยว่าเข้ากันได้หรือไม่ โดยมุ่งดูลักษณะตัวศพและสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวศพ โดยดูจากลักษณะคราบเลือดและบาดแผลที่ตัวศพ ว่ามีการเคลื่อนย้ายศพจากที่อื่น เช่นถ้ามีอาวุธปืนก็ต้องดูว่าเข้ากันได้หรือไม่ ดูร่องรอยการต่อสู้รอบๆ ดูการเปลี่ยนแปลงของตัวศพ เช่น Livor ถ้าพบที่หลังแต่นอนคว่ำ ก็น่าจะมีคนมาทำให้ที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลง

3. การอบรมหรือมีคู่มือในการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

แพทย์นิติเวชไม่มีปัญหาอะไร ในกรณีโรงพยาบาลรามาริบัติเองก็จะมีแพทย์นิติเวชที่ได้รับอนุมัติบัตรเป็นแพทย์ผู้ชำนาญทางนิติเวชจากแพทย์สภา มีแพทย์ประจำบ้านเข้าร่วมช่วย เป็นแพทย์ที่กำลังได้รับการฝึกอบรม มีการเรียนเป็นหลักสูตรหลักอยู่แล้ว ในกรณีแพทย์นิติเวชไม่มีปัญหาเพราะมีการเรียนการเข้าสถานที่เกิดเหตุถือเป็นหลักสูตรหลัก โดยแพทย์นิติเวชจะสอบผ่านได้จะต้องมีการผ่านการเข้าสถานที่เกิดเหตุก่อน 50 เคสจึงจะมีสิทธิ์ไปสอบได้ ของโรงพยาบาลรามาริบัติจะมีแบบบันทึกที่เกิดเหตุ เป็นรายงานแนบท้ายบันทึกการชันสูตรพลิกศพที่ออกในที่เกิด

เหตุ แต่คู่มือในการดูสถานที่เกิดเหตุยังไม่มี เพราะที่เกิดเหตุจะให้แพทย์นิติเวชออกเองไม่ได้ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ออกชันสูตรพลิกศพที่เกิดเหตุ

4. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม

- ในคดีฆาตกรรมก็มักจะมีปัญหาไทยมุง แต่ปัจจุบันตำรวจก็มีความเคร่งครัดยิ่งขึ้น ก็มีการกันสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้ว
- ตำรวจชั้นผู้ใหญ่เข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุแล้วขึ้นขึ้น หยิบปืนในสถานที่เกิดเหตุ แต่ปัจจุบันก็นับว่าเบาบางแต่ก็ยังพบว่าในกรณีคดีฆาตกรรมที่ต่างๆ วิสามัญ ทำให้การชันสูตรศพในที่เกิดเหตุค่อนข้างวุ่นวาย ขาดความเป็นเอกเทศในการตรวจศพในแง่วิชาการ
- ในกรณีนักข่าวก็มีที่กันไม่อยู่ แต่ไม่ค่อยพบเท่าไร ก็ทำให้ที่เกิดเหตุเสีย เจ้าหน้าที่มูลนิธิไม่มีปัญหาเท่าไรเพราะจะฟังเจ้าหน้าที่ตำรวจตลอด แต่บางครั้งก็ทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ กรณีแขวนคอที่ไปตัดเชือกมาก่อน อาจเป็นการฆาตกรรมก็ได้ซึ่งการตัดเชือกก่อนอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้
- ในกรณีไทยมุงในแง่กฎหมายมีการใช้กฎหมายบังคับอยู่แล้ว ในมาตรา 150 ทวิ ซึ่งมีโทษจำคุกและปรับอยู่แล้ว ในกรณีที่เข้าไปเตะปิ่นหรือทำลายหลักฐาน เน้นโดยเฉพาะสถานที่เกิดเหตุ จริงๆ แล้วมาตรานี้สามารถนำมาปรับใช้ได้อยู่แล้ว ในกรณีนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้านได้รับทราบ ซึ่งตอนนี้ก็มีการประชาสัมพันธ์ให้มูลนิธิได้ทราบ ทำให้ตอนนี้มูลนิธิจะไม่เข้าสถานที่เกิดเหตุก่อน แต่จะรอให้ตำรวจสั่งจึงจะเข้าที่เกิดเหตุ ทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาในปัจจุบัน แต่ก็จะมีปัญหาที่ไทยมุงนั่นเอง ก็ต้องมีการประชาสัมพันธ์กฎหมาย

5. ข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

- ให้มีการประชาสัมพันธ์เพราะเป็นวิธีการที่นุ่มนวลกว่า หรือจะออกกฎหมายใหม่ให้ชัดเจนแต่เดิมก็มีอยู่แล้ว(150 ทวิ) หรืออาจจะออกระเบียบปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมขึ้นมาโดยให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยที่มีอำนาจออกขยายความในมาตรา 150 ทวิ ด้วย
- การรักษาสภาพเป็นหน้าที่ของตำรวจควรจะทำก่อนและทำการกันเขตให้เร็วที่สุด และตำรวจต้องกันผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกันให้อยู่ในโซน โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวควรมีโซนให้ข่าวแยกออกไปเลย และมีอีกอย่างที่ได้ยวนี้ไม่ได้ทำเลยคือการเก็บสถานที่เกิดเหตุไว้ระยะหนึ่ง คืออย่างน้อยให้การชันสูตรพลิกศพของหมอเสร็จสิ้นไปก่อน เช่นพบรอยที่ต้องสงสัยก็ไม่สามารถกลับไปดูสถานที่เกิดเหตุได้เลย จึงควรกำหนดออกมาหน้อยว่าควรรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ซัก 3 – 5 วัน โดยขึ้นกับสถานที่เกิดเหตุด้วย หรือจนกว่าแพทย์จะบอกผลเบื้องต้นได้ หรือติดต่อแพทย์หน้อยว่ายังต้องไปดูที่เกิดเหตุอีกหรือไม่

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นางสาวณัชชา สวัสดิ์
วันเดือนปีเกิด	20 กันยายน 2524
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, พ.ศ.2541-2544 วิทยาศาสตรบัณฑิต (ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2548-2552 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และ สาธารณสุข
ตำแหน่ง สถานที่ทำงานปัจจุบัน	นักนิติวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ กลุ่มงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ สำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2100-3861-2 E-mail : loogked_n@hotmail.com